سیمای حج

در سال ۷۰

گزارشی از فعالیتهای بعثه مقام معظم رهبری
و سازمان حج و زیارت در سال ۱۳۷۰

بسم الله الرحمن الرحیم

سیمای حج در سال ۷۰

نویسنده:

گیویان سرهنگی بهبودی

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

سیمای حج در سال ۷۰

مشخصات کتاب

نام کتاب: سیمای حج در سال ۷۰

نویسنده: سرهنگی، گیویان، بهبودی

موضوع: مرجع

زبان: فارسی

تعداد جلد: ۱

ناشر: نشر مشعر

مکان چاپ: تهران

سال چاپ: ۱۳۷۱

نوبت چاپ: ۱

ص:۱

مقدمه

اشاره

ص:۲

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

لَقَدْصَدَقَ اللَّه رَسُولَهُ الرُّؤیا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرامَ إِنْشاءَ اللَّه امنین.

به برکت انقلاب اسلامی و عنایت خاص رهبر کبیر انقلاب، احیا کننده حج ابراهیمی محمدیصلوات اللَّه علیهما به مسأله حج، پس از پیروزی انقلاب مراسم حج زائران ایرانی خانه خدا دگرگون شد و هر سال به فلسفه خود نزدیک‌تر گردید. حج سال ۷۰ نیز تداوم بخش این راه بود و ویژگی‌هایی داشت که تنها با در نظر گرفتن آن می‌توان به اهمیت و عظمتش پی برد.

ویژگی‌های حج سال ۷۰

الف. حج تجسم عینی آرمان‌های بلند امام خمینی رضی الله عنه در جهان است، و اکنون پس از رحلت جانسوز او و رهبری رهبر معظم انقلاب حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای، زائران ایرانی برای نخستین بار در مراسم حج شرکت می‌کنند و همه دوستان و دشمنان انقلاب اسلامی می‌خواهند تداوم سیاست‌های امام راحل را در همه ابعاد (۱). فتح- ۲۷.

۲

انقلاب، در آیینه مراسم حج، با تفسیری که امام از این مراسم داشت، مشاهده کنند.

ب. پس از فاجعه خونین سال ۶۶ که در آن حدود چهارصد زائر ایرانی که تنها جرم آنها فریاد برائت از مشرکان و مرگ بر آمریکا و اسرائیل بود، مظلومانه شهید شدند، و پس از محرومیت سه ساله، اکنون حجاج ایرانی عازم خانه خدا هستند. این بار حاکمان عربستان چگونه برخورد خواهند کرد؟ آیا آن واقعه تکرار نخواهد شد؟ آیا زائران ایرانی، که اغلب سالخورده و ناتوان هستند، با ذهنیتی که از آن فاجعه دارند در مراسم برائت شرکت خواهند کرد؟ آیا مراسم برائت را می‌تون آن گونه که در شأن جمهوری اسلامی است برگزار کرد؟ کجا؟ و چگونه؟ و بالأخره آیا حیثیت نظام و انقلاب و امام و رهبری را می‌توان در مراسم حج سال ۷۰ حفظ کرد؟ و ...

ج. شعار مرگ بر آمریکا در سال ۷۰ مفهوم ویژه‌ای دارد، زیرا زائران ایرانی که به جرم گفتن مرگ بر آمریکا سه سال است به ناروا از زیارت بیت‌اللَّه محروم‌اند، اکنون با حضور ارتش آمریکا در منطه و به خصوص در عربستان بهصورت غولی فاتح و متجاوز، می‌خواهند در کنار خانه خدا مرگ بر آمریکا بگویند.

د. توافقنامه جمهوری اسلامی ایران و عربستان نیز هرچند نکات مثبتی برای اجرای مراسم در بر داشت و در آن شرایط چیزی جز آنچه توافق شده بود ظاهراً ناممکن به نظر می‌رسید ولی، به هر حال، به دلیل اینکه مکان اجرای برائت از مشرکان طبق آن می‌بایست با توافق عربستان باشد، مانع عمده‌ای به شمار می‌رفت.

ه. مشخص نبودن سرپرست حجاج ایرانی تا نزدیکی‌های ایام حج نیز یکی از معضلات کار بود. از روزی که به اینجانب پیشنهاد قبول مسئولیت این امر شد تا اولین پرواز زائران ۴۴ روز بیشتر فاصله نبود و در این مدت می‌بایست سیاستگذاری، سازماندهی و برنامه‌ریزی‌های لازمصورت می‌گرفت و نیروهای مجرب و کارا، شناسایی و انتخاب می‌شدند و امکاناتی که در سال ۶۶ از بین رفته بود با مشکلاتی فراوان تهیه می‌گردد و ....

و. علاوه بر همه این مسائل، که مسئولیت حسن اجرای آن با بعثه مقام معظم رهبری است، تدارک امور اجرایی حج که به سازمان حج مربوط می‌شد با توجه به ضیق وقت ۱ با مشکلات جدی روبرو بود. (۱). با اینکه سال‌های قبل عمده کارهای تدارکاتی قبل از ماه رمضان به پایان می‌رسید، در سال ۷۰ اواسط ماه رمضان عربستان اجازه داد که برای اجاره منازل اقدام شود و پس ازصدور این اجازه نیز برای جلوگیری از متمرکز شدن زائران در اماکن حساس، موانعی ایجاد کرد.

۳

در فضایی که ترسیم شد به حسب ظاهر بعید به نظر می‌رسید که مراسم حج سال ۷۰ اهداف انقلاب را مطابق رهنمودهای بنیانگذار آن تأمین کند و لذا یکی از دوستان که در این زمینه تجربه کافی داشت، ضمن اظهار یأس از امکان برگزاری حج ابراهیمی، وقوع آبرومندانه حج را تنها درصورت تحقق یک معجزه میسر می‌دانست.

در عین حال، نکته جالب توجه این بود که رهبر معظم انقلاب از نماینده خود و سرپرست حجاج ایرانی مؤکداً می‌خواستند که «کلیه دستورات حضرت امام خمینی رضی الله عنه را در احکامصادره به نمایندگان محترم ایشان در حج در سال‌های گذشته در مد نظر داشته و با دقت و تمام امکان به آن عمل نماید.

ولی به فضل خدا و علی‌رغم توطئه دشمنان و یأس دوستان، حماسه حج ابراهیمی به گونه‌ای اعجازآمیز و اعجاب‌انگیز، همان گونه که احیا کننده آن در پیام حج سال ۱۳۶۷ بدان اشارت فرموده و بشارت داده بود، در فضایی شورانگیز و آرام، با شکوه تمام برگزار شد و به همین جهت خداوند منان را بر این نعمت عظمی شاکریم.

برای ثبت این حماسه تاریخی، هر چند شکوه آن را نمی‌توان به رشته تحریر کشید، دو اقدام ضروری بود:

۱. تنظیم «اسناد سیاسی حج ۷۰»، شامل تلاش‌های بعثه مقام معظم رهبری برای برگزاری مراسم برائت. این اقدام قبلًاصورت گرفت و «اسناد سیاسی حج ۷۰» در ۶۶صفحه تنظیم گردد.

۲. تدوین «سیمای حج» شامل کلیه اقدامات سیاسی، فرهنگی و اجرایی بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج، یعنی کتاب حاضر.

هرچند این کتاب به دلایلی که نیاز به توضیح ندارد شاید نتواند همه اهداف ما را تأمین کند ولی حتماً مقدمه خوبی است برای تصویر دقیق‌تر سیمای حج در سال‌های آینده ان‌شاء اللَّه. در اینجا من لازم می‌دانم از همه عزیزانی که برای ثبت و ضبط این حادثه عظیم تاریخ حج تلاش کرده‌اند جدّاً سپاسگزاری کرده و برای همه آنها از خداوند کعبه اجر جزیل طلب نمایم.

در خاتمه ذکر این نکته نیز بی‌فایده نیست که اقدام سومی هم برای ثبت حماسه حج سال ۷۰ جریان دارد و آن تحریر خاطرات خود من از این ماجرای شورانگیز است که امیدوارم به تدریج در فصلنامه حج «میقات» چاپ شود.

محمدی ری‌شهری

۸/ ۱۱/ ۱۳۷۰

۴

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

حج سال ۷۰ پس از سه سال وقفه در برگزاری این فریضه بزرگ برای مسلمانان ایرانی در شرایطی غیر منتظره تحقق یافت. فاجعه خونین حج در سال ۱۳۶۶ که در آن حریم امن الهی هتک و گروه بی‌شماری از زائران ایرانی و غیرایرانی بیت‌اللَّه الحرام شهید و مجروح شدند، اندوهی جانکاه و فراموش نشدنی بر دل همگان نشاند. امام راحل سلام اللَّه علیه آن حادثه شوم را عاشورای جمعه خونین مکه و مصیبتی برای تمام انبیاء و مرسلین از آدم تا خاتم خواندند.

در عین حال، شوق تشرف خانه خدا و زیارت مضجع شریف پیامبر گرامیصلی الله علیه و آله و مزار ملکوتی ائمه بقیع علیهم السلام حتی برای لحظه‌ای از دل‌ها نرفت. امام عزیز نیز همواره نظر مبارکشان این بود که حج به عنوان یک فریضه سیاسی- عبادی مهم تعطیل نماند. از این‌رو چه در زمان حیات ایشان و چه پس از آن، تلاش‌های بسیاری انجام می گرفت، اما هربار به دلایل گوناگون، و مهمتر از همه عدم تأمین خواسته‌های به حقّ جمهوری اسلامی، این امر میسر نمی‌شد.

تحولات سیاسی منطقه در یکی دو سال اخیر و به خصوص تحکیم و توسعه موقعیت جمهوری اسلامی ایران، شرایط مساعدی را برای تحقق اهداف نظام در امر حج

فراهم ساخت. سرانجام، با عنایات ویژه رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای مدّظله العالی و تدابیر سنجیده

رئیس‌جمهور محترم حضرت حجهٔالاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، تلاش‌های مستمر کارگزاران سیاسی به نتیجه مطلوب رسید.

نخستین توافق‌های وزیران خارجه ایران و عربستان حاکی از پذیرش شرایط اساسی ایران یعنی تعداد مورد نظر زائران و برگزاری مراسم برائت از مشرکان بود. این توافق، طلیعه مطلوبی برای آغاز فعالیت‌های گسترده بعدی جهت تمهید مقدمات برگزاری حجی عظیم گردید.

در بیستم ماه رمضان ۱۴۱۱ برابر با هفدهم فروردین ۱۳۷۰ حضرت آیهٔاللّه خامنه‌ای طی حکمی حجهٔالاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی را به عنوان نماینده خود و سرپرست حجاج ایرانی معرفی نمودند.

متن کامل این ححم به شرح زیرصادر شد.

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

جناب حجهٔالاسلام والمسلمین آقای حاج سید احمد خمینی

دام بقائه

خدای منان را شکرگزاریم که بار دیگر با عنایت خود، ملت شریف ایران را مشمول تفضّلات خاص فرموده و موانع را از سر راه حج ابراهیمی و حضور در میعاد الهی و مردمی خانه مکرّم خود برطرف نموده و دل‌های مشتاق را با دعوت به وعده‌های ضیافت خود به اهتزاز آورد.

اکنون به فضل الهی و توجهات ولی اللّه الاعظم روحی فداه ملت ایران در آستانه استیفای حق عظیمی است که سه سال به ناروا از او بازداشته شده بود.

باید شک نکرد که روح مطهر امام آزادگان و قائد درست‌اندیشان، آن پایه‌گذار حج ابراهیمی و ولایت و برائت محمّدیصلی الله علیه و آله، از توفیق کرامت‌بار ملت ایران و تلاش و مجاهدتی که به این عزت منتهی شد، شاد و راضی است.

۵

اینجانب با تأسی به آن بزرگوار که جنابعالی را با اعتمادی کم‌نظیر از همگان ممتاز ساخته بود، با اطمینان و اعتماد کامل به دانش و بصیرت و هوشمندی همراه با امانت وصداقت و کارایی که از آن

برخوردار می‌باشید، شما را به سمت نماینده خویش و سرپرست حجاج محترم ایران منصوب می‌کنم.

این واجب بزرگ که ذکر خدا و انابه و استغفار در آن با برائت و بیزاری از مشرکین و نمایش عظمت و وحدت مسلمین توأم و همراه است، امسال در شرایطی انجام می‌گیرد که مع‌الاسف بخشی از سرزمین‌های اسلامی عربستان و عراق به حضور و تصرف ایادی شرک و کفر و استکبار آلوده شده و با سوء تدبیر و خباثت بعضی از حکام ممالک اسلامی، اختلافات تازه و برادرکشی‌های بی‌سابقه‌ای در میان مسلمین پدید آمده است. این چیزی است که قلب هر مسلمان غیور و معتقد به عزت اسلام و وحدت مسلمین را جریحه‌دار می‌سازد و حج باید بر دل‌های خسته و مجروح مسلمین مرهم نهاده، راه رشد وصلاح را که همانا اتحاد و همبستگی ملت‌های مسلمان و عزم راسخ آنان بر مقابله و مبارزه با اردوگاه استکبار و جهانخواران و غارتگران ثروت‌های مادّی و معنوی مسلمین است به آنان نشان دهد.

حضور جنابعالی که یادگار عزیز و گرانقدر امام‌المجاهدین و خود از شخصیت‌های برجسته انقلاب اسلامی و دارای مواضع راسخ و روشن در مقابله با توطئه‌ها و ترفندهای استکباری می‌باشید به حجاج کشورهای اسلامی این امکان را خواهد بخشید که سیاست الهی و به حق جمهوری اسلامی را بی‌واسطه از زبان یکی از برگزیدگان این نظام بشنوند و از رهنمود جمهوری اسلامی در حوادث پیچیده دنیای کنونی و منطقه اسلامی مطلع شوند.

لازم است جنابعالی کلیه دستورات حضرت امام خمینی رضی الله عنه را در احکامصادره به نمایندگان محترم ایشان در حج سال‌های گذشته در مدّ نظر داشته و با دقت و تمام امکان به آن عمل نمایید و بالخصوص مسلمین را به وحدت کلمه و دفاع از اسلام و مبارزه با ائمه کفر و سردمداران ظلم و فساد جهانی و متجاوزین به حقوق کشورها و ملت‌های ضعیف و دست‌نشاندگان آنان توصیه کنید و از وقایع ظالمانه و خونینی که در فلسطین و عراق و لبنان می‌گذرد آنان را آگاه سازید.

همچنین ضروری است که در هر فرصتی همه حجاج بالخصوص حجاج عزیز ایران را به ذکر و خشوع و تضرّع و تقویت علقه‌های معنوی و

رابطه با حضرت باری تعالی و تقدس متذکر فرمایید.

اکنون در آستانه فصل مبارک حج، یاد شهیدان مظلوم و کبوتران خونین بال حریم امن الهی که داغ آنان از دل زدوده نشده و نخواهد شد دل را می‌گدازد و اشک بر دیده جاری می‌سازد. امید است که حج ناتمام آن مظلومان به لطف خدای عزیز و قدیر به کمال و تمام حج همه مسلمین بینجامد و خون به ناحق ریخته آنان تقاص همه خون‌های به ناحق ریخته جهان اسلام را در پی داشته باشد.

لازم می‌دانم از جانب حجهٔالاسلام والمسلمین کرّوبی رئیس محترم مجلس شورای اسلامی که با توجه به

۶

مسئولیت سنگین خود در کشور امکان ادای این مسئولیت را نداشتند به خاطر زحمات بی‌دلیغ در حج سالهای گذشته تشکر کنم و توفیق جنابعالی و کسانی را که در این امر خطیر همکار و دستیار شما خواهند بود از خداوند مسئلت نمایم.

والسلام علیکم و رحمهٔاللَّه

بیستم ماه رمضان ۱۴۱۱ برابر با هفدهم فروردین‌ماه ۱۳۷۰

علی حسینی خانه‌ای

انتشار خبر این انتصاب شور و هیجانی در داخل و بازتاب‌های گوناگونی در خارج از کشور در پی داشت.

رهبر معظم انقلاب با این انتخاب و با تأکید بر مواضع و مشی اصولی حضرت امام رضی الله عنه در برگزاری حج نشان دادند که نظام جمهوری اسلامی همواره بر بنیان‌های انقلابی خویش پایدار است و راه امام ادامه خواهد یافت.

چندی بعد، در شرایطی که زمان چندانی تا آغاز عزیمت زائران نمانده بود، حجهٔالاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی بنا به دلایلی که در نامه ایشان به محضر مقام معظم رهبری آمده است از پذیرش این مسئولیت پوزش خواستند. متن نامه مزبور به شرح زیر است:

باسمه تعالی

حضور محترم رهبر بزرگوار انقلاب حضرت آیهٔاللَّه آقای خامنه‌ای

دامت برکاته

خدای را شکر می‌کنم که مورد لطف و محبت آن عزیز قرار گرفتم و من را به نمایندگی خود و خدمتگزاری حجاج بیت‌اللَّه الحرام منصوب

فرمودید. پس ازصدور حکم با کمال شوق کار را دنبال نمودم و پیشرفت‌هایی هم در بعضی زمینه‌ها حاصل شد.

ولی امروز در ملاقات با مادر بزرگوارم با مسأله‌ای مواجه شدم که تنها فرد را رهبر عزیزم دانستم تا موضوع را با او در میان بگذارم، چرا که جنابعالی همیشه نسبت به خانواده حضرت امام قدس سره محبت داشته‌اید.

والده مریضم به جدّ دستور فرمودند تا از این سفر منصرف شده و در کنارشان باشم.

از آن حضرت درخواست می‌نمایم درصورتی که اجازه فرمایید خواست والده مکرّمه را بر مسئولیت جدید مقدّم دارم و از این سفر روحانی و خدمت مورد علاقه‌ام به خاطر مادر رنجدیده‌ام چشم بپوشم. البته خود را موظف می‌دانم تا همیشه در خدمت انقلاب و اسلام و رهبری معظّم باشم. خداوند به جنابعالی طول عمر با برکت مرحمت فرماید.

احمد خمینی

۲۳/ ۱/ ۱۳۷۰

۷

مجدداً موجی از تحلیل و تفسیرهای عمدتاً نادرست فضای خبری پیرامون حج را فراگرفت.

از یک‌سو امور اجرایی گسترده و متنوّع حج نمی‌توانست متوقف بماند، زیرا فرصتْ بسیار اندک و کارْ بسیار عظیم بود؛ از سوی دیگر، مسأله انتصاب نماینده جدید ولیّ‌فقیه در بوته ابهام قرار داشت.

سرانجام، در روزهای پایانی ماه مبارک رمضان از سوی حضرت آیـﺔاللّه خامنه‌ای به حجﺔالاسلام والمسلمین محمّدی ری‌شهری ابلاغ شد که امور مربوط به نمایندگی ولیّ‌فقیه در امر حج را تصدّی کند تا جریان فعالیت‌ها دچار وقفه نشود. بنابراین، فعالیت‌های بعثه قبل از اعلام رسمی انتصاب ایشان آغاز گردید.

روز یازدهم شوال ۱۴۱۱ باربر با ششم اردیبهشت ۱۳۷۰ طی حکمی از سوی رهبر انقلاب، حجﺔالاسلام والمسلمین محمد ری‌شهری به سمت نمایندگی ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج منصوب شد.

متن حکم به شرح زیر است:

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

جناب حجﺔالاسلام والمسلمین آقای حاج شریخ محمد محمدی ری‌شهری

دام بقائه

بر آشنایان معارف اسلامی پوشیده نیست که فریضه حج بیت‌اللّه از جمله تکالیف نادری است که در آن ابعاد متعدد و متنوع مربوط به زندگی فردی و سلوک جمعی، به شکلی باشکوه و دارای تأثیر عمیق در تن و جان و اندیشه و نیز در منش و روش آدمی گنجانیده شده و درست گزاردن آن می‌تواند او را به توفیقات بزرگی در همه عرصه‌های مادّی و معنوی نائل سازد.

در این فریضه بزرگ، سیر آفاق با سیر انفس، ذکر خشوع و انابه و استغفار با سعی و حرکت و وقوف و برائت، اتحاد و رفق و تراحم مؤمنان با هشدار و بیزاری و پرهیز از کافران، «از سراب خود رو برتافتن» با «در اقیانوس جمع فرورفتن»، درد خود را با طبیب القلوب گفتن با طبیبانه از درد مسلمین جهان پرسیدن و خلاصه سیاست با دیانت و دنیا با آخرت، همسنگ و همعنان گردیده‌اند. این تنوع و پیچیدگی همواره ایجاب کرده است که به منظور هرچه بهتر و کامل‌تر برگزار شدن حج، همه ساله هدایت و زعامتی، خیل حاجیان بیت‌اللّه را سرپرستی کند و به آنان در سیراب گشتن از این سرچشمه فیض الهی یاری رساند.

اکنون که حجاج ایرانی به فضل و توفیق الهی و تحت عنایت و به برکت دعای حضرت ولیّ‌اللّه الاعظم روحی فداه بار دیگر با رفع موانع توفیق آن یافته است که در این میعاد عام مسلمین شرکت کرده لوای حج ابراهیمی را برافرازد، جنابعالی را که از چهره‌های سرافراز جمهوری اسلامی و دارای مواقف افتخارآمیز در طول سالیان و پیشوای عظیم راحل آن بوده‌اید به سمت نماینده خود و سرپرست حجاج محترم ایران منصوب می‌کنم.

انتظار می‌رود که حجاج محترم با راهنمایی و ارشاد جنابعالی فرصت یابند به برکت مناسک و شعائر حج، دل‌های خود را در ذلال ذکر خدا تزکیه و تطهیر کرده، در کنار آن با مشاهده شکوه جماعت مسلمین که از اقطار میهن بزرگ اسلامی به طواف کعبه آمده‌اند، فکر و ذهن خود را به

عظمت اسلام و مسلمین متوجه سازند و قدرتی را که خداوند در ید واحده امت اسلامی به ودیعه نهاده به چشم ببینند. غفلت مسلمانان از این نیروی لایزال همواره موجب آن شده است که دشمنان اسلام و غارتگران ثروت‌های مسلمین بتواند حیله گرانه بر سرنوشت ملت‌های اسلامی تسلط یابند و در این مقطع زمان که دست پلید اردوگاه کفر و استکبار و در رأس آن رژیم جبار و عنود آمریکا در سرزمین‌های اسلامی با همین وسیله به هر تصرف دلخواه خود دست زده در جان و مال مسلمین دست تطاول گشوده است.

در حج باید تا سر حد توان و امکان، پیوند برادری با مسلمین دیگر کشورها استحکام یابد و ضمن استفسار از مسائل و حوادث آنان، حقایق مسلّم سیاسی که امروز در فضای جمهوری اسلامی بر اکثر یا همه مردم آشکار است به آنان انتقال یابد و آیه کریمه «یشهدوا منافع لهم» تحقق پذیرد.

مسلمین به اتحاد کلمه ترغیب و از کید دشمنان برحذر داشته شوند و تجارب ملت انقلابی و فداکار ما برای آنان تشریح گردد.

لازم است همه دستورهای حضرت امام خمینی قدس سره را به نمایندگانشان در احکامصادره سرپرستی در سال‌های گذشته در مدّنظر داشته و دقیقاً آنها را به اجرا در آورید و بر مسئولان حج اعم از مدیران دولتی و روحانیون محترم و رؤسای کاروان‌ها و همه حجاج محترم لازم است که از راهنمایی‌ها و دستورات جنابعالی پیروی کنند.

با دعا برای تعالی درجات روح مطهر امام عزیزمان و ارواح طیّبه شهدای مظلوم حج و دیگر شهیدان راه حق، شما را به خدا می‌سپارم و توفیق شما و دیگر حجاج محترم را از خداوند مسئلت می کنم.

والسلام علیکم و رحمهٔاللَّه

یازدهم شوال ۱۴۱۱ برابر با ششم اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۰

علی حسینی خامنه‌ای

خطوط اساسی و مهمی که از سوی رهبر انقلاب در خصوص برگزاری حج ترسیم گردید به عنوان راهنمای عمل کارگزاران حج مورد توجه قرار گرفت، تحقق اهداف مورد نظر رهبری نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و همه جانبه و هماهنگی عوامل دست‌اندرکار و استفاده از نیروهای کارآمد بود و این همه می‌بایست در فرصتی کوتاه

جامه عمل بپوشد.

خوشبختانه موضوع حج به اندازه‌ای مهم و پرجاذبه است که به سرعت همت‌های بلند دل‌های پرشور را به سوی خود می کشاند. از همین روی بود که در عین وقفه سه ساله که عملًا منجر به گسیختگی تشکیلات و از بین رفتن بسیاری از امکانات بویژه در انبارهای منازل عربستان شده بود جریان امور با شتابی کم‌سابقه دنبال شد و به نتیجه رسید. یادآوری مهمترین فعالیت‌هایی که قبل از اعزام زائران انجام گرفت خالی از لطف نیست:

۱. برنامه‌ریزی و تدوین خط مشی عمومی فعالیت‌ها

در این زمینه چه در بخش امور اجرایی از قبیل تنظیم برنامه پرواز زائران، اسکان، امور بهداشتی و درمانی و تدارکات، و چه در بخش امور فرهنگی و سیاسی از قبیل آموزش مناسك، سلوك با دیگر مسلمانان و رعایت وحدت اسلامی، جلسات متعددی با حضور دست‌اندرکاران و کارشناسان ذی‌ربط تشکیل شد و برنامه‌ریزی لازمصورت گرفت و خط مشی فعالیت‌ها مدوّن گردید.

در جلسات شورای عالی حج که به طور منظم هر هفته یك‌بار با حضور مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور خارجه، وزارت راه و ترابری و سرپرست امور حج و زیارت تشکیل می‌شد، مهمترین مسائل مربوط به حج مورد بررسی و تصمیم گیری قرار می گرفت.

۲. پی‌گیری امور اجرایی زائران

شاید مهمترین بخش امور اجرایی حج در عربستان موضوع تأمین مسکن مناسب و استقرار زائران در مکه و مدینه باشد. متأسفانه علاوه بر فرصت بسیار محدود و کارشکنی‌های آشکار و پنهان برخی دستگاه‌های مسئول در عربستان، یک مشکل اساسی در امر تهیه مسکن این بود که بسیاری از منازلی که طی سال‌های قبل مورد استفاده زائران ایرانی قرار می‌گرفت در این فاصله سه ساله در اختیار زائران کشورهای دیگر قرار گرفته بود و جایگزینی مسکن کاری فرساینده بود. گروه مسکن حج ایران با تلاش شبانه‌روزی توانست منازل مورد نیاز را تأمین کند.

به جز موضوع مسکن، تدارکات اعم از وسایل و مواد اولیه غذایی برای پذیرایی از حدود ۱۲۰ هزار زائر ایرانی تهیه و ارسال گردید، بویژه که بخشی از وسایل کاروان‌ها، موجود در انبارهای عربستان نابود شده بود.

۳. پی‌گیری امور سیاسی حج

در عین حال که مسئولان سیاسی دو کشور ایران و عربستان در مورد مراسم برائت از مشرکان به طور اصولی موافقت کرده بودند اما به دلیل نامشخص بودن محل برگزاری این مراسم، مسئله همچنان در ابهام باقی مانده بود. تماس‌ها و پی گیری‌های متعددی از مجاری سیاسیصورت گرفت، حتی هیئتی متشکل از مسئولان سیاسی و اجرایی این کشور مذاکره کرد. اما متأسفانه مکان‌هایی که از سوی عربستان معرفی می‌شد برای انجام مراسم مورد نیاز مناسب نبود. این پی گیری‌ها همچنان ادامه یافت تا سرانجام در موسم حج به نتیجه رسید که شرح کامل آن در متن کتاب آمده است.

۴. برگزاری کنگره حج

اواخر اردیبهشت ۱۳۷۰ به منظور هماهنگی برنامه‌ها و آمادگی نهایی کارگزاران حج، کنگره بزرگ حج در جوار مرقد حضرت امام خمینی رضی الله عنه و با حضور مسئولان و شخصیت‌های داخلی و خارجی برگزار گردید.

برنامه‌های این کنگره در دو بخش عمومی و اختصاصی دنبال شد.

در بخش عمومی که با حضور کلیه روحانیان و مدیران و بازرسان و مسئولان ستادهای حج و مسئولان بعثه مقام معظم رهبری تشکیل شد، ابتدا حجهٔالاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی طی سخنانی به عنوان خیر مقدم به حاضران اظهار داشت: «تشکیل کنگره عظیم حج در این مکان نشان دهنده این مطلب است که گردانندگان حج قصد دارند این فریضه را آنچنانکه امام رضی الله عنه فرموده است مورد توجه و عمل قرار دهند».

سپس رئیس‌جمهور محترم حجهٔالاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی طی سخنان مشروحی، با اشاره به تلاش‌هایی که طبق نظر امام راحل برای رفع موانع ایجاد

شده بر سر راه حج زائران ایرانیصورت گرفته است، اظهار داشت: «شرایط کنونی منطقه با گذشته متفاوت است و به همین دلیل خواسته امام عزیزمان امروز تحقق یافت».

پس از ایشان نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج به سخنرانی پرداخت و مبانی حج ابراهیمی از دیدگاه امام خمینی را بیان کرد. ایشان در بخشی از اظهارات خود گفت: «قطعاً روح آن بزرگوار در انتظار است که ببیند مراسم حج امسال چگونه برگزار خواهد شد». همچنین در مورد حج امریکایی اظهار داشت: «حج امریکایی بی‌خاصیت و بی‌ثمر است و به دلیل اینکه توجیه‌گر اهداف شوم دشمنان اسلام است برای جامعه اسلامی مضرّ و زیان‌آور است.»

پایان بخش برنامه‌های عمومی کنگره، سخنرانی آیهٔاللَّه جوادی آملی پیرامون اقامه حج ابراهیمی بود.

۵. سمینارهای آموزشی

در کنار برنامه‌های عمومی کنگره حج، سمینارهای تخصصی مدیران کاروان‌ها، روحانیان، بازرسان، مبلّغان و اعضای ستادها تشکیل شد و در مورد وظایف هریک به تفصیل تبادل نظر به عمل آمد.

نکته‌ای که در پایان این مقدمه می‌بایست بدان اشاره شود عنایت مستمر رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیهٔاللَّه خامنه‌ای به جریان امور حج است. نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج به طور منظم کلیه برنامه‌ها و تصمیمات اساسی بعثه و سازمان حج را به استحضار ایشان می‌رساند و معظمٌ‌له نظرات و رهنمودهای خود را ارائه می‌فرمودند. بی‌شک، یکی از مهمترین عوامل توفیق کارگزاران حج ۷۰ بهره‌گیری از نظرات مقام معظم رهبری بوده است. علاوه بر این، رئیس‌جمهور محترم نیز در ملاقاتی که چند روز قبل از عزیمت سرپرست حجاج به عربستان با ایشان انجام شد نظرات سازنده‌ای ارائه نمودند که مورد توجه دست‌اندرکاران قرار گرفت.

مطلب را با تأکید بر این نکته به پایان می‌بریم که گرچه برگزاری حج سال ۷۰ برگ زرّین دیگری بر تاریخ جمهوری اسلامی ایران افزود اما این دستاورد مهم تنها در سایه لطف حضرت حق جلّ و علا تحقق یافت.

آنچه در پی می‌آید نخستین تجربه بعثه مقام معظم رهبری در تدوین مستند تلاش‌های کارگزاران و حوادث موسم حج ۱۳۷۰ است که به همت گروه کتاب حج جمع آوری و تنظیم شده و اینک به مثابه برگ سبزی تقسم علاقه‌مندان بیت‌اللَّه الحرام می گردد.

این همه گفتیم لیک اند بسیج بی‌عنایات خدا هیچم، هیچ

جانشین برنامه‌ریزی و هماهنگی بعثه مقام معظم رهبری

احمد پورنجاتی

دو شنبه ۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذیقعده ۱۴۱۱،

اشاره

پرواز نخستین کاروان، از جده تا مدینه

گزارش‌ها

آغاز سفر

مراسم افتتاحیه پروازهای حج،صبح امروز در تهران با حضور نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، سرپرست سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در یکی از ترمینال‌هال بین‌المللی فرودگاه مهرآباد برگزار گردید. در این مراسم پس از سخنان کوتاه آقای خاتمی، حجهٔالاسلام والمسلمین ری‌شهری خطاب با زائرانی که تا لحظاتی دیگر راهی بندرگاه جده می‌شدند گفت:

«شما حاجیان بیت‌اللَّه الحرام هستید؛ پیام‌آوران انقلاب اسلامی؛ پیام‌آوران اسلام ناب، پیام‌آوران حج ابراهیمی و پیام‌آوران این ملت مظلوم و قهرمان و به‌پا خواسته‌اید. باید از این لحظه عزم خود را جزم کنید که آداب این پیام‌آوری را مورد عنایت قرار دهید و با اراده‌ای

ص: ۳

آهنین عازم حج ابراهیمی باشید.»

آقای ری‌شهری در ادامه سخنان خود اظهار داشت:

«این یک سفر تفریحی نیست. من توصیه‌ام به همه خدمتگزاران بیت‌اللّه این است که نهایت تلاش خود را بکنند که حجاج در آسایش و راحتی باشند و مطمئن باشید که آنان تلاش خواهند کرد. ولی عزیزان بدانید که سه سال دوری از حج و با امکاناتی که سازمان حج و زیارت در این سه سال از دست داده و فشردگی کار در این مدت کوتاه، طبیعتاً یک سلسله مشکلات بوجود آمورده و شما این را به حساب کوتاهی مسئولان نگذارید. آنان بیش از این نتوانسته‌اند.»

امسال با شروع پروازهای حاجیان ایرانی، هواپیمایی جمهوری اسلامی، با نزدیک به ۲۰ پرواز، روزانه ۵۵۰۰ تن از زائران خانه خدا را از فرودگاه‌های مشهد، اصفهان، کرمان، شیراز، تبریز و تهران به عربستان انتقال می‌دهد. این توضیح لازم است که اولین پرواز حجاج ایرانی ساعت یک و پنجاه دقیقه بامداد امروز از شهر شیراز به سوی جده‌صورت گرفت.

حاجیان ایرانی در حجاز

امروز حرکت اولین گروه ایرانیان از فرودگاه جده به مدینه با تأخیرصورت گرفت که علت آنصادر نشدن به موقع بلیت از سوی «مکتب الوکلاء» بود. همچنین کیفیت اتوبوس‌هایی که زائران ایرانی را به مدینه منوره می‌رساندند مطلوب نبود. اتوبوس‌های معروف به «مغربی»، که قدیمی‌ترین وسایل حمل و نقل موجود در عربستان هستند، مرکب اولین گوره از زائران تا مدینه بودند. مذاکره مسئولان ایرانی با ستاد حمل و نقل و پی‌گیری آنان از طریق مکتب الوکلاء، این اشکال را برای روزهای آتی برطرف خواهد کرد.

حاجیان ایرانی پس از گذشت ساعاتی، سوار بر اتوبوس‌ها، راهیِ مدینه شدند. فاصله بندر جده تا مدینه منوره ۴۲۵ کیلومتر است. جاده‌ای که این دو

ص: ۴

شهر را به یکدیگر وصل می‌کند بزرگراه تازه‌سازی است که ازصحرای خشک و سوزان این منطقه می‌گذرد. در طول این جاده مجتمع‌های بزرگی شامل سالن غذاخوری و فروشگاه و مسجد، هر از چند کیلومتر، آماده پذیرایی از حجاج هستند. با اینکه بهداشت مورد نیاز این‌گونه اماکن در مجتمع‌ها دیده نمی‌شود، ولی کاروان‌های مختلف بر سر راه خود به مدینه منوره، برای رفع عطش، خستگی و یا ادای نماز، اتوبوس‌های حامل زائران خود را در مقابل این اماکن نگه می‌دارند.

مدینه، چشم انتظار، آغوش خود را به روی ایرانیان گشوده است. تا ساعاتی دیگر حاجیان ایرانی سر بر دامن پر مهر رسولشان خواهند گذاشت و عقده سه سال دوری را با دستان گریه خواهند گشود.

دیدارها

دیدار خبرنگاران با نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی

به منظور آشنایی و انجام هماهنگی‌های لازم، امروز خبرنگاران در نشستیصمیمانه با حجةالاسلام والمسلمین آقای محمدی ری‌شهری شرکت کردند. در این جلسه- که در تهران برگزار شد- پس از معرفی حاضران، نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی مطالبی را با خبرنگاران مطرح کرد. ایشان درصحبت‌های خود به اهمیت خبررسانی به افراد جامعه، بویژه اخبار مربوط به حج سال جاری، اشاره کرد و گفت:

«انتظار ما، واقع‌گویی و واقع‌نمایی است .... خبرنگار متعهد کسی است که سعی کند سلیقه‌های شخصی‌اش را در کارش دخالت ندهد و حتی مطلبی را که مخالف سلیقه خود می‌یابد اما آن مطلبْ واقعی است آن را نقل کند، حتی اگر آن مطلب راصد درصد مخالف عقیده خود بیابد یا به تعبیر قرآن و روایات اگر مطلبی با هوای نفس او تطبیق نمی‌کند آن را گزارش کند.»

ایشان در ادامه سخنان خود به مصالح عمومی و نظام و انقلاب

ص: ۵

اسلامی اشاره کرد و افزود:

«انعکاس بعضی از واقعیت‌ها در بعضی از مواقع به حال جامعه مضر است. مثلًا نباید اخبار به گونه‌ای باشد که دلهره ایجاد کند. در ابعاد تبلیغاتی حج، واقع مسئله این است که دنیا با ما سرِ جنگ دارد. خبرنگاران باید به این مسئله به خوبی توجه کنند .... در رابطه با مسائل سیاسی، ممکن است یک خبر موجب نگرانی شود؛ لذا باید در انتقال آن عجله نکرد وصبر کرد در مورد مقتضی ارائه شود ....»

ص:۶

ص: ۷

سه شنبه ۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

آغاز به کار رسمی ستاد حج مدینه

ص: ۸

گزارش‌ها

آغاز رسمی فعالیت‌های ستاد حج مدینه منوره

امروز ستاد حج رسماً کار خودش را در مدینه شروع کرد. هدف اصلی این ستاد که همه‌ساله بار سنگین مسائل اجرایی را بر دوش دارد، هموار کردن راه‌ها برای برگزاری و اجرای هرچه دقیق‌تر و منظم‌تر مراسم و کلیه مسائل اجراییِ مربوط به زائران و مدیران کاروان‌ها است.

با یک نگاه به استخوان‌بندی این ستاد و کارهای محول شده به هر واحد آن، می‌توان به حج کاریِ این ستاد پی‌برد. مسئولیت کلی ستاد به عهده سرپرست آن است که قائم مقام، او را در انجام این مسئولیت یاری می‌دهد. علاوه بر قائم مقام، ستاد دارای دو معاونت ذیل می‌باشد:

- معاونت اداری و مالی
- معاونت رفاه و تدارکات

ص: ۹

گروه رسیدگی به شکایات و گزارش‌ها و ارزشیابی نیز در کنار این معاونت مشغول به کار است. تعدادی از واحدهای ستاد، به دلیل نوع وظیفه خود تحت نظر قائم مقام انجام وظیفه می‌کنند. این واحدها عبارتند از:

الف. واحد آمار:

مهمترین وظایف این واحد عبارت است از:

۱. تهیه لیست کامل از کاروان‌ها شامل: مدیر، شماره گروه، تعداد زائر و اولویت مدینه یا مکه.

۲. دریافت تاریخ و ساعت ورود کاروان‌ها از جده به مدینه از واحد حمل و نقل ۴۸ ساعت قبل از ورود هر کاروان و انتقال اطلاعات به واحدهای تدارکات، بازرسی، شکایات و سایر واحدها جهت شروع کار و انجام به موقع وظایف محوّله.

۳. تنظیم تابلوی روزانه ورود و خروج به کاروان‌ها از جده به مدینه و از مدینه به مکه و از مکه به مدینه و از مدینه به جده جهت شناخت دقیق و به موقع مسئولان از وضع آماری زائران.

۴. دریافت روزانه آمار و عملکرد کلیه واحدهای ستاد و درج تابلوی راهنما جهت اطلاع و آمادگی کامل مسئولان از وضعیت کلی وصدور دستورهای به موقع به واحدها.

ب. واحد امداد:

این واحد به منظور ایجاد تسهیلات و ارائه خدمات لازم به زائران گمشده تشکیل شده است و با بررسی‌های مقدماتی که قبل از حرکت به عربستان انجام می‌دهد و بعد از ورود به مدینه آن را تعقیب می‌کند و به مرحله اجرا در می‌آورد، تدابیر لازم را جهت جلوگیری از گم‌شدن، یافتن گمشدگان، امداد جسمی و راهنمایی و هدایت آنان به محل اقامتشان اتخاذ می‌نماید.

واحد امداد در مدینه دارای یک دفتر مرکزی و تعدادی ایستگاه ثابت در کنار گورستان بقیع و محل‌های پر تجمع زائران ایرانی است که اعضای امداد در سه شیفت جداگانه تمام وقت در محل‌ها با اونیفوم مخصوص مستقرند.

اعضای این واحد در عرفات و منی هم فعال خواهند بود.

ص: ۱۰

ج. واحد خوابگاه:

این واحد تقسیم اتاق‌ها و مشخص کردن محل استراحت اعضای ستاد و استقبال و پذیرایی و اسکان میهمانان را به عهده دارد.

د. واحد روابط عمومی و مترجمان:

کلیه امور تبلیغی، برگزاری مراسم خاص و ترجمه کلیه نامه‌های ستاد و مکاتبات با مسئولان و مقامات محلی به عهده این واحد است.

ه. واحد پذیرش میهمانان:

زائران ایرانی که از مجاری دیگر- غیر از سازمان حج- به مدینه وارد شده‌اند و علاقه‌مند به اقامت در کاروان‌های ایران هستند به این واحد معرفی می‌شوند و کاروان مناسب در اختیارشان قرار می گیرد.

معاونت اداری:

این معاونت سه واحد را تحت پوشش دارد:

الف. واحد پاسخگویی به مراجعان و انتظامات.

اعطای این واحد ضمن حفظ انتظامات و راهنمایی مراجعه‌کنندگان، پاسخگویی به سئوالات آنان را نیز به عهده دارند.

ب. واحد امور مالی:

این واحد طبق دستورالعمل نسبت به پرداخت کلیه هزینه‌های جاری ستاد و اعتبار کاروان‌ها اقدام می کند.

ج. واحد امور اداری و خدمات:

این واحد چند واحد کوچک‌تر را زیر پوشش دارد، از جمله:

۱. مخابرات که کلیه خطوط ارتباطی بین ستاد و سایر مراکز مربوط به ایرانیان را عهده‌دار است.

۲. پست تصویری

۳. مرکز تلفن

۴. تأسیسات

ص: ۱۱

معاونت رفاه و تدارکات:

این معاونت از پنج واحد تشکیل می‌شود:

۱. واحد اسکان

۲. واحد توزیع و تدارکات

۳. واحد وجوه گمشده

۴. واحد رفاه پزشکی

۵. واحد حمل و نقل که از پرکارترین معاونت‌های این ستاد به شمار می‌رود.

گروه رسیدگی به شکایات و گزارش‌ها نیز قبل از ورود کاروان‌ها مستقر شده و طبق برنامه‌ریزی به وظایف خود عمل می‌کنند.

آفتاب مدینه که امروزصبح اولین نگاهش به زائران ایرانی افتاده بود، آرام‌آرام چشمان روشنش را بر مخمل سُرمه‌ایِ آسمان می‌بندد تا راه برای بالا آمدن قرص ماه باز باشد.

ص:۱۲

ص: ۱۳

چهارشنبه ۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

توفیق حضور در شهر پیامبر

ص: ۱۴

گزارش‌ها

حضور زائران ایرانی در بقیع و اماکن مقدسه مدینه

بانـگ مؤذن از مأذنه‌هـا به گوش دل‌ها رسـیده و مؤمنان به نمازصـبح ایسـتاده‌اند. رکوع و سـجود در جایگاهی که شاهـد و شـنوای تسبیـح و تهلیـل پیامبر بوده، جان‌ها را جلا داده است. اما قلب‌های ایرانیان امروز به شوقی مضاعف می‌زنـد. امروز چشم‌ها به اشتیاقی دوگانه گشوده شده است: زیارت مسجد پیامبر و زیارت بقیع.

اما نه تنها از پشت نرده‌ها که از نزدیک.

«درِ بقیع را باز می‌کنند ... از امروز در دو نبت، یک‌بارصبح‌ها از ۳۰/ ۴ تا ۶ و بار دیگر هم از ساعت ۳۰/ ۴ تا ۶ بعد از ظهر ...». این کلام، سـفری سـریع را از دهان‌هـا به گوش‌هـا طی می‌کنـد و به خـبر شادمـانه‌ای تبـدیل می‌شـود که هر زائر ایرانی آن را به گـوش دیگران می‌رساند.

آرزوی سالیان دراز برآورده شده است. انبوه حاجیان در دو

ص: ۱۵

نوبت پیش پای امامان معصوم خود می‌ایستند و خالصانه با ایشان به گفتگو می‌پردازند. کسی زیارتنامه می‌خواند، دیگری روضه‌ای زمزمه می‌کند و آنسوتر، کسی که در دلش غوغایی برپا است، با فریادهای خاموش و به زبان اشک، راز می‌گوید.

مردان،صحن و سرای بقیع را پر می‌سازند و زنان هنوز پشت دیوارها و نرده‌هایی که بقیع را محاصره کرده است، مویه می‌کنند، چون از نظر مأموران سعودی زیارت برای زنان جایز نیست؟ اگرچه آنان زیارت را تا چندی پیش برای هیچکس جایز نمی‌شمردند. «(۱)» درهای بقیع را گشوده‌اند تا ایرانیان و به همراه آنان جمعی از مسلمانان دیگر کشورهای اسلامی به زیارت بقیع نایل شوند. با وجود این، سنت جاهلیِ ممانعت از زیارت زنان، انبوهی از زنان ایرانی را کماکان پشت درهای بقیع نگه داشته است.

یکی از نکات جالب در زیارت بقیع عرقد، احیای سنت زیارت بزرگان است. هر روزه ایرانیان و جمعی از مسلمانان سایر کشورهای اسلامی در ضلع شرقی قبرستان بقیع تجمع می‌کنند و عاشقانه به خواندن زیارتنامه می‌پردازند. متأسفانه فرهنگ «گریستن» در میان برخی از مسلمانان به فراموشی سپرده شده است. نگاه بهت‌آلود و پرسش‌گرانه این قبیل افراد در واقع نشانه‌ای از یک اختلاف فرهنگی در میان امت اسلامی است که باید از سوی رهبران چاره‌ای برای آن اندیشیده شود. اگرچه بسیاری از پیروان مذهب اربعه منعی برای زیارت احساس نمی‌کنند اما این عمل مقدس (زیارت) از جایگاهی درخور و افکار و اعمال آنان برخوردار نیست.

برخی از زائران ایرانی در جریان زیارت از بقیع، به حدی از خود بی‌خود می‌شدند که به برداشتن خاک اقدام می‌کردند. همچنین، در مواردی، بعضی از زنان که از زیارت محروم شده‌اند به بستن پارچه‌هایی به نرده‌های بقیع- به عنوان دخیل- دست می‌زنند. گزارش‌های متعددی از انجام این قبیل اعمال که در دید دیگر مسلمانان کاملًا نامفهموم بوده و عمل خرافی تلقی

۱- چندی پیش مفتیِ عربستان- بن‌باز- طی فتوایی زیارت صالحان را جایز اعلام کرد!

ص: ۱۶

می گردد به بعثه مقام معظم رهبری می‌رسد.

تخریب آثار اسلامی یا توسعه مدینه؟

در سالیان اخیر بسیاری از آثار اسلامی در نزاع با مظاهر تمدن جدید محو شده‌اند. شهر یثرب که هویت خود را مدیون نبی اکرمصلی الله علیه و آله است و آوازه خود را از دعوت اسلام یافته، هر روز بیش از پیش به شهرهای دیگر جهان شبیه می‌شود. بزرگ‌راه‌ها، ساختمان‌های بلند بتونی، پارک‌ها و دیگر علایم و نمادهای شهرسازی جدید بر جایگاه آثار باقیمانده و مربوط بهصدر اسلام بنا می‌شوند. در جریان هجوم آسفالت و سیمان و آهن، که نشانه‌های اندیشه‌ای دیگرند، آثاری از میان می‌روند که هریک سندی گویا از تاریخصدر اسلام‌اند.

زائران ایرانی که شوق یادآوری دوران شکوهمند شکل گیری و رشد اسلام در جانشان خانه دارد، از همان روزهای اول ورود به مدینه منوره نشان از این یادگارها می گیرند: کوه احد، خندق، مساجد هفتگانه، مسجد قبا، مسجد ذوقبلتین، محله بنی هاشم، خانه ائمه و ....

خانه ابوایوب که مسجد پیامبر روبروی آن بنا شد، ویران شده است تا مسجد پیامبر توسعه پیدا کند! گفته می‌شود که در کنار خانه ابوایوب انصاری، منزل امامصادق علیه السلام قرار داشته که آن خانه نیز چون بسیاری دیگر از آثار تاریخی با پنجه‌های فولادین ماشین‌های سنگین ویران شده است. برجای آثار ویران شده، به سرعت اسکلتی از میل گردها بالا می‌رود، روی آن را بتون می گیرند و سپس محصول کار را با سنگ‌هایی که از ایتالیا خریداری شده است می‌پوشانند. در این گسترش آنچه که مدّنظر نیست حفظ و حراست از یادها و ارزش‌های اصیلی است که به طور طبیعی در معماری مذهبی و بویژه در معماری اسلامی نهفته است.

وقتی به دیدن «جبهه احد» می‌روی هیچ نشانه‌ای تو را به اینکه نبرد در کجا واقع شده، دشمن از کجا اسلامیان را غافلگیر کرده، مکان پیامبر در

ص: ۱۷

هنگامه آن نبرد کجا بوده، ایشان به هنگام عقب‌نشینی در کجا موضع گرفته و ابوسفیان را مخاطب قرار داده و ... راهنمایی نمی کند. اما آنتن‌هایی که در زیر سایه کوه احد- این شاهد و موزه مظلوم جنگ اسلامی- سر برافراشته‌اند، چشم‌های تو را می‌آزارند. و بلاهایی را می‌بینی که به رغم وجود فضای کافی در دشت مدینه، در پای کوه احد، جایی که می‌توانست و می‌بایست یادآور و احیا کننده رشادت‌های مسلمانانصدر اسلام باشد، سبز شده‌اند.

به زیارت مسجد قبا که می‌روی، انتظار داری آن فضای کوچک را که سرشار ازصمیمیت و دنیایی بزرگ ازصفا بوده است ببینی، اما با کمال تعجب می‌بینی که ساختمان عظیمی جای آن مسجد کوچک بنا شده است؛ ساختمانی که افتخار آن برخورداری از سقف متحرک است و امتیازش سنگ‌های ایتالیایی و چلچراغ‌های ...!

«ذوقبلتین» تنها نامی است که بر ساختمان بزرگ و اشرافی جدیدی اطلاق می‌شود؛ ساختمانی که پس از ویران کردن مسجد ذوقبلتین برآمده است و تنها یک محراب در آن به چشم می‌خورد. محراب پیشین و جای آن یادآور حکم خداوند به استقلال اسلام از سایر ادیان بوده است که باید محو گردد!؟

امروز دسته‌ای از حاجیان ایرانی به جستجوی خندق، این یادگار نبرد دفاعی و پیروزمند اسلام، می‌روند اما جز پیکره سیاه بزرگراهی که چون بختک بر روی آن زنده کننده خون جوشان رشادت‌ها افتاده است، چیزی نمی‌بینند. آنان دلتنگ به مسجد حضرت زهرا علیها السلام آمدند تا با نمازی از خدای بزرگ طلب یاری کنند، ولی با تعجب می‌بینند که پنج مسجد «(۱)» منتسب به حضرت رسولصلی الله علیه و آله، حضرت امیر علیه السلام حضرت زهرا علیها السلام، سلمان و ابوذر در فضایی همانند یک پارک جنگلی قرار گرفته‌اند. این محیط فضایی شده است

۱- از جنگ خندق یا احزاب که مسلمانان با کندن گودالی به دول مدینه آن را از آسب دشمن به دور نگاه داشتند، بجز خندق، هفت مسجد به یادگارباقی ماند: مسجد فتح که پیامبر در آن پیروزی مسلمانان را از خدا خواستند، مسجد حضرت زهرا علیها السلام که ایشان در آنجا به عبادت مشغول بودند و پنج مسجد دیگر.

ص: ۱۸

که نه معنویتی را به بیننده القاء می‌کند و نه واقعیتی را به او می‌نمایاند؛ فضایی که به اندیشه و اندیشیدن بهایی نمی‌دهد و بیشتر تفرّجگاهی است تا محل عبرت.

مسجد حضرت زهرا علیها السلام، اتاقکی است با طول تقریبی سه متر و عرض دو متر، بدون سقف و محراب و با دیوارهای گچی که کلماتی بر آن نوشته شده و توسط دیگران بر آنها خط کشیده شده است؛ فضایی که هنوز مظلومیت از آن می‌تراود!

خبرها

طی حج، گفتگوهای دوستانه و همدلانه حاجیان کشورهای مختلف، دریچه‌ای به دل‌ها و روزنه‌ای به دردهای جهان اسلام است. دو تن از حاجیان مصری در گفتگویی با یک حاجی ایرانی عنوان نمودند:

«سال گذشته می‌توانستم به حج بیایم؛ همه کارها را هم انجام داده بودم ولی منتظر ماندم تا ببینم که آیا حاجیان جمهوری اسلامی ایران هم به حج می‌آیند یا نه. وقتی رسماً اعلام شد که ایران در حج آن سال شرکت نمی‌کند، حج را به سال بعد موکول کردم. خوشبختانه امسال شما به حج آمدید و من هم افتخار تشرّف به حج را پیدا کردم.»

انعکاس مسائل حج و چگونگی برگزاری آن، نیازی بوده است که برای پاسخگویی بدان، عده‌ای از خبرنگاران به حج اعزام شدند. امروز در فرودگاه جده مأموران سعودی وسایل خبرنگاران و تصویربردارانصدا و سیما را توقیف کردند.

گروه اعزامیصدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران به همراه عده‌ای از خبرنگاران دیگر رسانه‌ها و نیز کارگزاران امور خبرنگاران بعثه، ساعت ۱۹ روز هفتم خرداد از فرودگاه تهران به سمت جده حرکت کرده و در اولین ساعات بامداد روز هشتم خرداد وارد فرودگاه جده شدند. گروه اعزامیصدا و سیما وسایل و ابزار مورد نیاز خود را مانند یک دستگاه دوربین فیلمبرداری، یک

ص: ۱۹

دستگاه ضبط (ناگرا)، عدسی‌های مورد نیاز (لنز) و دیگر ملزومان فنی به همراه داشتند. همچنین عکاسان رسانه‌های گروهی دیگر هم دوربین‌های عکاسی و ملزومات مربوطه را جهت پوشش تصویری و ارسال به موقع و بهینه اخبار با خود آورده بودند.

مأموران سعودی با انتقال امکانات و وسایل مربوط به گروهصدا و سیما، با این توجیه که اینها وسایل شخصی نبوده و حرفه‌ای هستند و لذا ضرورتی ندارد که یک زائر آنها را با خود حمل کند، به توقیف وسایل اقدام می‌کنند.

از سوی برخی از مسئولان بعثه که در فرودگاه حضور داشتند موضوع به طور غیر رسمی پیگیری شد و در آخرین ساعات روز ۸/ ۳/ ۷۰ مقرر گردید که با ارائه نامه‌ای از ستاد حج مستقر در جده و یا از کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در جده، وسایل توقیف شده ترخیص گردد. مأموران سعودی برای این کار ضرب‌الاجلی ده روز تعیین کرده و طی این مدت وسایل ضبط شده را به انبار گمرک فرودگاه جده تحویل دادند. پیگیری برای ترخیص هرچه سریع‌تر وسایل توقیف شده ادامه دارد.

امروز ستاد حج وزارت خارجه در فرودگاه جده مشغول به کار شد. این ستاد اجرایی که به منظور تسهیل در ورود حجاج ایرانی و انتقال آنان به مدینه و مکه تشکیل شده مرکب از اعظای سیاسی، کنسولی، حقوقی و مطبوعاتی سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در جده است. این ستاد به رغم مشکلات فراوان بهصورت شبانه‌روزی مشغول کار شده است.

ص:۲۰

ص: ۲۱

پنجشنبه ۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۵ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

مسکن زائران، در بازار مدینه، زمزمه کمیل

ص: ۲۲

گزارش‌ها

مسکن زائران ایرانی

بـا توجه به غیبت سه ساله ایران، خبرناگهانی شـرکت حجاج در مراسم حـج سال ۷۰، فرصت بسـیار اندکی را برای کارگزاران حج جهت تدارک خدمات لازم باقی گذاشت. با وجود این زمان اندک، بخش‌های مختلف ستاد حج و بعثه جمهوری اسلامی، با کار و تلاـش روز افزون و بـا اعتمـاد به یاری خداونـد موفق شدنـد مقـدمات ضـروری برای اعزام یکصـد و بیست‌هزار زائر ایرانی را فراهم سازنـد. از نگرانی‌هـای عمـده‌ای که پیش از شـروع پروازهـای حـج وجود داشت تهیه مسـکن منـاسب برای کاروان‌ها بود. سال‌های گذشته، اعظای ستاد مسکن، از ماه رجب برای اجاره واحدهای مسکونی به مکه و مدینه می‌رفتند تا مناسب‌ترین ساختمان‌ها را برای سکونت زائران و نیز فعالیت بعثه، ستاد، بیمارستان‌ها و دیگر بخش‌های خدماتی اجاره کنند. امسال دست ستاد مسکن

ص: ۲۳

همچون سال‌های گذشته باز نبود. علاوه بر اندک فرصتی که برای تهیه ساختمان‌های مسکونی وجود داشت، سعودی‌ها نیز مقررات و قوانین تازه‌ای را برای اسکان حاجی‌های ایرانی در نظر گرفته بودند. از جمله موانعی که سعودی‌ها در سال جاری بر سر راه تهیه مسکن ایرانیان بوجود آورده بودند این بود کهصاحبان برخی از منازل را از اجاره دادن ساختمان‌هایشان به ستاد مسکن ایران منع کرده بودمد. تلاش‌ها و مذاکرات متعدد با مقامات سعودی بالاخره منجر به بازشدن راه‌های بسته شد و در آستانه ورود اولین کاروان‌ها به مدینه منوره، تهیه واحدهای مسکونی برای ۱۲۰ هزار زائر ایرانی در مکه و مدینه با موفقیت به پایان رسید. از این رو، طبیعی بود که برخی از واحدهای مسکونی، از نظر دوری مسافت نسبت به حرم نبوی و مسجدالحرام و همچنین از جهت کیفیت، چندان مطلوب نباشد.

آقای رضا سلطانی شیرازی، مسئول ستاد مسکن مکه، در مورد دوری برخی از اماکن مسکونی حجاج به مسجدالحرام می‌گوید: «اگر زائران ما تا مرز ۵۰ هزار نفر باشند ما می‌توانیم تا شعاع چهارکیلومتری مسجدالخرام خانه‌ها را تهیه کنیم. چنانکه این تعداد بهصدهزار نفر برسد ما تا شعاع ۶ کیلومتری حرم، قدرت تهیه واحدهای مسکونی را خواهیم داشت. اما تعداد حاجیان چنانکه از این رقم بالا-تر رود، آن وقت تمامی مکه باید در حوزه خانه‌های استیجاری ما قرار گیرد. مورد دیگری که باید بگویم این است که واحدهای مسکونی نزدیک حرم همگی از کیفیت مطلوب برخوردار نیستند، مضاف به اینکه قیمت آنها نیز بالاست.»

گفتنی است شمار زائرانی که در مدینه تجمع می‌کنند (مدینه اول) تقریباً نیمی از همه زائرانی است که به حج می‌آیند. لذا تهیه مسکن در شهر مدینه با مشکلات کمتری نسبت به مکه روبرو است؛ چرا که هنگام شروع مناسک حج، همه حاجیان در یک زمان واحد در مکه تجمع می‌کنند. مسکن حاجیان ایرانی بر مبنای استان، قرعه‌کشی و تقسیم می‌شود. به همین دلیل، زائران هر استان معمولًا در محله‌های واحد اسکان می‌یابند.

با اینکه تعداد اندکی از ساختمان‌های تهیه شده زائران ایرانی از

ص: ۲۴

کیفیت مطلوب برخوردار نبود، ولی در مقایسه با واحدهای مسکونی حاجیان دیگر کشورها، ایرانیان در ساختمان‌های مجهز و مطلوب‌تری اسکان می‌یابند.

آقای شیرازی در این مورد می‌گوید:

«در طول سال‌ها تجربه‌ای که دارم، دیده‌ام که تشکلات حج ما به شکل الگو برای سایر ملل در آمده است. تا آنجا که من اطلاع دارم مسکن زائران هیچ یک از کشورها مثل مسکن زائران ایرانی مطلوب نیست. نه تنها مسکن بلکه تغذیه هم این طور است. معیار ما برای محل استراحت زائران ۵/ ۲ متر مربع برای هر زائر است، اما واحدهای مسکونیِ در اختیار ما مساحتی بیش از این را نشان می‌دهد.»

در بازار میدنه

سنت خرید سوغاتی در بین ایرانیان از عوامل مهمی است که زائران را به بازار مدینه می‌کشاند. ایرانی‌ها خیلی زود با به دست آوردن قیمت‌ها و مقایسه آن با کالاهای مشابه موجود در بازار ایران، اقدام به خرید سوغاتی و اجناز مورد نیاز خود می‌کنند. امسال، از همان روزهای اول، قیمت‌های گران کالاها در مغازه‌های مدینه تقریباً همه زائران ایرانی را به تعجب واداشت. بهای موجود اجناس با قیمت‌هایی که زائران پیش‌بینی می‌کردند تفاوت‌های زیادی دارد، که با افزایش تعداد حجاج کشورهای مسلمان در مدینه قیمت‌ها نیز با روند کُندی در حال فزونی است.

بعضی از تجار عمده‌فروش بازار مدینه، جنگ نفت را علت اصلی رشت بی‌رویه قیمت‌ها می‌دانند؛ در حالی که برخی از خرده‌فروشان دلیل گرانی را بالارفتن میزان مالیات‌های وضع شده از سوی دولت سعودی عنوان می‌کنند. یک فروشنده وسایلصوتی و تصویری علت سومی را نیز به علل گرانی کالاها در بازار مدینه اضافه می‌کند. او اعتقاد دارد افزایش نرخ اجناس از سوی تولیدکنندگان اصلی از جمله ژاپن و چین است.

علت هرچه باشد قیمت اجناسی که در بازار مدینه عرضه می‌شود در

ص: ۲۵

مقایسه با بازار ایران- با احتساب نرخ آزاد- تفاوت چندانی ندارد. در یک نگاه به ویترین مغازه‌ها، به راحتی مشاهده می‌شود که بهای یک دستگاه تلویزیون رنگی سونیِ ۲۱ اینچ معادل هشتادهزار تومان می‌باشد که این قیمت گران‌تر از بازار کیش و برابر با بازار تهران است. این مقایسه را می‌توان به بقیه اجناس موجود در بازار مدینه نیز تعمیم داد. با این حال، بسیاری از زائران ایرانی در حاشیه زیارت‌های خود سرگرم خرید هستند.

یکی از زائران می‌گوید: از سنت‌های پسندیده کشورمان بردن سوغات است، ولی با توجه به قیمت‌های موجود نمی‌دانم می‌توانم با دست پُر به ایران بروم یا نه!

برخی از ایرانیان با دیدن بهای کالاها ارز همراه خود را از طریقصرّاف‌های بازار مدینه به ریال ایرانی تبدیل کردند تا وسوسه خرید، آنها را دچار زیان‌های احتمالی نکند.

بررسی اجمالی کالاهای مدینه در بازار مدینه نشان می‌دهد که بیشتر اجناس، ساخت کشورهای جنوب‌شرقی و شرق آسیا هستند: ژاپن، چین، هنگ‌کنگ، کره جنوبی، تایوان و سنگاپور. متأسفانه جای خالی کشورهای اسلامی در عرضه کالاهای خود کاملًا مشهود است. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران قدرت کافی برای شرکت در بازار اقتصادی کشورهای مسلمان را دارا است. کیفیت بسیاری از اجناس همچون انواع پوشاک و کفش که در داخل کشور تولید می‌شود، مرغوب‌تر از کالاهای مشابه آن در بازار مدینه است.

در اینجا لزوم مشارکت کشورهای اسلامی در زمینه صدور کالا به یکدیگر و در نهایت ایجاد بازار مشترک اسلامی برای تأمین منافع متقابل کاملًا احساس می‌شود. ولی متأسفانه منافع اقتصادی حج که می‌بایست بین جوامع اسلامی توزیع گردد، از آنِ کشورهای غیر اسلامی است.

اولین زمزمه‌های کمیل

پس از سه سال خاموشی و سکون در پشت قبرستان بقیع، امشب بار

ص: ۲۶

دیگرصدای گریه زنان دلسوخته، غربت دیرین اهل‌بیت را در مدینه زنده کرد. اولین دعای کمیل زائران ایرانی امشب به شکل خودجوش و غیررسمی در کنار مرقد پاک ائمه بقیع برگزار گردید. مراسم دعا ساعت ده شب آغاز شد. از ساعتی قبل، خیابان‌های طاراف بقیع شاهد حضور دلباختگان خانواده پیامبر بود که با گذشت زمان بر شمار آنها افزوده می‌شد. در میان حاضران، گروه‌هایی چند از دیگر کشورهای مسلمان نیز به چشم می‌خوردند که در کنار برادران مسلمان ایرانی خود به زاری و تضرّع مشغول بودند.

مراسم، با اینکه به طول انجامید، ولی با شور و حال شرکت‌کنندگان همراه بود. یاد امام راحل و دعا برای سلامتی رهبر انقلاب پایان بخش دعای کمل در ساعت دوازده شب بود.

گفتنی است که پارکینگ مقابل قبرستان بقیع که در سال‌های گذشته به عنوان محل تجمّع مؤمنان مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفت، پیش از شروع مراسم، از اتومبیل‌های سعودی پر شد تا برای زائران قابل استفاده نباشد.

خبرها

بنابر گزارش‌های رسیده، امروز در بازرسی مأموران سعودی از یک زائر ایرانی در فرودگاه جده، مقداری تریاک کشف شد. این فرد توسّط مأموران سعودی دستگیر و برای طی مراحل قانونی کشور عربستان به مراجع قضایی سپرده شد.

گفتنی است که کشف مواد مخدّر در فرودگاه ایران موجب جلوگیری از سفر حج و تعقیب قانونی است و برابر مقررات عربستان باعث حبث طویل‌المدت خواهد بود. این موارد بایستی پیش از آغاز سفر توسط مدیران کاروان‌ها به زائران تذکر داده شود.

از جمله مشکلاتی که در نخستین روزهای ورود به مدینه منوره، حاجیان ایرانی دچار آن می‌شدند گم کردن نشانی محل سکونت خویش است.

ص: ۲۷

ستاد امداد گمشدگان مستقر در مدینه، با هدایت این افراد گمشده، آنها را به کاروان‌های خود می‌رسانند.

امروز ۱۷۶ حاجی ایرانی در مدینه دچار این مشکل شدند که توسط افراد امدادگر به محل سکونت خود راهنمایی گردیدند.

ص:۲۸

ص: ۲۹

جمعه ۱۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

نماز جمعه در حرم نبوی، درگیری لفظی در بقیع

ص: ۳۰

گزارش‌ها

گزارشی از برگزاری نماز جمعه در مسجدالنبی

از پیش از ظهر امروزصفوف زائران مسجد پیامبر متراکم‌تر از روزهای پیش شد. زائران ابتدا درون حرم را از عطر اخلاص و ارادت خود انباشتند و سپس شبستان‌ها و محوطه مسقّف پیرامون حرم را برای حضور عابدانه خود انتخاب کردند. با گذشت اندکی از زمان و از حوالی ساعت ۳۰/ ۱۰، آفتاب داغ مدینه شاهدصبوران ذکرخوانی بود که برای اقامه سنّت نبوی لحظه شماری می‌کردند.
خطیب جمعه پس از خوشامدگویی به حجاج و کسانی که مهمترین واجب الهی را انجام می‌دهند، بر لزوم تعاون و همکاری با حجاج در خیر و تقوا تأکید کرد و افزود که حجاج نیز باید آداب حج را رعایت کنند.
امام جمعه مسجد پیامبر در ادامه سخنان خود به بیان روایاتی از رسول اکرمصلی الله علیه و آله و

ص: ۳۱

حضرت علی علیه السلام در باب اهمیت حج پرداخت و قسمت اصلی خطبه را به ضرورت اخلاص در اعمال حج و پرهیز از اعمال شرک‌آلود اختصاص داد. او بدون اشاره به جزئیات اعمال شرک‌آلود، خطبه نخست را به پایان برد.

خطیب مسجد پیامبر خطبه دوم را با دعوت خود و نمازگزاران به رعایت تقوای الهی آغاز کرد و با قرائت آیه کریمه «انَّ اللَّه ومَلائِکَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَی النَّبی ...» مردم را بهصلوات بر نبی اکرمصلی الله علیه و آله دعوت نمود. ایشان خطبه خود را با دعا برای مسئولان حکومت سعودی پایان داد.

خبرها

در نخستین ساعات امروز، حاجیان ایرانی در دسته‌های کوچک چندنفره با تجمع در مقابل بقیع، به خواندن دعای ندبه پرداختند.

از امروز به حاجیان ایرانی خبر داده شد که می‌توانند با استفاده از روش «فاکسی مایل» به ارسال نامه‌های خود به ایران اقدام نمایند. به این وسیله، در فاصله یک روز، زائران می‌توانند پیام خود را به عزیزانشان برسانند.

از سوی ستاد مدینه منوره به زائران اطلاع داده شده است که به منظور جلوگیری از ازدحام جمعیت، می‌توانند نامه‌های خود را به مسئولان کاروان‌های خویش بدهند تا آنان به مراجعه به ستاد حج، نسبت به مخابره تصویری آنها اقدام کنند.

مأموران سعودی، هنگام بازرسی وسایل شخصی یک زائر ایرانی از کاروان ۱۷۵۱۳ به یک جاکلیدی برخورد می‌کنند که آویز آن از مرمیِ فشنگ (قسمتی از گلوله تفنگ که به سمت هدف پرتاب می‌شود) ساخته شده است. مأموران سعودی زائر یاد شده را به اتفاق همسرش، مدیر کاروان و خدمه آن دستگیر و به فیلمبرداری از اشیاء مشکوفه وصحنه بازجویی اقدام می‌کنند. دستگیر شدگان پس از تشکیل پرونده مفصل آزاد شدند.

تا به امروز چندین مورد درگیری لفظی بین عده‌ای از زائران ایرانی و مأموران سعودی که در قبرستان بقیع اتفاق افتاده گزارش شده است. این

ص: ۳۲

در گیری‌ها که علت عمده آن برداشتن خاک از قبرستان، خواندن نماز بر سر مرقد ائمه، بستن دخیل و موارد مشابه بوده با مداخله عده‌ای از برادران ایرانی خاتمه یافته و از بروز تنش جلوگیری شده است. تا به امروز بیش از ۱۷۶ هزار زائر از کشورهای مختلف جهان به جده وارد شده‌اند. از این تعداد، ۱۶۴ هزار و هفتصد و نود و شش تن از طریق هوا، ۹۹۰۰ نفر از طریق دریا و ۱۴۵۹ نفر از طریق خشکی به عربستان وارد شده‌اند.

همچنین تا امروز ۲۵۴۰۰ زائر ایرانی در قالب ۲۱۶ کاروان به مدینه منوره رسیده‌اند و در محل‌های از پیش تعین شده استقرار یافته‌اند.

ص: ۳۳

شنبه ۱۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

ورود نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی به مدینه، برگزاری نخستین جلسه شورای معاونان، انتشار شماره‌صفر خبرنامه «زائر»

ص: ۳۴

گزارش‌ها

ورود نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی به مدینه

امروزصبح نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی حجهٔ‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری در رأس هیئتی با یک پرواز اختصاصی وارد فرودگاه مدینه شد و از سوی جمعی از مقامات رسمی عربستان، مسئولان بعثه حضرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای، روحانیون و زائرانی که برای دیدار با ایشان به فرودگاه آمده بودند، مورد استقبال قرار گرفت.

پس از ورود ایشان به فرودگاه مدینه، حجهٔ‌الاسلام والمسلمین تسخیری معاونت روابط بین‌المللی بعثه به نمایندگی از سوی مستقبلان، ضمن خیر مقدم، از مسئولان کشور عربستان به خاطر ارائه امکانات و فراهم ساختن وضعیت مناسب در جده و مدینه برای حجاج ایرانی قدردانی کرد. سپس سرپرست حجاج ایرانی طی سخنانی ضمن اظهار خوشوقتی از حضور در شهر

ص: ۳۵

مدینه گفت:

«اینجا سرزمین وحی و مهبط انبیاء است؛ سرزمینی است که در هر قسمتش جای پای پیامبری از پیامبران خدا است. امیدوارم که ان‌شاء اللَّه بتوانیم برنامه‌هایی را که اسلام و قرآن از ما و از همه زائران بیت‌اللَّه الحرام

خواسته است، در سرزمین وحی پیاده کنیم.»

پس از سخنان کوتاه آقای ری‌شهری و تشکر ایشان از استقبال کنندگان، یکی از مقامات بلندپایه عربستان ورود نماینده مقام معظم رهبری به شهر مدینه را به ایشان و همراهان خوشامد گفت. پس از آن اتومبیلهای حجاج ایرانی و همراهان، فرودگاه مدینه را به سوی بعثه حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای ترک کردند. آقای ری‌شهری در خیابان‌های اطراف بعثه از سوی گروه کثیری از زائران ایرانی با شعارهای «اللَّه اکبر»، «صلی علی محمد، بوی خمینی آمد»، «صلی علی محمد، یاور رهبر آمد»، «نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی»، «دست خدا بر سر ماست، خامنه‌ای رهبر ماست» مورد استقبال قرار گرفت. تراکم زائران به حدی بود که آقای ری‌شهری برای رسیدن به محلی که برای سخنرانی ایشان در نظر گرفته شده بود با مشکل مواجه بود.

زائران با اجتماع در مقابل بعثه حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای به سخنان کوتاه حجةالاسلام والمسلمین ری‌شهری گوش فرا دادند. ایشان در این سخنان اظهار داشت:

«خیلی خوشحالم که خود را در سرزمین وحی، در کنار قبر مطهر رسول اکرمصلی الله علیه و آله و فرزندان گرامی‌اش و در میان زائران بیت‌اللَّه الحرام و حجاج ایرانی مشاهده می‌کنم. از ابراز احساسات همه عزیزانصمیمانه سپاسگزارم. این احترام به بنده نیست- زیرا بنده خادم کوچکی برای عزیزان و در کنار همه خدمتگزاران حجاج بیت‌اللَّه الحرام هستم-، این احترام به قرآن و اسلام است، احترام به امام خمینی کبیر است و احترام به رهبر بزرگ انقلاب اسلامی حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای تداوم بخش به حقّ راه رهبر کبیر انقلاب اسلامی است. از خداوند تبارک و تعالی می‌خواهم که به همه ما توفیق عنایت کند تا حجی را برگزار کنیم که خداوند می‌خواهد و امام

ص: ۳۶

زمان (عج) انتظار دارند و روح مطهر امام امت در انتظار آن است و رهبر عزیزمان رهنمود آن را داده‌اند.»

آقای ری‌شهری در خاتمه سخنان خود، با اشاره به نزدیک شدن زمان برپایی نماز ظهر، بر شرکت حجاج ایرانی در مراسم نمازهای جماعت که در مسجدالنبی و مساجد دیگر برگزار می‌شود تأکید کرد.

تشکیل نخستین جلسه شورای معاونان بعثه

امروز ساعت سه بعد از ظهر آقای ری‌شهری نخستین جلسه خود را با شورای معاونان برگزار کرد. خلاصه تصمیمات گرفته شده در این جلسه به شرح زیر است:

۱. ساعت کار اداری کارکنان بعثه،صبح از ساعت ۸ تا ۱۲ و بعد از ظهرها از ۴ تا ۳۰/ ۶ اعلام می گردد.

کلیه امور اداری و انجام مکاتبات با خارج از بعثه به صورت متمرکز و از طریق دفتر نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاجصورت می‌پذیرد.

۳. در مورد تردد مراجعان به بعثه تأکید نماینده محترم ولیّ‌فقیه بر آسان بودن تردد مردم و کنترل در حد ضرورت بود.

۴. مقرر شد که مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی رحمه الله به نحو احسن برگزار شود.

۵. مقرر شد معاونت فرهنگی و ارشاد در مورد هدایت و ارشاد مردم در بقیع اقدام نماید.

مقرر شد مطالبی ضروری تحت عنوان دستورالعمل پیرامون عدم انجام اعمال خلاف شرع در مواردی چون نماز، زیارت و ... تدوین گردد.

۷. مقرر شد معاونت اجرایی نحوه دیدارهای یومیه مردمیِ نماینده ولیّ‌فقیه را مشخص کند.

۸. مقرر شد به نحو توجیهی، قسمتهای مختلف بعثه فرم‌های ارزشیابی

ص: ۳۷

را روزانه تکمیل و ارائه نمایند.

۹. در پایان جلسه نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج، ضمن تشکر از زحمات برادران و کارکنان بعثه، بر انجام وظایف مصوبه توأم با اخلاص تأکید کرد.

انتشار پیش شماره خبرنامه «زائر»

امروز پیش شماره خبرنامه «زائر» با عنوان شمارهصفر، در مدینه به طور محدود منتشر شد. به این ترتیب، دست‌اندرکاران بعثه مقام معظم رهبری وسیله مفیدی را برای تسهیل برقراری ارتباط با مردان و زنان زائر به خدمت می گیرند تا مطالب لازم در اختیار حاجیان قرار گیرد.

این خبرنامه که در سال‌های پیش نیز توسط بعثه انتشار می‌یافت با تغییراتی چند، از جمله چگونگی صفحه‌بندی و نیز به‌کارگیری افراد حرفه‌ای، به شکل مطلوب خود نزدیک‌تر می‌شود.

خبرنامه، گرچه به ظاهر ارتباطی یک‌سویه را برقرار می‌سازد اما با کسب نظارت و مطالب و انتقادهای حاجیان، در واقع، نشانه‌ای از ارباط دوجانبه دارد. این خبرنامه که از فردا در میان زائران ایرانی توزیع خواهد شد از قسمت‌های مختلفی چون سرمقاله، اخبار حج، اخبار کشور، اخبار جهان، مقالات سیاسی، مقالاتی پیرامون مدینه و مقالاتی مشتمل بر تفسیر حج و احکام و آداب آن و ... تشکیل شده است.

کمبود امکانات مورد نیاز- از وسایل تایپ و تکثیر گرفته تا امکانات توزیع- گرچه کار انتشار خبرنامه را با مشکل مواجه می‌سازد، اما مانع نشر آن نخواهد بود. برادرانی که این مهم را به عهده دارند، در قالب دو گروه «مدینه قبل» و «مدینه بعد» سازماندهی شده‌اند و پیش بینی می‌شود که با کار شبانه‌روزی بتوانند در انجام وظایف محوله توفیق یابند.

ص: ۳۸

فعالیت‌ها

اشاره

امروز چنـد گزارش از فعالیت و عملکرد معاونت‌های بعثه ارسال شـد که به درج مهمترین نکات مطرح شده در این گزارش‌ها اکتفا می کنیم: «(۱)»

معاونت بین‌الملل:

۱. انجام هماهنگی‌های لازم جهت برگزاری سمینار حج توسط معاونت بین‌الملل.

۲. همکاری با واحد اهل‌سنت جهت تهیه زیارتنامه پیامبر اکرمصلی الله علیه و آله و نیز اعمال حج به روش اهل‌سنت.

معاونت بازرسی:

این گزارش مبین فعالیت این معاونت از تاریخ ۲۵/ ۲/ ۷۰ تا ۱۱/ ۳/ ۷۰ می‌باشد که خلاصه آن به شرح زیر است:

۱. بازدید و مشخص نمودن موقعیت ساختمان‌های کاروان‌ها در مدینه.

۲. تهیه کروکی کلیه منازل اجاره شده به تفکیک هر سند از واحد مسکن ستاد مدینه.

۳. تقسیم شـهر مـدینه به پانزده منطقه که هر منطقه به یکی از بازرسان واگـذار شـد. شایان ذکر است که در هر منطقه حداکثر سـی کاروان مستقر می‌باشد.

۴. ثبت شماره کاروان‌ها بر روی نقشه شهر مدینه و تعیین مناطق پرترافیک و خلوت کاروان‌ها ایرانی.

۱- هر یک از معاونت‌های بعثه روزانه گزارشـی تهیه و برای سـرپرست حجاج ایران ارسال می کنند. در این گزارش‌ها مواردی چون فعالیت‌هـای انجام شـده، مشـکلات و موانع، نظرها و پیشـنهادهای معاونت‌ها به چشم می‌خورد. ما خلاصه‌ای از چنـد گزارش ارسال شده را برای نمونه درج می کنیم و در روزهای آینده فقط نکات برجسته و مهم این گزارش‌ها را منعکس خواهیم کرد.

ص: ۳۹

۵. تشکیل جلسات سربازرسان از تاریخ ۵/ ۳/ ۷۰ به صورت روزانه و ابلاغ تصمیمات به آنان.

۶. دریافت بیش از پانزده گزارش از سربازرسان در مورد مشکلات و مسائل تدارکات، تغذیه، آب، امور نقلیه، مسکن و ... در کاروان‌ها و ارسال آنها به رئیس ستاد مدینه.

۷. پاسخ به مراجعات به طور روزانه، که حداقل پنجاه نفر در روز- اعم از مدیر و بازرس کاروان‌ها- به ستاد مراجعه می‌کنند.

۸. تشکیل پنج جلسه با قائم مقام و مسئول ستاد مدینه در مورد هماهنگی لازم بین قسمت‌های ستاد و معاونت بازرسی.

۹. ارسال چهل فقره خبر و گزارش واصله به معاونت‌های اجتماعی، بررسی، اجرایی و ....

۱۰. پیگیری نحوه برگزاری مراسم سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله جهت اعلان به سربازرسان.

ستاد مدینه:

این گزارش مربوط به خلاصه‌ای از فعالیت واحدهای مختلف ستاد مدینه تا تاریخ ۱۱/ ۳/ ۷۰ است.

۱. تا امروز ۲۶۳ کاروان با تعداد ۳۰۵۲۸ زائر وارد مدینه منوره شده‌اند.

۲. تعداد ۲۱۷ زائر گمشده (۹۴ زن و ۱۲۳ مرد) توسط گروه امداد به کاروان‌های ذی‌ربط رسانده شده‌اند.

۳. در مورد ۷۰۳ زائر در بیمارستان درمان سرپایی انجام گرفته و ۶۲ زائر بستری شده‌اند و ۲۴۵ مورد تزریقات نیزصورت گرفته است. ۱۶ نفر از سایر کشورها به بیمارستان مراجعه کرده‌اند.

۴. واحد کامپیوتر نسبت به انتقال اطلاعات مربوط به تدارکات ستاد مدینه اقدام نموده و همچنین در مورد انتقال اطلاعات زائران با هماهنگی ستاد جده اقدام گردیده است.

ص: ۴۰

همچنین در این گزارش آمده که کیفیت بعضی از اجناس خریداری شده از قبیل پرتقال، موز، برنج و روغن مایع مطلوب نبوده و مشکل کمبود گوشت همچنان باقی است، که طی جلسه‌ای مقرر شد برنج و پرتقال کلًا تعویض و روغن حیوانی خریداری گردد تا در کنار روغن مایع مورد استفاده قرار گیرد. در مورد گوشت نیز مقرر شد که به جای گوشت گوساله گوشت گوسفند تهیه گردد.

خبرها

امروز یکی از اهالی مدینه می‌گفت: نگاه ما به شما ایرانیان نسبت به سال‌های قبل فرق کرده است. ما پس از سه سال از ورود شما ایرانیان خوشحال هستیم.

یکی از برادران ستاد می‌گفت: وقتی ستاد کارش را شروع کرد، دانش‌آموزان مدرسه دینیه‌ای که نزدیک ستاد قرار دارد، برای ما دست تکان می‌دادند و ابراز خوشحالی می‌کردند و می‌گفتند که ما تازه حق را از باطل شناخته‌ایم.

مسئولان اجاره مسکن سعودی می‌گفتند: در غیاب ایرانیان حج نبوده است. ایرانی که باشد حج هم هست.

امسال شیعیان مدینه آزادی بیشتری یافته‌اند. در محله «تخاوله»، مرکز تجمع و زندگی شیعیان، نماز جماعت را دوباره برقرار کرده‌اند. امام جماعت آنجا، روحانی محترم به نام «العمری» است. گفتنی است که جنگ خلیج فارس در پیدایش این جو مؤثر بوده است.

یک زائر پاکستانی به نام اقبال درصحبت با یک نفر از روحانیان اهل‌سنت ایرانی با اظهار شگفتی از میسر بودن حج برای اهل‌سنت گفت: «آیا شما می‌توانید به حج سفر کنید و این قدر آزاد باشید؟ ما فکر می‌کنیم که شما در ایران حق تحصیل در مدارس را ندارد و از فعالی حوزه‌های علمیه شما جلوگیری می‌شود».

روحانی اهل‌سنت ایرانی در پاسخ اظهار داشت:

ص: ۴۱

خیر! ما اتفاقاً آزادی کامل داریم. چندین حوزه علمیه در بلوچستان داریم و مثل دیگر شهروندان جمهوری اسلامی زندگی می کنیم.

امروز هنگامی که جمعی از جانبازان در حرم رسول خداصلی الله علیه و آله حضور یافتند، گروهی از زائران عرب که بیشتر آنان اهل امارات بودند تحت تأثیر قرار گرفته و گریه کردند. آنان درصحبت با یکی از مولوی‌های اهل‌سنت ایران سئوالاتی در زمینه چگونگی وضعیت جانبازان مطرح کردند و در پایان تنفر خود را ازصدام اعلام داشتند. ضمناً لعن برصدام از برخی مأموران سعودی نیز شنیده شد.

امروز یک بانوی زائر ایرانی به نام لیلا بقایی بر اثر سکته قلبی در مدینه درگذشت. این زائر، هشتاد و سه ساله و اهل نیریز فارس بود. جنازه این بانوی زائر در گورستان بقیع به خاک سپرده شد.

یک جوان پاکستانی امروز درصحبت با یکی از مولوی‌های اهل‌سنت اظهار داشت: «شما در یان در تنگنا نیستید؟». وقتی که مولوی پاسخ منفی می‌دهد مجدداً سئوال می کند: «پس چرا اجازه ساختن مسجد در تهران را ندارید؟». مولوی در پاسخ، تعداد کم اهل‌تسنن در تهران را مطرح می کند و می‌افزاید: در شرهایی مثل زاهدان و مشهد به حد کافی مسجد داریم. فقط ده مسجد در مشهد است.

شایان ذکر است که برآیند برخوردهای چند زائر از کشورهای مختلف حکایت از تبلیغات سوء در زمینه وضعیت اهل‌سنت در ایران دارد.

ص:۴۲

ص: ۴۳

یکشنبه ۱۲ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذیقعده ۱۴۱۱ شیعیان مدینه

اشاره

توصیه به زائران، مشکلات کاروان‌ها، انتشار نخستین شماره خبرنامه «زائر»

ص: ۴۴

گزارش‌ها

برگزاری شورای معاونان بعثه مقام معظم رهبری

دومین نشست معاونان بعثه، در ساعت ۱۶ و ۲۰ دقیقه امروز و در حضور نماینـده مقام معظم رهبری برگزار شـد. در این جلسه که با تلاوت آیـاتی از کلاـم اللَّه مجیـد آغاز شـد گزارش‌هایی توسط جمعی از مسئولان ارائه گردیـد و سـپس در مواردی به شـرح زیر تصمیم‌گیری به عمل آمد:

- چگونگی، زمـان و مکـان برگزاری مراسم یـادبود رحلت حضـرت امـام خمینی رحمه الله. در این‌بـاره مقرر شـد که مراسم رهبری برگزار شود تا حاجیان بتوانند بدون برخورد با وقت نماز عصر در مراسم شرکت کنند و پس از پایان گرفتن مراسم، جهت برگزاری نماز مغرب عازم مسجدالنبی گردند. همچنین مقرر شد که کاروان‌ها در شب شانزدهم، یاد امام راحل را با پخش ملایم نوای قرآن

ص: ۴۵

گرامی دارند.

- چگونگی گرامی‌داشت سالروز قیام پانزدهم خرداد. تصمیم گرفته شد که از روز پانزدهم خرداد، ضمن بزرگداشت خاطره این روز، ملاقات‌های عمومیِ نماینده ولیّ‌فقیه با کاروان‌های زائران ایرانی آغاز شود.

گزارشی از انتشار نخستین شماره خبرنامه «زائر»

امروز نخستین شماره خبرنامه «زائر» انتشار یافت و از طریق کاروان‌ها در اختیار زائران ایرانی قرار گرفت.

از اولین بازتاب‌های انتشار خبرنامه می‌توان به اظهار رضایت حاجیان اشاره کرد. افراد مختلفی «زائر» را وسیله بسیار مناسبی دانسته‌اند که می‌تواند خلأ محسوسی را که نشانه‌ای از دوری از میهن اسلامی است، پر سازد.

این خبرنامه که با تلاش گروهی از نویسندگان و مترجمان متعهد کشورمان تهیه و تدوین می‌شود، امروز با این عناوین در دسترس حاجیان ایرانی قرار گرفت: حجی دیگر، آشنایی با مدینه، از لابلای خبرها، توصیه‌های مهم به زائران حرم نبوی، ارسال نامه به ایران در کمتر از یک روز، گزارش و ....

در قسمتی از سرمقاله نخستین شماره «زائر» آمده است:

«... پس از سالیان فراق، بار دیگر دلدادگان حریم نبوت با کوله‌باری از دردها و رنج‌ها به دیدار آن دلدار باز آمده‌اند تا عقده‌های دل مجروح خود را در پیشگاه او بگشایند و رازهای بی‌شمار خفته در سینه را با آن محرم اسرار نجوا کنند ....»

تلاش برای اصلاح برخی از رفتارهای ناپسند

به دنبال دریافت گزارش‌هایی از اعمال ناپسند برخی از حجاج ایرانی، در جلسه اول سرپرست حجاج ایرانی و معاونان ایشان مقرر شد که

ص: ۴۶

توصیه نامه‌ای برای زائران تهیه گردد. امروز این توصیه‌نامه توسط معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه مقام معظم رهبری تهیه و بدین شرح منتشر شد:

۱. هنگام اقامه نمازهای یومیه در مسجد النبیصلی الله علیه و آله به سوی حرم مطهر بشتابید و در نمازهای جماعت شرکت کنید. حرکت کردن خلاف جهت مسیر نمازگزاران و بیرون آمدن از مسجد هنگام اقامه نماز و راه رفتن بینصفوف، خلاف شأن نمایندگان یک ملت شریف و مسلمان است.

۲. از گذاشته مُهر، چوب، کاغذ و ... هنگام نماز در مسجدالنبیصلی الله علیه و آله پرهیز نموده و توجه داشته باشند که سجده کردن روی فرش یا سنگ‌های داخل مسجد موجب بطلان نماز نخواهد شد.

۳. از خواندن زیارتنامه باصدای بلند در داخل مسجدالنبی صلی الله علیه و آله خودداری فرمایید.

۴. از نماز خواندن کنار بقیع اجتناب نموده و نمازهای مستحبی را در مسجدالنبیصلی الله علیه و آله بخوانید.

۵. از برداشتن خاک قبرستان بقیع و قبور ائمه معصومین علیهم السلام به شدت پرهیز نمایید.

۶. از بستن نخ و پارچه به شبکه‌های قبرستان بقیع و هرگونه عملی از اینکه موجب وَهْن باشد، خودداری نمایدی.

۷. برادران محترم هنگام رفت و آمد در خیابان‌ها و اماکن مقدسه از پوشیدن لباس‌های نامناسب به شدت اجتناب کنند.

۸. خواهران محترم، پوشش اسلامی را کاملًا مراعات نمایند.

مشکلات روزمره و اقدامات بازرسان

امروز، معاونت بازرسی بعثه مقام معظم رهبری، طی گزارشی اهم مشکلات مطرح شده و قابل مشاهده در کاروان‌های حجاج ایرانی را عنوان نمود. این موارد عبارتند از:

ص: ۴۷

۱. کمبود گوشت قرمز در کاروان‌ها. «(۱)» ۲. مشکلات رفاهی مسکن برای برخی از کاروان‌ها.

۳. مشکلات ناشی از انتقال زائران به وسیله ماشین‌های قدیمی و فاقد امکانات کافیِ رفای از جده به مدینه.

۴. تبعات منفیِ ناشی از خرید و فروش اجناس توسط زائران در جده و مدینه.

۵. عدم توزیعصحیح زائران از جهت سنّی در کاروان‌ها به گونه‌ای که در چند کاروان افراد سالخورده درصد بالایی از اعضای کاروان را تشکیل می‌دهند. همچنین در کاروانی حدود سی و هشت جانباز با بیش از سی‌درصد معلولیت وجود دارند.

دیدارها

معتقدم که ایران و عربستان به یکدیگر نیازمند هستند

امروز جمعی از علمای حاضر در بعثه مقام معظم رهبری به همراه حجهٔالاسلام تسخیری، معاونت امور بین‌الملل بعثه، با شیخ العمری از روحانیان برجسته عربستان و رهبر شیعیان مدینه ملاقات کردند. این دیدار در حسینیه شیعیان مدینه واقع در یکی از نخلستان‌های اطراف این شهر انجام شد.

۱- . کمبود گوشت قرمز در کاروان‌ها ناشی از وقوع آتش‌سوزی در کشتی حامل گوشت جهت پذیرایی از حاجیان بوده است. متأسفانه کشتی گوشت خریداری شده از نیوزیلند در اسکله جده آتش گرفت و ۱۱۰ تن از ۴۵۰ تُن گوشت یخ زده موجود در یکی از انبارهای کشتی یاد شده سوخت. محموله کشتی در بنادر ایران بارگیری شده بود. گفته می‌شود که مأموران سعودی احتمالًا در وقوع آتش‌سوزی بی‌تقصیر نبوده‌اند. پس از بارگیری گوشت‌های باقیمانده در کامیون‌های حمل گوشت نیز پلیس جده مجدداً دستور تخلیه گوشت‌ها و بازرسی آنها را صادر می‌کند. بازرسی با پاره کردن کیسه‌هایی که لاشه‌های گوشت را می‌پوشاند انجام می‌شود. در مجموع، به واسطه اتفاقات ذکر شده گوشت به میزان کافی و در زمان پیش‌بینی شده به کاروان‌ها نرسید.

ص: ۴۸

شیخ العمری، با پشت سر نهادن حدود هشتاد بهار، همچون نگینی در میان شیعیان مدینه می‌درخشد، ایشان دوران تحصیلات حوزوی خورد را در نجف اشرف گذرانده و به عنوان یک شخصیت علمیِ قدیمی محسوب می‌شوند. در مدینه، شخصیت دیگری همطراز با ایشان نیست. شیخ العمری به گرمی از دیدارکنندگان استقبال کرده و به آنان خوشامد گفتند. ایشان عنوان نمودند که شیعیان نگران سلامتی حضرت آیهٔاللّه خامنه‌ای بوده و برایصحت و سلامتی ایشان دعا می‌کنند. ایشان افزودند:

«معتقدم که ایران و عربستان به یکدیگر نیازمندند. ایران به عربستان برای حج نیازمند است و عربستان برای امنیت به ایران.»

خبرها

امروز یکی از روحانیان برجسته پاکستان گفت: هنگام ورود به جده، به مدت چهار ساعت مورد تفتیش کامل قرار گرفتیم و کلیه کتاب‌ها و جزوه‌هایی که همراه داشتیم ضبط شد.

یک پیرزن ایرانی با پهن کردن بساط در جوار مسجدالنبی به فروش اقلامی چون آلود، بادبزن و ... پرداخته بود مورد اعتراض زائران ایرانی قرار گرفت. بساط او با اصرار حاجیان ایرانی جمع شد.

یکی از زائران که به جرم داشتن اسکنانصد دلاریِ تقلبی و در حالصرف آن دستگیر شده بود، امروز آزاد شد. این زائر مبلغ یازده‌هزار دلار آمریکایی به همراه خود داشت که تنها یک اسکناسصد دلاریِ آن تقلبی بود.

تا ساعت ۱۰صبح امروز ۳۸۴۵۷ زائر ایرانی به وسیله هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران به جده انتقال یافته‌اند. این عده با ۱۱۴ پرواز، از شهرهای تهران، مشهد، شیراز، تبریز و کرمان عازم جده شده‌اند.

ص: ۴۹

یک مسلمان آفریقایی به نام مالک عبداللّه به بعثه مراجعه کرد و تقاضای کمک کرد. این فرد که ملیت آفریقای جنوبی داشت اظهار نمود: کیف، پول و گذرنامه‌ام را گم کرده‌ام. وقتی به پلیس عربستان مراجعه کردم، آنها یک جواز عبور پنج روزه به من داده و اخطار کردند که باید ظرف پنج روز این کشور را ترک نمایم.

توسط معاونت فرهنگی و ارشاد، به بیش از شصت کاروان سرکشی شد و عملکرد روحانیان آنها مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین توسط این معاونت، بیست تن از روحانیان به منظور ارشاد و راهنمایی زائران و ممانعت از انجام ناپسند به مسجدالنبی و بقیع مطهر اعزام شدند.

ص:۵۰

ص: ۵۱

دوشنبه ۱۳ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

همدل با سوگواران رحلت امام زنده دلان، وظایف و نقش روحانیان کاروان‌ها، خدمات پزشکیِ مورد نیاز زائران

ص: ۵۲

دیدارها

ملاقات روحانیان کاروان‌ها با سرپرست حجاج ایرانی

امروزصبح حجهٔالاسلام والمسلمین ری‌شهری با حضور در اجتماع روحانیان کاروان‌ها وظایف آنها را در قبال زائران ایرانی و مراسم حج متذکر شد. وی در بخشی از سخنان خود خطاب به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«اولین کار ما این است که روحانیت و معنویت را به کسانی که مسئول سرپرستی آنها هستیم تزریق کنیم.

چنانکه ما معنویت نداشته باشیم، چگونه می‌توانیم در این امر موفق شویم؟ اولین گام آن است که از حضرت رسولصلی الله علیه و آله و ائمه هدی بخواهیم که به ما آن معنویت را عنایت فرمایند. مسئله بعدی تلاش شما برای برگزاریصحیح مراسم حج است. شما مسئولیت بسیار سنگینی دارید.»

آقای ری‌شهری با تأکید گفت:

ص: ۵۳

«بایـد همه تلاـش خود را بکنیم که حـج مردم منظم و درست انجـام شود. بی‌نظمی در یک کاروان نشان‌دهنـده ناتوانی روحانی آن کاروان است. شـنیدن گزارش‌هایی مبنی بر اینکه کارهایی انجام می‌شود که امامْ آنها راصـراحتاً رد کرده‌اند قابل تحمل نیست. باید به مردم علاقه‌منـد به زیارت بقیع شـیوه درستِ عرض ارادت تفهیم شود. چه معنی دارد که از آنجا خاک بردارند؟ این خلاف شـرع است. ما در حال فراهم کردن مقدماتی برای ساخته شدن بارگاه ائمه بقیع هستیم.»

آقای ری‌شهری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به رفتار زائران در طول مراسم حج گفت:

«با رفتارهای ناخوشاینـد برخورد خواهد شد. اگر کسـی باعث هتک حیثیت نظام مقدس ما بشود او را به ایران باز می‌گردانیم. تأکید مقام معظم رهبری بر نماز جماعت است. مبادا دیـده شود که هنگام اقامه نماز جماعت حاجیان ایرانی حرم را ترک کننـد. روحانیان محترم باید تذکر بدهند که این کار خلاف انجام نشود.

مردم و روحانیان باید از قبل برای مراسم برائت آماده باشند. این مراسم جزء لاینفک حج است.»

آقای ری‌شـهری ضـمن اشاره به مسائلی چون پوشـش مردان و زنان، اسـتفاده نکردن از مُهر برای نماز، نخوانـدن زیارتنامه باصـدای بلنـد، خودداری از فرستادنصـلوات باصدای بلند- به هنگام شـنیدن نام مطهر پیامبرصـلی الله علیه و آله- و نبوسـیدن ضـریح، بر نقش روحانیان در اصلاح رفتار اعضای کاروان تأکید ورزید.

سرپرست حجاج ایرانی اضافه کرد:

«نکته‌ای که حضـرت امـام رحمه الله روی آن تأکیـد می‌کردنـد، آموزش مسائـل حـج توسط روحانیان است و اینکه در کنار این امر می‌باید با تبلیغات دشمن مبارزه کرد و تجارب انقلاب را به مسلمانان دیگر کشورها انتقال داد.»

ایشان در پایان سخنان خود به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«بعضـی از زائران ایرانی در گـوشه و کنـار شـهر مبـادرت به فروش اجنـاس مختلف می‌کننـد. این امر بـا شـئونات جمهوری اسـلامی مغایرت دارد.»

ص: ۵۴

آقای ری‌شهری از رفتار بعضی از زائران زن ایرانی که تا نیمه‌های شب- حتی در ساعاتی از بامداد- در خیابان‌ها به خرید می‌پردازند انتقاد کرد و از روحانیان کاروان‌ها خواست تا در این زمینه به نحو شایسته‌ای زائران را توجیه و راهنمایی کنند.

دیدار یکی از علمای مراکش با روحانیون بعثه

امروز آقای علی بن احمد بن الامین از مراکش که رئیس جمعیت الدعوهٔ الاسلامیه و عضو رابطهٔ العلماء مراکش و مدیر نشریه «النصیحه» می‌باشد با معاونت روابط بین‌الملل دیدار و گفتگو کرد. در این ملاقات که آقایان امینی، واعظزاده، سبحانی و موسوی جزایری شرکت داشتند پیرامون تقریب بین مذاهب و مشکلات جوامع اسلامی بحث شد. ایشان گفت که بزودی در مراکش سمیناری در موضوع تقریب بین مذهب برگزار خواهد شد که از علمای ایرانی هم دعوت به عمل خواهد آمد.

تقاضای پذیرش دانشجو

آقای «دما حامه سیسی» از کشور مالی به عنوان میهمان به معاونت روابط بین المملل مراجعه و دو ساعت با حجهٔالاسلام تسخیری گفتگو کرد. در این دیدار وضعیت مسلمانان مالی و نیازهای تبلیغی و آموزشی آنها مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در این دیدار قول داده شد که پذیرش دانشجوی دینی از کشور مالی توسط مسئولان ایران مورد بررسی قرار گیرد.

گزارش‌ها

مراسم سالگرد امام خمینی رحمه الله در ستاد حج

شب هنگام، زمانی که اذان مغرب در شهر دل‌ها پیچید تا بلال و سنت

ص: ۵۵

محمدیصلی الله علیه و آله را یادآور شود، انبوه حاجیان ایرانی به سویی می‌رفتند تا بغضشان را در ساحل اقیانوس بالنده خاطره امام، این احیاگر بی‌بدیل اسلام ناب محمدی، به اشک جلا دهند. در آستانه سومین سال هجرانْ زخم غریبی، چون‌چکان و طاقت‌سوز، در ضمیر حاجیان آشکار بود. اگرچه از هنگام ورود حاجیان در کنار حرم پیامبرصلی الله علیه و آله، همچنانکه در کرانه بهشت بقیع، همواره یاد آن یادآور حماسه‌ساز اسلام ناب محمدی در میان بوده است، اما دل‌ها هنوز بهانه‌ای برای گریستن می‌جویند. حاجیان می‌آیند تا در ستاد حج مستقر در مدینه که با تصاویری از محبوب همیشه ملت رنگ گرفته است، بر سالگرد عروج ملکوتی پیر خود بگریند.

مراسم با تلاوت آیاتی از کلام خدا آغاز شد. سخنران جلسه، حجةالاسلام والمسلمین مصباح یزدی بود که از محدودیت شناخت پدیده به درک شناسنده گفت. و گفت که بزرگی امام در چشمخانه ما نمی‌گنجد و یک روز از زندگی حضرت امام بسی عظیم‌تر از حیات عرفای بزرگ بوده است. و گفت که وجود برکت آفرین حضرت او در تمامی ابعاد گسترده بود، به حدی که در هیچیک از این جهاتْ عظمت او قابل احصاء و درک کامل نیست. و چه زیبا گفت از نگاه‌های او که آن نگاه‌ها هر یک در خود اشارتی داشتند رمزآلود، و که در هر حرکت و سکون او لطافتی بی‌مرز موج می‌زد و ....

در ادامه، مداحان به زمزمه‌ای اندوه‌بار، سخن از دل‌های حاضران گفتند. دست‌های حسرت بر سینه‌های محبت و ماتم نشست و خون فراق از چشم‌های هجران بر گونه‌های تف‌زده از دوری دوید.

مراسم پایان یافت اما هنوز داغی عظیم- که تسکین یافتنی نیست- بر دلهابود. هرکس می‌رفت تا در گوشه‌ای، غریب و ملتمس، کمی از اندوه خویش را بتکاند.

مصاحبه با سرپرستان هیأت پزشکی جمهوری اسلامی

امروز آقای دکترصدر معاون وزیر بهداشت و درمان و سرپرست

ص: ۵۶

هیأت پزشکی جمهوری اسلامی در یک مصاحبه شرکت کرد و تسهیلات پزشکیِ در نظر گرفته شده برای حجاج ایرانی را تشریح نمود.

دکترصدر گفت:

«ما از چند ماه قبل برای ارائه خدمات لازم به زائران خانه خدا به طور کامل بسیج شده بودیم. به خصوص که طی سه سال گذشته تاریخ مصرف بسیاری از داروهای ما در عربستان تمام شده و برخی از تجهیزات نیز ناقص شده و یا از بین رفته بود. ما در چندماه گذشته دارو و تجهیزات ضروری را فراهم کردیم و اوایل هفته گذشته کلیه این امکانات- که شامل هشتاد تن دارو و تجهیزات پزشکی بود- وارد عربستان شد و در بیمارستان‌های مدینه و مکه مستقر گردید.»

وی افزود:

«امسال هیأت پزشکی امکانات جدید و مدرنی نیز در درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های خود مستقر کرده است تا هیچ گونه کمبوده احساس نشود. در مدینه یک بیمارستان مجهز با ۱۲۰ تخت و بخش‌های اصلی یک بیمارستان مثل اورژانس، قلب، سی. سی. یو، داخلی، جراحی، زنان و زایمان، آی. سی. یو، دندانپزشکی، چشم‌پزشکی، گوش و حلق و بینی و ارتوپدی و کلیه امکانات مثل رادیولوژی و آزمایشگاه مجهز وجود دارد. همچنین ما با مسئولان عربستان سعودی مذاکرات مفصلی داشته‌ایم که درصورت نیاز، مجهزترین بیمارستان‌های این کشور در اختیار بیماران ما قرار بگیرد.»

دکترصدر در ادامه سخنان خود گفت:

«در مدینه پنج درمانگاه مجهز در نقاط مختلف شهر وجود دارد که به زائران ایرانی و دیگر مسلمانان جهان خدمات لازم را بلافاصله ارائه می‌دهد. همچنین در فرودگاه جده نیز یک درمانگاه مجهز خدمات اولیه را به زائران ارائه می‌کند. زائران ایرانی پس از ورود به فرودگاه جده توسط بهداشت کاران در مورد مسائل مختلف بهداشتی توجیه می‌شوند. علاوه بر این، اکیپ‌های بهداشت در مدینه به محل اسکان زائران به طور مرتب سرکشی نموده و توصیه‌های لازم را برای ضدعفونی کردن و سالم‌سازی آب آشامیدنی به

ص: ۵۷

کاروان‌ها گوشزد می‌کنند. همچنین این اکیپ‌ها بر مواد غذایی مصرفی نظارت دائم دارند تا بهترین و سالم‌ترین مواد غذایی به زائران ارائه شود.»

در ادامه این گفتگو، دکتر شفیعی سرپرست هیأت پزشکی مستقر در مدینه به این جمع اضافه شد و جزئیات بیشتری از فعالیت هیأت پزشکی در مدینه را تشریح نمود. آقای دکتر شفیعی گفت:

«در هر درمانگاه چهار پزشک زن به طور بیست و چهار ساعته به داوای بیماران مشغول‌اند. درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های مدینه به طور متوسط روزانه دوهزار تا دوهزار و پانصد زائر ایرانی و گروهی از زائران دیگر کشورها را ویزیت می‌کنند.»

در پایان، دکترصدر آمار هیأت پزشکی حج امسال را به شرح زیر اعلام داشت:

«هیأت پزشکی ایران شامل هفتصد و چهل نفر است کهصد و پنجاه تن از این عده را پزشکان عمومی تشکیل می‌دهند. همچنین کادر پرستاری شامل دوست نفر، کادر بهداشتی شامل چهل نفر، کادر دارویی شامل هفتاد نفر و بقیه نیز کادر گروه پیراپزشکی و امداد و خدمات هستند.»

معاون وزیر بهداشت و درمان تأکید کرد که کلیه خدمات اعم از معالجه و دارو به طور رایگان در اختیار زائران حرمین شریفین قرار می‌گیرد.

خبرها

امروز آقای ری‌شهری ضمن حضور در مسجدالنبی بهصف نماز جماعتِ حاضر در این مکان مقدس پیوست. سرپرست حجاج ایرانی هنگام ورود به مسجد رسول اکرمصلی الله علیه و آله مورد استقبال و توجه زائران دیگر کشورها قرار گرفت.

امشب مأموران سعودی جمع قاریان ایرانی را در مسجد نبوی بر هم زدند. آنان با این بهانه که «صدا بلند است و مزاحم دیگر زائران می‌شوید» و اینکه «در ماه‌های شوال، ذیحجه و ذیقعده مجاز به قرآن خواندن باصدای بلند

ص: ۵۸

نیستیم» مانع قرائت قاریان ایرانی شدند.

بایـد توضیـح داد کـه هرسـال جمعی از برگزیـدگان قرائـت قرآن بـه حـج می‌آینـد و جهـت تبلیغ در حرمین باصـدای خـوش قرآن می‌خوانند. طبق اظهارنظر حاضراتصوت زیبای قاریان ایرانی در همان مدت کوتاه باعث جلب توجه حاضران در حرم می‌شود.

بعـد از نمـاز مغرب و عشـا در مقابـل «باب‌السـلام»- یکی از درهـای مسـجد حضـرت رسولصـلی الله علیـه و آله- یکی از روحانیـان ترک‌زبان ایرانی حدود پنجاه تا شصت تن از زائران ترکیه را به دور خود جمع و برای آنها سخنرانی نمود که مورد استقبال مستمعان قرار گرفت. استقبال به شکلی بود که هر لحظه بر جمع این زائران اضافه می‌شد.

در همین روز یکی از زائران تکریه مقیم آلمان، در برخورد با یکی از برادران ایرانی اظهار داشـته است که امسال آمریکا و اسـرائیل با عربستان توافق کرده‌اند که از راه‌پیمایی و شعارهای ضدّ آمریکایی و ضدّ اسرائیلی در مکه معظمه ممانعت به عمل آورند.

تا شب گذشته شمار زائران ایرانی در مدینه منوره به حدود چهل‌هزار تن رسید. واحد آمار ستاد حج ضمن اعلام این خبر اعلام کرد تـا بامـداد روز دو شـنبه ۱۳ / ۳ / ۷۰ جمعاً سـیصد و ده کـاروان ایرانی از جـده وارد مـدینه شده‌انـد. این آمـار می‌گویـد که حرکت کاروان‌های ایرانی تا ظهر پنجشـنبه ۱۶ / ۳ / ۷۰ از جـده به مـدینه منوره ادامه خواهـد یافت و از عصـر همان روز زائران ایرانی پس از ورود بـه جـده به سـوی مکه مکرمه حرکت خواهنـد کرد. حرکت زائران ایرانی از مـدینه به سـوی مکه نیز از روز جمعه ۱۷ / ۳ / ۷۰ آغاز خواهد شد.

از یـک زن و شوهر ایرانی حـدود ۲۷ گرم شـیره سوخته تریـاک کشف شـد که پس از دو ساعت پیگیری و رفتن و گرفتن تعهـد از مـدیر کـاروان و مسئولان سـتاد و تهیه صورت جلسه، موضوع خاتمه پیـدا کرد. زائران مـذکور ادعا کردنـد که سوخته تریاک را به منظور مداوا و استفاده شخصی به همراه آورده‌اند.

به دنبال نقص فنی یکی از اتوبوس‌های زائران ایرانی در مسیر حـده- مـدینه، پلیس راه سـعودی بلافاصـله در محل حاضـر شـد و در مدت بیست

ص: ۵۹

دقیقه اتوبوس دیگری را برای انتقال مسافران فراهم آورد. این پلیس در گفتگوهای خود با افراد کاروان مذبور به تعریف و تمجید از ایرانیان و رهبران آنها پرداخت.

امروز جزوه‌ای با عنوان «سلامت و امنیت در حج» در میان زائران ایرانی که وارد فرودگاه جده شده بودند، توزیع گردید. این جزوه که به زبان فارسی و در شصتصفحه به چاپ رسیده توسط وزارت کشور عربستان سعودی تهیه شده است. در این جزوه ضمن اشاره به مراسم حج و مناسک آن، قوانین و مقررات کنسولی و راهنمایی و رانندگی بیان گردیده و در چندین مورد نیز نسبت به برپایی تظاهرات و دادن شعار علیه دشمنان هشدار داده و تأکید کرده است که افراد خاطی طبق قانون و بدون هیچ گونه تساهلی مجازات خواهند شد.

ص:۶۰

ص: ۶۱

سه‌شنبه ۱۴ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

با سوگ‌نشینان مدینه، تسلیت به رهبری پاسخگویی به مسائل شرعی مسلمانان چین

ص: ۶۲

گزارش‌ها

مراسم بزرگداشت دومین سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله

هوای دم‌کرده بعد از ظهر امروز مدینه شاهد تجمع انبوه زائران ایرانی برای بزرگداشت دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی رحمه الله بود. در این مراسم، زائران کاروان‌های مختلف و خانواده معظم شهدا و جانبازان دفاع مقدس، با سردادن شعارهای «لا اله الا اللَّه»، «محمد رسول اللَّه» و «اللَّه اکبر» در سوگ امام راحل خود عزاداری کردند. این مراسم که با تلاوت آیه‌هایی چند از قرآن کریم آغاز گشته بود، با قرائت فرازهایی از پیام آیةاللَّه خامنه‌ای به مناسبت دومین سالگرد رحلت حضرت امام و ترجمه آن به زبان عربی توسط آقای تسخیری ادامه یافت.

سپس حجةالاسلام ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی، ضمن تشکر از حضور زائران ایرانی و تأکید به رعایت نظم از سوی آنان، از آیةاللَّه جنتی

ص: ۶۳

دعوت کرد تا سخنران این مراسم باشد.

آقای جنتی در ابتدای سخنان خود گفت:

«امام مرد نمونه تاریخ بود که جان تا به امروز قدرش را نشناخته و تبلیغات سوء دنیا اجازه نداده که مردم او را به درستی بشناسند.»

ایشان با اشاره به اینکه حرکت امام خمینی جز برای رضای خدا نبود گفت:

«اگر امام از علی و فاطمه علیهم السلام دم می‌زد برای احترام به پیامبر و حدیث ثقلین بود. او می‌خواست به این حدیث عمل کند. اگر او نه شرقی و نه غربی می‌گفت، از قرآن الهام گرفته بود .... او می‌گفت باید با اسرائیل مبارزه کرد تا از سرزمین‌های اشغالی خارج شود و مسلمین بر قبله اول خود حاکمیت پیدا کنند. امام اگر از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کرد، باز بر اساس قرآن بود. قرآن حمایت از این دو قشر را تا پای جان و حتی شرکت در جنگ‌ها به نفع آنان لازم می‌شمرد. وحدت مسلمین یکی از شعارهای بزرگ امام بود او درش می‌سوخت که بیش از یک میلیارد مسلمان با این همه سرمایه‌های عظیم، چون بدنی متلاشی از هم جده هستند. او برای احیای آیه «انَّما الْمُؤمِنینَ إخْوةً» فریاد می‌زد و مردم را بدان دعوت می‌کرد. اگر امام می‌گفت که باید باصدام جنگید، برای این بود که این مرد وحشی را خوب می‌شناخت. می‌دانست که اگر قدرت خود را بازیابد به هیچکس رحم نخواهد کرد؛ چنانکه دیروز کویت را له کرد و امروز ملت خودش را. امروز همه به حقانیت آن اظهارات امام اعتراف می‌کنند.»

آیهًاللَّه جنتی در سخنان خود به فتوای حضرت امام در مورد کتاب «آیات شیطانی» و نویسنده آن سلمان رشدی اشاره کرد و افزود: «این فتوا برای احترام به اسلام بود. یک مسلمان غیرتمند نمی‌تواند ببیند پیامبرش مورد اهانت قرار گرفته است. من نمی‌دانم آنان که در مقابل این کتاب سکوت کردند چه جوابی برای گفتن دارند.»

پایان بخش سخنان آیهًاللَّه جنتی تأکید ایشان بر برگزاری حج ابراهیمی بود:

ص: ۶۴

«ما از ابراهیم خلیل یاد گرفته‌ایم که از دشمنان خدا بیزاری جوییم. ما پیرو این پیامبریم و با خدای خود پیمان بسته‌ایم و بر سر آن ایستاده‌ایم و خوشحال خواهیم بود که بر سر این عقیده شهید شویم. این راه ما است.»

استقبال حاجیان ایرانی از مراسم بزرگداشت رحلت حضرت امام چشمگیر بود. گرمای بعد از ظهر مدینه با آبرسانی خوب مسئولان سقایت تا حدی اثر خود را از دست داده بود. با اینکه سیستمصوتی نتوانست همه جمعیت مشتاق برای حضور در این مراسم را پوشش دهد، ولی حضور ایرانیان تا پایان مراسم، نشان از تأکید آنان بر تجمع بزرگ روز برائت داشت. گفتنی است که نظم زائران شرکت کننده و رعایت تمامی نکاتی که از سوی بعثه مقام رهبری سفارش شده بود، کاملًا به چشم می‌خورد.

بنابر گزارش‌های رسیده، مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام، در محل کاروان حجاج عراقی و مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق نیز برگزار شد. در این مراسم، شیخ آصفی طی سخنان نقش امام خمینی را در احیای دوباره اسلام اصیل برای شنوندگان بازگو کرد.

بازدید از دانشگاه اسلامی مدینه

معاونت بین‌الملل بعثه مقام معظم رهبری، دیورز از دانشگاه اسلامی مدینه بازدید کرد و با دانشکده‌ها و خدمات دانشجویی این واحد آموزش عالی آشنا شد.

دانشگاه اسلامی مدینه از پنج دانشکده به نام‌های قرآن کریم، زبان و ادبیات عرب، حدیث شریف، تبلیغ و تربیت مبلغ، شریعت و فقه اسلامی تشکیل می‌شود. رئیس دانشگاه یک افسر ارتش است که دوره آموزش نظامی خود را در کشور آمریکا سپری کرده است. اکثر اساتید فعلی دانشگاه مدینه از فارغ التحصیلان همین واحد آموزش عالی هستند؛ در حالی که پیش از این، فارغ التحصیلان دانشگاه الازهر مصر، کرسی‌های تدریس این دانشگاه را در اختیار داشتند. شاید نارضایتی دانشجویان از کیفیت آموزشی ناشی از همین

ص: ۶۵

مسئله باشد.

دانشگاه اسلامی مدینه برای دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری نیز دانشجو می‌پذیرد که سهم عمده از آن سعودی‌ها است. تعداد دانشجویانی که فعلًا تحت آموزش قرار دارند تقریباً سه‌هزار نفر است.

در این دانشگاه، دانشجویان از خوابگاه رایگان، شهریه ماهیانه‌ای معادل پانصد و چهل ریال، سلف سرویس و کتابخان برخوردارند.

طلوع خمینی کبیر از قلب میلیون‌ها انسان پاک

امروز از سوی نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی، تلگرامی به مناسبت دومین سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله از مدینه برای رهبر انقلاب اسلامی فرستاده شد. متن تلگرام به شرح زیر است:

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

محضر مبارک ولیّ امر مسلمین جهان حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای دام ضله العالی

همزمان با دومین سالگرد رحلت امام خمینی قدس سره و در حالی که هرجا مسلمانی هست و هر نقطه‌ای که مسلمان‌نشین است در سوگ آن روحِ خاکدان شکسته و با قدسیان نشسته، اشک ماتم می‌ریزد و ایران اسلامی داغ فراغ بر دل و اشک داغ بر دیده دارد، زائران بیت‌اللَّه الحرام و دعاکنانِ حرم رسول اللَّه، شوق جوار و غمِ هجران یار را به هم آمیخته و دومین سالروز رحلت منادی اسلامِ ناب محمدی و احیاگر حج ابراهیمی را به خلف برحق آن بزرگوار و به پیشگاه تمامی مسلمانان داغدار تسلیت می‌گویند.

زائران خانه خدا، ابراهیم خلیل اللَّه را گواه می‌گیرند که جز راه خمینی بت‌شکن در پیش نگیرند و با رسول اللَّه صلی الله علیه و آله عهد می‌کنند که پاس اسلام ناب محمدی را نگه دارند و در رکاب ولی امر مسلمین خواب راحت از چشم آمریکای جهانخوار، اسرائیل خونخوار و دیگر دشمنان پنهان

ص: ۶۶

و آشکار برباینـد و در سـقف گیتی ندا بردارند که: خمینی کبیر بعد از غروب در عالم خاك بار دیگر از قلب میلیون‌ها انسان پاك طلوع کرده است.

اینجانب مجدداً همراه علما و روحانیون محترم و زائران بیت‌اللَّه مراتب تسلیت خویش را به پیشگاه ولی عصر (عج) و آن رهبر عزیز تقدیم می‌دارم.

نماینده ولی فقه و سرپرست حجاج

محمد محمدی ری‌شهری

گفتگو پیرامون سمینار بین‌المللی حج

بنـابر گزارش رسـیده از حوزه معـاونت روابط بین‌الملل بعثه، شورای نظارت و برنامه‌ریزی این معاونت امروز تشـکیل جلسه داد و در مورد سمیناری که قرار است در مکه مکره برگزار گردد، تصمیم گیری کرد.

این سـمینار با شرکت برخی از میهمانان خارجی و اندیشمندان ایرانی در سالن یکی از ساختمان‌های مسکونی حجاج ایرانی در مکه آغز به کار خواهد کرد.

«الندوة الحج» به عنوان نام این سـمینار مورد تصویب قرار گرفت. سـخنران‌های این سـمینار پیرامون حج ابراهیمی و دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله در مورد این مراسم عبادی- سیاسی به ارائه نظرات خود خواهند پرداخت.

رد پیشنهاد مقامات عربستان در مورد محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان

در پی جلوگیری مأموران سعودی از قرائت قرآن توسط قاریان ایرانی در مسجد پیامبرصلی الله علیه و آله، به درخواست حجةالاسلام ری‌شهری، سرپرست حجاج ایرانی، کاردار جمهوری اسلامی ایران طی ملاقاتی با وزیر حج و اوقاف عربستان سعودی، نسبت به این عمل اعتراض کرد. در این دیدار، وزیر حج ضمن ابراز تعجب و اظهار بی‌اطلاعی نسبت به این اقدام، قول پیگیری داد.

ص: ۶۷

همچنین در این ملاقات وزیر حج و اوقاف عربستان سعودی گفت که محلی برای تظاهرات ایرانیان در نظر گرفته شده است، لذا نماینده ایران برای بررسی این محل سریعاً به مکه برود.

محلی که سعودی‌ها برای برائت از مشرکان در نظر گرفته‌اند، منطقه «عزیزیه» نزدیک جاده طائف است.

این منطقه حومه شهر مکه محسوب می‌شود. با توجه به نامناسب بودن محل، ردّ این پیشنهاد از طریق تلفن به اطلاع مقامات عربستان رسید.

واحد اهل‌سنت

واحد اهل‌سنت در شمار یکی از بخش‌های مهم بعثه است. این واحد به منظور برطرف کردن نیازمندی‌های فقهی کاروان‌های اهل‌سنت تشکیل شده است.

روحانیان اهل‌سنت مستقر در بعثه، هر روز پاسخگوی سئوالات شرعی مراجعان بوده و آنان را در انجامصحیح مناسک حج در روزهای آینده و دیگر نیازهای شرعی راهنمایی می‌کنند.

امروز چند نفر از مسلمانان چینی از طایفه ایغول ایالت اورجی، با مراجعه به واحد اهل‌سنت اظهار داشتند:

«ما از عوام هستیم و روحانی نداریم که مناسک و وظایف ما را تعلیم دهد. شما اعمال حج را برای ما توضیح دهید.»

روحانیان اهل‌سنت بعثه، مناسک حج را مطابق با فقه حنفی برای ایشان تشریح کردند. همچنین در دیداری که امروز عده‌ای از مسلمانان دیگر کشورها با علمای اهل‌سنت ایران در حرم نبوی داشتند، با وضعیت اهل‌تسنن و مساوات آنان با برادران شیعه خود در ایران آشنا شدند. گفتنی است که این مسلمانان خواستار کسب آگاهی در مورد مراسم برائت از مشرکان بودند و اینکه در کجا و به چه نحوی برگزار خواهد شد.

واحد اهل‌سنت، درصدد تهیه زیارتنامه ویژه‌ای بر اساس منابع

ص: ۶۸

اهل‌سنت است تا در زیارت حرم مقدس پیامبرصلی الله علیه و آله مورد استفاده برادران سنی قرار گیرد.

دیدارها

دیدار امام جمعه شهر «سیدنی» با علمای ایران

امروز شه الهلالی امام جمعه شهر «سیدنیِ» استرالیا به دیدن علمای ایرانی حاضر در بعثه آمد و با ایشان به گفتگو پرداخت. شیخ الهلالی که از متفکران اهل‌سنت و مصری الاصل می‌باشد، نظرات خود را پیرامون دیدگاه‌های حضرت امام رحمه الله، جهان اسلام و مراسم عبادی- سیاسیِ حج ابراز کرد. وی در خلال گفتگوی خود با آیات عظام امینی، سبحانی، واعظزاده و ابراهیمی، در مورد نزدیکی مذاهب اسلام و کتاب‌های موجود در مورد فقه مقارن به بحث پرداخت.

گفتنی است که شیخ الهلالی بارها در جهت وحدت مسلمانان جهان علیه استکبار سخن رانده و خواستار پیوند آنان برای رویارویی با آمریکا در خطبه‌های نماز جمعه شهر سیدنی شده است.

از اقای الهلالی برای شرکت در سمینار الندوهٔ الحج که در مکه برگزار خواهد شد، دعوت به عمل آمد.

عربستان می‌گوید: آمریکا اکبر

امروز آقای مصطفی از علمای ترکیه که در شهر «کلنِ» آلمان ساکن است ضمن دیدار با روحانیان ایرانی اظهار داشت: «عربستان به امریکا بیشتر خدمت می کند تا به خدا.»

در این دیدار که در محل بعثه مقام معظم رهبریصورت می گرفت آقای مصطفی تصریح کرد:

«عربستان به جای اینکه بگوید اللّه اکبر می گوید آمریکا اکبر.»

ص: ۶۹

«خوجه» های تانزانیا در بعثه

امروز هیأتی از خوجه‌های تانزانیا برای آگاهی از مواضع و سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران پس از ارتحال حضرت امام رحمه الله و علل تحریم سه‌ساله حج، به بعثه ایران مراجعه کردند و با آقایان امینی و حائری شیرازی به گفتگو نشستند.

دیدار با حاجیان مراکش

گروهی از حاجیان کشور مراکش نیز که به انقلاب اسلامی علاقه‌مند بودند، با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری، در مورد فضای حاکم بر کشور مراکش و علائق مسلمانان این سرزمین،صحبت کردند.

خبرها

به دنبال گزارش‌هایی که درباره کیفیت نامطلوب بعضی از مواد غذایی به ستاد حج شده بود، امروز در بازدیدی که از انبار تدارکات مواد گوشتی به عمل آمد، روشن شد که نامطلوب بودن بخشی از گوشت‌ها، ناشی از پارگی کیسه‌های حاوی گوشت و تابش آفتاب مستقیم به هنگام نقل و انتقال، به روی آنها بوده است. در مورد عدم مرغوبیت برنج نیز مقرر شد تا رسیدن محموله جدید، از توزیع آن خودداری شود.

آقای امام جمارانی که شخصاً در این بازدیدها حضور داشت، دستورهای لازم را برای رفع نقانیص موجودصادر کرد.

بنابراین گزارش، شکایاتی که در مورد وضع نامناسب بعضی از واحدهای مسکونی از سوی حجاج ایرانی به این ستاد رسیده بود، در دست پیگیری و رسیدگی مسئولان قرار دارد.

به دنبال کسب اطلاع از وضعیت نامناسب شیعیان مدینه، به دستور

ص: ۷۰

سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولیّ‌فقیه تلاش‌هایی برای کمک به آنان انجام شد. به این منظور، دیروز و امروز از طرف بعثه مقام معظم رهبری، مستمندان شیعه که در اطراف حسینیه نخاوله، انتهای خیابان العوالی و اطراف مسجد قبا سکونت دارند (حدود هزار و دویست نفر) اطعام شدند. همچنین هزار دست لباس دخترانه و پسرانه در اندازه‌های مختلف، دویست و چهل دست لباس زنانه و دویست و چهل دست زیرپیراهن مردانه بین مستمندان مدینه توزیع شد و مقادیری آذوقه و خاروبار، به شرح زیر، در اختیار آنان قرار گرفت:

برنج حدود ۵/ ۷ تن

چای ۱۱۵ بسته ۵/ ۱ کیلویی

روغن ۳۱ کارتن ۶ گالنی

شکر حدود ۳۰۰ کیلو

پیاز ۲۱ کیسه بزرگ

بنا به اخبار رسیده از ستاد حج، واحد آمار اعلام کرد که تا بامداد فردا چهل و هفت کاروان دیگر با ۵۰۲۶ زائر وارد مدینه منوره خواهند شد که با احتساب کاروان‌های قبلی، مجموعاً ۴۰۶ کاروان با ۴۶۹۳۳ زائر در مدینه حضور خواهند داشت.

امروز یک زائر ایرانی- که خود مادر دو شهید دفاع مقدس است- با فرستادن نامه‌ای به نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، نسبت به رفتار جمعی از زوار در مسجد حضرت رسولصلی الله علیه و آله و قبرستان بقیع اعتراض کرد. این مادر که از تهران در مراسم حج امسال شرکت جسته است، در نامه دلسوزانه خود نسبت به اعمال برخی از زائران ایرانی در مسجدالنبی برای بوسیدن ضریح، برداشتن خاک از قبرستان بقیع، دخیل بستن به نرده‌های این قبرستان که همگی موجب وَهْنِ اسلام می‌گردد، به سرپرست حجاج ایرانی شکایت برده است. خانم گرگانی در این نامه نسبت به خرید کالا هنگام برگزاری نماز و اقلامی که توسط ایرانیان برای فروش به مدینه آورده شده اظهار تأسف کرد و خواستار برخورد با این‌گونه افراد شده است.

ص: ۷۱

چهارشنبه ۱۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

دیدار با خانواده معظم شهدا، سختگیری پلیس سعودی، دیدار با راویان محنت

ص: ۷۲

فعالیت‌ها

برگزاری سومین جلسه شورای معاونان بعثه ولیّ‌فقیه

در ساعت هفده و پانزده دقیقه عصر امروز سومین جلسه شورای معاونان بعثه آیهٔ‌اللّه خامنه‌ای با تلاوت آیاتی از کلامه‌اللّه مجید برگزار شد. در این جلسه که با حضور مسئولان ذی‌ربط و نماینده مقام معظم رهبری برگزار گردید، پس از بحث و تبادل نظر تصمیماتی اتخاذ شد. عمده مسائل، مربوط به چگونگی دعای کمیل در کنار بقیع بود.

در این جلسه مقرر شد که دعای کمیل توسط آقایان راشد یزدی وصالحی خوانساری قرائت شود. زمانی معادل حداکثر یک ساعت و نیم برای کل مراسم در نظر گرفته شد. همچنین مقرر گردید که با تأمین وسایلصوتی کافی از بروز مشکالت ناشی از عدم پوششصوتی- که متأسفانه تا حدودی در برگزاری مراسم یادبود رحلت امام رحمه الله احساس شده بود- جلوگیری شود.

ص: ۷۳

انتظامات مراسم مکلف شد که راهی برای عبور و مرور مردم در نظر بگیرد تا از ایجاد زحمت برای عابران جلوگیری شود. سقایت زائران و تأکید بر جنبه‌های عبادیِ دعا از دیگر تصمیمات این جلسه بود.

فعالیت‌ها و اقدامات بعثه مقام معظم رهبری

در این روز به هفتاد کاروان سرکشی شد و بررسی‌های لازم در خصوص عملکرد روحانیان کاروان‌هاصورت گرفت. همچنین از سوی معاونت فرهنگی و ارشاد در شش منطقه شهر مدینه جلسات منطقه‌ای برگزار گردید و مطالب لازم با روحانیان کاروان‌ها در میان گذاشته شد. این جلسات که به طور متوسط هر یک مدت دو ساعت به طول انجامیده در مناطق زیر برگزار شده است:

۱. منطقه قربان و البحر

۲. منطقه غربات

۳. منطقه ارض المدنی و سکهٔ الحدید

۴. منطقه قبا

۵. منطقه عنبریه

۶. منطقه شهدا، عیون و سلطانیه

در مجموع این جلسات دویست و نود و شش روحانی شرکت کردند و توصیه‌های نماینده مقام معظم رهبری با ایشان مطرح شد.

طی امروز نود تن از روحانیان به معاونت فرهنگی و ارشاد مراجعه و مسائل عمومی و مشکلات کاروان‌های خود را با این معاونت مطرح نمودند. مشکل عمده مطرح شده از سوی روحانیان، مربوط به اختلاف فتاوای مراجع درباره مناسک حج و مسائل حاشیه‌ای آن بوده است.

در این روز معاونت بازرسی با شرکت در جلسات منطقه‌ای- که دو تن از سربازرسان با بازرسان خود برگزار می‌کنند- شرکت جست و پس از شنیدن نظرات بازرسان، ضمنصحبت پیرامون روز پانزدهم خرداد، به ارائه راهنمایی‌های لازم اقدام کرد. همچنین امروز از سوی سربازرسان هماهنگی‌های

ص: ۷۴

لازم برای برگزاری هرچه بهتر مراسم دعای کمیل با بازرسان کاروان‌ها انجام شد. طیصدو شصت و پنج تماسی که امروز با معاونت بازرسیصورت گرفت، این مسائل مطرح شد:

- کمبود خبرنامه «زائر» و چگونگی توزیع آن در مناطق مختلف،
- مشکل مسکن و کمبود آب در برخی از کاروان‌ها،
- فقدان مجوز برای خرید یخ،
- دستگیری یک زائر به اتهام دزدی.

امروز چهار کاروانِ برادران اهل‌سنت توسط هیأتی از واحد اهل‌سنت بعثه مقام معظم رهبری مورد بازدید قرار گرفت. امروز نیز همچون روزهای گذشته علمای اهل‌سنت بعثه پاسخگوی مراجعان ایرانی و غیرایرانی بودند.

دیدارها

اشاره

امروز گروهی از مداحان اهل‌بیت علیهم السلام در مدینه منوره با آقای ری‌شهری سرپرست محترم حجاج ایرانی دیدار کردند. ایشان ضمن خوشامدگویی به تصویرگران فضایل اهل‌بیت علیهم السلام و با اشاره به مظلومیت قبور ائمه بقیع گفت:

«مهمتر از مظلومیت قبر آنان، مظلومیت هدف آنان است؛ مظلومیت آرمان‌ها و مظلومیت ارزش‌هایی است که رسول اللّه‌صلی الله علیه و آله برای آن تلاش کرد؛

مظلومیت اهدافی است که علی علیه السلام برای آن جهاد کرد؛ مظلومیت اهدافی است که فاطمه علیها السلام برای آنها آن همه مصبت دید؛ مظلومیت آن ارزش‌هایی است که ائمه بزرگوار ما یا برای تحقق آن شهید شدند و یا مسموم. البته برای این خاندان الهی تفاوت نمی‌کند که روی قبر آنها گنبد طلا و ضریح نقره باشد یا یک قطعه سنگ. مقام آنان فوق این چیزها است که ما تصور می‌کنیم. البته این وظیفه ما است که نهایت ادب و احترام را داشته باشیم. این وظیفه ما است که به خواست خدا تلاش کنیم و موافقت مسئولان عربستان را جلب

ص: ۷۵

کنیم و به لطف و عنایت خداوند قبر این بزرگواران را از مظلومیت نجات دهیم. ولی برای خود این بزرگواران تفاوتی ندارد .... امام راحل، که در واقع خورشید او غروب کردنی نیست، در زمان حیاتشان تلاش کردند که قبر این عزیزان را از مظلومیت دربیاورند و مکرر سفارش می‌کردند به وزیر خارجه که دنبال کند. هدف اصلی او این بود که با کمک همه شیفتگان و علاقه‌مندان خاندان رسالت، هدف آنان را از مظلومیت در بیاورد و این یک مسئله‌ای است که روحِ مطهر امام همیشه از ما خواسته و خواهد خواست.»

آقای ری‌شهری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به حفظ احترام سایر مذهب در مجالس و محافل گفت:

«این پیام امامصادق علیه السلام و پیام امام راحل و پیام قرآن و اسلام را به همه برسانید که یک جوری حرکت باید بشود که دیگران هم علاقه‌مند بشوند به حرکتی که ما داریم؛ در عین اینکه ما همان راهی را می‌رویم که ائمه بزرگوار ما تصویر کرده‌اند، نه یک ذره کم و نه یک ذره زیاد.»

ایشان در پایان سخنان خود افزود:

«چون شما همه عاشقان اهل‌بیت علیهم السلام هستید و در همان مسیر گام بر می‌دارید، ممکن است یک کسی نداند و خدای نکرده یک حرکتی را انجام دهد، شما ارشادش کنید و توجه بدهید. ان‌شاء اللَّه آن‌جور حرکت کنیم که امام زمان (عج) راضی است.»

دیدار سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولیّ‌فقیه با خانواده معظم شهدا

پیش از ظهر امروز مراسمی با حضور خانواده‌های معظم شهدا در محل بعثه حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای در مدینه منوره برگزار شد. در این مراسم که سرآغاز دیدارهای روزانه سرپرست حجاج ایرانی با کاروان‌های زائران ایرانی بود و به منظور گرامی‌داشت مقام شهیدان برگزار گردید، یاد امام راحل رحمه الله و خاطره قیام خونین ۱۵ خرداد احیاء شد.

در این دیدار، پس از تلاوت آیاتی از قرآن کریم، خانم پناهی، مادر

ص: ۷۶

سه شهید از شهرستان کرج، قطعه‌ای ادبی در سوگ حضرت امام رحمه الله خواند و سپس حجةالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری به ایراد سخنان پرداخت. ایشان ضمن اشاره به نقش رهبری در پیروزی انقلاب اسلامی گفت:

«این حرکتی که در ملت ما ایجاد شد و این شجاعتی که در ملت ما پدید آمد و این ایثارگری که در جوانان ما و سالخوردگان ما و زنان و مردان تحقق یافت در نتیجه ارشادات و رهنمودهای امام عزیز و راحلمان بود.

هرچه داریم از اوست. او بود که به جوانان ما آموخت بالاترین ارزش‌ها و کمالات لقاءاللّه است.»

نماینده ولیّ‌فقیه در ادامه افزود:

«امروز دو سال است که از آن رحلت جانگداز می‌گذرد، لکن چراغی که او برافروخت همان‌طور که خودش با اطمینان تمام در وصیتنامه سیاسی- الهی‌اش فرموده، خاموش نشده بلکه برافروخته‌تر شده است و به وسیله شاگرد مخلص ایشان حضرت آیةاللّه خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی با کملات قوت تداوم پیدا کرده است. و این نشان می‌دهد که خون شهدا به هدر نرفته و چراغی که حضرت امام روشن کرده با این خون‌های مقدس روز به روز فروزان‌تر خواهد شد.

درخواست کتاب

امروز آقای سید اطهر عباس رضوی استاد دانشگاه «کامبرا» و مدرس تاریخ اسلام در هند و خاورمیانه، ضمن مراجعه به بعثه حضرت آیةاللّه خامنه‌ای، با آقایان جنتی، سید مهدی روحانی، فهری و حسن ابراهیمی دیدار کرد.

آقای رضوی از مسلمانان شیعه مذهب هندی‌الاصل است و به زبان فارسی تقریباً تسلط دارد. آقای رضوی که تاکنون سی‌جلد کتاب تألیف کرده است و علاقه‌مند به تحقیق در زمینه تاریخ اسلام و عرفان و فلسفه است، هفتاد سال از عمرش می‌گذرد.

ص: ۷۷

در این ملاقات که به تقاضای آقای رضوی برگزار شد نامبرده کتاب‌هایی چون حاشیه حضرت امام بر فصوص الحکم، اسرار الصلوهٔ و دیگر کتب عرفانی و فلسفیِ حضرت امام را درخواست کرد.

علمای ترکیه حقوق بگیر دولت هستند

امروز آقایـان امینی و سـبحانی با یکی از اتباع ترکیه به نام رجب «(۱)» دیـدار و گفتگو کردند. نامبرده در این دیدار مطالبی پیرامون وضعیت مسلمانان و روحانیان ترکیه اظهار داشت و گفت:

«حکومت ترکیه لائیک بوده و عالمان خوبی در آنجا نداریم. آتاتورک برای جلوگیری از رشد اسـلام، علمای مسـلمان را قلع و قمع کرد .... اگر علمای ترکیه از تجربیات اسـلامی ایران و حوزه‌های علمیه بهره بگیرند و تبادل افکار و مراودهصورت پذیرد خیلی مؤثر خواهد بود.»

آقای رجب در ادامهصبحت‌های خود با اشاره به فقدان تشکیلات اسلامی خالص و فعال در ترکیه، عنوان کرد:

«علمای ترکیه حقوق بگیر و وابسته به دولت هستند.»

جوانان بحرین زیر فشار قرار دارند

حجهٔالاسلام تسخیری امروز با دو تن از برادران بحرینی دیدار و گفتگو کرد. این برادران در مورد وضعیت جاری در بحرین مطالبی ابراز داشته و گفتند،

«فشارها هنوز ادامه دارد و مسـئولان امنیتی که انگلیسـی هسـتند بر علما سـخت می‌گیرند. جوانان مایل به تبعیت از علما هستند اما به دلیل مشکلاتی مانند تشتّت آراءِ علما در معرض دلسردی قرار گرفته‌اند.»

۱- بنا به دلایل امنیتی از ذکر نام خانوادگی این برادر خودداری می‌شود.

ص: ۷۸

جوانان بحرینی در ادامه از خصوصیات و ویژگی‌های مقام معظم رهبری جویا شدنـد و ضـمن اشاره به وجود گروه‌ها و گرایش‌های مختلف در بحرین یادآور شدند که گرچه سختیگری نسبت به شیعیان برینی اندکی کاهش یافته اما هنوز مشکلات جدی برای آنها وجود دارد. آنان در این زمینه گفتند:

«البته فشارها کمی کاهش یافته ولی هنوز به پایان نرسیده است. مثلًا برای شیعیان زیارت امام رضا علیه السلام ممنوع است.»

حجهٔالاسـلام تسـخیری ضـمن راهنمـایی برادران بحرینی و پاسـخ بـه مسائـل مطروحه از جـانب آنان، ابعـاد مختلـف سیاس، فقهی، عقیدتی، علمی و هنریِ حضرت آیهٔاللّه خامنه‌ای را تشریح کرد.

انقلاب اسلامی، انقلاب کبیر جهان است

یکی از برادران الجزایری به نام مصـطفی امروز به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرد و با حجهٔالاسـلام لقمانی دیـدار نمود. وی که دانشجوی رشته مهندسی برق بوده و سی و پنج ساله به نظر می‌رسید، درباره اوضاع سیاسی الجزار و جبهه نجات اسلامی گفت:

«یهودیان و فرانسویان رهبران دولت ما را می‌خرند. ما اسلام را می‌خواهیم و مراکز لائیک را نمی‌خواهیم.

بیشتر جوانان با جبهه اسلامی بوده و بزرگترها بینابین هستند و احتمال جنگ داخلی وجود دارد.»

او در ادامه به ستایش انقلاب اسلامی پرداخت و عنوان نمود:

«از سال ۱۹۷۹ انقلاب اسلامی را می‌شناسم. انقلاب اسلامی ایران انقلاب کبیر جهان است.»

دیدار با دو زائر مراکشی

امروز دو تن از مسـلمانان مغربی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کردنـد. آقایان الرحال سـی ساله و عبـداللّه چهل ساله که مشـغول تجارت هستند

ص: ۷۹

با آیهٔاللّه امینی دیدار کردند. آنان در مورد انقلاب اسلامی گفتند:

«از ابتـدا علاقه‌منـد به انقلاـب اسـلامی بوده و از حضـرت امام خمینی رحمه الله می‌کرده‌ایم و همواره نیز متهم به طرفـداری از ایران بودیم.»

آنها درباره مواضع دولت مراکش نسبت به اسلام گفتند:

«تنها تظاهر به اسلام است و این، جز اسلام آمریکایی چیز دیگری نیست.»

برادران مراکشی درباره یکی از روحانیان برجسته مراکش به نام عبدالسلام یاسین مطالبی عنوان نمودند و ضمن اعلام هواداری خود از ایشان گفتند:

«وی یـک عـالم دینی است و به هفت زبان آشـنایی داشـته و در همه جای مغرب طرفـدار دارد. او در سال ۷۴ به علت دعـوت ملک حسن به عمل به اسلام (توسط یک نامه سرگشاده) سه سال و نیم زندانی شد و مقام با ارزش خود را در آموزش و پرورش از دست داد. ایشان به کمک چند نفر مجله «الجماعه» را چاپ و منتشر کرد که پس از انتشار ده تا پانزده شماره توقیف شد. بعد از آن نشریه «الیس الصبح بقریب» را منتشر ساخت.

سپس دوباره از سال ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۵ بازداشت شد. افرادی هم که به ملاقات او می‌آمدند، بازداشت می‌شدند.

کتاب منهاج النبوی تألیف ایشان، دستور کار جماعت عدل و احسان است.»

خبرها

طی امروز و دیروز اقدامات امنیتی درباره زائران ایرانی که وارد فرودگاه جده می‌شوند، شدت یافته است.

از آثار مشـهود این امر، افزایش تعداد مأموران مسـلح و گشت‌زنی در اطراف محل استقرار موقت حجاج ایرانی است. امروز مأموران سعـودی مسـتقر در فرودگـاه جـده، چنـد پوسـتر- مربوط به یـک شـهید- موجود در سـا یـک بـانوی ایرانی را ضـبط می‌کننـد. آنها پوسترهای یاد شده را بر می‌دارند و با خود می‌برند، اما پس از مدتی تصاویر شهید را با احترام

ص: ۸۰

و تعظیم بهصاحبش باز می گردانند. مأموری که عکس‌ها را بازگردانده از اصحب عکس با تعبیر «شهید الخمینی» تجلیل می کند.

در این روز کـاروان جانبازان اعلام کرد که با امکانات فراهم شـده از سوی این کاروانصـندلی چرخـدار کلیه زائران تعمیر و نواقص بوجود آمـده در آنهـا رفع خواهـد شـد. همچنین اعلاـم داشت که کـاروان جانبـازان برای حـل مشـکلات درمانی و توانبخشـیِ کلیه جانبازانی که در کاروان‌های متلرقه مستقرند تلاش خواهد کرد.

تـا بـه امروز از هفـت حـاجی ایرانی به میزان ۳/ ۴۰ گرم تریـاک کشـف شـده است. این افراد به دنبـال تلاش‌هـای بخش کنسولی و حقوقیِ ستاد وزارت خارجه آزاد شده‌اند.

پس از فرود هواپیماهای جمهوری اسـلامی ایران، سالن ترمینال فرودگاه جده- در قسـمتی که حجاج ایرانی وارد می‌شوند- ۰ تبدیل به بازار خرید و فروش کالاهای ایرانی می گردد. در این میان، حجاج کاروان‌های مربوط به استان‌های خراسان، یزد، کرمان و تهارن بـا به همراه آوردن کالاهایی نظیر پسـته، گز، انگشتر عقیق و فیروزه، زعفران و تسبیـح مبادرت به فروش آنها می کننـد. اکثر مأموران گمرک فرودگاه ضمن بازرسی دقیق وسایل زوار پی می‌برند که کدامیک از کاروان‌های زائران حامل کالاهای مذکور هستند. پس از اسـتقرار زوار در محوطه سـالن فرودگـاه، سـایر مـأموران فرودگـاه جـده اعم از پلیس، کارمنـدهای هواپیمـایی و گمرک و ... در اطراف کاروان‌های حجاج ایرانی تجمع و اقدام به خرید جنس می کنند.

اشتیـاق حاجیان کشورهای مختلف اسـلامی به آگاهی از مسائل انقلاب اسـلامی، در واقع، منبع مولـد بسـیاری از خبرها است که در زیر دو مورد از این خبرها ذکر می‌شود:

امروز یکی از اهـالی شـهر «منصوره» مصـر در گفتگویی، با اشاره به تأثیرات مثبت انقلاب اسـلامی و تشدیـد فعالیت‌های جنبش‌های آزادی‌بخش، گفت:

«مردم مصر از تأثیرات انقلاب اسلامی بی‌نصیب نبوده‌اند و از همان

ص:۸۱

ص: ۸۲

ابتدا گروه‌های اسلامی تحرکات تازه‌ای را در مصر آغاز کرده‌اند. موج تفکرات اسلامی در میان جوانان و دانشجویان ما از این تحرکات جدا نیست.»

– امروز یک مسلمانی اردنی به نام م. خلیل اظهار داشت که به رغم جوّ تبلیغاتی رسانه‌های غربی در اردن، مردم کشورش درصدد بدست آوردن خبرهایصحیح درباره رویدادهای انقلاب اسلامی و جنبش‌های آزادی‌بخش جهان اسلام هستند. این جوان اردنی افزود:

«امروز انقلاب اسلامی و تفکر روشن امام خمینی رحمه الله به عنوان الگوی نهضت‌های خستگی ناپذیر ملت‌ها علیه ظلم جهانی مشاهده می‌کنیم. انقلاب شما به مسلمانان منطقه جرأت ابراز عقیده داده است و به نظر من این پیروزی کوچکی نیست.»

امروز در اثر دو حادثه رانندگی، دو زائر ایرانی به شدت مجروح شدند. بعد از ظهر امروز یک زائر مرد در مدینه بر اثر تصادف با اتومبیل بیهوش شد و در حالت اغما به بیمارستان انتقال یافت. یک بانوی زائر ایرانی نیز بر اثر تصادف با یک اتومبیل سواری به شدت از ناحیه پا آسیب دید.

ص: ۸۳

پنجشنبه ۱۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

ملاقات با سعودی‌های برای تعیین محل برائت از مشرکان، همنوایی با نای توحید، سنت نبوی!، ابراز علاقه به جانبازان انقلاب اسلامی

ص: ۸۴

فعالیت‌ها

بازدید سرپرست حجاج ایرانی از ستاد حج مدینه و بیمارستان

امروز حجهٔالاسلام والمسلمین ری‌شهری از ستاد حج مدینه و بیمارستان ایرانیان دیدار کرد و از نزدیک عملکرد و مسائل مختلف این دو مرکز را مورد بررسی قرار داد. ایشان گفتگو با مسئولان و کارکنان این دو مرکز، از زحمات آنان قدردانی و از خدای بزرگ برای ایشان طلب توفیق کرد.

مذاکره برای تعیین محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان

حجهٔالاسلام والمسلمین آقای علی اکبر ناطق نوری که به عنوان نماینده تام‌الاختیار سرپرست حجاج ایرانی و به منظور مذاکره در مورد مکان برگزاری مراسم برائت عازم مکه شده بود، امروز با مقامات عربستان سعودی به

ص: ۸۵

ریاست قائم مقام وزیر حج این کشور دیدار کرد. در این ملاقات که به درخواست مقامات عربستان انجام می گرفت، پس از اصرار عربستان، هیأت ایرانی از محلی که برای برگزاری برائت در نظر گرفته شده بود، دیدن کرد. گروه اعزامی ایران بار دیگر بر نامناسب بودن این محل جهت برگزاری مراسم تأکید ورزید و در برابر خواست مقامات سعودی مبنی بر پیشنهاد محلی از سوی ایران، اقای ناطق نوری مسجد «جن» را به عنوان مناسب‌ترین محل برای برپایی مراسم برائت از مشرکان نام برد. قائم مقام وزیر حج سعودی در برابر این پیشنهاد گفت که برگزاری مراسم در این محل موجب آزار مردم شده و این کار از لحاظ شرعی دچار اشکال است. آقای ناطق نوری نیز متقابلًا گفت که ما با آرامش مراسم را برگزار می کنیم، همچون برپایی دو مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام رحمه الله و دعای کمیل در مدینه. در ضمن، مشکل شرعی آن نیز به خود ما مربوط می‌شود.

این دیدار بدون نتیجه بر سر تعیین محل برپایی مراسم برائت از مشرکان به پایان رسید و مقرر گردید که پس از گزارش این گفتگوها به تهران و ریاض، مذاکرات بعدی از سوی مراکز دو کشور ایران و عربستان پیگیری شود.

گزارش‌ها

برگزاری مراسم دعای کمیل

امشب مراسم دعای کمیل در شرایطی که پلیس ضدّ شورش مدینه با کلاه‌های سفید و باتوم‌های سیاه از ساعت‌ها قبل به حال آماده‌باش در آمده بود، با حضور گسترده زائران، در کنار دیوار قبرستان بقیع برگزار شد.

ساعت‌ها قبل از برگزاری مراسم، پلیس سعودی با ماشین‌های آب‌پاش به فاصله نزدیک از یکدیگر، اطراف حرم را با خشونت آرایش کرده بود، اما نظم و انظباط زائران ایرانی و مدیریت بجای مسئولان، مانع از هرگونه تشنج شد. آیین نیایش کمیل، با شکوه خاصی آغاز شد و کارشکنی مأموران سعودی در

ص: ۸۶

جلوگیری از نصب بلندگوها در اطراف بقیع و کامل نشدن پوششصوتی مراسم، مانع از شرکت گسترده زائران نگردید. نظم و انظباط حاکم بر مراسم مرهون همکاریصمیمانه مردم با مأموران انتظامی بعثه بود.

آب‌رسانی به زائران با همدلی مأمورانی که برای این کار موظف شده بودند، به شکل چشم‌گیریصورت گرفت. حضور جمع کثیری از زائران کشورهای دیگر در میان انبوه جمعیت ایرانیان قابل توجه بود.

جمعیت شرکت کننده در محوطه وسیع مقابل قبرستان بقیع- که از دو سو تا انتهای محدوده کنترل شده از سوی پلیس سعودی گسترش داشت- نشسته و گوش به آوای حزین امام اول خود سپرده بودند.

سعودی‌ها با اقدام به عقب کشیدن نیروهای مستقر در اطراف مسجدالنبی و آماده‌سازی محوطه مقابل بقیع برای انجام مراسم دعای کمیل، عملًا با برگزاری این مراسم در مدینه موافقت کردند.

در پایان این مراسم پرشکوه، ایرانیان اقدام به پاکسازی محوطه برگزاری دعا کردند و مقواها و لیوان‌های یکبار مصرفِ پراکنده در این محل را جمع آوری نمودند.

دومین تجمع حجاج ایرانی- پس از مراسمی که به مناسبت رحلت امام رحمه الله در مقابل بعثه برگزار گردید- در کمال آرامش و انضباط به پایان رسید و ایرانی‌ها با دل‌های شفاف و جلا خورده خود، رو به سوی کاروان‌هایشان حرکت کردند.

گفتنی است که یکی از زائران اهل تانزانیا، با توزیع خرما در میان شرکت کنندگان، در این مراسم حاضر شده بود.

عروسی در مدینه

امشبصدای بوق ممتد چند اتومبیل توجه عابران و مغازه‌داران ساکن خیابان «باب العوالی» مدینه، بویژه اعضای کاروان‌های ایرانی را که در ساختمان «سمان» اقامت دارند به خود جلب کرد.

ص: ۸۷

دو دانشجوی جوان ایرانی، امشب مراسم ازدواج خود را در شهر پیامبر جشن گرفتند. داماد، محمد هاشم زمانی آقایی دانشجوی سال سوم رشته عمران دانشگاه مشهد و عروس، حمیرا حافظ نظامی، دانشجوی سال آخل پرستاری دانشگاه آزاد تهران که هر دو خدمه کاروان ۱۹۱۲۲ مشهد بودند، پس از چندماه که از مراسم عقد آنان در مشهد می‌گذشت، اینک در مدینه منوره پیند زناشویی بستند.

سرپرست این کاروان می‌گوید:

«مراسم ازدواج این دو جوان از هر جهت کم‌نظیر است، زیرا بانوان عضو کاروان همگی در فراهم کردن مقدمات عروسی شرکت داشتند و حتی چند تن از خانم‌ها با سلیقه خاص خود از کیسه‌های پلاستیک رنگارنگی که در اختیارشان بود، گلهای بسیار زیبایی درست کرده‌اند. عده دیگری از خانم‌ها به فراهم کردن میوه و شیرینی و چندنفری نیز به خرید دیگر نیازهای عروسی پرداخته‌اند.»

یکی از مردان مشهدیِ عضو این کاروان که در برپایی مراسم ازدواج نقش فعالی داشته گفت:

«ما در برگزاری مراسم عروسی این دو جوان همه آداب و رسوم مشهدی‌ها را انجام دادیم.» «

مهریه این عروس که از خانواده محترم شهدا است، سفر حج و چهارده سکه بهار آزادی است.

آغاز فعالیت ستاد حج در مکه

امروز ستاد حج مکه مکرمه کار خود را در این شهر آغاز کرد تا زائرانی که از فردا، از فرودگاه جده و نیز مدینه منوره عازم مکه می‌شوند، تحت تدارک و خدمات این ستاد قرار گیرند.

ستاد حج مکه از واحدهای گوناگونی تشکیل شده که گروه امداد از بخش‌های فعال آن است. نیروهای پرتلاش این واحد در سه شیفت هشت ساعته،

ص: ۸۸

در ساختمان مرکزی و دو دفتر که در شرق و غرب مسجدالحرام در نظر گرفته شده است، مستقر خواهد شد و کار انتقال گمشدگان ایرانی و هدایت آنها به سوی کاروان‌هایشان را به عهده خواهند داشت. امسال چند پست امداد در داخل مسجدالحرام، در طول شبانه‌روز مستقر می‌شوند تا گمشدگان را در وهله اول به گروه خود و درصورت نبود آن به کاروان‌هایشان برسانند. همچنین امدادگران، گشت‌های سیّاری در خیابان‌های اطراف مسجدالحرام و مناطقی که ایرانیان رفت و آمد بیشتری دارند، به کار خواهند گمارد تا درصورت مشاهده افراد گمشده، آنان را راهنمایی کنند.

دیدارها

حج اجتماعی است که باید از آنجا اخبار مسلمان‌ها به تمام اطراف و اکناف دنیا برسد.

امروز در ادامه دیدارهای عمومی نماینده ولیّ‌فقیه در محل بعثه، حجهٔ‌الاسلام موسوی همدانی امام جمعه شهر همدان با حضور در بین حاجیان بیت‌اللّٰه الحرام پیرامون سفر حج و توجه هرچه بیشتر زائران به این سفر الهی سخن راند. وی در ابتدا گفت:

«شنیده‌اید که هر عمل خیری را به حج تشبیه می‌کنند. مثلًا اگر فلان کار را انجام دادی ثواب چند حج را خواهی برد. این قبیل وعده‌ها نشان می‌دهد که حج از اهمیت و عظمت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، به طوری که هر عمل خوبی را به آن تشبیه می‌کنند. حج ابعاد گوناگونی دارد: ابعاد فردی و اجتماعی. حج تنها یک عمل عبادی نیست. این مراسم وحدت زمانی دارد، یعنی همه مسلمان‌ها در ماه ذی‌الحجه باید این مناسک را انجام دهند؛ وحدت مکانی دارد، یعنی در مکه و عرفات با لباسی یکدست اعمال انجام می‌شود.

و تمام این اجتماع برای این است که مسلمان‌ها جمع شوند و اخبارشان را به تمامی دنیا برسانند و این از منافع حج است، به طوری که هر حاجی پیکی می‌شود

ص: ۸۹

برای رساندن پیام.»

آنگاه آقای موسوی توجه حاضران را به مناسک حج جلب کرد و گفت:

«شما با گفتن لبیک و اینکه فقط به خدا لبیک می گویدی، دیگر به نگاه‌های شیطانی، دعوت‌های نفسانی و سایر امیال لبیک نگویید. خدا خواسته که لباس دوخته را از تن بیرون کنید- لباسی که شاید در آن معصیت کرده باشید- و لباس تازه‌ای بپوشید آزاد. آزادی روح و فکرت را با آزادی لباس به نمایش بگذار. باید به زیر سایه خدا بروی، دیگر نباید زیر چتر خودت باشی. مُحرم که می‌شود، خیلی از اعمال مباح بر تو حرام می‌شود. این تمرین و تقویت روح است. تصمیم بگیرید بعد از مُحرم شدن، جداً گناهان را کنار بگذارید.

مبادا دست خالی برگردید.»

آقای همدانی سخنان خود را با یاد خاطره‌ای از حج سال ۶۱ به پایان برد:

«در عرفات دعا زیاد خوانده شد. خسته شدند و خوابیدند. اعمال عرفات تمام شد و رفتیم مکه. توی اتاق بودیم که یکی از خواهران آمد و اجازه خواست مطلبی را بگوید. او گفت: بعد از دعای عرفات که خسته بودم، خوابم برد. خواب دیدم چادرهای ایرانی که در یکجا جمع هستند، بالای سر این چادرها، چادر بزرگی است که توی آسمان می‌درخشد. به من گفتند بالا بروم. رفتم توی آن چادر. همه‌اش نور بود. قرآنی به من دادند و گفتند که بخوان. سوره ابراهیم را خواندم. وقتی پرسیدم آن چادر از آن کیست، گفتند که چادر امام زمان است.»

دیدار با علمای بعثه

امروز دو تن از اباضی مذهبان کشور عمان به نام‌های خلیلی و غران بن خلفان در بعثه مقام معظم رهبری حضور یافته و با علمای ایران پیرامون مسائلی مورد علاقه گفتگو کردند. آقایان خزعلی و واعظزاده در مورد فقه اباضی و

ص: ۹۰

دیدگاه‌های این آیین درباره امامت سؤالاتی کردند که آقای خلیلی پاسخ داد:

«اکنون نظام امامت حاکم نیست و در حکومتی که امامت حاکم باشد، مردمصد درصد اطاعت می‌کنند.

شرایط امام، شجاعت و آگاهی و بینش سیاسی است. در انتخاب امام نیز بزرگان کشورهای اسلامی باید از میان علمای خود شخصی را به عنوان امام انتخاب کنند.»

اقای خلیلی در مورد فقه اباضی گفت:

«در این آیینْ اجتهاد وجود دارد و در هر زمان مرجع نیز هست.»

وی در مورد جنگ نفت گفت:

«ما معتقدیم تجاوز محکوم است. من به سفیر کویت گفتم که این قضیه یک عذاب الهی بود و خداوند از شما که علی امام خمینی عمل کردید انتقام گرفت.»

جهان اسلام به رهبری امام خمینی نیازمند بود

امروز آقای علی محمد از کشور نیجریه که ریاست «جماعت نصر اسلام» را در استان «مونگال» به عهده دارد با آقایان امینی، قرائتی و ابراهیمی دیدار و گفتگو کرد. از نکات جالبی که علی محمود به آن اشاره کرد این بود که برخی از گروه‌های اسلامی مخالف مواضع ایران در نیجریه، پس از ارتحال حضرت امام مجلس عزاداری برپا کردند، چون عقیده داشتند امام فرد شجاع و نترسی در مبارزه با آمریکا و دفاع از اسلام بوده است. آنها معتقدند که جهان اسلام به رهبری واحد چون حضرت امام نیازمند است.

خبرها

طبق گزارش سرکنسولگری ایران از جده تا ساعت دوازده ظهر امروز شمار زائرانی که از ایران وارد جده شده‌اند از مرز ۶۰۵۰۰ تن گذشت. بر طبق این گزارش وضع سلامتی عمومی حجاج ایرانی که تاکنون از طریق جده وارد

ص: ۹۱

عربستان شده‌اند خوب است و هیچ گونه مورد حادی از بیماران یا نارسایی جسمی دیده نشده است.

امروز حجةالاسلام جمارانی سرپرست سازمان حج اوقاف و امور خیریه از فرودگاه جده دیدن کرد و از واحدهای تدارکات و حمل و نقل بازدید به عمل آورد و با عده‌ای از زائران نیز به گفتگو پرداخت.

طبق گزارش‌های رسیده از بندر جده، امروز دو زن ایرانی که همراه کاروان‌های خود وارد فرودگاه جده شده بودند، زنان مسئول بازرسی بدنی در گمرک فرودگاه را به ربودن دویست دلار متهم کردند. اظهاریه این دو بانوی ایرانی به مقامات گمرک منعکس گردید و رئیس گمرک نیز در واکنش نسبت به این مسئله شخصاً دستور داد و زن و مأمور گمرک متهم به دزدی را بازداشت کنند. مراتب از سوی مقامات فرودگاه جده در حال پیگیری است.

امروز دولت عربستان، اقدام به پخش اعلامیه در چند اتوبوس ویژه انقال زائران ایرانی به مدینه کرد. این بیانیه که از سوی هیأت دولت عربستان سعودی در تاریخ ۱۳ / ۱۱ / ۱۴۰۸صادر شده به زائران نسبت به هرگونه اقدام در موسم حج هشدار داده است. مقامات سعودی با پخش اعلامیه‌ای که سه سال پیشصادر شده درصددند از هم اکنون ایرانیان را از برگزاری مراسم برائت از مشرکان بازدارند.

طی بیست و چهارساعت گذشته چهل و هفت کاروان با ۵۰۲۶ زائر از جده به مدینه منوره منتقل شده‌اند. با ورود این تعداد زائر، در حال حاضر ۴۵۳ کاروان با ۵۱۹۵۹ زائر ایرانی در مدینه منوره بسر می‌برند.

ص:۹۲

ص: ۹۳

جمعه ۱۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۳ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

نشانه‌های حج کامل،صدای مظلومان

ص: ۹۴

دیدارها

جزء لاینفک بندگی خدا برائت از مشرکان است

پیش از ظهر امروز گروهی از اعضـای کاروان‌هـای مسـتقر در مـدینه منوره در حـالی که پرچم کشورمان و علامت مشـخص کننـده کاروان خود را به همراه داشتند، به دیدار مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی آمدند.

مراسم با تلاوت آیاتی از کلام‌اللّه مجیـد آغاز شد و سـپس حجهٔ‌الاسـلام والمسـلمین نورمفیدی به ایراد سـخنانی پرداخت. ایشان در سخنان خود ضـمن اسـتناد به روایات متـذکر شـد که حـج کامل و تمام، حجی است که زائر با امام خویش ملاقات کنـد و آمادگی خود را برای بذل جان و مال در راه پیشبرد اهداف اسلام و گسترش آن اعلام نماید.

ایشان ضمن اشاره به حضور حضرتصاحب الزمان (عج) در مراسم حج و بویژه در روز عرفه اظهار داشت:

ص: ۹۵

«تشکیل چنین جلساتی در واقع دیدار با نایب امام زمان (عج) و نماینده ایشان است.»

آقای نورمفیدی در ادامه سخنان، فلسفه حج را خالص کردن بندگی برای خدای تبارک و تعالی خواند و اضافه کرد:

«جزء لاینفک بندگی برائت از مشرکان است. اینکه حضرت امام فرمودند حجِ بدون برائت حج نیست به این دلیل است که زندگی پیامبران که نمونه والای بندگی ذات احدیت بوده‌اند مشحون از درگیری با مشرکان بوده است. حج در واقع نمایش اقتدار اسلام و آمادگیِ بندگیِ مخلص و انبوه مسلمانان است.

بندگی خدا بدون کفر به طاغوت معنا ندارد.»

ایشان در ادامه، توجه زائران را به جنبه‌های معنوی حج و حضور در شهر پیامبرصلی الله علیه و آله و تلاش برای درک قداست مدینه جلب کرد و گفت:

«اگر گوش دل را باز کنیم،صدای قرائت قرآن پیامبر شنیده می‌شود. بایدصدای قرآن را در کنار حرم پیامبر به گوش دل شنید .... مدینه شهر فاطمهٔالزهراء است. بقیع پیکر چهار امام معصوم و تنی چند از بزرگانصدر اسلام را در خود جای داده است. در و دیوار این شهر عطر و نسیم دیگری دارد. در حرم نبوی باید چشم دل را باز کرد؛ باید پیامبر را با چشم دل دید.»

ایشان در پایان سخنان خود ضمن اشاره به همین لبیک گفتن به هنگام احترام، توجه زائران را به این نکته جلب کرد که هنگام مُحرم شدن انسان به خدای خود پاسخ می‌دهد.

در مجمع مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق

ساعت یازده و سی دقیقه امروز پنجاه تن از اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراض با حجهٔالاسلام والمسلمین ری‌شهری ملاقات کردند.

این دیدار نیز با تلاوت آیاتی از کلام‌اللّٰه مجید آغاز شد و با سخنرانی حجهٔالاسلام آصفی ادامه یافت. ایشان به بیان وضعیت مدینه و حکومت درصدر اسلام، شجاعت و از خود گذشتگی مؤمنان پا برهنه، شرایط حاکم بر

ص: ۹۶

دنیای آن روز و سلطه حکومت‌های آن روز و سلطه حکومت‌های فاسد و قیصر و دربار ساسانی پرداخت و افزود:

«تاریخ دوباره تکرار شده است، چرا که سنت‌های الهی ثابت و تغییر ناپذیرند. امروز انقلاب اسلامی با هدایت کتاب الهی، سنت رسول اللهی و اهل‌بیت به دنبال تجدید و تکرار تاریخ است.»

وی در تشریح جنایت‌های حزب بعث عراق اضافه کرد:

«ویژگی حزب بعث که یک ربع قرن از حاکمیت آن بر عراق می گذرد، ضدیت با آرمان‌های اسلامی و مسخ شخصیت و هویت اسلامی است. با وجود این، انقلاب اسلامی پس از گذشت این مدت، سربلند و مستحکم و با اراده‌ای راسخ، در سرزمین بین‌النهرین پا گرفته است. این انقلاب، امانتی در دست شما است.

مردم عراق می‌توانند هویت خود را حفظ کنند، می‌توانند در هیأت جمهوری اسلامی در عرصه گیتی آشکار شوند.»

حجةالاسلام آصفی در پایان سخنان خود اظهار امیدواری کرد که مردم عراق به زودی شاهد پیروزی را در کنار خود ببینند.

در خاتمه این مراسم حجةالاسلام تسخیری از جناب آقای ری‌شهری از حضور اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در بعثه مقام معظم رهبری تشکر کرد.

ممنوعیت بحارالانوار و جواهر

آقای محمد از منطقه شیعه‌نشین شرقیه شهر قطیف، امروز به روابط بین‌الملل بعثه مراجعه کرد و درباره وضعیت منطقه شرقیه اظهار داشت:

«شیعیان در منطقه شرقیه برنامه‌های مذهبی مربوط به خود را انجام می‌دهند و در میان آنان افراد عالم نیز وجود دارند. در این منطقه امکان چاپ انواع کتب و جزوات را داریم، ولی داشتن چاپخانه برای همه ممنوع است و چاپخانه‌های دولتی پس از دیدن متن جزوات، اجازه چاپ آن راصادر می کنند و کتاب‌هایی مانند بحارالانوار و جواهر و ... ممنوع بوده و لذا بسیار گران و

ص: ۹۷

قیمت‌ها گاهی به چند هزار ریال بالغ می‌شود و بعضی از کتاب‌های استاد شهید مطهری و امام خمینی رحمه الله موجود است.»

ایشان دربارهصدام اظهار داشت:

«در عربستان تقریباً شیعه و سنی به اتفاق او را لعن می‌کنند و تغییری دیدی در اهل‌سنت نسبت به ایران ایجاد شده، ولی عمیق نیست و علاقه قلبی باید بوجود بیاید.»

در خواست کتاب‌های شیعی

امروز آقای محمد ابوعبداللّه از کشور تونس با آقای موسوی جزایری دیدار کرد. ایشان در این ملاقات اظهار داشت:

«مدت نُه ماه است که در بیمارستان ملک فهد مشغول به کار هستم. در تونس که بودم به دلیل شرکت در راه‌پیمایی دستگیر شدم. در مسائل سیاسی هم از راشد الغنوشی تبعیت می‌کنم.»

آقای محمد ابوعبداللّه درخواست کتب و جزواتی درباره شیعه، به خصوص کتاب نماز و تعلیم زبان فارسی را داشت.

دیدار با دانش‌آموزان دبیرستان

آقای واعظزاده نیز امروز با چند تن از دانش‌آموزان دبیرستان اسلامی مدینه که اهل کشور گامبیا بودند و مذهب مالکی داشتند ملاقات کرد. این دانش‌آموزان علت تحصیل در مدینه را فقدان امکانات تحصیلی و وجود تبعیض و فشارهای سیاسی در گامبیا ذکر کردند. دانش‌آموزان مذکور به ادامه تحصیل در ایران در رشته‌های پزشکی یا سایر رشته‌های علمی تمایل داشتند. آنان گفتند:

«در گامبیا جمعیت‌های اسلامی نظیر الاتحادالاسلامی به سرپرستی محمد امین سی‌سی وجود دارد که فقط حول مسائل مذهبیصرف دور می‌زند و فاقد زمینه‌های سیاسی است.»

ص: ۹۸

دست تبرک

آقای محمدعلی به اتفاق فرد دیگری از کشور بحرین، ضمن مراجعه به روابط بین‌الملل، با حضرات آیات مصباح و جنتی ملاقات کردند. سئوالات آنها بیشتر از مسائل فقهی و احکام بود که پاسخ لازم را دریافت داشتند. آقای محمدعلی در راه آهن به کار اشتغار دارد و طبق نظر ایشان حجاج کمی از بحرین در حج امسال شرکت دارند.

نکته قابل توجه در این دیدار ارادت و اخلاص این میهمانان به علمای حضار بود که با اصرار، چای خود را بعد از تبرک توسط آقای جنتی نوشیدند.

در دعای کمیل شرکت نکنید!

امروز آقای نعمت‌اللَّه از شیعیان افغانی که مدت هشت سال است در مدینه بسر می‌برد، با مراجعه به بعثه اظهار داشت:

«برادرم سال گذشته به خاطر تماس با ایران و درخواست کتاب زندانی شد.»

ایشان که حدود سی‌سال داشت و بسیار دردمند به نظر می‌رسید در ادامه حرف‌هایش گفت:

«نیروهای امنیتی تقریباً به طور دائم مراقب ما هستند و به ما اخطار داده بودند که در مراسم دعای کمیل شرکت نکنیم.»

وی گفت:

«یکی از شیعیان نخاوله‌ای مدینه پس از یک سال و نیم حبس کشیدن، جمعه ۱۸ ذیقعده گردن زده شد و من علت آن را نمی‌دانم.»

این افغانی شیعه درخواست کتاب‌های فارسی مفاتیح و نوار نوحه‌های آهنگران را داشت. وی همچنین مبلغ یک‌هزار ریال سعودی تقدیم مرقد حضرت امام رحمه الله نمود.

ص: ۹۹

گزارش‌ها

آزاد شدن یکی از ایرانیان

امروز مدیر کاروان ۱۹۲۸۴ پس از آزادی زندان امنیتی سعودی‌ها، در یک گفتگو، چگونگی و علت دستگیری خود را تشریح کرد: «برای رفتن به عنبریه سوار یک وانت‌بار شدم. راننده با اشاره به من فهماند که ترانه‌ای که می‌شنوم درباره فهد خادم‌المؤمنین است. در جواب او گفتم که فهد خادم امریکا است. کمی هم در این‌باره با هم بحث کردیم. وقتی در عنبریه پیاده شدم، راننده بلافاصله به پلیس مراجعه کرد و آنها مرا دستگیر کرده و به نزدیکترین کلانتری بردند. در آن‌جا پس از تشکیل پرونده به سازمان امنیت واقع در جاده اُحُد منتقل شدم.

در سازمان امنیت از ساعت پنج بعد از ظهر تا ده شب از من بازجویی کردند. با اینکه زبان عربی می‌دانستم ولی به مأموران گفتم که نمی‌دانم و آنان از یک پاکستانی‌الاصل به عنوان مترجم استفاده کردند. بیشتر سئوالات آنها درباره حرف‌های مطرح شده با راننده وانت بود، ولی درباره شغل من و اینکه عضو کدام حزب در ایران هستم هم سئوال کردند که پاسخ‌های لازم را دادم و گفتم که در ایران حزب خاصی نیست و همگی مسلمان هستند. در طول بازجویی گاهی بحث به جدال هم کشیده می‌شد، ولی سعی می‌کردند که آرام باشند و بحث با رننده را یک عمل سیاسی هدایت شده قلمداد کنند. پس از پایان گرفتن بازجویی مرا در یک سلول کثیف انداختند. نگهبان من گفت: اگر شام می‌خواهی پول بده تا برایت تهیه کنم. با اینکه در کلانتری به من ناها نداده بودند و سخت هم گرسنه بودم، اما چون احتمال دادم که شکنجه‌ام کنند از خوردن شام منصرف شدم. در تمام مدت بازجویی چشمانم باز بود ولی برای گرفتن وضو چهار نفر مسلح اطراف مرا گرفته بودند. سعودی‌ها ساعت دو بامداد مرا تحویل مقامات وزارت امور خارجه دادند.»

ص: ۱۰۰

خبرها

امروزصبح یکی از کارمندان هواپیمایی کشورمان که دارای پاسپورت خدمت بود به هنگام ورود به فرودگاه جده به جرم حمل پانزده گرم تریاک توسط مأموران گمرک و پلیس مستقر در فرودگاه بازداشت گردید که ساعتی بعد با مذاکره مسئولان ستاد حج و سرکنسولگری با مقامات فرودگاه کارمند مذکور آزاد شد.

امروز آخرین روز ورود زائران از جده به مدینه و همچنین اورین روز عزیمت زائران به مکه مکره است.

کل آمار زائران مدینه قبل ۵۶۸۰۱ نفر با ۴۷۸ کاروان است که ۲۵۳۸۹ نفر آنان زن و ۳۱۴۱۲ نفر بقیه مرد گزارش شده است.

امشب پلیس سعودی با مراجعه به یکی از کاروان‌ها عکس‌های بزرگی را که از سال‌های قبل در کاروان بوده و همچنین تمثال مبارک حضرت امام رحمه الله را که بر روی پارچه بهصورت سیلک زده شده بود جمع‌آوری می‌کنند. نگهبان کاروان یاد شده گفت که پلیس با وی بسیار تند برخورد کرده و در داخل اتومبیل پلیس پر از عکس‌های کنده شده بود.

عده‌ای از زائران ترکیه در گفتگو با یکی از روحانیان ایرانی ضمن اظهار تألّم و تأثّر شدید از رحلت حضرت امام خمینی رحمه الله و اعلام حضور خود در مراسم دومین سالگرد رحلت بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، بر علاقه و اشتیاق خود برای زیارت مرقد حضرت امام رحمه الله تأکید کردند.

روحانی جانباز کاروان ۳۱۱۷۰ قم- که برادر دو شهید است- در ادامه این خبر افزود:

«این دیدار در کنار قبرستان بقیع اتفاق افتاد و عده‌ای از زائران ترکیه با توجه به اینکه نم از روحانیان ایران هستم، ضمن ابراز ارادت نسبت به رهبر معظم انقلاب اسلامی و آقای هاشمی رفسنجانی رئیس‌جمهور، از ایشان به عنوان یکی از مردان بزرگ و سیاستمدار جهان اسلام یاد کردند.»

ص: ۱۰۱

تاکنون چهار زائر ایرانی به دلیل کهولت سن و بر اثر سکته قلبی در جوار مرقد پاك رسول اللَّه به دیار ابدی شتافته‌اند.

یـك خبر حـاکی است که در میان افراد کاروان‌های اعزامی تنی چنـد معتاد به چشم می‌خورنـد. همین خبر می‌افزایـد که امروز حال یك خانم معتار رو به وخامت گذارده و بلافاصله او را در بیمارستان بستری کرده‌اند.

امروز یك روحانی شیعه عربستان در ملاقاتی اظهار داشت:

«شـیعیان عربسـتان از سـیاست‌های تشـنج‌آمیز سابق ایران ناراحت بودنـد، ولی اکنون در مقابل سـیاست‌های جدیـد، احساس آرامش می‌کننـد. من معتقدمـد که تظـاهرات برائت بسـیار خوب است و بر احساسـات مسـلمانان تأثیر خوبی می‌گـذارد ولیکن لازم است بر سیاست‌های جاری ایران تأثیر نگذارد.»

ایشـان بـا اشـاره با فعالیت «سـلفی» ها علیه حکومت سـعودی‌ها و پخش اعلامیه‌های سـرّی درباره تشـکیل مجلس شورای اسـلامی و قضاوت بر اساس اصول اسلامی اضافه کرد:

«سـلفی‌ها از مخالفـان شدیـد حضور آمریکـا در عربسـتان هسـتند و حـتی علیه آمریکایی‌هـا تظـاهرات کردنـد که منجر به بازداشـت تعدادی از آنها شد. سـلفی‌ها در حال حاضر با فشارهای زیادی از سوی دولت سعودی روبرو هستند و از ترس، وضع ظاهری خود را هم تغییر داده‌اند. سلفی‌ها با شیعیان نیز همدردی می‌کنند.»

این روحانی شیعه ضمن انتقاد از سیاست اقتصادی دولت سعودی در منطقه شیعه نشین گفت:

«امروز محصولات کشاورزی در منطقه به علت کمبود آب رو به نابودی است. آب‌های منطقه را سعودی‌ها جهت تزریق در چاه‌های نفت مورد اسـفاده قرار می‌دهنـد و از سوی دیگر با لوله‌کشـی، آب‌ها را به ریاض می‌رساننـد. این مسـئله نشان می‌دهد که حکومت درصدد تضعیف مناطق شیعه نشین است.»

یکی از مغازه‌داران افغانی مدینه در پاسخ به این مطلب که رئیس‌جمهور افغانستان کافر است، اظهار داشت:

ص: ۱۰۲

«هرچه باشد از این وهابی‌ها بهتر است.»

وقتی به وی گفته شد که اینها مسلمان هستند و نماز می‌خوانند و زنانشان حجاب دارند، جواب داد:

«من اینجا ساکن هستم و از وضعیت اینجا خبر دارم، به ظاهر زنان اینجا نگاه نکنید. زیر عبایی که به سر می‌برند اروپا است.»

امروز یک زائر مراکشی در مورد ایران و راه‌پیمایی برائت گفت:

«ایران یک کشور اسلامی است و ما در مراکش نظر بدی نسبت به آن ندارم. همه مسلمانان برادرند.

راه‌پیمایی برائت مفید نیست و با روح عبادتی که باید بر اعمال حج حاکم باشد ناسازگار است. وضع ما خوب است و مساجد برقرار می‌باشد و شاه حسن به مردم آزادی داده است.»

امروز پس از گفتگوی روحانی کاروان ۱۷۴۱۹ با نُه تن از اتباع خارجی در مسجدالنبی، در حین بازگشت، یکی از مأموران سعودی به او مراجعه کرده و با طرح این موضوع که منزل مجللی دارم و شما میهمانان ما هستید، از وی دعوت می‌کند به منزلش برود که مرد قبول این روحانی واقع نمی‌شود.

ص: ۱۰۳

شنبه ۱۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۴ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

نتایج حضور امریکاییان در حجاز، جانبازان در حریم دوست، گرانی و تورم

ص: ۱۰۴

فعالیت‌ها

الو ... ایران ...

هر روزه توسط مدیریت داخلی بعثه امکانات تماس خانواده معظم شهدا با کشور تأمین می‌شود.

از ساعت ششصبح امروز تا ساعت سیزده، چهل و شش خانواده از خانواده‌های معظم شهدا توانستند از خمات مخابراتی بعثه مقام معظم رهبری استفاده کنند و از طریق کاریر با ایران تماس بگیرند.

در گزارش بازرسان

طی امرزو بیست و هشت مورد ملاقات توسط سربازرسان گزارش شده است. معاونت بازرسی عنوان نموده که در این روز نوزده مورد سرکشی

ص: ۱۰۵

توسط سربازرسان انجام شده است. سربازرسان در دیدارها و سرکشی‌های خود از کاروان‌های تحت پوشش به مسائلی چون رسیدگی به دفاتر و نحوه تنظیم آنها،صحبت با روحانی و مدیر کاروان، چگونگی مراعات بهداشت و دیگر مسائل رفاهی کاروان توجه می‌کنند. در این روزها جمعاً هفتاد و پنج نفر به معاونت بازرسی مراجعه کرده و ضمن پیگیری مسائل خود، مواردی چون ادامه وضع نامطلوب خرید و فروش توسط برخی از زائران ایرانی، عدم اجرای دستور العمل مربوط به خرید پتوهای زائران، «۱» ذکر موارد تفرقه‌انگیز از سوی برخی مداحان در مراسم مداحی و مرثیه‌خوانی‌هایی در کنار بقیع برگزار می‌شود و ... را مطرح نمودند.

دیدار و گفتگوهای روزانه با روحانیان کاروان‌ها

در این روز پنجاه کاروان مورد سرکشی معاونت فرهنگی و ارشاد قرار گرفت و با روحانیان کاروان‌ها گفتگو شد. همچنین با نظارت این معاونت در دو منطقه عبدالعزیز قدیم و عبدالعزیز جدید جلسات منطقه‌ای تشکیل گردید و به ترتیب با چهل و دو و چهل و هشت تن از روحانیان کاروان‌ها تبادل نظر و گفتگو به عمل آمد. از جمله مسائل مطروحه، فقدان محل مناسبی برای پاخگویی به سئوالات شرعی و یا ایران سخنرانی در کاروان‌ها بود.

همچنین توسط این معاونت به هشتاد و پنج مورد مراجعه، پاسخ‌های لازم داده شد.

بازدید از کاروان‌های اهل‌سنت

طی امروز دو کاروان از کاوران‌های برادران اهل‌سنت توسط گروه

ص: ۱۰۶

اعزامی از واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری مورد بازدید قرار گفت. این هیأت که در آن روحانیانی چون حجهٔالاسلام ربانی نماینده ولیّ‌فقیه در امور اهل‌سنت سیستان و بلوچستان، مولوی حسین‌پور و مولوی درستی حضور داشتند، ابتدا به کاروان «ریگی» اعزامی از سیستان و بلوچستان سرکشی کردند. در این دیدار ابتدا آقای مولوی حسین‌پور سخنرانی کرد. ایشان ضمن ابراز تشکر از احساسات زائران، از توجه مقام معظم رهبری که نماینده ویژه‌ای برای امور اهل‌سنت استان سیستان و بلوچستان در نظر گرفته‌اند قدردانی کرد. سپس حجهٔالاسلام ربانی به ایراد سخنانی پیرامون فلسفه حج پرداخت. پس از آن، گروه اعزامی از سوی واحد اهل‌سنت بعثه مقام معظم رهبری به دیدار کاروان دیگری از برادران اهل‌سنت رفتند. در این دیدار، ابتدا با مدیر کاروان، پرویز هاشفرهی، و روحانی کاروان، مولوی شهنوازی، ملاقاتیصورت گرفت و بعد جلسه‌ای با حضور زائران در سالن هتل منعقد گشت.

در این جلسه، نخست مولوی شهنوازی مقدم نماینده ولیّ‌فقیه در امور اهل‌سنت سیستان و بلوچستان را گرامی داشت و سپس مولوی عبداللَّه دوستی سخنانی پیرامون حج بیان کرد. در پایان، نماینده رهبری در امور اهل‌سنت سیستان و بلوچستان طی سخنانی به تاریخ زندگانی رسول اکرمصلی الله علیه و آله، شرافت مدینه و تاریخچه شهدای احد و بقیع اشاره کرد.

طی امروز، بیست و پنج تن از برادران اهل‌سنت ایرانی، با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری، سئوالات شرعی خود را با روحانیان اهل‌سنت در میان گذاشته و پاسخ گرفتند.

گزارش‌ها

اسکان و تغذیه هر زائر ایرانی در طول ایام حج، هزینه‌ایمعادل ۳۷۵۰ ریال سعودی در بر دارد.

یکی از افراد مطلع و دست‌اندرکار می‌گفت که قیمت اجناس در

ص: ۱۰۷

عربستان نسبت به سال‌های گذشته بین بیست تا هشتاد درصد افزایش یافته و این در حالی است که بخشی از وسایل و اثاثیه کاروان‌های ایرانی طی سه سال گذشته در عربستان از بین رفته و تأمین این وسایل، که می‌باید توسط عربستان تقبل شود، در کوتاه‌مدت بهصرف هزینه زیاد و بروز مشکلات منتهی می‌شود.

این برادر معتقد بود:

«هزینه حمل و نقل وسایل و اثاثیه کاروان‌ها از مدینه به مکه و بالعکس حداقل یک میلیون و دویست هزار ریال عربستان برآورد می‌شود. در جریان نقل و انتقال، بسیاری از لوازم دچار استهلاک می‌گردد. ستاد حج در نظر دارد با اجاره دو انبار بزرگ در مدینه و مکه، لوازم و اثاثیه مورد نیاز زائران را به طورصحیح انبارداری کند. به این ترتیب، اولًا استهلاک ناشی از حمل و نقل وسایل از میان خواهد رفت و ثانیاً هزینه‌ای بابت حمل و نقلصرف نخواهد شد.»

این منبع آگاه پیش بینی کرد درصورت انجام چنین طرحی، هزینه نگهداری اثاثیه مورد نیاز زائران در عربستان به نصف کاهش یابد.

بنابر آمار موجود، تغذیه و اسکان هر زائر ایرانی در طول ایام حج ۳۷۵۰ ریال سعودی هزینه دارد.

دیدارها

همه سنی‌ها و شیعیان عربستان مخالف حضور آمریکا در منطقه هستند

در این روز تنی چند از مسلمانان غیرایرانی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و مسائل مورد نظر خود را مطرح کردند. آقای «م. ح. ث» طلبه‌ای از مناطق شیعه‌نشین عربستان، یکی از این افراد بود که با آقای واعظزاده دیدار و گفتگو کرد. او در بخشی از سخنان خود عنوان نمود:

«دولت می‌کوشد با شخصیت‌های دینی ارتباط داشته باشد و آنان را

ص: ۱۰۸

جذب کند. دولت به وسیله کادر آموزشی خود در میان جوانان به تبلیغ وهابی گری می‌پردازد، ولی این فعالیت‌ها اکثراً ناموفق بوده است، به خصوص در مورد افرادی که در مساجد و حسینیه‌ها شرکت فعالی دارند. برنامه‌های تبلیغی وهابیت عمدتاً از طریق برنامه‌های تفریحی مانند ورزش،صورت می‌پذیرد.»

او در ادامه افزود:

«دولت با فشارهای زیاد می کوشد در مردم جوّ رعب و وحشت ایجاد کند. دولت به طور جدی از وهابی‌ها حمایت می کند، به نحوی که جزوه‌های تبلیغی وهابی‌ها به راحتی توزیع شده و حتی در خیابان‌ها و معابر عمومی به مردم هدیه می گردد.»

وی در مورد نظر مردم راجع به مسائل منطقه‌ای اظهار داشت:

«همه مردم قطیف از جمهوری اسلامی ایران حمایت می کنند و در مجالس حسینی و مناسبت‌های دیگر برای مقام معظم رهبری دعا می کنند. کلیه مردم سنی و شیعه مخالف حضور نیروهای آمریکایی در منطقه هستند، ولی نمی‌توانند به طور علنی این مخالفت خود را ابراز کنند. از جمله زیان‌های آنان (آمریکایی‌ها) ترویج فساد، به خصوص در سطح دانشگاه‌ها است.»

خبرها

امروز در مکه یکی از زائران کاروان ۱۷۲۱۷ در حال طواف دچار ناراحتی شد و به حال اغما به بیمارستان انتقال یافت. علت این حادثه کهولت سن و نامناسب بودن وضعیت جسمانی فرد مذکور گزارش شده است.

امروز راننده عربی که در خدمت کاروان ۳۰۲۴۶ است به علت راه‌بندان و عصبانیت، به روی یکی از برادران تدارکات اسلحه می کشد که با دخالت حاضران از تیراندازی جلوگیری می‌شود. پلیس، راننده مذکور را دستگیر می کند و او را مجرم می‌شناسد.

حضور جانبازان انقلاب اسلامی در مراسم حج امسال با استقبال گرم مردم و زائران کشورهای مختلف جهان اسلام روبرو شده‌است. حرکت

ص: ۱۰۹

این عزیزان باصندلی‌های چرخدارِ همشکل که توسط پرستاران ایشان هدایت می‌شود، همه شاهدان را- بویژه در حرم نبوی و قبرستان بقیع- تحت تأثیر قرار می‌دهد و آنان را وادار می‌سازد که در مقابل بزرگی آرمان‌ها انقلاب اسلامی سر تحسین فرود آورند.

روح اللَّه اسلامی یکی از همین جانبازان با اشاره به برخورد گرم زائران دیگر کشورها می گوید:

«یکی از مصری‌ها که خود را استاد دانشگاه معرفی می کرد در مسجدالنبی به من گفت که شما ایرانی‌ها واقعاً اشرف مخلوقات روی زمین هستید و الگویی برای انسانیت شده‌اید.»

امروز نخستین نوزاد ایرانی در مدینه منوره چشم به جهان گشود. این نوزاد در سلامت کامل نزد مادرش در بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مدینه بسر می‌برد. با اینکه بنابر توصیه پزشکان، پرواز بانوان باردار با هواپیما خطرناک تشخیص داده شده است، سالیانه عده‌ای از زنان زائر با لطائف‌الحیلی عازم خانه خدا می‌شوند.

یکی از اتباع پاکستان که به شغل بنایی اشتغال دارد و در مدینه مستقر است در برخورد با یکی از حاجیان ایرانی، از ایرانیان به عنوان برادران مسلمان خود یاد کرده و چنین می گوید:

«سال‌های گذشته حج مزه‌ای نداشت و ماه‌های ذی‌القعهده و ذی‌الحجه با ماه‌های دیگر تفاوت چندانی نمی کرد. ایرانیان از بدو ورود به مدینه جوّ شهر را عوض کردند و حضور آنان کاملًا محسوس است.»

این برادر سنی مذهب، ضمن اعلام امیدواری به شرکت در مراسم برائت، افزود:

«ما در اینجا زندانی هستیم.»

امروز بعد از نماز عصر یکی از وعاظ سعودی در مسجدالنبی، گروهی از زائران را دور خود جمع کرده و ضمن اهانت به مقدسات و اعتقادات شیعیان، آنان را مشرک خواند. این اقدام متأسفانه مسبوق به سابقه بوده و از سوی دیگر مأموران سعودی مستقر در مسجد نیز دیده شده است.

ص: ۱۱۰

طی امروز ۱۲۸۵۱ زائر در قالب ۱۰۳ کاروان به مکه مکره وارد شده‌اند. از این عده ۵۱۸۱ نفر از مدینه منوره و ۷۶۷۰ نفر نیز از جده عازم بیت‌اللّه الحرام شده‌اند.

متأسفانه در این روز بین دو گروه از زائران ایرانی در مقابل قبرستان احد درگیری مختصریصورت گرفت. این درگیری بین معاون یک کاروان و روحانی کاروان دیگر رخ داد. ظاهر مسئله چگونگی استقرار در مقابل میله‌های پنجره‌ای مقابل محوطه قبور شهدای احد بوده است. به مجرد جرّ و بحث بین این برادران، پلیس سعودی در محل حاضر شده و مداخله می کند.

امشب، بر اساس هماهنگی‌های به عمل آمده با مسئولان حرم شریف نبوی، کاروان جانبازان از ساعت ده تا ده و سی دقیقه به طور اختصاصی به زیارت حرم مطهری پیامبرصلی الله علیه و آله پرداختند. حضور اینچنینی کاروان مذکور، نشانه‌ای از طواف اسوه‌های اخلاص و فداکاری بر گرد مرقد پیشوای اسلام و علامتی از حضور همراه با عزت ایرانیان در حج امسال بود.

در این روز، در اطراف مسجدالحرام، یکی از زائران ترکیه پس از دیدار با یک جانباز او را به شدت مورد قدردانی قرار داد. این زائر ترک نخست وی را نوازش کرده و بعد با تقدیم هشت ریال به عنوان نذر برای جانباز، با اصرار و التماس درخواست می کند که آن برادر جانباز مبلغ مذکور را بگیرد.

امروز کم‌آشپز یکی از کاروان‌های ایرانی متوجه خواهری عرب‌زبان می‌شود که از طبقه بالای ساختمان مجاور او راصدا می کرده است. خواهر یاد شده درخواست می کند تا با روحانی کاروانصحبت کند. پس از حاضر شدن روحانی کاروان، او جعبه‌ای محتوی پنج النگو، دو انگشتر طلا و چند دست لباس نو را به پایین پرتاب کرده و درخواست می کند آن را به فقرای ایران برسانند. آن زن عرب، در حالی که به تعجیل سعی می کرد به گفتگوی خود پایان دهد، هراسان از روحانی کاروان خواهش می کند که برای مادرش- که بیمار بوده- و خود وی دعا نماید.

ص: ۱۱۱

یکشنبه ۱۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۵ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

تقدیر از مخلوق، تشکر از خالق، افتخار ایرانی بودن، حضرت امام خمینی رهبر دنیا و آخرت

ص: ۱۱۲

فعالیت‌ها

تشکر از زائران

امروز آقـای ری‌شـهری با فرسـتادن پیامی در شـهر مـدینه از زائران ایرانی به خاطر شـرکت در مراسم سالگرد رحلت حضـرت امام و مراسم دعای کمیل تشکر و قدردانی کرد.

متن کامل پیام ایشان خطاب با زائران کشورمان به این شرح است:

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

پیرو رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسـلامی، حضـرت آیـهٔاللَّه خامنه‌ای مبنی بر برگزاری مراسم حج طبق سـیره حضـرت امام رحمه الله، حجاج بیت‌اللَّه الحرام و زائران حضـرت رسول اللَّهصـلی الله علیه و آله اقدام به برگزاری باشکوه دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی قدس سره و دعای پرفیض و دشمن‌شکن کمیل نمودند.

ص: ۱۱۳

اینجانب بر خود واجب می‌دانم که از یکایک شما مردان و زنان غیور ایران که با تحمل رنج و به عنوان بزرگداشت شعائر دینی به طور گسترده در مراسم شرکت نموده‌اید تشکر و قدردانی نمایم. امیدوارم همواره در انجام وظایف الهی موفق و عبادات شما مقبول درگاه احدیت قرار گیرد.

ملتمس دعا: محمد محمدی ری‌شهری

نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج

دیدارها

تأکید علمای تشیّع و تسنّن در برگزاری مراسم برائت

امروز گروهی از علما و روحانیان اهل‌تسنن و تشیع کشورمان با حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در محل بعثه آیهٔاللَّه خامنه‌ای دیدار کردند.

در این دیدار، چند تن از روحانیان اهل‌تسنن و تشیع پیرامون نقش رهبری حضرت امام خمینی رحمه الله در ایجاد وحدت میان مسلمانان جهان سخنرانی کردند و برگزاری حج ابراهیمی و برائت از مشرکان را مورد تأکید قرار دادند.

در این گردهمایی، محورهای حج ابراهیمی و وحدت مسلمین از دیدگاه حضرت امام رحمه الله و ضرورت مقابله با توطئه‌های استکبار جهانی به سرکردگی آمریکای جنایت‌کار مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در رثای ناجی وحدت

امروز در حضور نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی مراسمی به یادبود رحلت حضرت امام خمینی رحمه الله از سوی برادران اهل‌سنت برگزار شد. در این دیدار که جمع کثیری از زائران و روحانیان اهل‌سنت حضور داشتند،

ص: ۱۱۴

ابتدا یکی از روحانیان سُنی آیاتی از کلام‌اللَّه مجید قرائت کرد و سپس حجهٔالاسلام ابوالقاسمی مسئول واحد اهل‌سنت بعثه مقام معظم رهبری به حاضران خیرمقدم گفت.

آقای دردی‌پور که یکی از روحانیان اهل‌سنت ترکمن‌صحرا است بحثی پیرامون حضرت امام خمینی رحمه الله و وحدت اسلامی مطرح ساخت و در سخنرانی خود از حضرت امام به عنوان منادی وحدت اسلامی یاد کرد و گفت که حضرت آیهٔاللَّه خامنه‌ای در ادامه این مسیر تابناک، گام بر می‌دارند.

سخنران بعدی حجهٔالاسلام والمسلمین دکتر واعظزاده دبیر کل «مجمع التقریب بین المذاهب الاسلامیهٔ» بود که نکاتی پیرامون تقریب بین مذاهب اسلامی و راهها و ضرورت آن سخن گفت. در ادامه، مولوی پربز از روحانیان اهل‌سنت خراسان دو قطعه شعر در رثای حضرت امام خمینی رحمه الله قرائت کرد که به شدت مورد توجه حاضران در جلسه قرار گرفت. سپس مولوی محبی از روحانیان برجسته سیستان و بلوچستان به سخنرانی پرداخت و پیرامون حج و انقلاب اسلامی سخن گفت.

پایان بخش این مراسم، سخنان آیهٔاللَّه جنتی بود که پیرامون حج و مسائل سیاسی- اجتماعی آن بیان شد.

در ادامه دیدارها

در ادامه دیدارهای عمومی سرپرست حجاج ایرانی با کاروان‌ها، امروز نیز تنی چند از اعضای کاروان‌های زائران ایرانی با ایشان دیدار کردند. مراسم دیدار با تلاوت آیاتی از قرآن آغاز شد و سپس حجهٔالاسلام والمسلمین روحانی نماینده محترم ولیّ‌فقیه در استان مازندران به سخنرانی پرداخت. ایشان که سخنرانی خود را با بزرگداشت حضرت امام خمینی رحمه الله، شهیدان انقلاب اسلامی و مقام معظم رهبری آغاز کرد، با اشاره به حدیثی از امامصادق علیه السلام به منزلت حج در عقاید اسلامی اشاره نمود. وی وظایف زائران خانه خدا را در

ص: ۱۱۵

ایام حج به دو دسته فردی و جمعی تقسیم کرد و گفت که در وظایف فردی، ما باید بکوشیم حج مقبولی را انجام دهیم. و در زمینه وظایف جمعی اظهار داشت:

«در واقع، باید آن چهره زیبای اسلام ناب محمدی را به جانیان نشان بدهیم.»

ایشان که زائران را به رفتار مناسب و در خور شأن امت اسلامی و شهید داده دعوت می‌کرد، حاضران را به بهره‌گیری کامل از روزهایی که سپری می‌شوند فراخواند. مراسم در فضایی آکنده از معنویت و با اشک شوق و امید زائران در انجام عبادات و قبولی طاعات پایان گرفت.

میهمانی از یوگسلاوی

امروز آقای عبداللَّه چلویچ، مسئول روابط عمومی ائمه جماعات یوگسلاوی، که پیرو مذهب حنفی و از میهمانان سمینار حج در مکه است و مقاله‌ای نیز به زبان یوگسلاویایی به سمینار داده، با مسئولان روابط بین‌الملل بعثه دیدار کرد. وی در پاسخ این سئوال که وضعیت مسلمانان یوگسلاوی چگونه است اظهار داشت:

«شصت درصد مردم مسیحی ارتودوکس هستند، ولی پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران، پیشرفت محسوسی در وضعیت مسلمانان مشاهده می‌شود. تا امروز مشکلات اقتصادی بزرگترین مانع پیشرفت سریع مسلمانان بوده است.»

آقای عبداللَّه چلویچ راجع به جنگ خلیج فارس گفت:

«به وسیله همین جنگ بسیاری از مردم مسلمان جهان بیدار شدند و اکنون نیاز به تشکل آنان بیشتر احساس می‌شود. در این جنگ بسیاری از حقایق پنهان شده برای مسلمانان آشکار شد.»

ص: ۱۱۶

پرهیز از تفرقه

آقای حسین که دانشجوی رشته پزشکی است به همراه دیگر موطن پاکستان خود امروز با آقایان مصباح یزدی، امینی و ابراهیمی درباره مشکلات شیعیان پاکستان دیدار و گفتگو کردند. آن دو گفتند:

«آقای سید ساجد نقوی به زعم داشتن تقوا و اخلاص مانند شهید عارف حسینی جامعیت ندارد و در بعضی ایالات مورد تأیید شیعیان و نماینده آنها نیست. شهید عارف حسینی خیلی انقلابی بود ولی آقای نقوی اهل مماشات است.»

این دو نفر اضافه کردند:

«مخالفان شیعه در داخل و خارج تقویت می‌شوند ولی در مورد شیعیان چنین نیست.»

از سوی حاضران پاسخ داده شد:

«آقای سید ساجد نقوی منتخب علمای آنجا هستند و نسبت به سایرین از پایگاه مردمی برخوردارند و لذا بهتر است اختلافات را کنار بگذارند.»

آقای تسخیری درباره تقویت مخالفان تشیع اظهار داشت:

«وهابیان در تقویت مخالفان دست داشته‌اند و احتمال تشدید آن نیز وجود دارد.»

در پایان، راه رسیدن به تعادل بین شیعیان و سایر فرق، تقویت علمای آگاه و تقریب بین مذهب یادآوری شد.

اتحاد و رهبری واحد نیاز اول مسلمانان است

آقای احمد یلماز اهل ارزروم ترکیه و ساکن دانمارک که حافظ قرآن، مدرس زبان عربی و حنفی مذهب بوده و از طرفداران حرکت اسلامی به

ص: ۱۱۷

رهبری شیخ کابلان است، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل بعثه دیدار کرد. وی در اظهارات خود گفت:

«شمار مسلمانان مقیم دانمارک دویست نفر است که از طلبه‌های الازهر برای ارشاد و تبلیغ استفاده می‌کنند. بعضی از زنان مسلمان در دانمارک در جامعه اروپایی حل شده‌اند ولی عده‌ای طرفدار حکومت اسلامی هستند.»

وی افزود:

«امسال در مجموع دویت حاجی از اروپا به حج آمده‌اند که آقایان سید عثمان، وجیه اللطیف و سید نبی از علمای جماعت کابلان جزء آنها هستند.»

آقای احمد یلماز علاقه‌مند به طرح مسائل سیاسی بود و به اسلام‌زدایی زمان آتاتورک اشاره نمود. در این زمینه به وی گفته شد:

«اگر رضاشاه موفق به اجرای نیات پلید خود شده بود، الآن وضعیت ایران و ترکیه شبیه هم بود. ولی علمای ایران قدرت داشتند و مانع شدند. راه موفقت شما نیز اتحاد و رهبری واحد است که باید به دنبال آن باشید.»

صدای رادیوی شما ضعیف است

یک تکنسین مراکشی و دوست معمارش که از جماعت «عدل والاحسان» این کشور هستند، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل دیدار کردند. آنان با توصیف وضعیت مسلمانان مراکشی گفتند:

«حرکت اسلامی مراکش در محاصره تبلیغات دولتی است و ایران باید برای شکستن این محاصره نقش خود را نشان بدهد. مردم مسلمان مراکش از رسانه‌های تبلیغات داخلی مأیوس هستند و به رادیوهای بیگانه اما استعماری روی آورده‌اند و متأسفانهصدای عربی رادیوی شما که در اوایل انقلاب از ساعت ده و نیم تا یک و نیم بامداد شنیده می‌شد سال‌ها است که از ساعت نه و نیم تا ده و نیم، آن هم با ابهام و پارازیت، شنیده می‌شود و در این زمینه مشکل جدی وجود دارد.»

ص: ۱۱۸

آنان درباره وضعیت فرهنگی و اجتماعی مراکش اظهار داشتند:

«کلیه مجلات اسلامی از جمله مجله «الجماعهٔ» ارگان «جماعهٔ العدل والاحسان» تعطیل شده است. فساد و شرب خمر و بی‌بند و باری ترویج می‌شود. اگرچه دین رسمی کشور اسلام است، اما قوانین کشور جز در مورد احوال شخصیه مثل ازدواج و طلاق و ارث، همه برگرفته از قوانین فرانسه است. علمـای درباری از دولت حقوق می‌گیرنـد، ولی علمای حقیقی نه. کمک به حرکت‌های اسـلامی هم عمدتاً از سوی فقرا است و ثروت‌مندان از ترس مالیات‌های سنگین به جنبش‌های اسلامی نزدیک نمی‌شوند.»

تقاضای روحانی

امروز همچنیـن سـه نفر پاکسـتانی‌الاصل که در ارتش عمـان خـدمت می‌کردنـد ضـمن مراجعه به روابـط بین‌الملـل بـا مسـئولان این معاونت به گفتگو پرداختنـد. آنان به علت همراه نداشـتن روحانی می‌خواسـتند برای انجام اعمال حج و احکام آن یکی از روحانیان ایرانی همراهشان باشد.

این سه نفر نظامی درباره اوضاع شیعیان در عمان گفتند:

«حدود هفت‌هزار شـیعه در عمان زندگی می‌کنند که سه مسـجد و هفت حسـینیه دارند و مراسم مذهبی را در آنجا بجای می‌آورند. روحـانی برجسـته آن منطقه مرد فاضـل و جهان دیـده‌ای است. در مجموع، مسـلمانان از آزادی نسبی برخوردار هسـتند ولی شـیعیان برای برگزاری مراسم عزاداری و سینه‌زنی تا حدی دچار مشکل‌اند.»

خبرها

تاصبح امروز ۲۴۶۱۳ زائر ایرانی وارد مکـه معظمـه شده‌انـد. این عـده از زائران ایرانی در قـالب ۱۹۵ اکاروان وارد این شـهر مقدس شده‌اند که حدود پانزده‌هزار تن از آنان از طریق جده و بیش از نُه‌هزار تن از طریق مدینه منوره به

ص: ۱۱۹

این شهر عزیمت کرده‌اند

آقای دکتر خلیلی خانی زائر کاروان ۱۹۳۲۰ که برای مناسک حج سفر کرده است با مشاهده ازدحام بیماران در بیمارستان مرکزی جمهوری اسلامی ایران در مدینه منوره، داوطلبانه روزانه سه ساعت با این بیمارستان همکاری می کند.

امروز یک شخص غیرمسئول عرب هنگامی که قصد ورود به طبقات فوقانی یک کاروان ایرانی را داشت با هوشیاری مسئولان کاروان متوقف شد. این شخص علت اقدام خود را بازدید از وضعیت بهداشتی عنوان نمود و در مقابل، مسئولان کاروان به وی تفهیم کردند که این کار باید با هماهنگی ستاد حج انجام شود.

شخص مذکور که بهانه دیگری برای ورود به داخل کاروان نداشت، از آنجا خارج می‌شود.

گفتنی است که در سایر کاروان‌ها نیز موارد مشابهی مشاهده شده است.

امروز یک مأمور سعودی از نصب عکس حضرت امام رحمه الله در بیرون از ساختمان مسکونی زائران کاروان ۲۲۱۰۵ جلوگیری کرد. این مأمور همچنین قصد برداشتن عکس حضرت امام رحمه الله را از داخل ساختمان داشت که با مخلفت شدید مسئولان و زائران روبرو شد و اجباراً محل را ترک کرد.

همه روزه مواردی از ابراز علاقه حجاج کشورهای دیگر به انقلاب اسلامی و حضرت امام خمینی رحمه الله دیده می‌شود که به چند مورد آن که تاکنون به دستمان رسیده است اشاره می کنیم:

- یک کارگر سالخورده اهل یمن در فرودگاه جده تصویر کوچکی از حضرت امام رحمه الله را از جیب خود خارج کرد و در ملأ عام آن را بوسید.

یکی از زائران خارجی با ابراز تمایل به انقلاب و حضرت امام رحمه الله اظهار داشت: خمینی رهبر ما در دنیا و آخرت است.

یکی از اتباق سودان خهود را ایرانی خوانده و اظهار نموده است که افتخار می کنم خود را ایرانی بنامم.

بعضی از زائران خارجی نسبت به تشکیل دارالتقریب مذهب در

ص: ۱۲۰

ایران و اقدام مسئولان جمهوری اسلامی ایران جهت تشکیل بازار مشترک اسلامی اظهار خشنودی نموده و تأکید بر پیگیری این امر کرده‌اند همچنین آنان عملکرد کارشناسان ایرانی در خاموش کردن چاه‌های نفتی کویت را موجب سرافرازی مسلمین دانسته‌اند.

بر دیوار یکی از مساجد مدینه اطلاعیه‌ای دست‌نویس نصب شده بود که حاوی انتقاد از مفاسد ذیل در عربستان سعودی بود. در این اعلامیه بدین موارد اشاره شده بود:

الف. خطر گسترش نوارهای ویدیویی در بین خانواده‌ها.

ب. دوختن لباس زنانه توسط خیاطان مرد.

ج. روابط ناسالم در میان خانواده‌ها و ....

نصب اطلاعیه دست‌نویس بر دیوارهای مساجد حاکی از فعالیت‌های غیررسمی و اعتراض پراکنده مردم است. منابع موثق معتقدند که وضعیت نامناسب و غیر قابل تصور از ناهنجاری‌های اخلاقی در پس پرده جامعه عربستان نهفته است و دیر یا زود فجایع اخلاقی در این کشور آشکار خواهد شد.

امشب هنگامی که یکی از نگهبانان منبر نبوی در حال توضیح محل‌ها در مسجد نبوی بود، آیةاللّٰه خزعلی نیز حضور داشت. در یک مورد ایشان حدیثی برای آن نگهبان خواندند. نگهبان که جواب نداشت، گفت:

«تو شیعه هستی، ضیعه ضد رسول اللّٰه است.»

در این حال، ایرانیان جمع شده و با بوسیدن آقای خزعلی به آن نگهبان و عرب‌های اطراف گفتند که ایشان حافظ قرآن است. ولی آن مأمور معاند سعودی تکرار می‌کرد:

«شما ضد رسول اللّٰه هستید و از فاطمه و حسن و حسین اسم می‌برید.»

یکی از ایرانیان به وی جواب داد:

«شما ضد رسول اللّٰه هستید که دست فهد را می‌بوسید ولی حرم نبوی را نمی‌بوسید.»

با پراکنده شدن مردم موضوع خاتمه یافت.

ص: ۱۲۱

امروز یک برادر روحانی که مشغولصحبت با یک زائر مالزیایی بود توسط پلیس سعودی بازداشت و پس از چند ساعت بازجویی، آزاد می‌شود.

یک بانوی زائر ایرانی از کاروان ۱۷۴۴۴ امروز مبلغ ۳۲۵۹۰۰ روپیه انـدونزیایی پیدا کرد. این بانوی نیکوکار ایرانی پس از آنکه در مسجدالنبی این مبلغ را یـافت، بـا راهنمـایی روحـانی کـاروان، به بعثه انـدونزی مراجعه کرد و پول پیـدا شـده را در اختیار مسئولان اندونزیایی قرار داد.

یـک خـانم از زائران شـهر بـاختران امروز در یـک حادثه راننـدگی از ناحیه پا مجروح شـد. راننـده عرب که با اتومبیل خود موجب شکستگی پای این بانوی ایرانی شده بود، بازداشت و مجبور به پرداخت پنج‌هزار ریال دیه گردید.

امروز آقـای جـاسبی معـاون سـتاد وزارت امور خارجه کشورمان در مکه مکرمه، با آقای سـعود نایب امیر مکه ملاقات نمود. در این ملاقات، امیر مکه اظهار داشت:

«به دستور مقامات عالی کشور بدون کوچک‌ترین تردیدی همه امکانات خود را در اختیار شما قرار می‌دهیم.»

سپس وی اضافه کرد:

«حـج امسـال محکی برای روابـط دو کشـور اسـت. میـان مـا و شـما هسـتند کسـانی کـه هنـوز کینه‌هـای کذشـته را در دل دارنـد و نمی‌خواهنـد روابط برقرار شود و حتی کشورهای ثالثی وجود دارند که می‌خواهند به هر قیمتی هست این‌گونه روابط گسسـته شود، ولیکن این امکان را از آنها سلب خواهیم کرد. ما از شما نه فقط در فرودگاه و در شهرهایمان بلکه در قلب‌هایمان استقبال می‌کنیم.»

امروز عـده‌ای از حجـاج ایرانی که عـازم مسـجدالحرام بودنـد در شـارع مسـجدالحرام، بعـد از پـل «حجون»، مورد اهانت عـده‌ای از کودکـان و نوجوانان عرب قرار گرفتنـد. آنان به سوی زائران ایرانی بطلی خالی نوشابه و سـنگ پرتاب کردنـد. یکی از کودکان در توجیه اقدام خود گفت:

«ما از شما بدمان می‌آید و شاه فهد را بیشتر از هرکسی دوست داریم.»

ص: ۱۲۲

گفتنی است «پل حجون» همان محلی است که مأموران سعودی در سال ۶۶ اقدام به قتل‌عام حاجیان ایرانی کردند.

امروزصبح یک زائر ایرانی به هنگام عکس‌برداری از قبرستان بقیع مورد شناسایی شرطه‌ها قرار می‌گیرد، اما قبل از دستگیر شدن دوربین را به دوستان خود می‌دهد. شرطه‌ها آزادی وی را منوط به تحویل دوربین می‌کنند که در پایان پس از دادن دوربین، فیلم آنها توسط شرطه‌ها ضبط شده و زائر ایرانی با دوربینش آزاد می‌گردد.

امروز یک روحانی اهل پنجاب پاکستان طی گفتگویی با یکی از مولوی‌های واحد اهل‌سنت بعثه اظهار داشت:

«کسی گمان نمی‌کرد با این همه فشاری که به دولت ایران وارد آمد (جنگ و فشارهای اقتصادی و ...) حکومت آن سرپا بماند. انجمنصحابه که به شدت ضدّ دولت شما است می‌گفت: اگر (امام) خمینی (رحمه الله) رحلت کند کار دولت ایران تمام است و بسیاری دیگر هم می‌پنداشتند که با مرگ (امام) خمینی کار رژیم جمهوری اسلامی تمام است. اما مرگ (امام) خمینی که پیش آمد فوراً (آیهٔاللّه) خامنه‌ای را گذاشتند و آب از آب تکان نخود. حالا هم می‌گویند مشکل است که این دولت دوباره از دست روحانیان ایرانی خارج شود.

امروز هم که دولت عربستان مرید شما شده است. چون وزیر خارجه عربستان به ایران رفت و نامه دعوت فهد را برای رئیس‌جمهور ایران برد. چه کسی گمان می‌کرد که اینها به ایران روبیاورند؟»

در خاتمه مولوی ایرانی می‌گوید:

«هرکس با ایران مخالف باشد روزی پشیمان می‌شود. ایران کشوری است که حکومتشصد درصد اسلامی است.»

شخص یاد شده که احتمالًا از افراد سپاهصحابه یا از گروه «دیوبندها» ی پاکستانی است در پاسخ می‌گوید:

«من هم به همین نتیجه رسیده‌ام ولی نمی‌دانم چرا راجع به ایران بد می‌گویند و ....»

ص: ۱۲۳

در پایان، پاکستانی مذکور به مولوی ایرانی می‌گوید:

«شما چقدر از رژیم ایران پول می‌گیرید که طرفداری می‌کنید؟»

ص:۱۲۴

ص: ۱۲۵

دوشنبه ۲۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۶ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

امام خمینی، تنها رهبری که شجاعانه در برابر امریکا ایستاد، روزه نذری برای حضور ایرانیان در حج، سوغات حج

ص: ۱۲۶

گزارش‌ها

مشکل قرائت درست نماز نزد برخی از حجاج ایرانی

بنابر گزارش‌های روحانیان کاروان‌ها به معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه، از جمله مشکلاتی که روحانیان نسبت به زائران کاروان‌هایشان دارند، قرائت نادرست حمد و سوره نماز است.

روحانیان، روزانه با مراجعه شمار قابل توجهی از زائران متوجه هستند که در قرائت حمد و سوره خود دچار اشکال‌اند. روحانیان با تذکر این مطلب که قرائت درست نماز فقط اختصاص به ایام حج ندارد بلکه یکی از شرطهای قبول شدن این عبادت روزانه درستی قرائت آن توسط نمازگزار است، حمد و سوره را به این دسته از زائران آموزش می‌دهند. با توجه به اینکه وقت بسیار زیادی، هم از سوی زائران و هم از طرف روحانیان کاروان‌هاصرف این امر می‌گردد، شایسته است آن عده از زائران که در این مورد دچار مشکل هستند،

ص: ۱۲۷

قبل از شروع مراسم حج ملزم به یادگیری و تصحیح قرائت نماز خود شوند تا در هنگام برگزاری مناسک از تشویش قبولی حجشان به دور باشند.

سوغاتی

بردن سوغات برای خانواده و دوست و آشنا در بازگشت از هر سفر، سنتی ملی و مذهبی و دیرپا در کشورمان بوده است. آوردن سوغاتی از سفر، وقتی بیشتر جلب نظر می‌کند که کالاهای ساخته شده و یا مربوط به همان محل بوده و از سوی دیگر دارای ارزش معنوی یا اقتصادی باشد. به هر حال، در اسلام نیز برای جلب قلوب دوستان و آشنایان سفارش به تهیه سوغات در حد مقدور شده است. زائران خانه خدا نیز براساس این سنت پسندیده اجناسی را به عنوان سوغات خریداری می‌کنند و برای بستگان و فامیل خود می‌برند؛ هر چند که شکل خرید عده‌ای از حالت سوغات به درآمده و به سمت تجارت و نوعی کسب درآمد سوق پیدا کرده است. برای آشنایی بیشتر با نظرات حجاج در این مورد، به گفتگو با برخی از آنان پرداختیم.

یکی از زائران اعزامی تهران می‌گوید:

«بار اولی است که به زیارت مدینه منوره و مکه مکرمه نایل می‌شوم. به عنوان تبرک چیزهایی برای چند تن از برادران و خواهرانم خواهم برد، چون من سرپرست آنها محسوب می‌شوم.»

یکی از زائران مشهدی که هزار و پانصد ریال پارچه خرید کرده، عقیده دارد:

«قیمت‌های اینجا گران است، ولی مجبورم سوغاتی ببرم.»

روحانی یکی از کاروان‌های مشهد گفت:

«من هر سال به حج می‌آیم و چندان در پی این نبودم که چیزی بخرم، اما چون امسال بعد از سه سال وقفه به زیارت مشرف شدم، قصد دارم برای فامیل خرید کنم.»

یکی از اهالی بابلسر که برای زیارت خانه خدا در مدینه بسر می‌برد،

ص: ۱۲۸

عقیده دارد:

«هربار که به حج می‌آیم سوغاتی می‌خرم، اما امسال قیمت کالاها در عربستان به دلیل تورم جهانی و اینکه دولت عربستان از واردات کالاها مطابق تعرفه گمرکی مالیات می‌گیرد، گران شده است.»

زائر دیگری که همراه مادر خود به زیارت حرم رسول اللَّه آمده است گفت:

«ما سه روز پیش رسیدیم. در مورد سوغاتی چندان فکری نکرده‌ام. در هر حال باید چیزی بخریم.»

یکی از زائران اهل ساری معتقد بود که بردن سوغاتِ تحمیلی درست نیست، چرا که سوغات یعنی تهیه کالایی که در وطن مسافر وجود نداشته باشد. اما در مدینه به سراغ کدام کالا می‌توان رفت که در این شهر و حتی در عربستان تولید شده باشد؟ منسوجات موجود در بازار هم چندان تعریفی ندارد. کالاهای دیگر هم از خارج وارد می‌شود که در ایران خود ما وجود دارد. عجله‌ای برای تهیه سوغات ندارم. تا ببینم چه پیش خواهد آمد.

«بهترین سوغاتی و هدیه آگاهی یافتن از شیوه زندگی رسول اللَّه و اصحاب بلندمرتبه ایشان است. آگاهی از این روش زندگی، در چگونگی زیست و معشیت ما تأثیر بسیار مثبتی خواهد گذاشت. و چه سوغاتی از این بهتر؟ نظر شما چیست؟»

مصاحبه‌ها

یوسف سید احمد: امام خمینی یگانه رهبری بود در سراسر جهان که شجاعانه مقابل آمریکا ایستاد.

پیش از ظهر امروز، آقایان یوسف سید احمد استاد دانشگاه کشور

ص: ۱۲۹

بنگلادش و عبدالرئوف امام جماعت شهر «دروان» آفریقای جنوبی و علوم سعید استاد دانشگاه از کشور فیلیپین، پس از دیدار با اقای ری‌شهری و بحث و بررسی پیرامون مسائل جهان اسلام، در یک مصاحبه مطبوعاتی شرکت کرده و به سئوالات خبرنگاران ایرانی پاسخ دادند.

ابتدا آقای یوسف سید احمد با اشاره به برگزاری مراسم برائت گفت:

«حج امسال باید چون سال‌های گذشته که زائران ایرانی در مناسک حج شرکت داشتند برگزار شود و تمامی مسلمانان با حضور گسترده خود در این مراسم تنفر و انزجارشان را از مشرکان و آمریکا و کفر جهانی نشان دهند.»

آقای یوسف سید احمد در تمجید از شخصیت حضرت امام خمینی رحمه الله اظهار داشت:

«من از طریق آثار و سخنرانی‌های امام خمینی با ایشان آشنا شدم. ایشان کسی بود که پس از پیامبر اسلام و ائمه معصومین، اسلام را زنده نگاه داشت و با رهبری‌های خود روح تازه‌ای در کالبد جهان اسلام دمید. او یگانه رهبری بود در سراسر جهان که شجاعانه مقابل آمریکا ایستاد.»

آقای عبدالرئوف در پاسخ به سئوال یکی از خبرنگاران درباره تشکیل «دارالتقریب بین‌المذاهب الاسلامیه» گفت:

«حرکت مؤثری که از سوی امام خمینی آغاز شده است، اکنون توسط آیهٔ‌اللّه خامنه‌ای ادامه دارد و تشکیل دارالتقریب که جهت اتحاد میان مسلمانان جهان و دفع توطئه‌های دشمنصورت گرفته نشان‌دهنده تداوم این راه است.»

وی پیرامون شخصیت حضرت امام رحمه الله اظهار داشت:

«ایشان در میان مسلمانان جهان محبوبیت خاصی دارند. رهبری ایشان قابل ستایش است. در قرن حاضر کسی چون امام خمینی در مقابل کفر و رژیم‌های استکباری ایستادگی نکرد.»

آقای عبدالرئوف با اشاره به جنگ نفت و کشیده شدن پای آمریکا به منطقه، برپایی مراسم برائت از مشرکان را ضروری دانست و شرکت کنندگان

ص: ۱۳۰

را به نشان دادن تنفر و انزجار نسبت به آمریکا و جنایات آن تشویق کرد.

آقای علوم سعید شرکت کننده دیگر این مصاحبه که از اساتید دانشگاه کشور فیلیپین می‌باشد نظر خود را درباره مراسم برائت از مشرکان بیان کرد و گفت:

«برائت از مشرکان یکی از اعمال حج است و نزول آیه شریفه قرآن در این رابطه جای هیچگونه تردیدی برای برپایی این مراسم باقی نگذاشته است. حج بزرگ‌ترین کنگره اسلامی در دنیا است و مهمترین پایگاهی است که از آن می‌توان برای برقراری اتحاد میان مسلمانان جهان استفاده کرد.»

آقای علوم سعید نویسنده کتاب امام حسین و حکومت اموی، کتاب جاد اکبر اثر حضرت امام را نیز به زبان فیلیپینی برگردانده است.

خبرها

براساس اخبار رسیده از فرودگاه جده، مأموران این فرودگاه از همراه داشتن دینار عراقی توسط زائران جلوگیری می کنند. مأموران با گرفتن دینارهای عراقی و ارائه رسید به این دسته از زائران، از دورود این واحد پولی به عربستان جلوگیری می کنند.

گزارش‌های رسیده از فرودگاه جده حاکی از آن است که محوطه این فرودگاه همچنان بازار خرید و فروش کالاهای ایرانی است. متأسفانه زائرانی که دست به این کار می‌زنند، بدون توجه به تذکرات ستاد حج و زیارت، کالاهایی چون پسته، زعران، تسبیح و انواع انگشتر عقیق و فیروزه را بساط می کنند. گاهی این معاملات حالت دستفروشی به خود گرفته و شخصیت زائران ایرانی را در نزد دیگر حجاج کشورهای اسلامی مخدوش می کند.

به گزارش ستاد مدینه، امروز ۶۳ کاروان با ۵۶۵۹ زائر به مکه معظمه حرکت کردند. آمار نشان می‌دهد که تاکنون ۲۰۷۷۴ زائر از مدینه عازم مکه شده و ۳۶۰۲۷ زائر هنوز در مدینه هستند.

گزارش‌های رسیده از ستاد مکه نشان می‌دهد که تاکنون ۳۷۹

ص: ۱۳۱

کاروان با ۴۷۳۸۳ زائر وارد مکه مکره شده‌اند. در این گزارش آمده است که معاونت منی و عرفات ستاد مکه فعالانه تهیه اتوبوس، چادر و مکان مناسب برای ایام مناسک حج را پیگیری می کند.

بنابر اخبار رسیده، دیروز یک دستگاه اتوبوس حامل زائران زن ایرانی بدون اینکه مُحرم شوند، وارد مدینه شدند. این بانوان، پس از پذیرایی مختصر توسط واحد امداد، به میقات «جحفه» راهنمایی شدند تا در آنجا مُحرم شده و برای انجام عمره تمتع به مکه مکرمه بازگردند.

امروز ستاد حج مکه موفق شد برای ورود جانبازان به مسجدالحرام از مقامات سعودی مجوز بگیرد.

روزنامه «الیوم» طی گزارشی درباره شمار زائرانی که از سراسر دنیا تا به امروز پا به عربستان گذاشته‌اند، نوشت:

«بیش از ۴۶۰ هزار حاجی به عربستان آمده‌اند که از طریق هوا ۴۰۷۶۵۰ نفر، از طریق زمین ۳۸۹۱۱ نفر و از طریق دریا ۲۰۴۴۴ زائر بوده‌اند.»

امروز یکی از زائران ایرانی در حالی که با تیغ اقدام به ریدن پرده سیاه‌رنگ کعبه می کرد مورد اعتراض حجاج دیگر کشورها قرار گرفت. این زائر در توجیه اقدام خود گفت:

«ما از رئیس کاروان سئوال کردیم و او گفت که این کار حرام نیست و پرده کعبه تا چند روز دیگر عوض خواهد شد.»

این اقدام به لحاظ بازتاب منفی آن در نزد زائران دیگر کشورهای اسلامی و همچنین ناقص کردن پوشش خانه خدا قبل از تعویض آن کاری ناشایست تلقی می‌شود.

امروز روزنامه «المدینه» چاپ عربستان با درج مصاحبه‌هایی که ادعا شده بود با چند تن از ایرانیانصورت گرفته است، از اصلاحات عمرانی و ساخت و ساز اطراف حرم نبوی حمایت کرد. همچنین رادیو تلویزیون عربستان با اعزام گروه‌هایی به اطراف حرم پیامبر می کوشد تا با زائران ایرانی و حجاج دیگر کشورهای اسلامی مصاحبه کند و از زبان آنان به بیان تعریف و تمجید

ص: ۱۳۲

از اقدامات عمرانی حکومت عربستان بپردازد. به نظر می‌رسد توسل جستن مطبوعات عربستان به ترفندهایی از این قبیل، حاکی از واکنش شتاب‌زده ایشان در قبال موج اعتراض زائران حرمین شریفین نسبت به انهدام آثار اسلامی در شهرهای مکه و مدینه است. زائران بیت‌اللّه الحرام و حرم نبوی مشتاقانه در جستجوی آثار اسلامی در شهرهای مقدس حجاز هستند، ولی آثار تاریخی این شهرها به انحاءِ گوناگون در حال تخریب و دگرگونی است.

امروز یک زائر بحرینی با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری گفت:

«امسال مسلمانان بحرین اخبار مربوط به حج، بویژه شرکت مردم مسلمان ایران در مراسم حج را به طور دقیق پیگیری می‌کردند و حتی برای شرکت ایرانیان روزه نذر کرده بودند. همسر خود من نذر کرده بود که درصورت شرکت زائران ایرانی در مراسم حج امسال نُه روز، روزه بگیرد.»

متأسفانه امشب نیز یکی از زائران ایرانی که از شاهرود برای حج اعزام شده بود به جرم داشتن مواد مخدر توسط مأموران گمرک جده بازداشت شد.

ص: ۱۳۳

سه‌شنبه ۲۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۷ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

مکان برگزاری مراسم برائت، فرار سارق

ص: ۱۳۴

فعالیت‌ها

برگزاری اولین جلسه شورای معاونان بعثه در مکه

نخستین جلسه شورای معاونان بعثه مقام معظم رهبری در مکه با تلاوت آیاتی از کلام‌اللّه مجید آغاز شد.

در این جلسه که با حضور مسئولان و نماینده محترم ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی برگزار شد، پس از استماع اخبار و نظریات حاضران، و بحث و تبادل نظر پیرامون مسائل جاری، تصمیماتی اتخاذ گردید. از جمله مقرر شد گزارشی از وضعیت و مسائل زائران ایرانی در مدینه، به اطلاع حجاج ایرانی مستقر در مکه مکرمه (مدینه بعد) رسانده شود. در این جلسه تصمیم رگفته شد که جلسات جداگانه‌ای برای روحانیان، مدیران کاروان‌ها، بازرسان، رابطها و سربازرسان ترتیب داده شود تا با سرپرست حجاج ایرانی دیدار نمایند. با توجه به وضعیت ساختمان بعثه مقام معظم رهبری، قرار شد که مکان مناسبی برای برگزاری دیدارهای کاروان‌های زائران

ص: ۱۳۵

با نماینده محترم ولیّ‌فقیه در نظر گرفته شود.

ملاقات نماینده مقام معظم رهبری با مقامات سعودی

این روزها، یک مسئله ذهن بیشتر افراد را در مکه مکرمه به خود اختصاص داده است: برگزاری مراسم برائت. یکی از تعیین کننده‌ترین مسائل در مراسم برائت سال ۷۰، مکان تجمع زائران ایرانی بوده است. در ادامه تلاش‌های بعثه ولیّ‌فقیه، حجهٔالاسلام والمسلمین ناطق نوری به نمایندگی از طرف حجهٔالاسلام والمسلمین ری‌شهری مسئولیت مذاکره پیرامون این مهم را عهده‌دار شد.
در ساعت نوزده (هفت شب به وقت محلی) این روز قائم مقام وزارت امور خارجه سعودی برای دیدار با حجهٔالاسلام والمسلمین آقای ناطق نوری و مذاکره با ایشان به بعثه مقام معظم رهبری آمد و ملاقاتی به شرح زیر انجام شد. «(۱)» ابتدا طرف ایرانی ضمن گلایه از تأخیر پاسخ دولت عربستان خواستار جدیت در قطعی شدن محل تظاهرات برائت شد. طرف سعودی اقدامات دولت متبوعش را در حل نسبی مشکلات قبلی (مسکن، گوشت، دارو و ...) برشمرد و اظهار داشت که به علت سه سال وقفه در حج اگر بعضی از مشکلات حل نشده انشاء اللَّه در سال آینده حل شود. طرف ایرانی بر ضرورت برگزاری مراسم برائت، که جزء لاینفک حج است، تأکید نمود و اظهار داشت که شأن جمهوری اسلامی و حجاج باید حفظ شود؛ جمهوری اسلامی ایران با وعده برگزاری مراسم، زائران ایرانی را برای تشرف راضی کرده است و چون حج بی‌برائت برای جمهوری اسلامی ایران تحمل ناپذیر است لذا باید محل

۱- به منظور رعایت عرف دیپلماتیک، در گزارش این دیدار از ذکر نام خودداری کرده و از نماینده بعثه مقام معظم رهبری با عنوان« طرف ایرانی» و از قائم مقام وزارت خارجه سعودی با عنوان« طرف سعودی» یاد خواهیم کرد.

ص: ۱۳۶

مناسبی باری مراسم امسال درنظر گرفته شود. طرف سعودی اظهار داشت: کارشناسان وزارت حج هشت محل را برای شما تعیین کرده بودند که ما در بحث‌های داخلی در وزارت خارجه چهار محل را به علت برآورده نکردن نظرات شما حذف کردیم و چهار محل را هم وزیر حج به شما اطلاع داده است. طرف ایرانی گفت که تنها دو محل به ما گفته شده و خواستار توضیح پیرامون دو محل دیگر شد، ولی طرف سعودی از ذکر محل‌های ادعا شده طفره رفت. طرف سعودی وعده تهیه اتوبوس برای انتقال حجاج و واگذاری تریبون و بلندگو در محل اجتماع پیشنهادی را عنوان نمود و طرف ایرانی در پاسخ، این قبیل مسائل را جزئی و غیرمهم خواند. طرف سعودی مسئله ترافیک، حجاج عراقی (هجده‌هزار نفر) و وجود احتمال نفوذ و خرابکاری آنان در مراسم برائت، احتمال درخواست دیگران برای راه‌اندازی تظاهرات و موارد مشابه را به عنوان مشکلات اجرایی و امنیتی سعودی ذکر کرد. طرف ایرانی عنوان نمود که این مشکلات غیرواقعی بوده و سال‌های پیش نیز از سوی دولت عربستان عنوان شده است و همچنین تأکید نمود که برائت نیز مثل حج عملی آشکار است و نمی‌تواند در خفا انجام شود. طرف سعودی اظهار داشت که برگزاری مراسم برائت در مقابل بعثه به این علت که در راه خروجی شهر به سمت منی قرار دارد، موجب دردسر می‌شود و بنابراین غیرعملی و خلاف نظر دولت سعودی است. طرف خودی عنوان نمود که ما مشکل ترافیک و امنیت را خودمان حل می‌کنیم.

این ملاقات بدون دستیابی به نتیجه قطعی پایان پذیرفت، اما بعد سعودی‌ها مسائلی چون عزم راسخ جمهوری اسلامی ایران را برای برگزاری مراسم، مورد تصریح قرار گرفت.

قائم مقام وزارت امور خارجه سعودی با این قول که پس از بررسی همه‌جانبه، پاسخ لازم را ارائه و محلی را تعیین خواهد نمود، بعثه مقام معظم رهبری را ترک کرد.

ص: ۱۳۷

گزارش‌ها

گزارشی از امکان باز پس‌گیری اموال کاروان‌های ایرانی

برخی از گزارش‌های واصله تا این روز حاکی از احتمال باز پس‌گیری اموال مربوط به کاروان‌های ایرانی از دولت عربستان بوده است. گفتنی است که پس از واقعه حج خونین ۶۶ و وقفه سه ساله در حج ایرانیان، این اموال از سوی دولت عربستان و سعودی‌ها ضبط شده و سرنوشت نامعلومی دارد. یکی از افراد مطلع بعثه در این‌باره چنین گفت:

«بعد از پیگیری‌های مکرر قضایی در مکه مکرمه، موفق شدیم بخشی از این اموال را که در یک انبار دولتی در مکه نگهداری می‌شد آزاد کنیم.»

وی افزود:

«در بازدیدی که از این انبارها به عمل آمد مقادیر معتنابهی از اموال کاروان‌های ایرانی مشاهده شد که به نظر می‌رسد با پیگیری‌های مدیران کاروان‌های ذی‌ربط که اسنادی دالّ بر مالکیت این اموال دارند، امکان باز پس‌گیری این کالاها وجود داشته باشد.»

اقدامات نیروهای انتظامی سعودی و نگرانی برخی از حاجیان ایرانی

توزیع کتابچه «امنیت و سلامت حج» که در آن هرگونه فعالیت سیاسی- تبلیغاتی در حج ممنوع اعلام شده نگرانی‌هایی را در میان حجاج ایرانی بوجود آورده است. جزوه مذکور که در سطع وسیعی در میان زائران ایرانی توزیع شده از انتشارات وزارت کشور سعودی است.

در کنار این جزوه و توزیع رایگان آن در میان ایرانیان، اقدامات دیگری از جمله بازدید کامل بدنی حجاج بویژه ایرانیان هنگام ورود به مسجدالحرام، استقرار پست‌های انتظامی مسلح در نزدیکی محل اسکان برخی از

ص: ۱۳۸

کاروان‌ها و برخورد سریع و بعضاً خشن مأموران سعودی در نگرانی این افراد سهیم بوده است.

زمانی که به کارشکنی و دفع الوقت برخی از مأموران و مقامات سعودی در این ایام توجه شود، می‌توان به رابطه‌ای محتمل بین این اقدامات و سایر فعالیت‌های سعودی‌ها در یک جهت کاملًا مشهص پی‌برد. این جهت و مقصد همانا جلوگیری و حداقل ایجاد خلل در برگزاری شکوهمند مراسم برائت است.

تلاش استکبار جهانی از طریق بلندگوها و بوق‌های تبلیغاتی خود مبنی بر عدم برگزاری مراسم برائت و خاطره حج خونین ۶۶ در برخی از زائران این تصور را بوجود آورده که اقدامات پلیس و نیروهای مسلح سعودی نشانه‌ای از تصمیم آنان برای جلوگیری از هرگونه تجمع و فعالیت زائران ایرانی- از جمله مراسم برائت- در مکه مکرمه است.

برخورد مثبت مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی

از مهمترین نکاتی که زائران ایرانی از نخستین لحظات ورود خود به عربستان با آن مواجه می‌شوند، برخورد گرم و مثبت مسلمانان سایر کشورها است. این افراد با ابراز احساسات، جویای ملیت زائران ما می‌شوند و هنگامی که با پاسخ «ایرانی» مواجه می گردند، ضمن خوشامدگویی، حضور جمهوری اسلامی ایران را در مراسم حج سال جاری تبریک گفته و ابراز احساسات می کنند. سودانی‌ها، لبنانی‌ها، مصری‌ها، ترک‌ها، هندی‌ها، پاکستانی‌ها و ... هریک به نوعی همسویی خود را با آرمان‌های حضرت امام خمینی رحمه الله و انقلاب اسلامی یادآور می‌شوند. یک زائر ترک که طلبه بوده و در مصر مشغول تحصیل در دانشگاه الازهر است، در دیدار با یک زائر ایرانی عنوان کرد:

«اسلام در ایران وضعیت خشنود کننده‌ای دارد و عده قابل توجهی از جوانان مصری با آرمان‌های انقلاب اسلامی همسویی دارند، به طوری که دادگاه ویژه‌ای جهت برخورد با این جوانان مسلمان از سوی دولت تشکیل شده است.»

ص: ۱۳۹

او در مورد مراسم برائت و مشکلات آن عنوان نمود:

«ما مسلمانان به دلیل نداشتن امکانات کافی تبلیغاتی در دنیا با مشکل مواجه هستیم. مثلًا دستگاه‌های تبلیغاتی غیراسلامی درباره تظاهرات قبلی نوشتند که ایرانی‌ها می‌خواستند کعبه را خراب کنند. بنابراین، قبل از هر چیز ما نیاز به یک مرکز خبری مثل «بی. بی. سی» یا «سی. ان. ان» داریم تا بتوانیم حرف‌های خودمان را از زبان خودمان بزنیم.»

خبرها

طی روزهای اخیر، حرکت کاروان‌های زائران ایرانی از جده و مدینه به سوی مکه مرکه ادامه داشته است. تا آخرین ساعات این روز ۴۷۲ کاروان با ۵۹۶۷۰ زائر در مکه خواهند بود. در این روز ۴۹ کاروان با ۵۹۹۲ زائر از مدینه منوره و ۶۲۸۶ زائر در قالب ۴۸ کاروان از جده به مکه وارد شدند و پس از انجام عمره تمتع در محل‌های از پیش تعیین شده استقرار یافتند.

در اولین ساعات بامداد این روز، حجهٔ الاسلام والمسلمین آقای ری‌شهری وارد مکه شد و پس از انجام مناسک در محل بعثه مقام معظم رهبری مستقر گردید. آیهٔ‌اللّه امینی در غیاب آقای ری‌شهری سرپرستی حجاج ایرانی در مدینه را عهده‌دار خواهد بود.

یکی از زنان زائر ایرانی که گذرنامه خود را در شراز جا گذاشته بود، پس از ورود به فرودگاه جده توقیف می‌شود. با پیگیری ستاد حج مدینه و هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران گذرنامه مشارٌالیها از ایران دریافت و آزاد می‌گردد.

به دنبال سفر وزیر خارجه عربستان به تهران، باصدور ویزا برای عده دیگری از زنان ایرانی و نیز جمعی از مسلمانان افغانی مقیم ایران به عمل آمد. بنابراین توافق، حدود هفتصد زائر افغانی جهت شرکت در مراسم حج در روز ۲۳/ ۳/ ۷۰ به فرودگاه جده وارد شد. آن عده از ایرانیانی

ص: ۱۴۰

که در این رابطه موفق به گرفتن ویزا شدند، احتمالًا آزادگان عزیز کشورمان هستند.

امارات عربی متحده باصـدور ویزا برای گروهی از ایرانیان مقیم این کشور جهت شـرکت در مراسم حـج موافقت کرده است. برای ایرانیان مقیم سایر کشورها از جمله سوریه و قطر نیز درخواست ویزا شده است.

گفتنی است طی سه سال گذشته که روش سهمیه‌بندی برای ورود حجاج به عربستان به اجرا در آمده است، اتباع کشورهای اسلامی موظف به اخذ روادید از سـفارت عربسـتان در کشور مبتوع خود گردیده وصدور روادید برای اتباع کشورها در خارج از کشورشان ممنوع شـده است. این محدودیت از جانب کشورهای فرسـتنده زائر، به دلیل نظارت بر سـهمیه تعیین شده از سوی عربسـتان پذیرفته شـده است. با این حال، وزیر حـج عربسـتان سـعودی به سـفارت جمهوری اسـلامی ایران در ریاض قول داده است که این روش در مورد جمهوری اسلامی ایران اعمال نگردد.

حـوالی نیمه شب این روز مبلغ ۸۵۰۰ دلار، ۴۶۰۰ ریال سـعودی و ۵۰۰۰۰ ریـال ایرانی از پنـج نفر از افراد کاروان ۲۴۱۷۳ به سرقت رفت. دزد عرب به هنگام دزدی دیده شد، اما توانست فرار کند.

ص: ۱۴۱

چهارشنبه ۲۲ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۸ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

پرواز شهیدان زنده به گرد خانه دوست

ص: ۱۴۲

گزارش‌ها

گزارشی از برخورد مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی

مسلمانان کشورهای مختلف که به زیارت خانه خدا مشرف شده‌اند بهصورت مختلف دلبستگی خود را به انقلاب اسلامی اعلام می‌دارند. در زیر به دو مورد اشاره می‌شود:

- در مسجدالنبی با برادری از اندونزی برخورد کردم که وقتی فهمید از ایران هستم مرا بغل کرد و سئوالاتی درباره امام راحل رحمه الله و موقعیت انقلاب اسلامی در بعد و قبل از رحلت ایشان مطرح کرد و من ضمن پاسخ دادن به سئوالات این مسلمان اندونزیایی از مظلومیت انقلاب اسلامی و ایران مطالبی بیان کردم. بویژه به وی گفتم که خود مستکبران هم در جریان جنگ خلیج فارس و پس از آن به مظلومیت جمهوری اسلامی و حقانیت ایران اعتراف کردند که همین سبب خوشحالی وی شد.

ص: ۱۴۳

در پایان، این مسلمان اندونزیایی گفت که احزاب اسلامی در اندونزی مشغول فعالیت هستند و خود وی از کسانی بوده که به دلیل فعالیت‌های اسلامی به زندان افتاده است.

- یک شیخ موریتانیایی درصحن مسجدالنبی ضمن اینکه از امام خمینی رحمه الله و آیهٔاللّه خامنه‌ای تجلیل کرد گفت که در موریتانی انقلاب اسلامی را همه دوست می‌دارند. وقتی از مسجد بیرون آمدیم وی که مأموران عربستان را دیده بود بدون خداحافظی از من فاصله گرفت و رفت.

خبرها

طی امروز چهل و پنج کاروان از زائران ایرانی به ظرفیت ۵۳۳۴ نفر از مدینه عازم مکه شدند و چهل و یک کاروان با ۴۸۸۷ نفر از جده به سوی مکه مکرمه عزیمت نمودند. به این ترتیب، جمع زائران ایرانی که تا امروز به مکه وارد شده‌اند به ۶۹۸۹۱ نفر رسیده است.

امشب کاروان جانبازان دفاع مقدس در میان دیگر زائران ایرانی وارد مکه شدند. جانبازان دلاور ایران که لباس احرام بر تن داشتند موفق شدند وارد مسجدالحرام شده و برای نخستین بار باصندلی چرخدار به دور خانه خدا طواف کنند. در سال‌های گذشته، دولت عربستان از ورود جانبازان باصندلی چرخدار به داخل مسجدالحرام جلوگیری می‌کرد.

امروز یک بانوی زائر از اهالی چاد با وضع حمل طبیعی در بیمارستان جمهوری اسلامی در مدینه نوزاد دختری به دنیا آورد. «بشری استوز» بانوی بیست و پنج ساله تبعه چاد با مراجعه به بیمارستان ایران در مدینه نوزاد دختر خود را به یاری تیم پزشکی ایرانی به دنیا آورد.

یک مأمور مخفی سعودی که در پی تذکر زائران ایرانی با اسلحه کمری به تهدید آنان پرداخته بود، دستگیر و تحویل مقامات انتظامی عربستان شد. این مأمور سعودی که با اتومبیل شخصی خود محل عبور و مرور زائران ایرانی را سد نموده و به اعتراض مکرر حاجیان بی‌توجهی کرده بود،

ص: ۱۴۴

چندبار با اعراض ایرانیان روبرو شد. زمانی که مأمور امنیتی سعودی برای ادامه دادن به تخلف بی‌مورد خود متوسل به اسلحه کمری شد، حجاج ایرانی به سادگی وی را خلع سلاح کردند و همراه اسلحه‌اش تحویل مرکز پلیس دادند. پلیس عربستان پس از بازداشت شخص مذکور وعده داد که او به خاطر این عمل مجازات خواهد شد.

یک زائر دیگر ایرانی که به طبابت اشتغال دارد و برای انجام حج واجب به بیت‌اللّه الحرام مشرف شده ترجیح داده است که به طول داوطلبانه با بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مکه همکاری کند. مسئولان بیمارستان جمهوری اسلامی در مکه ضمن استقبال از دکتر طباطبایی به طور شبانه‌روزی از خدمات ایشان بهره‌مند می‌شوند.

ص: ۱۴۵

پنجشنبه ۲۳ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۹ ذیقعده ۱۴۱۱

اشاره

هشیاری دینی و سیاسی زمینه حج ابراهیمی، از چشم برادران!، شصت و هفتمین حج، داس مه‌نو

ص: ۱۴۶

مصاحبه‌ها

امروز خبرنامه «زائر» با حجهٔالاسـلام ری‌شـهری سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولیّ‌فقیه گفتگویی داشت که پیرامون مسائلی چون برگزاری مراسم برائت از مشرکان، برخورد مقامات سعودی و مسائل جاری حج انجام گرفت. متن کامل مصاحبه به شرح زیر است:
با تشر از فرصتی که در اختیارمان قرار دادید، لطفاً بفرمایید آیا تاکنون روند تحولات حج مورد رضایت بوده است؟
- رونـد امور حـج تاکنون کاملًا موفقت‌آمیز بوده است؛ یعنی همان چیزی است که انتظار آن را داشتیم. من احساس می‌کنم که یک نیروی غیبی ما را به سوی شـرایط بهتر هدایت کرده و همه کارها را در مسیرصـحیح خودش قرار داده است. ابتدا ضـعف‌هایی وجود داشت که جزئی بود اما در برابر عظمت کاری که انجام گرفته ناچیز است.

ص: ۱۴۷

برای اینکه حج امسال همان گونه که مدّنظر است پیش برود، چه تمهیداتیصورت گرفته است؟

- زمینه حج ابراهیمی مورد نظر امام رحمه الله هشیاری دینی و سیاسی است که بحمداللَّه مردم ما از آن برخوردارند و در مقاطع مختلف آن را از خود بروز داده‌اند. طی یک هفته اقامت در مدینه منوره در هر سه برنامه‌ای که داشته‌ایم، کاملًا هشیاری مردم محسوس بوده است. امیدوارم با بینش و بصیرتی که حضرت امام و رهبر انقلاب مورد نظرشان بوده و هست امسال حج با توفیق کامل به انجام برسد.

اخیراً بعثه تماس‌هایی با مقامات سعودی در رابطه با مسائل مربوط به برگزاری مراسم برائت داشته است.

درصورت امکان نتایج حاصله را بیان بفرمایید.

-صحبت‌هایی که در این زمینه شده بسیار است؛ چه گفتگوهایی که در تهران انجام شده و مسائلی که میان سعودالفیصل و آقای ولایتی مطرح بوده است و چه مذاکران اینجا. اجمال مطلب این است که بنا شده نماینده‌ای به مکه بفرستند- که فرستادند- و نماینده‌ای هم وزارت خارجه عربستان سعودی به مکه اعزام کند تا با هماهنگی هم یک مکانی را برای تجمع مشخص کنند. فکر می‌کنم در روزهای آینده این اقدام انجام خواهد شد.

با توجه به مراسمی که تاکنون انجام شده است، لطفاً ارزیابی خودتان را از برخورد مقامات سعودی بفرمایید.

- در مجموع، برخورد دولت سعودی تاکنون خوب بوده و ما مشکلی نداشته‌ایم. تنها در مورد برگزاری مراسم باشکوه دعای کمیل مأموران سعودی آمده و تا حدی جوّ پلیسی ایجاد کرده‌بودند که ما به مسئولان وزارت خارجه گفتیم که به این امر اعتراض شود و بگویند که این برخورد با توجه به روابطی که فعلًا جمهوری اسلامی با عربستان دارد، مورد انتظار نیست. ولی، در مجموع، تاکنون مشکل جدی نداشته‌ایم.

مراسمی هم که تاکنون برگزار شده بسیار خوب بوده و بیش از آن چیزی که انتظار داشتیم عظمت و شکوه این

ص: ۱۴۸

مراسم بوده است.

با توجه به فتاوی متعدد حضرت امام رحمه الله در مورد چگونگی برخورد حجاج با آن دسته از مسائل حج و زیارت که ممکن است مغایرتی با وحدت داشته باشند، اگر توضیحی را ضروری می‌دانید بفرمایید.

- در این زمینه تذکرات لازم از طرف بعثه به حجاج داده شده که از طریق خبرنامه «زائر» نیز در مقاطع مختلف منتشر گردیده و به آگاهی زائران رسیده است. ولی تذکر نکته‌ای را لازم می‌دانم و آن اینکه حرکت زائران ایرانی باید در جهت ایجاد الفت و تحکیم وحدت اسلامی باشد. هرگونه حرکت مغایر با آن از نظر ما محکوم و حرکت برخلاف آن وظیفه‌ای است که اسلام از یک زائر مسلمان خواسته است. امام رضی الله عنه و رهبر انقلاب بر این نکته تأکید فوق‌العاده‌ای داشته‌اند و دارند. یعنی مبادا کاری انجام شود که وحدت اسلامی را برهم بزند یا خدای نکرده موجب هتک حیثیت جمهوری اسلامی شود. ما گفتیم که از طریق معاونت فرهنگی و ارشاد با این مسئله برخورد شود و درصدد هستیم که برای سال آینده در ایران و بهصورت کتبی نکاتی را که لازم است زائر ایرانی به آن توجه داشته باشد و در اینجا به آن عمل کند از نظر سیاسی و نکاتی که عمل نکردن به آن موجب هتک حیثیت جمهوری اسلامی است، به طور مشخص مطرح کنیم و تعهد بگیریم و بدون این تعهد اجازه ندهیم کسانی که به آن پایبند نیستند به زیارت بروند و کسانی که در حال حاضر، اعم از روحانی و غیرروحانی، بدین نکات تعهدی نشان نمی‌دهند بدانند که در آینده نخواهند توانست در این مراسم باشکوه شرکت کنند.

درباره خرید و فروش توسط زائران، نقطه نظرات بعضاً متفاوتی وجود دارد. در این خصوص نظر شما چیست؟

- ابتدا باید از رشد و هوشیاری حجاج ایرانی تشکر کنم، ولی از آنجا که در پاره‌ای از موراد، بی‌توجهی‌هایی مشاهده شده، تذکراتی را ضروری می‌دانم. من از خرید شروع می‌کنم. اصولًا خرید سوغاتی برای اقوام و آشنایان

ص: ۱۴۹

در حد متعارف کار ناپسندی نیست و حتی سفارشاتی هم در این‌باره شده است؛ اما این عمل نباید با آن هدف اصلی زائر منافات داشته باشد. متأسفانه طبق گزارش‌هایی که رسیده است، برخی به گونه‌ای عمل می‌کنند که گویا برای تجارت آمده‌اند و نه زیارت. امام فوق‌العاده روی این نکته حساس بودند و در پیام‌ها و رهنمودهایشان به زائران بیت‌اللَّه تأکید داشتند که این سفر، سفر الی‌اللَّه است و این نکته‌ای است که زائران بیت‌اللَّه باید به آن توجه داشته باشند و به گونه‌ای حرکت نکنند که این سفر در نامه عملشان سفر الی‌اللَّه نوشته نشود. این یک نکته کلی است، ولی یک مسئله دیگر هم هست و نکته بسیار مهمی است که امام رضی الله عنه فرموده‌اند:

«زائرانی که برای زیارت رسول خدا و ائمه اطهار آمده‌اند نباید طوری عمل کنند که عملًا کمک به دشمنان اسلام و جمهوری اسلامی باشد.»

اما در مورد فروش کالا، اگرچه خوشبختانه حجاج محترم به حفظ شئونات اسلام و نظام توجه دارند و در مواردی خودشان به متخلفان تذکر داده و آنها را ارشاد کرده‌اند، ولی متأسفانه گزارش‌هایی در مورد بعضی از زائران ناآگاه بدست ما رسیده است که موجب هتک حیثیت نظام است و قطعاً با اهداف حج منافات دارد.

ما گفتیم با این‌گونه افراد در مواردی که نمایندگان بعثه می‌بینند برخورد کنند و ما ان‌شاء اللَّه برای سال‌های آینده به گونه‌ای برنامه‌ریزی خواهیم کرد که این مشکل وجود نداشته باشد.

گزارش‌ها

تصادف خونین در بین راه مدینه و مکه

گروهی از اعضای کاروان ۱۷۵۲۷ که از تهران اعزام شده‌اند، نیمه‌شب دیشب پس از ترک مدینه منوره و مُحرم شدن در مسجد شجره، پس از طی ۲۲۰ کیلومتر مسافت، در منطقه‌ای به نام «رابغ» دچار سانحه رانندگی شدند. این حادثه که ساعت یک بامداد روی داد به دلیل بی‌مبالاتی راننده

ص: ۱۵۰

اتوبوس بود و متأسفانه منجر به کشته شدن پنج تن از زائران ایرانی گشت.

یکی از کاگزاران کاروان مذکور طی توضیحاتی در مورد این حادثه دلخراش اظهار داشت:

«حدود ۲۰۰ کیلومتر از مدینه دور شده بودیم که راننده اتوبوس نزدیکی یک پمپ بنزین و درست در باند میانی اتوبان برای تصمیم‌گیری جهتصرف چای و یا زدن بنزین توقف کرد. متأسفانه راننده به تذکر زائران اعتنایی نکرد. در این حال، اتوبوس دیگری با سرعت از کنار ما رد شد که با بهصدا در آوردن بوق، به توقف بیجای راننده اعتراض کرد که آن هم اثری نبخشید. راننده در حال عقب آمدن بود که ناگهان کامیون بزرگی به شدت تمام با سمت راست و عقب اتوبوس تصادف کرد. اتوبوس بی‌سقف ما حدود ۵۰۰ متر روی جاده به سم جلو رانده شد. تصادف به‌قدری شدید بود که یکی از برادران داخل اتوبوس به بیرون پرتاب شد و در دم جان سپرد.»

وی در مورد امداد و کمک به مجروحان و مقتولان این حادثه گفت:

«نیم ساعت طول کشید تا اولین آمبولانس سررسید. در همین مدت دو نفر دیگر از مصدومان جان خود را از دست دادند. یک تن دیگر از برادران هم در دم جان سپده بود. نفر پنجم متأسفانه درون آمبولانس درگذشت. بیست دقیقه بعد از آمبولانس اول، سه دستگاه آمبولانس دیگر در محل حادثه حاضر شدند. با توجه به مراسم حج و آمادگی خدمات اورژانس، تصور می‌رفت آمادگی اکیپ‌های سعودی بیش از این باشد.»

مجروحان حادثه به بیمارستانی که در همین منطقه «رابغ» قرار داشت برده شدند و بلافاصله تحت درمان کادر پزشکی این بیمارستان قرار گرفتند.

بنابر گزارش‌های رسیده، حال عمومی یکی از مجروحان حادثه به نام اقای جمالی نسب که از ناحیه دو پا شکستگی دارد، خوب نیست و متأسفانه در حالت اغما بسر می‌برد.

قربانیان این حادثه عبارتند از:

۱. محمد مصطفی رجایی نجف آبادی

۲. محمد مهدی کاظمی

ص: ۱۵۱

۳. باقر شریف (معروف به حیدری)

۴. منصور قدس‌خواه دریایی

۵. قربان قائم‌مقامی

مصدومان تصادف نیمه‌شب دیشب عبارتند از:

۱. آقای جمالی نسب، ۲. احمد اشرف اسلامی، ۳. محمدجعفرصادق، ۴. مصطفی دهری، ۵. محمدعلی نشاط، ۶. محمدعلی اياذ، ۷. محمدهادی شهیدی، ۸. محمدجواد ستایش، ۹. سیدمحمود واعظی، ۱۰. سعید کریمی، ۱۱. محمدمهدی علوی.

دیدارهای امید بخش مسلمانان دیگر کشورها با ایرانیان

برخوردهایی که زائران کشورهای مسلمان با حاجیان ایرانی در مدینه منوره داشتند، حاکی از آن است که موحدان جهان، با دقت، برنامه و پیام‌های جمهوری اسلامی ایران را دنبال می‌کنند. یک برآورد اولیه از دیدارهایی که بین حجاج دیگر کشورها با ایرانیان به وقوع پیوسته است نشان می‌دهد که مسلمانان مایلند ایران اسلامی از تمامی نهضت‌های اسلامی در دنیا حمایت کند و به دولت‌های وابسته‌ای که سران آنها دین و منابع اقتصادی کشور را به مستکبران می‌بخشند، روی خوش نشان ندهد. آنها می‌گویند که ایران اسلامی باید با استکبار جهانی ستیزنده و آشتی ناپذیر باقی بماند. مسلمانان عقیده دارند که جمهوری اسلامی ایران باید تیرهای پرنفوذ خود را همچنان به سوی قلب دنیای کفر و نفاق نشانه رود و در مواردی چون فتوای امام خمینی رحمه الله در مورد کتاب آیات شیطانی به اقداماتی مشابه دست بزند؛ چرا که فرماندهی حرکت عقیدتی جهان اسلام به دست حضرت امام بود که همچنان باید توسط جانشین ایشان دنبال شود. جمهوری اسلامی ایران باید از جهت اقتصادی و تکنولوژی به درجه‌ای از پیشرفت برسد که الگوی جهان اسلام باشد.

اینها نقطع نظرات مسلمانانی است که در مدینه آنها را با حاجیان ایرانی در میان گذاشتند. این برخوردها نشان می‌دهد که مسلمانان از هر نژاد و

ص: ۱۵۲

ملیتی علاقه‌مند به گفتگو با برادران دینی خود هستند. مسلمانان دوست دارند مشکلات و مصائب خود را با همکیشان خود- که در کنگره حج شرکت کرده‌اند- در میان بگذارند. آنها خواستار بوجود آمدن محیطی مناسب، آرام و همراه با امنیت در مراسم حج هستند تا بتوانند آزادانه عقده‌گشایی کنند و از آنچه که در دنیای اسلام می‌گذرد باخبر شوند.

در طول این دیدارها عده‌ای نیز بودند که تحت تأثیر تبلیغات سوء و تفرقه‌انگیز دشمنان، نسبت به شیعیان احساس بدبینی داشتند. آنان اظهار می‌داشتند که شیعه تک‌رو است و متعصب؛ شیعیان در ایران به اهل‌سنت احترام نمی‌گذارند و آزادی آنها را در امور مذهبی سلب کرده‌اند؛ شیعیان مساجد اهل‌سنت را تخریب و خود آنها را قلع و قمع می‌کنند. خوشبختانه با طرح واقعیت‌ها و آنچه که در جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد، بیشتر این گوره از مسلمانان به تلقینات سوء دشمنان پی‌برده و با حقایق آشنا می‌شوند.

اینها نشان می‌دهد که استراتژی جهان اسلام، در حرکت به سوی وحدت و دوری از تفرقه و جدایی، هنوز به موفقیت قطعی نرسیده است و برای رسیدن به این نتیجه مطلوب، باید در جهت آگاهی مسلمانان و برملا ساختن نقشه‌های دشمن هرچه بیشتر کوشا بود. به هر حال، با گذشت سیزده سال از تولد انقلاب اسلامی در ایران، جهان اسلام همچنان در حال دوری از غفلت و سکون گذشته خویش است. جوشش و تحرکی که اکنون در خانواده جهانی اسلام مشاهده می‌شود، هیچ سابقه مشابهی ندارد.

از چشم آمار

برآوردهای آماری ستاد حج- که امسال با کمک گرفتن از کامپیوتر انجام می‌گیرد- تا امروز اطلاعات قابل توجهی در اختیار گذاشته است. چنانکه بتوان این آگاهی‌های آماری را برای همه حجاج شرکت‌کننده در مراسم حج گسترش داد، می‌تواند در تصمیمات کارگزاران حج در سال آینده مؤثر باشد.

ص: ۱۵۳

گزارش آماری ستاد حج که از بین سی‌هزار زائر ایرانی گرفته شده نشان می‌دهد که ۹۰ درصد زائران برای نخستین بار است که به حج مشرف می‌شوند. این آمار حاکی است که ۵۰ درصد حاجیان بین چهل تا شصت سال سن دارند. بعد از این، بیشترین گوره سنی را کسانی تشکیل می‌دهند که سن آنها از شصت سال می‌گذرد. این بررسی نشان می‌دهد که وضعیت شغلی زائران به ترتیب: کار آزاد، کشاورزی، کارمندی و معلمی است. همچنین تعداد زنان و مردان شرکت کننده در مراسم حج امسال تقریباً مساوی است. با توجه به این ارقام می‌توان نتیجه گرفت که متوسط سن حجاج ایرانی بسیار بالا است. شاید این امر ناشی از توقف سه ساله شرکت ایران در مراسم حج و اولویت دادن به آن دسته از زائرانی باشد که در واپسین سال‌های زندگی نباید از نعمت حج بی‌بهره گردند. با این حال، وجود این قشر سنی بزرگ به خودی خود مشکلاتی در پی دارد. تحمل و کشش مناسک حج- بویژه در روزهایی که حاجیان درصحرای عرفات و منی حضور دارند-، سختی آموزش مراسم حج با توجه به اینکه بی‌سوادی در سنین بالا شایع‌تر است، و شکل‌پذیری دشوار آنان در چارچوب برنامه‌ها، می‌تواند روند پرتحرک حج را دچار کُندی سازد. به نظر می‌رسد تعداد حاجیان مُسن را باید در حدی نگه داشت که به سهولت بتوانند در میان مجموعه فعال زائران، از مساعدت و یاری همسفران خود- در طول مناسک حج- بهره‌مند گردند. شمار اندک این دسته از زائران در هر کاروان، گذشته از احترام و عزتی که به شکل طبیعی از سوی دیگر حجاج برای آنها فراهم می‌کند، انگیزه معاضدت و کمک نسبت به افراد مُسن را نیز دوچندان می‌سازد.

خبرها

یک نیجریه‌ای نود و پنج ساله تاکنون شصت و هفت بار در مراسم حج شرکت کرده است. این مسلمان افریقایی که «ابراهیم کوردا» نام دارد، هفتاد سال پیش در نخستین سفر خود به حج، با پای پیاده از شهر «کانو» تا

ص: ۱۵۴

مکه را در مدت شش‌ماه طی کرده بود. او تاکنون نُه‌بار با پای پیاده به سفر حج آمده است.

امروز شورای قضایی عربستان اعلام کرد که هلال ماه ذی‌الحجه را دیده است. بدین ترتیب، روز جمعه برابر با ۳۱ خرداد، برابر با روز عرفات خواهد بود. در کنار این خبر، امروز روزنامه‌های عربستان از شُستن خانه کعبه توسط «ماجد»، امیر مکه، عکس و گزارش‌های مفصلی چاپ کردند. این مراسم هنگام سحر و با حضور امام جماعت مسجدالحرام، روحانیان بعثه کشورهای مختلف اسلامی و برخی از دیپلمات‌ها انجام گرفت. دیوار کعبه به وسیله آب زمزم که با کلاب آمیخته شده بود، شستشو شد و با عود فضای آن معطر گردید. خانه خدا در طول سار دوبار شسته می‌شود و سالیانه یک‌بار پوشش سیاه آن تعویض می‌گردد.

گفتنی است که در این مراسم، حجةالاسلام تسخیری از سوی بعثه مقام معظم رهبری شرکت داشت.

برای تأمین گوشت مطمئن و بهداشتی زائران ایرانی در عربستان چهارصد و پنجاه تن گوشت گوسفند تهیه شد. براساس گزارش ستاد حج مکه، سازمان گوشت کشورمان برای نخستین بار با تهیه گوشت بهداشتی و ارسال آن به عربستان به یک تجربه مفید دست یافت. این گوشت بهداشتی از لحاظصرفه‌جویی نیز به سود کشور تمام شده است. هزینه گوشت گوسفند زائران یارانی در سال جاری نهصدهزار دلار برآورد شده که نسبت به هزینه سال‌های قبل حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است.

بنابر گزارش‌های رسیده، یک راننده جوان اتوبوس از اهالی عربستان، در تماس با جمعی از حجاج ایرانی اظهار داشته است:

«حضور شما در مناسک حج از لحاظ معنوی آثار حیات‌بخشی دارد.»

ایرانیان ضمن توضیح غیبت سه ساله خود در ایام حج گفتند که علت آن اظهار برائت از مشرکان و فریاد مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل بوده است. این جوان عربستانی نیز در جواب گفت:

«من هم می‌گویم مرگ بر آمریکا، چرا که آمریکا عامل تفرقه میان

ص: ۱۵۵

مسلمانان جهان است.»

با نزدیک شدن به ایام حج تمتع، کاروان‌ها زائران بیشتری را از جده و مدینه، به مکه مکرمه انتقال می‌دهند.

گزارش‌های رسیده از مرکز آمار ستاد حج حاکی است که تا پایان امروز ۵۵ کاروان از شهر مدینه با ۴۱۹۹ زائر و ۳۸ کاروان از جده با ۶۳۸۶ زائر به مکه مکرمه وارد شده‌اند.

بنابر همین گزارش، امدادگران ایرانی امروز نیز همچنان فعالیت خود را پی گرفتند و ۲۵۲۲ زائر گمشده را به کاروان‌ها و محل سکونت خود هدایت کردند.

بر پایه گزارش‌های رسیده از فرودگاه جده، تا به امروزصدهزار زائر ایرانی وارد این فرودگاه شده‌اند. بنابر همین گزارش، امروز در جریان بازرسی در گمرک فرودگاه، از یک زن ایرانی هجده گرم شیره تریاک کشف شد که مراتب از سوی ستاد وزارت خارجه در حال پیگیری است. همچنین شب گذشته یک زائر ایرانی پس از طی مراحل بازرسی در گمرک فرودگاه جده، متوجه می‌شود که دویست دلار از پول‌هایش کسر شده است. بنابر اظهار این زائر، مأموران سعودی پس از مشاهده کارت شناسایی وی که از سوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامیصادر شده بود، بازرسی وی را شدیدتر می‌کنند. هم‌اکنون مأموران بخش حقوقی ستاد، به پیگیری موضوع پرداخته‌اند.

گفته می‌شود که در مراسم حج امسال ۵۵۰۰ تن از زائران فلسطینی و اردنی شرکت خواهند کرد. سال گذشته تعداد این زائران سیزده‌هزار نفر بود که ظاهراً با توجه پیامدهای اقتصادی جنگ خلیج فارس کاهش یافته است.

ص:۱۵۶

ص: ۱۵۷

جمعه ۲۴ خردادماه ۱۳۷۰، ۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

در رثای نهمین اختر

ص: ۱۵۸

دیدارها

دیدار گرم و هوای گرم‌تر

پیش از ظهر امروز نماینـده مقـام عظـم رهـبری و سـرپرست حجـاج ایرانی در یکی از محله‌هـای مکه مکرمه (عزیزیه- ۵) با حاجیان ایرانی ملاقات کرد. تالار کوچکی که در طبقه زیرین یک ساختمان چند طبقه واقع شده بود گنجایش حاجیان مشـتاق را نداشت. به این خاطر، عـده‌ای از ایشان به رغم گرمای هوا، بیرون از تالار اجتماع کرده بودنـد. مراسم با تلاوت آیاتی از قرآن مجید آغاز شد و بـا خوانـدن اشـعاری پیرامون ائمه، بخصوص نهمین خورشـید تابـان ولا-یت، ادامه یافت. پس از آن حجهٔالاسـلام والمسـلمین حائری شیرازی امام جمعه شیراز به سخنرانی پرداخت. ایشان ضمن اشاره به نقش «شعار» در جوامع عنوان نمود:

«شعار به خودی خود اهمیت ندارد، بلکه مهم مجسم شدن و تبلور

ص: ۱۵۹

شعارها است و آنچه در این تبلور اهمیت دارد، نظم است.»

سخنران بـا اشـاره به مراسم دعـای کمیـلِ برگزار شـده در کنـار بقیع و نظم و انظباط فوق‌العاده آن، نسـبت به برگزاری منظم مراسـم برائت در مکه مکرمه اظهـار امیـدواری کرد و ضـروریات هوشـیاری مردم را به هنگام انجام این مراسم خاطرنشان ساخت. ایشان در بخش دیگری از سخنان خود افزود:

«در پیشانی شـما برائت از مشرکان احساس می‌شود .... حضور مردم کلام است، سکوت مردم سخن است و سخن نمایندگی رهبری سخن ما است.»

یاشـان ضـمن تأکیـد بر اینکه نظم، رکن حـج ابراهیمی است، از مردم خواست که ضـمن اجتنـاب از هرگونه بی‌نظمی مراقب عوامل نفوذی آمریکـا باشـند. آقـای حـائری شـیرازی در پایان به نماینـدگی از سوی حجهٔالاسـلامی والمسـلمین ری‌شـهری از حاضـران در مجلس تشکر و قدردانی کرد.

در پایان مراسم، حاجیان در حالی که به حضور در نماز جمعه ترغیب می‌شدند، با سرپرست حجاج ایرانی مصافحه کردند.

خبرها

امروز از سوی معاونت منی و عرفاتِ ستاد حج، محل استقرار واحدها در منی و عرفات به شرح زیر مشخص گردید:

الف. بعثه مقام معظم رهبری

ب. ستادها

ج. کاروان همسران شهدا

د. جانبازان

ه. گروه امداد

و. هیأت پرشکی

امروز ۳۰ کاروان به ظرفیت ۳۴۴۵ زائر از جـده به مکه مکرمه وارد شد. همچنین ۴۷ کاروان نیز به ظرفیت ۵۴۷۹ زائر از مدینه منوره به مکه مکرمه

ص: ۱۶۰

وارد شده است. تا به امروز ۷۲۸ کاروان شامل ۸۹۴۰۰ زائر در مکه مکرمه استقرار یافته‌اند.

امروز یـک زائر ایرانی از کاروان ۱۷۳۵۱ به اتفاق همسـرش به هنگام ورود به مسـجدالحرام مورد تفتیش بدنی قرار گرفتند و فندک نامبرده توسط شـرطه ضبط شد تا هنگام خروج فندک را پس بگیرد. زائر ایرانی به هنگام ترک مسـجدالحرام به شـرطه مزبور جهت دریافت فنـدک مراجعه می کنـد، ولی شـرطه از وجود فنـدک اظهار بی‌اطلاعی می‌نماید. این امر منجر به شـکایت وی به شـرطه‌خانه شده و مسـئله پس از تشـکیل پرونده به دادگاه ارجاع داده می‌شود. این گزارش حاکی است که قاضی پس از بررسی، حکم خود را مبنی بر جریمه شرطه و پرداخت بیست ریال سعودی به زائر ایرانیصادر می کند. ولی آقای محمدی از دریافت مبلغ خودداری کرده و اظهـار می‌دارد مایـل است این پول به عنوانصـدقه در اختیـار فقرا قرار گیرد. این عمـل زائر ایرانی از سوی قاضـی مورد تحسـین قرار می گیرد و قاضی وی را در آغوش می کشد و به خاطر داشتن روحیه اسلامی و علوطبع به او تبریک می گوید.

بیش از ۳۸۰۰ تن از برادران و خواهران اهل‌سـنت ایران از نُه اسـتان کشور به حـج مشـرف شده‌انـد. براسـاس همین خبر این افراد از اسـتان‌های آذربایجـان غربی، باختران، بوشـهر، خراسان، سیسـتان و بلوچسـتان، کردسـتان، مازنـدران (گنبـد و گرگان)، هرمزگان و تهران (برادران افغانی)، متشکل در سی گروه به زیارت بیت‌اللّه الحرام مشرف شده‌اند.

یک خبر رسـیده از فرودگاه جده حاکی است که بازرسـی همچنان ادامه دارد. در مورد مفاتیح و کتاب‌های دعا معمولًا آسان گرفته می‌شود، ولی مواردی به طور سلیقه‌ای ضبط شده است. اخیراً جلد کتاب راهنمای اعمال حج تمتع چاپ وزارت ارشاد را که بر روی جلد آن جمله‌ای از حضرت امام رحمه الله علی آمریکا چاپ شده جدا می کنند و کتاب را پس می‌دهند.

امروز آقای دکتر احمـد محمد علی رئیس بانک توسـعه اسـلامی وابسـته به سازمان کنفرانس اسـلامی طی تماسـی با معاونت روابط بین‌الملل اظهار داشته است که امسال طرحی را تنظیم کرده‌اند که بر اساس آن مبلغ

ص: ۱۶۱

۳۳۰ ریال جهت همه حجاج گوسفند تهیه نموده و با حضور نماینده کشورها ذبح نمایند و ترتیبی اتخاذ خواهند کرد که گوشت برای افراد فقیر مکه و بعضی کشورهای اسلامی ارسال شود. گفتنی است که این طرح از چند سال قبل درباره اهل‌سنت به اجرا درآمده و موفقیت آمیز بوده است. با اینکه در مفید بودن این طرح جای تردید نیست ولی سعودی‌ها آن را به نفع خود تبلیغ می کنند.

یکی از روحانیان تبعه ترکیه در مورد وضعیت شیعیان این کشور به یکی از برادران ایرانی گفت:

«در ترکیه محدودیت زیادی در مورد مسلمانان بویژه شیعیان اعمال می‌شود و ما حتی مجاز به استفاده از لباس روحانیت نیستم و به دلیل مخالفت‌هایی که کرده‌ام حدود یک سال ممنوع‌الخروج بودم که چندی قبل ممنوعیت من لغو گردید.»

وی گفت:

«در ترکیه علی‌الظاهر در مورد انجام فرایض محدودیتی وجود ندارد ولی در واقع این شیوه‌ای است که دولت ترکیه جهت زدودن اسلام ناب محمدی برای خود اتخاذ کرده است، چرا که هیچیک از علمای شیعه مجاز نیست حتی علیه لائیک و بی‌حجابی سخنی بگوید و حتی در زمان حیات امام رحمه الله مجاز نبودیم نام مقدس ایشان را ببریم و اگر چنین می کردیم با اداره اطلاعات روبرو بودیم.»

وی با اشاره به شرکت اتباع ترکیه در تظاهرات سال ۱۳۶۶ و شهادت عده‌ای از آنان، به بیان تبلیغات سوءِ حکومت ترکیه علی ایران پرداخت و افزود:

«یکی از معلمان ترک که اسم وی جهت سفر حج اعلام شده بود جهت توجیه به اوقاف فراخوانده شد. به ایشان گفته بودند که ایرانیان نماز نمی‌خوانند و اصولًا مسجد را قبل ندارند و فقط جهت بوجود آوردن محیط تشنج به حج می‌ایند. این معلم وقتی در مراسم بقیع و مساجد، دعاهای شبانه و شب‌زنده‌داری ایرانیان را دید به شدت تحت تأثیر قرار گرفت. اکنون سنی‌های ترک به حال خوش ایرانیان غبطه می‌خورند. با اینکه دستگاه اطلاعاتی ترکیه،

ص: ۱۶۲

مأمورانی را جهت کنترل ما با کاروان‌ها فرستاده است، ولی ما راه امام خمینی را تحت هر شرایطی حاضریم ادامه دهیم.»

وی در پایان به سرمایه گذاری سعودی‌ها در ترکیه برای جذب قشر جوان به عقاید وهابیت اشاره کرد و افزود:

«در منطقه ما حزبی بوجود آمده به نام «سلیمانی» که شدیداً فعالیت دارد و بودجه آن را سعودی‌ها تأمین می کنند. این حزب به شدت می کوشد تا در میان جوانان شیعه نفوذ کند و حتی اتومبیل، خانه و دانشگاه خارج از کشور و گرفتن همسر و مخارج زندگی را برای آنان تأمین کرده‌اند.»

امروز نیز زائری از اتباع ترکیه که جوانی سی و پنج ساله بود و خود را مهندس مکانیک معرفی می کرد در گفتگو با ایرانیان درباره مراحل مخلتفِ از بین بردن فرهنگ اسلامی در آن کشور اظهار داشت:

«به دنبال انحال دولت عثمانی و تشکیل دولت ترکیه اولین گامی که در مسیر فرهنگ‌زدایی و مدرنیزه کردن کشور برداشته شد تغییر خط و الفبا به لاتین بود که این امر به طور کامل رابطه فرهنگی و دینر مردم را با گذشته خود قطع کرد. در کنار این حرکت، ترویج اسلام آمریکایی- اسلامی که نماز و شراب را در کنار هم می‌پذیرد و خطری برای سلطه آمریکا محسوب نمی‌شود- آغاز شد و در مقابل، حرکت‌های اصیل اسلامی به شدت تحت فشار قرار گرفتند. بعد از وقوع انقلاب اسلامی در ایران و احتمال پیدایش تغییراتی در ترکیه، حساسیت آمریکا نسبت به تحولات این کشور افزایش یافته و می توان گفت که هم‌اکنون ترکیه توسط امریکا اداره می‌شود.»

وی در بخش دیگری از اظهاراتش به جنایات آل‌سعود در هدم آثار فرهنگی اسلام اشاره کرد و گفت:

«سعودی‌ها حتی کاخ‌ها و هتل‌های خود را مرتفع‌تر از مسجدالحرام بنا کرده‌اند. آنان نسبت به از دست دادن حاکمیت خود می ترسند، زیرا اگر مسلمانان از آنان رویگردان شوند و مکه و مدینه از دست سعودی‌ها خارج گردد، دیگر چیزی برای ایشان باقی نخواهد ماند.»

وی در پایان اظهاراتش اضافه کرد که در مراسم برائت از مشرکان

ص: ۱۶۳

شرکت خواهد کرد.

امروز یکی از زائران کاروان ۱۷۴۸۳ که در حاشیه خیابان عزیزیه در حرکت بود، توسط یکی از سرنشان اتومبیل در حال حرکت، از پشت سر مورد اصابت ضربه کابل برق قرار گرفت.

ص:۱۶۴

ص: ۱۶۵

شنبه ۲۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

من مات محرماً فقد بعثه‌اللّٰه ملبیا، ورود آزادگان به مهد آزادی

ص: ۱۶۶

گزارش‌ها

در سوگ مهاجران

حادثه جانگداز تصادف در دویست کیلومتری جاده مدینه به مکه که پنج تن از جوانان احرام‌پوش سرزمین ما را به دیار باقی فرستاد، زائران ایرانی را در سوگ و اندوه فرو برد. به همین مناسبت امشب در محوطه مجاور ساختمان بعثه، مجلس بزرگداشتی ترتیب یافت که حجاج و رحانیان و نماینده مقام معظم رهبری با شرکت خود یاد و راه آنان را گرامی داشتند. قاریان قرآن جلسه راه با آیه‌های این کتاب آسمانی آغاز کردند و ادامه جلسه را به سخنان حجهْالاسلام سید علی‌اکبر حسینی سپردند. وی سخنان خود را با این جمله آغاز کرد.

«هجرت در راه خدا و گسستن از خانه‌ای که بدان خو گرفته‌ایم و قدم نهادن در راهی که ما را به سوی خدا می‌کشاند، یکی از ارزش‌های والای

ص: ۱۶۷

اسلامی است.»

سپس در ادامه افزود:

«هرجا که پویایی وجود دارد، همراه با آن هجرت و حرکت به سوی معبود است؛ از این رود خداوند به مهاجران وعده گشایش می‌دهد. با این حال، هجرت در راه خدا خطرها دارد و مهاجران کسانی هستند که با درک این خطرها برای وصول به ارزش‌های الهی هجرت می‌کنند. مهاجران از جمله گروه‌هایی هستند که خداوند حقی را نسبت به آنان برای خود قائل شده. اینان که لباس هجرت را همراه با احرام به تن کرده بودند، از این گروهند.»

آقای حسینی با اشاره به اینکه شهدای این حادثه جانگداز مشعل روشنایی قلب‌های انسان‌ها را در دست گرفته بودند و در طول مراسم حج دل‌های مرده را با کلمات حیات‌بخش پیامبر و ائمه زنده می‌کردند، گفت:

«باید جمله لاشریک لک را نشان بدهیم؛ باید بت‌هایی را که مردم را به عبودیت خود دعوت می‌کنند بشناسانیم، آنها را بشکنیم و به پای مسلمانان جهان بریزیم.»

حجهٔ‌الاسلام حسینی در پایان سخنان خود توجه مسئولان را نسبت به جابجایی زائران ایرانی توسط وسایل نقلیه‌ای که رانندگانش از مهارت لازم برخوردار نیستند جلب کرد و با ذکر مصیبت، یاد و راه این عزیزان از دست رفته را گرامی داشت.

زائران ایرانی و مراسم برائت

تبلیغات سوء، کارشکنی‌ها، حضور گسترده و فراگیر مأموران امنیتی، بازرسی بدنی زائران خانه خدا به هنگام ورود به مسجدالحرام، پخش اعلامیه‌هایی که زائران را از عواقب شعار دادن و تظاهرات سیاسی می‌ترساند و ... هیچکدام نتوانسته در اراده زائران ایرانی برای حضور در مراسم برائت، خللی ایجاد کند.

نظر برخی از زائران ایرانی که توسط خبرنامه «زائر» پرسیده شده گواهی است بر این اراده خلل ناپذیر. در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

ص: ۱۶۸

- زائری از تهران:

«برائت از مشـرکان منشأ قرآنی دارد. وقتی آیه برائت نـازل شـد، حضـرت علی علیه السـلام از طرف رسول اللّٰه صـلی الله علیه و آله مـأمور شـد که آن را به گـوش همه برسانـد. در حقیقت، انتخـاب فردی چون امیرمؤمنـان علی علیه السـلام نیز برای تحکیم برائت از مشـرکان بود. اما متأسفانه برای سالیان دراز این حکم قرآنی فراموش شده بود، تا آنکه حضرت امام خمینی رحمه الله این سنت مهم ادیان توحیـدی را زنده کرد، چون این اصل از اصول معتبر قرآنی است و تخلف از آن تخلف از اسـلام ناب محمدیصـلی الله علیه و آله. باید همان شیوه‌ای که امام راحل مورد نظرشان بود و اکنون نیز شاگرد مخلصشان مقام معظم رهبری آن را ادامه می‌دهند، انجام پذیرد. برائت از مشـرکان اگر درست انجام شود سـبب بیداری مسلمانان می‌شود، که این بیداری، وحدت مسلمانان را در پی خواهد داشت.»

- زائری از کاروان ۱۷۱۵۱ تهران:

«اعلام برائت از مشـرکان بـه دلیـل سـوره مبـارکه تـوبه اسـت. لـذا مبنـای وحی و قرآنی دارد و همه مسـلمانان موظف‌انـد آن را به هرصورت ممکن انجام دهند.»

- روحانی کاروان ۱۳۱۷۸ از اصفهان:

«نظر این عده که فکر می‌کنند مراسم حجصـرفاً عبادی است و ابعاد دیگری ندارد، طبق آیات قرآن و روایتی که از رسول اکرمصلی الله علیه و آله رسیده است، درست نیست. چرا آیه مبارکه برائت در مورد مراسم حج نازل شد؟

ممکن بود که اظهار تبرّا از کافران و مشرکان در جاهای دیگر نازل شود؛ اما چون حج مرکز اجتماع عمومی مسلمانان جهان از تمام فرقه‌های اسـلامی است، خداوند خواسـته که در این تجمع عظیم سالیانه فریاد بیزاری علیه مشـرکان و دشمنان انسانیت و عدالت بلند شود.»

- یکی از روحانیان اهل‌سنت پاوه:

«اگر مـا در مناسـک حـج به این وظیفه‌ای که از طرف خـدا و رسول به عهـده مـا گذاشـته است عمل نکنیم، نه تنها حیثیت ما از بین می‌رود، بلکه حرمت خانه خدا نیز شکسته می‌شود.»

ص: ۱۶۹

- یکی از روحانیان برجسته اهل سنت از سیستان و بلوچستان:

«مراسم برائت یعنی اعلام استقلال کشورهای اسلامی در چارچوب قوانین اسلام؛ و این موضع در مقابل دشمنان اسلام باید با قدرت عمل شود.»

- یکی از روحانیان اهل‌سنت مریوان:

«کنگره روزانه مثل نماز جماعت، کنگره هفتگی مثل نماز جمعه و کنگره سالیانه- که عظیم‌ترین آنها است- حج است که در هر یک از این کنگره‌ها باید بخشی از مسائل مبتلا به جامعه اسلامی را مطرح و راه‌حل‌هایی برای آن انتخاب کرد.»

یک زائر خراسانی:

«بجای آوردن سنت برائت از مشرکان یعنی نه یک فرد مسلمان و نه یک جامعه اسلامی هرگز زیر سلطه قدرت‌ها قلدر زمان خود نرود، زیرا برترین قدرت‌ها قدرت خداوند است.»

دیدارها

مدرسه ما را تعطیل کرده‌اند

امروزصبح دو تن از ترک‌های مقیم آلمان که از مسئولان مسجد «کلن» بودند به بعثه آمدند. آنان ضمن تشریح وضعیت عمومی مسلمانان در ترکیه اظهار داشتند:

«ما به آموزش قرآن و فعالیت فرهنگی در آرمان مشغول هستیم و سه سال تمام مدرسه‌ای را برای این کار دایر کردیم؛ ولی چندی است که با فشار دولت ترکیه، آلمان‌ها مدرسه ما را با ۱۲۰۰ دانش‌آموز تعطیل کرده‌اند. ما در مدرسه از تفسیر قطب استفاده می‌کردیم. هزینه مردسه هم از ده درصد درآمد کارگارن تُرک که در آلمان مشغول به کار هستند تأمین می‌شود.»

در ادامه، این دو به طرح سئوالاتی پرداختند، مثل:

رهبری آقای خامنه‌ای و تبعیت از ایشان چگونه است؟ آیا بهتر نیست

ص: ۱۷۰

که در هر کشوری رهبری باشد و از جمع رهبران، خلیفه کل مسلمین انتخاب شود؟

ایران و زاویه‌ای در قدس

آقای ابوایمن مدیر اوقاف دقس نیز امروز با تنی چند از مسئولان بعثه دیدار کرد. ایشان در این ملاقات گفت:

«از ساحل غربی فلسطین هفتصدنفر به حج می‌آیند و از نوار غزه هزار و دویست نفر. قدس دو قسمت دارد که هشتصدهزار متر مربع است. در کنار مسجدالاقصی هر دولتی زاویه‌ای برای خود دارد؛ از جلمه آلمان، ایتالیا، انگلیس، اتریش و مغرب. خیلی خوب است که ایران شیعه هم زاویه‌ای داشته باشد. ایران پایگاه بزرگی در میان مردم آنجا دارد و برخی از فلسطینیان عمامه مشکی به سر می‌بندند. آنها به شیعه ایران معروف‌اند. یکبار سخنرانی جمله‌ای گفت که مردم پنداشتند بر خلاف ایران است و به شدت به او اعتراض کردند.»

ایشان درباره «زاویه» توضیح داد:

«قسمتی که هر کشوی برای تعمیرات و اصلاح معابد و مراکز مذهبی خود اختصاص داده است.»

آقای ابوایمن اضافه کرده:

«ایرانیانی که به قدس می‌آید نوعاً تابعیت آمریکایی یا انگلیسی دارند و بهاییان ایران نیز در قدس در شهر حیفا در یک روستا زندگی می‌کنند و از مردم جدا هستند. برخی از خانواده‌های ایرانی نیز از دویست الی سیصد سال قبل در قدس مقیم شده‌اند.*

خبرها

امرزو یک زائر ایرانی مبلغ سیصدهزار لیر ترکیه را در حرم پیدا کرد

ص: ۱۷۱

و آن را به مراجع ذی‌صلاح خویش تحویل داد.

یک گزارش رسیده حاکی است که عده زیادی از حجاج جهت خرید کالا به فروشگاه شاهد- جنب بثعه- مراجعه می کنند، ولی در اثر برنامه‌ریزی نامناسب باصف‌های طولانی و معطلی فراوان و عدم پاسخگویی درست مسئولان فروشگاه مواجه می‌شوند.

سرگردانی چندین ساعته زائران خانه خدا به خاطر خرید چند کالا که سود قابل توجهی هم برای شرکت شاهد دارد چندان قابل توجیه نیست. افزایش چند کارمند، افزایش ساعات کار، واگذاری سهمیه به سرناظران برای تقسیم در کاروان‌ها و ... جزء ساده‌ترین راه‌هایی است که حجاج محترم را از سرگردانی در کنار خیابان‌های گرم مکه نجات داده و امکانات زیارت متبرک‌ترین اماکن مقدسه را برای آنها فراهم کند.

امروز یک زائر عرب که ملیت وی مشخص نبود به شکل زننده‌ای توسط مأموران سعودی در حرم دستگیر شد. همچنین یک سیاه‌پوست آفریقایی که در نزدیک تریبون نماز قصد شعار دادن داشت دستگیر شد و سخنرانی نیز متوقف گردید. فرد مذکور در لحظات دستگیری و انتقال، شعار «اللَّه اکبر» و «لا اله الا اللَّه» سر می‌داد.

امروز یک زائر اندونزیایی در گفتگوی کوتاهی با چند تن از برادران ایرانی علاقه شدید خود را به انقلاب اسلامی ابراز داشت. وقتی وی را دعوت به شام می کنند، نمی‌پذیرد و اظهار می‌دارد که من از تماس زیاد ترس دارم، زیرا در اندونزی حجاج تهدید شده‌اند که با ایرانیان تماس نداشته باشند.

دیروز امام جمعه مکه در سخنرانی و دعای خود مطلب زیر را عنوان کرد.

- دعا برای نصرت مجاهدان اسلام در کل عالم

- دعا برای وحدت مسلمین و زمینه اتحاد در حج

- برائت از کفار و مشرکان

- درود و تحیت بر خلفای راشدین و ائمه هدی

- دعا برای سلامتی اولی‌الامر

ص: ۱۷۲

آخرین خبرها از ورود حجاج حاکی است که امروز ۳۰۴۶ زائر در ظرفیت ۳۱ کاروان از جده و ۴۷۸۰ نفر در ۴۴ کاروان از مدینه منوره وارد مکه مکرمه شده‌اند. طبق اطلاع ستاد خبری، فرودگاه جده، ساعت دوازده شب روز یکشنبه ۲۶/ ۳/ ۷۰ بر روی کلیه پروازها بسته خواهد شد.

امروز اجساد عزیزانی که در حادثه تأثرانگیز تصادف اتوبوس جان باخته بودند با پیگیری واحد رفاه پزشکی به جده انتقال یافت تا طی مراحل قانونی به ایران منتقل شود.

صبح امروز عکاس کاروان جانبازان که دوربین فیلمبرداری به همراه داشت توسط پلیس سعودی دستگیر شد. نامبرده حدود نیمه‌های شب آزاد گردید.

امروز ساعت ده و سی دقیقهصبح اولین کاروان آزادگان وارد مکه مکرمه شد. جوانان آزاده کشورمان کخه پس از سال‌ها اسارت در بازداشتگاه‌های بدوی عراق برای نخستین بار به زیارت خانه خدا مشرف می‌شدند به تدریج در قالب هشت کاروان وارد مکه شده و مناسک عمره تمتع خود را بجای آوردند.

آزادگانی که امسال موفق به زیارت خانه خدا می‌شوند حدود هزارنفر هستند که مدت اسارتشان به هشت سال رسیده است.

ساعت سه بامداد امروز وقتی روحانی کاروان شماره ۱۹۱۸۰ وارد محل مسکونی خود می‌شود مشاهده می‌کند که یک عرب مشغول کندن روزنامه‌های نصب شده به دیوار راهرو است. این روحانی وقتی به وی اعتراض می‌کند عرب می‌گوید: «قرائت ... قرائت» و فوراً محل را ترک می‌کند.

امروزصاحب ساختمانی که محل اسکان کاروان ۱۷۴۶۱ است، دوبار عکس حضرت امام رحمه الله و حضرت آیهٔاللّٰه خامنه‌ای را مخفیانه پاره کرده است. او که ارتباط مشکوکی با پلیس سعودی دارد گفته است:

«جلسات مربوط به مراسم برائت نباید در این مکان انجام شود.»

ص: ۱۷۳

یکشنبه ۲۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۳ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

در انتظار روز برائت، دعوت به انجام حج ابراهیمی، افزایش تعداد گشتی‌ها و کماندوها در حرم امن!، ایرانیان پیشتازان حج ابراهیمی، پایان گرفتن عملیات انتقال زائران به جده

ص: ۱۷۴

دیدارها

تعیین روز برپایی مراسم برائت از مشرکان

صبح امروز آقای ری‌شهری با روحانیان کاروان‌هایی که تاکنون به مکه مکرمه رسیده‌اند، در یکی از ساختمان‌های محله «عزیزیه» این شهر دیدار کرد. هدف اصلی از این دیدار اعلام روز ششم ذی‌الحجه به عنوان روز برائت از مشرکان و تعیین محل برپایی این مراسم بود.

در این دیدار، محل برگزاری مراسم برائت، از سوی سرپرست حجاج ایرانی، مقابل ساختمان بعثه مقام معظم رهبری واقع در خیابان «معابده» اعلام شد. این تصمیم که پس از روزها مذاکره با مقامات سعودی و تعلل آنان در تعیین مکان مناسب، از سوی بعثه مقام معظم رهبری گرفته شده بود، اقتدار نمایندگی مقام معظم رهبری و عزم استوار جمهوری اسلامی را در برپایی مراسم باشکوه برائت از مشرکان نشان داد.

ص: ۱۷۵

پس از اعلام این خبر، آقای ری‌شهری توجه روحانیان حاضر را به مسائل شرعی زائران که می‌بایستی از سوی آنان پاسخ داده شود، جلب کرده و افزود:

«روحانیان توصیه کنند که زائران حتی‌المقدور طواف مستحبی نکنند تا اعمال واجب دیگر حجاج به راحتی صورت پذیرد. شما باید زائران را توجیه کنید که هنگام طواف باصدای بلند نام ائمه را نبرند.

همچنین نباید در خانه‌ها نماز جماعت برگزار شود. از این کار باید جلوگیری کنید و مردم را برای برپایی نماز جماعت در مساجد و یا مسجدالحرام دعوت نمایید.»

آقای ری‌شهری خطاب به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«از هم‌اکنون شما باید زائران را نسبت به اعمالی که ممکن است در مدینهصورت گیرد آگاه کنید تا مشکلاتی که با زائران مدینه قبل داشتیم در مدینه بعد نداشته باشیم.»

آنگاه ایشان از برخی اعمال که موجب وهن و مخدوش نمودن دین می‌گردد، یاد کرده و زائران را از دخیل بستن به نرده‌های قبرستان بقیع، بلندگو گذاشتن در کاروان‌ها، استفاده از کاغذ و مقوا و حصیر به عنوان مُهر به هنگام برگزاری نماز جماعت در مساجد اهل‌سنت- که بازتاب مثبتی ندارد- منع کرد.

در پایان، آقای قاضی عسکر، معاون فرهنگی و ارشاد بعثه، مسائل جزئی‌تری را در همین مورد یادآور شد.

دیدار از ستاد حج مکه

پیش از ظهر امروز آقای ری‌شهری پس از دیدار با روحانیان کاروان‌های رسیده به مکه مکرمه و نیز دیدار با جمعی از زائران ایرانی، از ستاد حج مکه بازدید کرد. در این دیدار که آقای رضایی سرپرست سازمان حج و اوقاف ایشان را همراهی می‌کرد، قسمت‌های مختلف این ستاد معرفی و نحوه کار هر بخش توسط ایشان توضیح داده شد.

ص: ۱۷۶

نماینده ولیّ فقیه و سرپرست زائران ایرانی با تأمل در بخش کامپیوتر و آمار- که امسال برای نخستین بار فعالیت خود را شروع کرده است- با جزئایت و نحوه سرویس دهی این بخش نوپا آشنا شد.

لزوم برپایی هرچه زودتر دانشگاه بین‌المللی اسلامی در ایران

در خلال دیـدارهای امروز حجاج دیگر کشورهای اسـلامی با حوزه معاونت بین‌الملل بعثه، آقای تاج الدین احمد رفاعی دانشـجوی سـال اول جـامعه الازهر مصـر با آقای سـیدهاشم حسـینی دیـدار کرد. این دانشـجو که اهل کشور نیجریه می‌باشـد، پیرامون مسائل و مشکلات محیط آموزشی خود مطالبی عنوان کرد و گفت:

«قبـل از اینکه به مصـر بروم به سـفارت ایران مراجعه کردم و تقاضـای ادامه تحصـیلم در ایران را به اطلاع مسـئولان این سـفارتخانه رساندم. سفارت اعلام کرد که امکانات فرستادن مرا به ایران ندارد.»

تاج الدین گفت:

«در جـامعه الازهر مشـکلات اقتصـادی برای دانشـجویان علوم دینی کم نیست. ماهیانه نهصـد و پنجاه جُنی (هر شـصت جُنی معـدل بیست دلار است) به هر دانشجو می‌دهند. هزینه مسافرت در کار نیست و ما مجبوریم در تعطیلات کار کنیم.»

علاقه این دانشـجوی نیجریه‌ای به انلاب اسـلامی و خیـل مشـتاقان به آموزش علوم دینی نشان می‌دهـد که امکانات آموزشـی یک دانشگاه بین‌المللی برای پذیرش این گروه از جوانان کشورهای اسلامی هرچه زودتر باید در کشور ایران فراهم گردد.

شطرنج!

در این روز دو تن از زائران بحرینی با مراجعه به بعثه مقام معظم

ص: ۱۷۷

رهبری، مطالبی پیرامون فتوای حضرت امام خمینی رحمه الله در مورد شطرنج مطرح و از چند و چون آن سئوال کردند. آن‌ها همچنین راجع به مسائلی چون سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران، گسترش روابط با دیگر کشورهای جهان، بدرفتاری با زائران بحرینی و ... مطالبی مطرح کردند.

گزارشی از آمادگی زائران برای برگزاری مراسم برائت

دو روز تا برگزاری مراسم برائت باقی مانده است و هر روز نشانه‌هایی از عزم زائران در برگزاری هرچه بهتر حج ابراهیمی آشکار می‌شود. در این روز اطلاعیه‌هایی از سوی بعثه آیهٔاللَّه العظمی اراکی و آیهٔاللَّه العظمی گلپایگانی خطاب به حجاج انتشار یافت. طی این اطلاعیه‌ها از زائران ایرانی برای حضور در مراسم برائت دعوت به عمل آمده است.

در اطلاعیه صادره از سوی بعثه آیهٔاللَّه العظمی اراکی آمده است:

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

همه مردم ایران مستحضرند که حضرت آیهٔاللَّه العظمی اراکی- مدضله العالی- نظرات حضرت امام قدس سره را همواره مورد تأکید و تأیید قرار داده و ایشان را مجدِّد اسلام در قرن حاضر دانسته‌اند و تردیدی نیست که حج هم از موضوعات عبادی- سیاسی است و برای تجمع مسلمین در گرد خانه خدا و کعبه عشق، اهداف عالیه‌ای درنظر گرفته شده است. قهراً با این مقدمه که بیان شد، مردم متعهد کشور ما و مسلمانان جهان به پیروی از منویات امام امت و بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت آیهٔاللَّه العظمی امام خمینی- طاب ثراه- و مقام معظم رهبری حضرت آیهٔاللَّه خامنه‌ای به وظایف خود کما فی السابق آشنا و به وظیفه انقلابی و اسلامی خود در روز برائت عمل کرده و در این مراسم شرکت خواهند جست.

در پایان، توفیق مسلمانان جهان را در انجام مناسک حج از خداوند متعال مسئلت داریم.

بعثه حضرت آیهٔاللَّه العظمی اراکی

۲۵ خرداد ۱۳۷۰ برابر با ۳ ذیحجه

۱۴۱۱

ص: ۱۷۸

در بخشی از اطلاعیه‌ای که از سوی بعثه آیهٔ‌اللّه العظمی گلپایگانی درباره مراسم برائت از مشرکانصادر شده، آمده است:

«موضوع برائت از مشرکین یکی از مسائلی است که پیامبر اسلام و ائمه اسلام و علما همیشه به آن اهمیت داده و مدّنظر داشته‌اند و ازصدر اسلام این موضوع مورد عنایت مسلمین بوده است .... مراسم حج و اجتماع مسلمانان در این کنگره بزرگ اسلامی یکی از مواردی است که موضوع برائت در آن مطرح می‌شود ....»

امروز همچنین از سوی سی و دو تن از روحانیان اهل‌سنت ایران، نامه‌ای خطاب به نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی ارسال شد. در این نامه علمای اهل‌سنت، با حمایت از برگزاری مراسم برائت از مشرکان، اظهار داشته‌اند که حج بی‌برائت، حج کامل نیست. متن کامل نامه یاد شده به شرح زیر است:

محضر مبارک نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج

حضرت حجهٔ‌الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدی ری‌شهری

دامهٔ افاضاته

با اهدای سلام

احتراماً اینجانبان روحانیان اهل‌سنت ایران، همان گونه که امام راحل و عظیم الشأن فرمودند حج بی‌برائت حج نیست، ما نیز در کنار بیت‌اللّه الحرام اعلام می‌داریم که حج بی‌برائت را کامل ندانسته و آمادگی کامل خود را جهت تحقق اهداف بلند امام راحل رحمه الله و رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیهٔ‌اللّه خامنه‌ای اعلام نموده و در مراسم برائت از مشرکین شرکت خواهیم داشت.

این همه در حالی است که انبوه زائران ایرانی نیز هر یک به زبانی آمادگی خود را برای شرکت در مراسم برائت اعلام می‌دارند. خبرنامه «زائر» نیز در چهاردهمین شماره خود به انعکاس نظرهای مردم در این‌باره پرداخته است:

ص: ۱۷۹

- روحانی کاروان ۲۰۱۰۲ ذزفول

«خداوند حضرت محمد پیامبر اسلامصلی الله علیه و آله را در روزی که همه مردم جمع بودند مأمور کرد که برائت خداوند و رسولش را از مشرکان آن عصر به گوش همگان برساند. لذا اگر پیروان راستین آن حضرت باشیم بدون هیچ کوتاهی باید به آن عمل کنیم، همان‌طور که امام حضرت علی علیه السلام با شهامت و جرأت از سوی رسول‌اللّهصلی الله علیه و آله مأمور اعلام تبرّای مسلمانان از مشرکان شد. بنابراین، تمام زائران خانه خدا، بویژه زائران ایرانی بیت‌اللّه الحرام به فرموده رهبر راحل رحمه الله و جانشین وی که نائب امام زمان است، باید بدون واهمه در این‌باره اعلام موضع کنند، که امت اسلامی زیر بار هیچ مشرك و کافری که بخواهد بر جان و مال و ناموس ما حکمروایی کند، نخواهد رفت.»

- امام جمعه سردشت:

«اکثر اعمال حج همان‌ها است که حضرت ابراهیم و پسرش اسماعیل انجام دادند و بزرگترین کار در حج بیزاری جستن و تنفر داشتن از دشمن دین است. همان‌طور که حضرت اسماعیل با زدن سنگ به شیطان کینه خود را ابراز کرد، حالا ما هم دشمنان نهانی و علنی داریم که دوری جستن و نشان دادن خشم خود به آنان وظیفه است.»

- زائری از کاروان ۳۱۴۹ تویسرکان:

«اینکه باید نسبت به دشمنان خدا و رسول و امت اسلامی کینه داشته باشیم، از ابراهیم علیه السلام پدر ادیان توحیدی به ما رسیده است و تنها مربوط به ما نمی‌شود. بنابراین، وظیفه همه مسلمانان است که به هرصورت ممکن در این مراسم شرکت کنند و نفرت خود را از مستکبران نشان دهند.»

- زائری دیگر:

«ما همواره پیرو خط امامیم و استمرار خط امام و داشتنصداقت در آن مستلزم اعمالی است که سبب تبیین و گسترش آن می‌شود. بنابراین، شرکت در مراسم برائت از دشمنان اسلام نیز وجهی از این تبعیت است که هرچه مسئولان جمهوری اسلامی بفرمایند، به آن عمل خواهیم کرد.»

ص: ۱۸۰

- خانم زائری از خوزستان:

«انجام مناسک حج، هم در بُعد عبادی و هم در بُعد سیاسی سبب تکامل ایمان می‌شود. لذا با توجه به پیام‌های ارزشمند رهبر راحلمان در سال‌های گذشته که تفسیر کاملی بوده از آنچه در آیات و روایات درباره حج آمده است، وظیفه داریم که از مشرکان به هر نحو ممکن تبرّا جوییم تا حج ما مقبول درگاه خداوند باشد.»

- زائری از بوکان:

«ما به عنوان حجاج ایرانی وظیفه داریم که در مناسک حج ابراهیمی، ندای جمهوری اسلامی را به گوش حجاج اسلام برسانیم. از آنجا که هدف امام خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی زنده کردن قران و اسلام در تمام جهان بوده و دشمنان دین نیز هر روز با توطئه‌ای درصدد از بین بردن این حرکت‌اند، بنابراین، باید تلاش کنیم تا مسلمانان از سرنوشت خود آگاه شوند و هوشیارانه درصدد از بین بردن موانع برآیند که روز برائت می‌تواند زمینه آن را فراهم کند.»

فعالیت‌ها

چکیده‌ای از گزارش‌های سربازرسان

در این روز برادران سربازرس، علاوه بر شرکت در جلسان عمومی و اختصاصی، سی و نُه ملاقات انجام دادند. در مجموع، از گزارش‌هایی که به این معاون رسیده مواردی به شرح زیر استخراج شده است:

- تقاضای رسیدگی بیشتر به بیماران بستری در بیمارستان.
- درگیری بین زائران و نمایندگان فروشگاه شاهد (شعبه ابن‌خلدون).
- اظهار نارضایتی زائران برخی از کاروان‌ها از وضعیت نامطلوب مسکن.

ص: ۱۸۱

– گزارش‌های متعدد مبنی بر آمادگی و اشتیاق زائران جهت شرکت در مراسم برائت.

درگیری یک زائر ایرانی با یک راننده اتومبیل سعودی که موجب ضر بو شتم زائر می‌شود.

– سه مورد ورود مأموران سعودی به ساختمان کاروان‌ها.

– گرفتن فهرست زائران سه کاروان از مدیر کاروان‌ها توسطصاحبِ خانه.

برادران این معاونت، ضمن انجام وظایف روزمره خود از قبیل توزیع خبرنامه «زائر»، به سی و دو کاروان سرکشی کردند و همچنین در جلسه‌ای اظطراری با حضور برادران سربازرس مدینه قبل و مدینه بعد که به منظور ایجاد هماهنگی تشکیل شده بود، شرکت جستند.

همچنین در این روزصد و هفتاد و پنج نفر به این معاونت مراجعه کرده‌اند که بخش عمده آنان را مدیران کاروان‌ها تشکیل می‌دادند.

خبرها

امروز یکی از مسئولان فرودگاه عربستان سعودی اعلام کرد:

«بیش از ۵۸۸۰۰۰ زائر تا به حال از نقاط مختلف دنیا برای اجرای مراسم حج به فرودگاه جده رسیده‌اند.»

سرپرست فرودگاه سلطان عبدالعزیز با اعلام این مطلب اظهار داشت که این تعداد از زائران با ۱۷۲۴ پرواز پا به این کشور گذارده‌اند. پرواز حجاج از سراسر دنیا دیشب پایان پذیرفت. آخرین پرواز متعلق به کشور عربستان سعودی بود که از کازابلانکا وارد این کشور شد. به گزارش مطبوعات عربستان، این کشور روز ۲۶ خرداد برابر با چهارم ذی‌الحجه را به عنوان آخرین روز ورود حجاج از طریق هوا، زمین و دریا اعلام داشته بود.

یک زن مصری بر اثر ازدحام جمعیت و به هنگام طواف در مسجدالحرام دچار تنگی نفس شد و به رغم مراجعه زائران به شرطه‌هایی که

ص: ۱۸۲

اطراف کعبه را گرفته‌اند، به علت بی‌توجهی شرطه‌ها درگذشت. پیکر این بانوی مصری که تا یک ساعت بعد از حمله زنده بود، پس از یک ساعت توسط شرطه‌ها به خارج از مسجد الحرام انتقال پیدا کرد.

یکی از مسئولان زائران اردنی در گفتگویی، با اعلام این مطلب که مسلمانان ایرانی پیشتازان حج ابراهیمی هستند، اظهار داشت: «ما از اینکه ایرانیان را که نشان‌دهنده‌صدای اسلام هستند پس از سه سال در میان خود می‌بینیم بسیار خوشحال هستیم.»

وی در ادامه اظهارات خود افزود:

«ایرانیان همواره در قلب مسلمانان جهان جای دارند و در واقع مسلمانان جهان چشم امید به انقلاب اسلامی ایران دوخته‌اند. بی‌شک، ایرانیان وحدت میان مسلمانان را تحقق خواهند بخشید و با توطئه‌های دشمنان اسلام و کفار مقابله خواهند کرد.»

در این، روز شمار گشتی‌های پلیس و کماندوهای ضد شورش در سطح شهر مکه افزایش یافت. تعداد نیروهای پلیس ضد شورش که وارد مکه شده و بهصورت کاروانی از خیابان‌های شهر عبور می‌کنند، قابل توجه است.

امروز سه تن از روحانیان اهل‌سنت به دیدار مفتی حرم رفته و با استقبال گرمی مورد پذیرایی قرار گرفتند.

یک زائر ایرانی به بعثه ولیّ‌فقیه مراجعه کرد و با اعلام اینکه از سفر همسر وی به علت باردار بودن جلوگیری شده است نسبت به سفر زائران زنی که در مدینه و یا مکه مکرمه وضع حمل کرده‌اند اعتراض نمود.

امروز شکایات دیگری نسبت به وضعیت فروشگاه شاهد به دفتر رسیدگی به شکایات بعثه مقام معظم رهبری رسید.

ص: ۱۸۳

دوشنبه ۲۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۴ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

پیام مقام معظم رهبری به مناسبت روز برائت، برائت: امتحان الهی، باد سینه سرخان حرم، برپایی سمینار بین‌المللی حج

ص: ۱۸۴

پیام مقام معظم رهبری خطاب به زائران خانه خدا و مسلمانان جهان

در آستانه برگزاری مراسم حج ابراهیمی و اعلام برائت از مشرکان، رهبر انقلاب اسلامی و ولیّ‌امر مسلمین جهان حضرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای پیام مهمی خطاب به زائران خانه خدا و مسلمانان جهان منتشر کردند. در این پیام، مقام معظم رهبری ضمن برشمردن وظایف حجاج در مراسم حج، امت اسلامی را به وحدت و حفظ هوشیاری و آگاهی در قبال توطئه‌های استکبار جهانی بویژه آمریکا وصهیونیزم علیه ملت‌های مسلمان و منافع آنان فرا خواندند. در بخشی از پیام ایشان آمده است:

«فریاد برائت که امروز مسلمانان در حج سر می‌دهند، فریاد برائت از استکبار و ایادی آن است که مع‌الاسف در کشورهای اسلامی قدرتمندانه اعمال نفوذ می‌کنند.

متن کامل پیام رهبر انقلاب به ضمیمه آمده است.

ص: ۱۸۵

دیدارها

جلسه پرسش و پاسخ

به وقت محلی، ساعت ۲۱ شب است. امشب قرار است مـدیران کاروان‌های مسـتقر در مکه مکرمه، در محل تجمع واقع در کنار بعثه مقام معظم رهبری جمع شوند.

از گرمـای هوا انـدکی کاسـته شـده و دل‌ها، همه در انتظار طلوع خورشـید شـشم ذی‌الحجـهٔ الحرام- بیست و هشـتم خرداد به تقویم ایران- می‌تپد تا نیلوفر یاد شهدای مظلوم حج خونین سال ۱۳۶۶، بر طنین فریادهای «مرگ بر آمریکا» تنیده و تکریم شود.

در ایـن روزهـا سـعودی‌ها کـه بـا توسـل بـه سـیاست دفع‌الـوقت و کارشـکنی در برگزاری مراسـم برائـت روزهـای پراضـطرابی را می‌گذرانند، خود را در مقابل واقعه محتومی که با اراده و عنایت حضرت حق شکل می‌گیرد، ناتوان احساس می‌کنند. این در حالی است که حاجیان ایرانی خود را برای برگزاری مراسم برائت، بنابر تصمیم اعلام شده بعثه مقام معظم رهبری، آماده می‌کنند.

امشب جلسه‌ای برای پاسـخگویی به پرسـش‌های مدیران کاروان‌ها که به منظور ایجاد هماهنگی در برگزاری تجمع برائت و از سوی بعثه مقـام معظم رهـبری تشـکیل شـده بـود بـا قرائت آیـاتی از کلاـم اللّه مجیـد آغـاز به کـار کرد. در این جلسه ابتـدا حجهٔ‌الاسـلام والمسـلمین ری‌شـهری نماینده مقام معظم رهبری و سـرپرست حجاج ایرانی سخنرانی کرد. ایشان در مقدمه سخنرانی خود مدیران را به انجام امور محوله، با خلوص نیت و تنها به منظور جلب رضای خـدای متعال فرا خواند و خطاب به آنان تأکید کرد که لازم اسـت همه توان خود را برای انجان هرچه بهتر امور به کار گیرند.

نماینده مقام معظم رهبری و سـرپرست حجاج ایرانی در ادامه سخنان خود به این نکته اشاره کرد که لازم است مدیران ترتیبی اتخاذ کنند که کلیه زائران علاقه‌مند بتوانند به راحتی در مراسم برائت شرکت جویند و نباید برای

ص: ۱۸۶

افراد سالخورده و ناتوان عسر و حرجی و یا اجباری برای حضور در مراسم پیش بیاید.

ایشان ضمن اعلام حرمت شرعی هرگونه درگیری با مأموران تأکیدی کرد که لازم است حاجیان با رعایت موازین و اخلاق اسلامی از درگیر شدن با مأموران سعودی به هر شکل خودداری کنند، و اینکه زائران نباید پیش از شروع مراسم و یا هنگام پایان آن و تحرک محل تجمع، شعار بدهند و یا با خود پرچم، عکس و ...

حمل کنند تا کسی نتواند از این موضوع سوء استفاده تبلیغاتی و سیاسی نماید.

آقای ری‌شهری در ادامه، ضمن تأکید بر ضرورت تسهیل رفت و آمد حاجیان، مدیران کاروان‌ها را به تدارک وسایل نقلیه ملزم کرد و گفت که بعثه مقام معظم رهبری هزینه‌های مربوطه را پذیرا خواهد شد.

ایشان در پایان افزود که مراسم برائت در واقع یک امتحان الهی است.

بزرگداشت شهدای مکه

فردا ششم ذی‌الحجه برابر است با ششم فاجعه کشتار حاجیان ایرانی در مکه مکرمه. سه سال پیش در چنین روزی، وقتی که مراسم برائت با شور و هیجان تظاهرکنندگان به شکل راه‌پیمایی در آمد، در حوالی پل «حجون»، از ساختمان‌های اطراف به سوی زائران ایرانی تیراندازی شد. مأموران سعودی که برای بوجود آوردن این فاجعه آماده شده بودند، بیش از چهارصد حاجی را به خاک و خون کشدند و بزرگترین جنایت را در حرم امن الهی و در کنار بیت عتیق مرتکب شدند.

به همین مناسبت، امشب مراسم بزرگداشتی از سوی بعثه مقام معظم رهبری در گرامی‌داشت یاد شهدای فاجعه سال ۶۶ برگزار گردید. زائران ایرانی از کاروان‌های مختلف برای شرکت در این مراسم به محل بعثه آمده و با حضور خود، بر ادامه راه آن عزیزان پرگشوده تأکید کردند.

ص: ۱۸۷

سخنران این مراسم آیۀاللّه خزعلی بود که پس از قرائت قرآن و ذکر مصیبت اهل‌بیت پیامبر اکرمصلی الله علیه و آله و شهدای مکه مکرمه به تشریح حج ابراهیمی از دیدگاه قرآن پرداخت. وی گفت:

«آهسته آمدن و آهسته رفتن و اعمال را بدون روح واقعی آن انجام دادن، حج نیست، مرگ است. حج نباید پوک باشد، باید مغز داشته بشد و مغز آن مخالفت با استکبار و در این زمان رویارویی با آمریکاست. ما با استکبار دشمنیم، یعنی با هرکه ضدّ خدا و رسولش باشد. امروز آمریکا دشمن ما است.»

آقای خزعلی در گرامی‌داشت یاد شهدای ششم ذیحجه مکه اظهار داشت:

«با اینکه این عزیزان شهید شدند، اما در عزم ما هیچ سستی راه نیافت و ما آماده‌ایم که بار دیگر برائت خود را از مشرکان اعلام کنیم.»

وی با تأکید بر شرکت زائران ایرانی در مراسم برائت از مشرکان سخنان خود را به پایان برد.

این مراسم در ساعت یازده شب به پایان رسید و حاجیان ایرانی، مصمم برای شرکت در مراسم فردا، محل بعثه را ترک کردند.

گزارش‌ها

تعیین محل برپایی مراسم برائت از مشرکان و اعلام رسمی آن به مقامات سعودی

با به درازا کشیدن تعیین محل برپایی مراسم برائت از مشرکان- که طی آن، ملاقات‌ها و مذاکرات متعدد حجۀالاسلام ناطق نوری با مقامات سعودی به نقطه مشخصی نرسید- عصر روز جمعه ۲۴/ ۳/ ۷۰ حجۀالاسلام ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی در جلسه‌ای که با سربازرسان بعثه داشت، گفت:

«تاکنون مکانی که مناسب شأن جمهوری اسلامی باشد از سوی دولت عربستان اعلام نشده و ما بیش از این نمی‌توانیمصبر کنیم، چون تدارک

ص: ۱۸۸

مراسم ممکن نیست. لـذا پس از مطـالعه و بررسـی‌های لاـزم من به این نـتیجه رسـیدم که مراسم بایـد جلوی بعثه مقـام معظم رهبری برگزار شود.»

صبح روز بعد، آقای ری‌شـهری در جلسه‌ای که با روحانیان کاروان‌ها در یکی از واحدهای مسکونی حجاج ایرانی در منطقه عزیزیه داشت، این تصـمیم را به اطلاـع حاضـران رسانیـد و از روحانیـان خواست که حجاج کاروان‌های خود را برای برپایی باشکوه‌تر این مراسم آماده کننـد. با وجود این، بعـد از ظهر همین روز ۲۵/ ۳/ ۷۰ نماینـده ولیّ‌فقیه، طی تماس با تهران، رهبر انقلاب را از تصـمیم خود آگاه می‌کنـد و خواسـتار مطلع شـدن از نظر ایشان می‌شود. حضـرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای تصـمیم برگزاری مراسم در مقابل بعثه را تأیید می‌کنند.

به دنبـال قطعی شـدن این تصـمیم، نـامه‌ای از سوی بعثه خطاب به وزیر امور خارجه عربسـتان، سـعود الفیصل، به وزارت خارجه این کشور ارسال می‌گردد. در این نامه آمده بود که در آخرین جلسه مذاکره، معاون شـما قول داد که در اسرع وقت محل مناسبی برای برپایی مراسم برائت از مشـرکان مبتنی بر شـروط فقه اسـلامی پیشـنهاد کند که متأسـفانه تاکنون جوابی نرسیده است. به خاطر تنگی وقت و بـا حسن نیت، محـل مقابـل بعثه را که بهـترین مکـان برای برقرار نظم و راحـتی تردد است در نظر گرفتیم. مطمئن هستیم که مراسم، درصورت همکاری ارگان‌های عربستان، در جوّی آرام و بانظم برگزار خواهد شد.

جوابیه وزیر خارجه عربسـتان روز بعد در تاریخ ۲۶/ ۳/ ۷۰ به بعثه رسـید. وی در پاسخ به تصمیم حجهٔ‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری نوشته بود:

«نامه شـما را در مورد مکان تجمع دریافت کردم. مفتخرم به اطلاع برسانم که مکان انتخابی برای تجمع، پیش از این توسط ارگان‌ها ذی‌ربـط سـعودی مشـخص شـده بود که هنگام اسـتقبال از وزیر خارجه ایران در ۴/ ۱۲/ ۱۴۱۱ (۲۵/ ۳/ ۱۳۷۰) به ایشـان خبر دادم. ارگان‌هـای ذی‌ربـط سـعودی در انتخاب این محل، تحقق خواست‌های شـما و خواست‌های ما را مراعات کرده بودنـد تا شـما از این نـاحیه مطمئن باشـید .... به شـما اطمینـان می‌دهم که تجمـع در جوّی آرام و بـانظم برگزار خواهـد شـد و کلیه ارگان‌هـای عربسـتان هرگونه همکاری را در این مورد انجام خواهند داد.»

ص: ۱۸۹

گفتنی است که دکتر ولایتی شنبه شب ۲۵/ ۳/ ۷۰ وارد جده شده و مورد استقبال وزیر خارجه عربستان سعودی قرار گرفته بود.

روند مکاتبات با مقامات سعودی همچنان ادامه یافت. به دنبال نامه آقای سعود الفیصل به حجةالاسلام والمسلمین ری‌شهری، در ۲۷/ ۳/ ۷۰- امروز- تلگرامی از سوی وزیر اوقاف عربستان برای آقای رضایی رئیس سازمان حج و اوقاف فرستاده شد. وزیر اوقاف کشور عربستان نوشته بود:

«درنامه بعثه به وزیر خارجه، در مورد تعیین محل تجمع ایرانیان برای شنیدن سخنرانی امام خامنه‌ای به اطلاع می‌رساند که ما قبلًا چند مکان را برای این منظور پیشنهاد کردیم، از جمله محلی که قرار شد در آن تجمع برگزار شود. در آن مکان، روز ۲۳/ ۱۱/ ۱۴۱۱ (۱۷/ ۳/ ۱۳۷۰) آقای ناطق و قائم مقام وزیر حج شخصاً حضور یافتند و قائم مقام من برای نماینده شما توضیح داده است که براساس توافقنامه دو وزیر خارجه، مشخص کردن محل و انتخاب آن به عهده عربستان است .... بر این اسا، عملیات آماده سازی آن انجام گرفت تا تجمع مربوطه در جوی آرام و منظم صورت گیرد.»

با این حال، طی جلساتی که در روزهای ۲۶ و ۲۷ خرداد در بعثه تشکیل گردید، سرپرست حجاج ایرانی، آقای محمدی ری‌شهری، بر برگزاری مراسم در مقابل بعثه به عنوان مناسب‌ترین محل، تأکید کرد. عصر امروز نامه‌ای دیگر از سوی وزیر اوقاف به بعثه مقام معظم رهبری رسید. در این نامه، وزیر اوقاف برپایی مراسم برائت را در زمینی به وسعت هفتادهزار متر مربع در منطقه عزیزیه پیشنهاد کرده و آن را براساس توافق قبلی بین دو وزیر خارجه ایران و عربستان مبنی بر حق انتخاب محل برگزاری از سوی مقامات سعودی دانسته بود.

همچنین بعد از ظهر امروز آقای ولایتی وزیر امو خارجه و همراهان در ملاقاتی با وزیر امور خارجه، وزیر حج و معاون وزیر خارجه سعودی پیرامون محل برگزاری مراسم به مذاکره نشستند. در این ملاقات، آقای ولایتی به گفته سعود الفیصل وزیر خارجه سعودی مبنی بر معرف یک جای مناسب جدید اشاره

ص: ۱۹۰

می کند. پس از این گفتگو، دکتر ولایتی به دیدار فهد پادشاه عربستان می‌رود و پیام حجۀالاسلام هاشمی رفسنجای ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران را در مورد گسترش روابط فی مابین ارائه کرده و به گفتگو می‌پردازد. در ادامه این گفتگو مسئله محل برپایی مراسم برائت مطرح می‌شود. ملک فهد به توافق وزیران خارجه ایران و عربستان در مورد تعیین محل برپایی مراسم توسط مقامات سعودی تأکید کرده و بارها- هفت بار- از آقای ولایتی درخواست می کند که از محل آماده شده در عزیزیه دیدن کند.

تا این ساعت محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان، با تصمیمی که از سوی حجۀالاسلام والمسلمین ری‌شهری گرفته شده، مشخص گردیده که در مقابل ساختمان بعثه واقع در «معابده» برگزار خواهد شد.

مقامات عربستان روی تععین محل برپایی مراسم از سوی خود و توافق وزیران خارجه دولتین در این مورد، تأکید کرده و «عزیزیه» را که دورترین نقطه به حرم مطهر محسوب می‌شود تعیین نموده‌اند. این محل تجمع به هیچ وجه مکانی مناسب برای برگزاری مراسم محسوب نمی‌شود، چرا که طنین برائت از مشرکان و فریادهای مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل در لابلای ساختمان‌ها و محوطه این محل محبوس شده و گوش حاجیان کشورهای دیگر از شنیدن آن محروم خواهد ماند. مقامات سعودی تلاش دارند که این مراسم به دور از نگاه‌ها و گوش‌های زائران دیگر کشورهای مسلمان برپا شود. همچنین سعی می کنند ماهیت این مراسم راصرفاً ایرانی و در نهایت غیر اسلامی نشان دهند. به هر حال، فردا روز برائت از مشرکان و روز دوری جستن از شیطان آمریکا و عوامل آشکار و پنهان اوست.

چهارمین سمینار بین‌المللی حج

چهارمین سمینار بین‌المللی حج،صبح امروز تحت عنوان «ندوۀ الحج الرابعه» با شرکت میهمانان خارجی و علمای ایران، در محل یکی از ساختمان‌های مسکونی زائران کشورمان- که اختصاص به کاروان‌های آزادگان دارد- آغاز به کار کرد.

ص: ۱۹۱

میهمانـان شـرکت کننـده در چهارمین سـمینار بین‌المللی حـج از کشورهای فیلیپین، فرانسه، هنـد، آفریقای جنوبی، انگلیس، نیجریه، کنیا، سیرالئون، آمریکا و یوگسلاوی دعوت شده‌اند.

آغازگر این سمینار حجهٔ‌الاسلام ری‌شهری، سرپرست زائران ایرانی بود که پیرامون دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله درباره فلسفه و محتوای حـج سـخنرانی کرد. آقای ری‌شـهری با اظهار اینکه امام راحل این دیدگاه‌ها را از ناحیه خودشان ابداع نکرده بلکه با تأکید بر متن قرآن و احادیث اسلامی آنها را بیان فرموده‌اند، گفت:

«تصور می‌شود که این مبـانی- مبانی تفکر حضـرت امام پیرامون حـج- تازگی دارد، ولی امام با بصـیرت نافـذ خودش این حقایق را کشف کرد و برای جهـان اسـلام بیـان نمود. از نظر امـام حـج، تجلی و تکرارصـحنه‌های عشق آفرین زنـدگی یـک انسـان و جـامعه متکامل دنیای اوست. حـج تنها یک سلسـله اعمال بی‌معنی و بی‌محتوا نیست، حـج تنها برای نزدیک شـدن به خانه خدا نیست، بلکه حـج برای نزدیک شـدن و اتصال بهصاحبِ خانه است. مناسک حـج، مناسک زندگی است و از آنجا که امت اسـلامی از هر نژاد و ملت باید ابراهیم شود، حج تمرین این زندگی توحیدی است.»

آقای ری‌شهری با اشاره به اینکه امام حج را کانون معارف الهی می دانستند افزود:

«از نظر امام، یکی از رازهای بزرگ این کنگره عظیم بُعـد سیاسـی آن است. ایشان تصـریح می‌کردند که اهمیت این بُعد عبادی آن نیست. از نظر امام حـج بایـد پاسـخگوی فریادهای مظلومانه همه مستضـعفان جهان و مردم مسـلمان باشد؛ باید پاسـخگوی فریادهای مظلوم مردم فلسـطین و افغانسـتان باشد. امام اظهار می‌داشـتند که بر علما و روحانیان مسـلمان لازم است که مسائل اساسـی سیاسی و اجتماعی خود را با یکـدیگر درمیان بگذارنـد و در این مهبط وحی طرح‌هایی تهیه کنند و در بازگشت به سـرزمین‌هایشان برای حل آن مشکلات تلاش نمایند.»

سرپرست حجاج ایرانی در ادامه سخنان خود به دیدگاه‌های امام از

ص: ۱۹۲

آیات قرآن که درباره حج نازل شده اشاره کرد و گفت:

«این خانه محلی است برا خیزش اسلامی و انسانی. منافعی که قرآن از حج بر می‌شمرد، تنها منافع اقتصادی نیست. چه نفعی بالاتر از اینکه دست سلطه‌گران از کشورهای اسلامی کوتاه شود و منافع امت مسلمانان به دست خودشان بیفتد؟ طهارت خانه خدا از نجاسات، متوجه نجاسات باطنی نیز هست که مهمترین آن شرك است، و چه بسا نجاسات و پلیدی‌های جامعه زیان‌بارتر از پلیدی‌های ظاهری باشد که بالاترین آنها شرك است.»

آقای ری‌شهری با بیان مفاهیم حضرت امام از تلبیه، احرام، طواف و دیگر مناسك حج افزود:

«از نظر امام حج به‌سان قرآن است که همه از آن بهره‌مند می‌شوند، ولی اندیشمندان و غواصان و دردآشنایان امت اسلامی باید دل به این دریای معرفت بزنند و ازصدف این دریا گوهرهای هدایت و رشد و آمادگی راصید کنند.»

نماینده ولیّ‌فقیه با اظهار این مطلب که نقطه نظرهای حضرت آیهًاللَّه خامنه‌ای دقیقاً همان است که امام راحل فرمودند، سخنان خود را به پایان برد و گفت:

«ایشان مکرر از ما خواسته و توصیه کرده‌اند که آنچه امام درباره حج فرموده‌اند، موظفیم آن را پیاده کنیم.»

چهارمین سمینار بین‌المللی حج، کار خود را با سخنرانی میهمانان شرکت‌کننده ادامه داد. گفتنی است که از شرکت‌کنندگان خارجی پانزده مقاله دریافت شده بود که پس از بررسی و سیر مراحل تصویب، شش مقاله از آن میان مورد قبول قرار گرفته است.

سخنران بعدی، آقای مجتبی حسینی از کشور هند بود. وی که امام جمعه و جماعت یکی از شهرهای هندوستان است، سخنان خود را با این جمله از امام که فرموده‌اند «حج بی‌برائت، حج نیست» آغاز کرد و گفت:

«اهمیت سخن هرکسی را با شخصیت کوینده سخن می‌توان ارزیابی کرد؛ لذا این قول امام خمینی رحمه الله را هم باید در شخصیت وارسته و اعتبار

ص: ۱۹۳

مذهبی ایشان سنجید. راجعه به شخصیت امام نیاز به توضیح مجدد نیست. دراین قرن ایشان عنایتی بودند از جانب پروردگار برای عموم مسلمانان بخصوص شیعیان. در اسلام جایگاه حج پس از نماز و روزه قرار دارد، که این نشانه اهمیت آن است. در عین حال، امام برائت را جزء حج می‌دانند.»

تیتر سخنرانی آقای حسینی همان جمله معروفِ «حج بی‌برائت، حج نیست» بود. وی براساس همین عنوان اضافه کرد:

«برائت یعنی جدا ساختن گروه خود از دیگران. همچنانکه در حج لباس‌های ظاهری و دنیوی را خارج کرده و محرم می‌شویم، باید از نظر روحی نیز با اعلام برائت از کفار پاك شویم، تا جسم و روح، هر دو پاك شوند. اولین کلمه در اسلام با برائت شروع می‌شود: «لا اله»، و بعد «الا اللَّه». در این زمان که با وجود وسایل ارتباط جمعی قوی، خوب و بد بر کسی پوشیده نیست، لازم است از نیکی‌ها حمایت کنیم و از زشتی‌ها برائت جوییم.»

سخنران بعدیِ چهارمین سمینار بین‌المللی حج، اسحاق مدنی، مشاور رئیس جمهور در امور اهل‌سنت بود. آقای مدنی سخنان خود را با ستایش پروردگار، از اینکه اراده او بار دیگر به حضور یکصد و پانزده هزار حاجی ایرانی در مراسم تعلق گرفت، آغاز کرد. عنوان سخنرانی مشوار رئیس جمهور، «حج ابراهیمی» بود. او با اشاره به ابعاد سیاسی حج گفت:

«بنای کعبه به دست حضرت ابراهیم به منزله ایجاد یك دولت قائمه بود .... لبیك نیز شعار سیاسی و رسمی این دولت قرار گرفت. دولت اسلامی چند خصوصیت دراد که در آن جان و مال تمام مردم در امنیت است، مردم از حقوق مساوی برخوردارند، به کسی ظلم نمی‌شود و کسی مورد ظلم قرار نمی‌گیرد و به حقوق زن احترام گذاشته می‌شود.»

آقای مدنی در بخش دیگری از سخنان خود گفت:

«خداوندصحت حج ما را به‌طور روشن بیان کرده است: «لِيَشْهَدُوا مَنافِعَ لَهُمْ» (حج/ ۲۸). ای مسلمانانی که در انی مکان مقدس حضور پیدا کرده‌اید! آیا بحران مسلمانان هند، افغانستان و عراق جزء منافع مسلمانان نیست؟ آیا قضیه فلسطین از منافع مسلمانان محسوب نمی‌گردد تا در این سمینار

ص: ۱۹۴

بین‌المللی به بحث گذاشته شود؟ ما تاکنون در سمینارهای بسیاری شرکت کرده‌ایم، مثل ژنو، واشنگتن و مسکو. همگی برای حل بحران فلسطین جمع شده بودند ولی آیا تا به حال هیچ سودی برای مردم فلسطین دربر داشته است؟»

آقای مدنی با دعا برای طول عمر رهبر انقلاب اسلامی، سخنان خود را پایان داد.

سخنران بعدی عبدالحکیم ثانی از کشور نیجریه بود. وی روزنامه‌نگار سیه چرده‌ای است که سردبیری مجله‌ای به نام «شکوفه» را در کشور خود بر عهده دارد. او تحصیلات خود را در رشته علوم سیاسی و با درجه فوق لیسانس از دانشگاه «لاگوس» به پایان برده است. عنوان سخنرانی عبدالحکیم ثانی «نظرات امام خمینی رضی الله عنه تپیرامون حج» بود. او در شروع سخنرانی خود گفت:

«امام خمینی به ما درس می‌دهد که چگونه می‌توانیم قدرت‌های شیطانی را از بین ببریم. او بر برائت تأکید می‌کرد و مراسم حج را یک کنگره بزرگ برای مسلمانان می‌دانست تا در آنجا به بحث و تبادل نظر با یکدیگر بپردازند و مسائل و مشکلات خود را حل کنند.

دشمنان اسلام تلاش کرده‌اند تا مسلمان سایر کشورهای جهان با ایرانیانی که در این مراسم حضور دارند تماس نداشته باشند. مقامات سعودی در پی توافق‌های خود با دیگر رهبران وابسته، تلاش کردند تا با ایجاد موانع زیاد، از حمایت و توسعه انقلاب در سایر کشورها جلوگیری نمایند.»

وی در ادامه سخنان خود افزود:

«سعودی‌ها برای از بین بردن بناهای تاریخی و قبور شخصیت‌های مذهبی اسلام در تلاش هستند. این کار یعنی از میان بردن تاریخ اسلام. مسلمانان باید در مقابل اعمال سعودی‌ها مقاومت کنند.»

«حج و وحدت اسلامی در پرتو انقلاب اسلامی» عنوان سخنرانی آقای علوم الدین سعید از کشور فیلیپین بود. علوم الدین سعید، از مسلمانان جنوب فیلیپین و ساکن منطقه «مرادی» و متولد ۱۹۳۹ است. وی به زبان‌های عربی و انگلیسی مسلط است و بیشترین فعالیت را با موسسه «اهل بیت

ص: ۱۹۵

علیهم السلام» در جنوب فیلیپین دارد. علوم الدین در کشورهای مصر و عربستان تحصیل کرده، لیسانس خود را از داشنگاه الازهر مصر اخذ نموده و یک بار هم مورد تشویق جمال عبدالناصر قرار گرفته است. تألیفات و ترجمه بعضی از کتاب‌ها مانند ترجمه کتاب جهاد اکبر حضرت امام خمینی رحمه الله، اخلاق دکتر محمد یوسف، کلیله و دمنه و برخی از آثار شهید مرتضی مطهری و نیز نگارش مقالاتی در موضوعات گوناگون اسلامی، بخشی از فعالیت‌های قلمی علوم الدین را تشکیل می‌دهد.

آقای علوم الدین در قسمتی از سخنرانی خود گفت:

«حج حضرت ابرهیم، حج توخالی نبود. حج امروز اثر فراوانی در تحقق وحدت مسلمانان دارد. می‌بینیم چگونه دشمنان اسلام با نقشه‌های شوم خود مسلمانان را پراکنده کرده و ثروت‌های آنان را به یغما می‌برند.

در اینجا که همه از راه دور گرد هم می‌آیند و همگی یک راه دارند، وظیفه این است که فشارهای استعمار را بررسی و چاره‌جویی کرد و آنها را با مسلمانان گردآمده مطرح ساخت. باید برای ایستادگی در مقابل دشمنان، مسائلی مانند آوارگان فلسطین مطرح گردد.»

سخنران در بخش دیگری از سخنان خود اضافه کرده است:

«دشمنان می‌گوشند تا حقیقت را واژگون کنند. آنان با انتشار کتاب‌هایی به زبان عربی و انگلیسی و غیر آن می‌خواهند اسلام ناب و مذهب جعفری را طور دیگری جلوه دهند. من برای شما ثابت خواهم کرد که موفق نخواهند بود. چون جمهوری اسلامی راه امام راحل و رهبرش اما خامنه‌ای را پیروی می‌کند.

بنابراین، ما برای حفظ احکام آل محمدصلی الله علیه و آله باید از جمهوری اسلامی ایران حمایت کنیم.»

یحیی کریستیان، شیعه سی و چهار ساله اهل فرانسه که این روزها درصدد تهیه و تألیف کتاب عرفان و فرسفه امام خمینی رحمه الله می‌باشد، سخنران بعدی سمینار بود. عنوان سخنرانی این آموزگار مدارس فرانسه، «برائت و حج ابراهیمی» بود. وی ضمن اشاره به کتاب‌ها و نوشته‌هایی درباره فلسفه حج گفت:

ص: ۱۹۶

«اولین کسی که رهنمود برائت از مشرکان و حج ابراهیمی را زنده کرد امام خمینی رحمه الله بود. متأسفانه بعضی از مسلمانان سیاست را از دین جدا دانسته و موضوع برائت را نیز جزء اعمال حج نمی‌دانند. درست است که حج ذکر است، ذکر پروردگار و قیامبران آمدند برای توحید و نه برای حکومت، اما برائت هم جزئی از حج بوده و چون دیگر ارکان واجب حج بر مسلمانان واجب است. آنهایی که می‌گویند حج برائت، مخصوص زمان پیامبر بوده یعنی اینکه در این زمان فرایض و تجلیات خداوند از ما قطع شده است، در حالی که این طور نیست. بایدصفت‌های ابراهیمی را نشان داد و کسی از پیامبر اسلام به ابراهیم نزدیک‌تر نیست. او رسول خدا و کسی است که با کفار با شدت برخورد کرد و با دوستان خداوند با رحمت ....»

سخنران بعدی دکتر ابوبکر کارگیو اهل سیرالئون و استاد سابق دانشگاه «فیتان» بود. وی در بیانات خود گفت:

«علی‌رغم تلاش‌های کفر جهانی پیروزی اهداف اسلامی به رهبری امام رحمه الله مشعل فروزانی در قلوب مردم آفریقا برافروخت و نور آن مشعل سبب پیدایش موجی در سراسر دنیا گشت.»

دکتر کارگیو که عضو سابق هیأت تحریریه مجله «وقایع آفریقا» است و در جامعه روشنفکر کشور خود نفوذ سیاسی دارد، ضمن اشاره به فلسفه حج افزود:

«زمانی حرمین شریفین به اهداف آسمانی خود می‌رسد که نمایندگان جهانی تشکیل یک کنگره را در اینجا بدهند تا تحت نظر علما و حقوقدانان اداره شود. مکه باید به عنوان ستاد امت اسلامی تعیین گردد. حرمین شریفین باید بهصورت مکان مناسب و امنی جهت حل و فصل مسائل امت اسلام درآید.»

دکتر سلمان چامچچ از یوگسلاوی، سخنران بعدی چهارمین سمینار بین‌المللی حج بود.

آنگاه آیۀاللَّه سبحانی از مدرسان و متفکران حوزه علمیه قم، ابعاد سیاسی و عبادی حج را تشریح نمود و با اشاره به آیات و روایات وارده از

ص: ۱۹۷

پیامبرصلی الله علیه و آله و ائمه اطهار رحمه الله گفت:

«همانـا حـج عملی است عبـادی در عین حـال کنگره‌ای است سیاسـی برای مسـلمانان. آیـات وارده که جنبه عبـادی حـج را توضـیح می‌دهد، عبارت است از:

۱. انسان به وسیله حج قصد می‌کند که رضایت خدا را جلب نماید و به ندای ابراهیم خلیل لبیک گوید:

«وَأَذِّنْ فِی النّاسِ بِالْحَجِّ یَأْتُوکَ رِجالًا وَعَلی کُلِّ ضامِرٍ یأْتینَ مِنْ کُلِّ فَجٍّ عَمیقٍ.» (حج/ ۲۷)

۲. حـج زمینه ذکر و عبادت خـدای سـبحان است که خداونـد حـج بیت‌اللَّه الحرام را امر می‌فرمایـد: «فإِذا قَضَـیْتُمْ مَناسِـکَکُمْ فَاذْکُرُوا للَّه کَذِکْرِکُمْ ابائَکُمْ أوْ أشَدَّ ذِکْراً» (بقره/ ۲۰۰)

۳. حج مایه تطهیر وصفای روح از پلیدی‌ها و نهی آن از لذایذ پست نفسانی است. چنانکه می‌فرماید:

«ألحَجُّ أشْهُرٌ مَعْلُوماتٌ فَمَنْ فَرَضِ فیهِنَّ الْحَجَّ فَلا رَفَثَ وَلا فُسُوقَ ولا جِدالَ فی الحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَیْرٍ یَعْلَمْهُ اللَّه» (بقره/ ۱۹۷).

۴. حـج تربیت و آمـوزش نفس برای غلبه بر هـوی و هـوس و تحصـیل تقوای الهی است که خداونـد سـبحان فرمود: «فـإِنَّ خَیْرَ الزّادِ التَّقْوی وَاتَّقُونِ یا اولِی الألبابِ» (بقره/ ۱۹۷)

۵. هـدف نهایی از تجدیـد بنای کعبه به دست قهرمانان توحید همانا دعوت مردم برای عبادت خداوند و رد عبادت انداد و دوری از شرک است و هرگونه غیر خدا. (حج/ ۲۶).

آیـات دیگری که جنبه‌هـای عبادی حـج را بیشتر توضـیح می‌دهنـد وجود دارنـد که مجال بیان آنها در این مختصـر نیست. علاوه بر موارد عبـادی حـج که در بالا ذکر شـد، جنبه‌های دیگری از اهتمام به امور معشـیتی، اقتصادی، اجتماعی، ساسـی، نظامی و حکومتی مسـلمانان در آن دیده می‌شود. آیاتی که این موارد را توضـیح می‌دهند عبارتند از: «وَإِذْ جَعَلْنَا البَیْتَ مَثابَةً لِلنّاسِ وَأمْناً». (بقره/ ۱۲۵). مراد از «مثـابه» عبـارت است از محل رجوع برای مردم و عموم مسـلمانان. و از آنجا که حـج عملی است اجتماعی، بایستی امنیت در آن باشد. یا می‌فرماید: «رَبِّ اجْعَلْ هذَا البَلَدَ امناً» (ابراهیم/ ۳۵) یا «مَنْ دَخَلَهُ کانَ امِناً»

ص: ۱۹۸

(آل عمران/ ۹۷). هدف از امنیت این است که هرکسی و هر ملتی بتواند آزادنه افکار و نظریاتش را بدون ترس و واهمه بیان نماید. حج، در واقع، تریبون آزادی است برای همه مسلمانان. علاوه بر آن، حج اجتماعی است فرهنگی که در آن متفکران و متخصصان وصاحب‌نظران جمع می‌شوند که می‌توان با آخرین طرح‌ها و برنامه‌ها و نظریات آنها آشنا شد و از این طریق مورد استفاده دیگران قرار گیرد. علاوه بر بُعد اجتماعی و فرهنگی، حج کنگره‌ای است سیاسی که هرسال برگزار می‌شود و رهبران مسلمانان می‌توانند سالیانه گرد هم جمع شوند و به همکاری و هماهنگی در زمینه‌های مختلف بپردازند که در این رابطه آیات متعددی وجود دارد. از جمله: «جَعَلَ اللَّه الْکَعْبَةَ البَیْتَ الحَرامَ قِیاماً لِلنّاسِ» (مائده/ ۹۷) یا «لِیَشْهَدوا مَنافِعَ لَهُم» (حج/ ۲۸) و موارد دیگر.

آنچه که گذشت برشمردن آیات قرآن در رباطه با ابعاد مطروحه حج است. اگر به روایات و احادیث و سنت نبوی نظر بیفکنیم، می‌توانیم ابعاد سیاسی حج را درک کنیم، مثل دستور پیامبر اکرمصلی الله علیه و آله که به حضرت امام علی علیه السلام فرمود: آیه برائت را در روز حج اکبر تلاوت کن: «واذان من اللَّه ورسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان اللَّه بری من المشرکین و روسله»، و نیز حرکت امام حسین علیه السلام در موسم حج که جنایات طاغوت زمان را افشا نمود و طی سخنانی به موضع‌گیری اهل‌بیت در رابطه با اسلام اشاره فرمودند و از حاضران خواستند که سخنان شریفشان را به سایر مسلمانان در سایر بلاد برسانند و ضع اسفبار حاکم بر مسلمانان آن روز را توضیح دهند.

سخنران بعدی آقای علی ابوتراب اهل آفیقای جنوبی بود. او ضمن اشاره به عظمت پیامبر کرامی اسلامصلی الله علیه و آله و حضرت ابراهیم علیه السلام یادآور شد:

«ابراهیم خلیل با کمک خداوند ملتی پدید آورد موحِّد، نماز گزار، زکات‌ده و پرچم‌دار. بنابراین، اولی‌الامر و خادم‌الحرمین محسوب گردید. این در حالی است که امروز کسانی از این عنوان استفاده می‌برند که دارای خصوصیات معکوس هستند.»

ص: ۱۹۹

محمد مکرم احمد از هند، پس از آقای علی ابوتراب در پشت تریبون جای گرفت و با ستایش پروردگار بزرگ سخنان خود را آغاز کرد:

«خوب است که حج را به عبادت محدود نکنیم بلکه در رابطه با اتحاد مسلمانان بیندیشیم. در ایران پیشوای دینی امام خمینی رحمه الله این کشور را زا منجلاب عیش و سستی نجات داد و روح مذهبی به آن دمید. امروز که ایشان در میان ما نیست، پیام روحانی او تا قیامت باقی خواهد ماند، و اتحاد مسلمانان یکی از همین پیام‌های ابدی اوست.»

عبداللَّه چله‌پیچ دیگر سخنران یوگسلاویایی این سمینار بود که معنی سیاسی حج را با شااره به عبادی بودن آن برشمرد:

«۱. تعاون، نیکی، تقوا

۲. شناسایی و شناخت مکشلات مسلمانان

۳. شناسایی امکانات و حل مشکلات

۴. برنامه‌ریزی آینده مسلمانان

۵. تقویت ارتباط بین گروه‌های اسلامی در دنیا

۶. تنظیم شئون حج در سطح جهانی.»

چله‌پیچ در ادامه سخنان خود افزود:

«در این مقطع که سعی می‌شود میلیون‌ها مسلمان از هم متفرق باشند، مثل زمان جاهلیت نیاز به امامی واحد که وحدت را در جامعه اسلامی بوجود آورد و راه علمی آن دارای چهار مرحله است:

«۱. تأسیس هیأت مقدماتی

۲. تشکیل شورای برنامه‌ریزی

۳. تأسیس مجالس انتخاب برای شورای مسلمانان

۴. انتخاب خلیفه در مجلس شورای مسلمانان در جهان.»

پس از عبداللَّه چله‌پیچ آقای سید احمدالحق از بنگلادش سخنان خود را با عنوان «حج ابراهیمی» آغاز کرد.

نامبرده که سنی (حنفی مذهب) است ضمن تجارت، در زمینه نویسندگی و شعر تألیفاتی دارد و مقالاتی درباره ایران، حضرت امام خمینی رحمه الله و اشعار مولوی، سعدی و حافظ نیز به رشته تحریر

ص: ۲۰۰

در آورده است.

آقای سید احمدالحق در سخنرانی خود عنوان کرد:

«حج یکی از پنج ستون اسلام است. قرآن انسان را دعوت به حج نموده است. اولین بنای عبادت، مکه مبارکه است و هرکس در آن وارد شود امنیت خواهد داشت. حج به ما می‌آموزد تا از قید رنگ و نژاد آزاد باشیم. حج به ما می‌آموزد که به اصل خود رجعت کنیم. حج نشانه عاشقانی است که خانه خدا را زیارت می‌کنند. کعبه مکان لامکان است.

تو مکانی اصل تو در لامکان این دکان بر بند و بگشای آن دکان

(مولوی)

حج عشق واقعی را به ما می‌آموزد؛ عشق به معنای فراموش کردن خود برای دیگران. عشق در نهایت درجه قربانی کردن خویش است.»

محمدصدیق نقشبندی سخنران بعدی بود. ایشان ضمن اشاره به معنای لغوی «حج» و خصوصیات شهر مکه به عنوان یک شهر امن، گفت:

«اگر ما مکه را مرکز قرار دهیم و مسلمانان را در آنجا متحد کنیم و از آنجا اسلام را انتشار دهیم خداوند ما را یاری خواهد کرد. پیشنهاد من این است که مسلمانان همه کشورها مکه را محل امن قرار دهند و به جای درگیری با اغیار به ترویج اسلام بپردازند. خواهش من از حکومت اسلامی ایران این است که در راه حفظ امنیت در مکه مکرمه نهایت کوشش را انجام دهند تا مسلمانان بتوانند فریضه حج را انجام دهند.»

دکتر محمد اصلان پتان سخنرانی خود را پس از سخنرانی محمدصدیق نقشبندی آغاز کرد. وی در سخنان خود با اشاره به ضرورت جامعه متحد مسلمانان برای درک و همدلی و همدردی، گفت:

«ایران اسلامی بهترین جا برای تحقق این هدف مقدس است. این کار به سادگی با انتخاب افرادی خبره امکان‌پذیر است. البته زمان زیاد و از خود گذشتگی فراوانی را می‌طلبد ولیکن نتیجه آن خوب است و منافع آن به شرح زیر:

ص: ۲۰۱

«۱. ما بهتر یکدیگر را خواهیم شناخت.

۲. ملت‌های مسلمان مسائل اجتماعی اسلام را مهم قلمداد کرده و با دیدی غیر مسئولانه به آن نمی‌نگرند.

۳. از همه مهمتر اینکه درصورت ایجاد و بروز هر نوع مشکل در هر کشور اسلامی، با همدلی ملت‌ها، بسیار ساده قابل حل خواهد بود.»

آقای سید محمود هاشمی از مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، سخنرای بعدی بود. آقای هاشمی با اشاره به اینکه حج یکی از موقعیت‌هایی است که در آن باید ملل مسلمان با مشکلات یکدیگر آشنا شوند، تأکید کرد که سخنانش عمدتاً مربوط به مسائل داخلی عراق خواهد بود. ایشان در سخنرانی خود چنین گفت:

«من امروز تنها درباره اوضاع اسف‌بار داخل عراق سخن خواهم گفت؛ چرا که به حد کافی درباره حج، علمای بزرگ‌صحبت کرده‌اند. می‌خواهم مسلمانان بدانند که در داخل عراق چه می‌گذرد. جنگ خلیج فارس چیزی جز تسلط بیشتر کفار بر مسلمانان نبود. در ابتدا آمریکا از هم‌پیمانانش می‌خواستند ماشین جنگی عراق را از بین ببرند. از این‌رو مردم احساس کردند می‌توانند از زیر سیطره ظلمصدامی خارج شوند. این بود که قیام کردند. اما نظامیان غربی از پیشروی به سوی اهداف خود امتناع کردند و بهصدام چراغ سبز نشان دادند تا حرکت مردم را سرکوب کند. آنها گارد ریاست جمهوری را رها کردند تا در قتل عام مردم آزاد باشند .... امروز شهر کربلا- بکلی ویران شده است. نظام بعثی تاکنون بیش از هفتادهزار نفر را به تقل رسانده و کودکان مظلوم را کشته و خانه‌ها را ویران ساخته است و قریب هزار و پانصد تن از جوانان عراق اعدام شده‌اند. بنابر اخبار رسیده در هر ربع ساعت یکی از کودکان در انظار عمومی به قتل می‌رسد.

چه کسی دیده که شخصی را به جرم داشتن اسمی اعدام کنند؟ این کار راصدام انجام داده است. تمام کسانی را که اسمشان «علی حسن بن» بوده اعدام کرده است؛ چرا که یکی از مجاهدان اسمش علی حسن بن بوده است.

جنایتکاران بعثی از زنی پرسیده‌اند که شوهرت کجاست؟ جواب

ص: ۲۰۲

داده: نمی‌دانم. بچه‌اش را از دامنش کشیده، به دیوار کوبیده و شهید کرده‌اند. بار دیگر همان سئوال را مطرح کرده‌اند و باز با جواب منفی آن زن مواجه شده‌اند. این بار فرزند کوچک آن زن را به شهادت می‌رسانند و بار سوم دختر کوچک او را و در نهایت خود زن را به شهادت می‌رسانند.»

آقای سید محمود هاشمی با برشمردن دیگر جنایات رژیم حاکم بر عراق سخنان خود را با این جمله پایان داد:

«این گونه سمینارها محل مناسبی برای بیان جنایات ظالمان و همدردی با مظلومان و محرومان است.»

سخنران دیگر چهارمین سمینار بین‌المللی حج، تاج الدین هلالی از کشور استرالیا بود. او با بیان این مطلب که مهمترین ثمره حج حضور مسلمانان جان با رنگ‌ها و زبان‌ها و لباس‌های مختلف بر گرد خانه خداست گفت:

«حج تأکیدی عمیق بر وحدت اسلامی است. اسلام می‌تواند همه را از سراسر جهان گرد هم آورد و یکی نماید. شریعت اسلام برای اصلاح و خیر مردم است. غیر از دایره اسلام، عزت و کرامتی قابل تصور نیست.»

وی با شمردن خصایص حج ابراهیمی افزود:

«حج ابراهیمی بر دو پایه نهاده شده است: ولایت و برائت (لا اله، الا اللّه). ما نه به سوی کاخ سفید و نه به سوی کاخ سرخ روی خواهیم کرد، بلکه همه بر گرد یک خانه، آن هم خانه خدا، جمع می‌شویم و با او بیعت می‌کنیم. ما حجرالاسود را می‌بوسیم و از آن طرف رمی جمرات می‌کنیم. باید در نظر داشته باشیم که هر آنچه در مسیر غیر خداست باید رمی شود. پس، وقتی حجاج به سرزمین‌های خود بر می‌گردند باید احکام غیر الهی را رمی کنند تا حقیقت توحید در قلوب آنان ظاهر شود. باید حج را از مشکل‌های غیر الهیِ آن پاک کنیم تا حج ما سرکوبگر کافران و منافقان باشد.»

چهارمین سمینار بین‌المللی حج که بعد از ظهر امروز به کار خود ادامه داد، پذیرای دیگر میهمانان سخنران بود. محمد کفراوی از فلسطین اشغالی نیز یکی از سخنرانان بعد از ظهر بود. او گفت:

«وقتی انقلاب اسلامی با رهبری امام خمینی رضی الله عنه

ص: ۲۰۳

پیروز شـد، شعارهای خودمـان را بر اساس این انقلاب انتخاب کردیم. امروز ما هیـچ پناهگاهی جز اسـلام نـداریم و هیـچ چیز چون اسلام برای دشمنان ما خطرناک نیست.»

او با اشاره به مبارزات اهالی فلسطین اشغالی گفت:

«کودکان فلسـطینی از همان اوان عمر خود، با مسائل اسـلامی در خانواده‌های خود آشنا می‌شوند و براساس آن عمل می‌کنند. امروز در کنـار آن یادگیری‌هـا آموزش‌هـای مختلف برای جهـاد اسـلامی، بـا تمـام قوم، ادامه دارد. بـا اینکه جوانان ما هر روز در حبس و شکنجه اسرائیلی‌ها بسر می‌برند اما ملت فلسطین جداً از جهاد مقدس خود دفاع می‌کند. ما امروز خوشحالیم که از مشرق کسانی قیام کرده و پشیمان ما هستند.»

استاد مصباح یزدی، مـدرس و اندیشـمند حوزه علمیه قم آخرین سـخنران این سـمینار بود. ایشـان بـا اشاره به اینکه داسـتان هجرت حضرت ابراهیم علیه السلام مسائل آموزنده‌ای در بر دارد گفت:

«وقتی جامعه را می‌خواهید اصـلاح کنید، باید اصـلاح‌کننده خود شـرایط لازم را داشـته باشد. ابراهیم علیه السـلام بعد از طی عمری طولانی حدودصدسال که زحمت‌های زیادی کشید، خود را آماده کرد و مأمور تشکیل حکومت شد.

در کوهسـتان بی‌آب و علف خـانه کوچکی داشت که اولین خانه عبادت انسان بود و از زمان حضـرت آدم بنا شـده بود. تاریـخ آن زمان تا حضـرت ابراهیم معلوم نیست اما آنچه مسـلم است آولده به خرافات و شرک و مشکلات شده و خداوند دستور تطهیر آن را به ابراهیم با کمک اسماعیل داده است.

بعد از اتمام ساخت خانه، ابراهیم دعا می‌کند که خداوند این خانه را بلد امن قرار دهد. پس، قبل از آن نه امن بوده و نه بلد و شـهر. مکه پس از ابراهیم بهصورت شـهر درآمـده و شـهر امن و بلـد امین شـد. سِرّ مطلب چیست که خداونـد نه‌تنهـا خانه و شـهر را بلکه سرزمین را تـا شـعاع وسـیعی حرم قرار داد و حتی تعرّض به حیوانـات را هم جـایز نـدانست؟ این سـرزمین مملو از امنیت است، حتی گیاه، چه رسد به انسان و آن هم انسان موحد.

ص: ۲۰۴

کسانی که درصدد ایجاد مدینه فاضله بر می‌آیند و حقیقتاً می‌خواهند اصلاع عملی کنند، توجه دارند که مردم با عقاید مختلف در خیر و شرّ نمی‌توانند به راحتی شهری را بنا نمایند و بدون مشکل باشد. قانونی وضع می‌کنند و می‌گویند این کارها بد است و قانون دیگری را بر آن ناظر قرار می‌دهند که ضمانت اجرا داشته باشد. پس اول یک هسته می‌سازند و دیگران را دعوت می‌کنند: واحد نمونه ایجاد می‌کنند. خداوند هم همین کار را با کمک ابراهیم و خانواده‌اش انجام داد. بعد از ساخته شدن یک خانواده پاک، مثل هاجر و اسماعیل، دیگران را دعوت می‌کند وصدور انقلاب می‌نماید.

قبایل مختلف به جان هم می‌افتند و اختلاف پیدا می‌کنند.صرف قانون و کتاب هم مشکل گشا نیست. یک مرکزی باید وجود داشته باشد که اگر کسانی نزاع کردند به آنجا مراجعه کنند.

با توجه به وجود جوامع مختلف و نظرات مختلف در روی زمین، یک مرکز امن باید باشد. برای اینکه در روز زمین از آغاز تا پایان، دار الارض وجود داشته است: جایی که طرفین نزاع در آن نجنگند. چنین چیزی برای زندگی ابدی روی زمین ضرورت دارد: «وُضِعَ لِلنّاسِ لَلَّذی بِبَکَّهَ مُبارَکاً ...» (آل عمران/ ۹۶). در عرب جاهلی هم به بیت‌الحرام معتقد بودند.

اهمیت بیت‌الحرام در این نهفته است که بقای استمرار زندگی بشر در دارالامن باشد که آن را مقامی بالاتر از اسنان یعنی خداوند مهیا کرده باشد. پس بزرگترین نعمتی که خداوند به همه انسان‌ها به عنوان جوامع انسانی قرار داده، همین دارالامن است و در این مقام بزرگترین گناه را کسانی مرتکب می‌شوند که امنیت این دارالامین را به هم می‌زنند.»

چهارمین سمینار بین‌المللی حج در مکه مکرمه در حالی خاتمه یافت که با وجود تلاش و فعالیت‌های معاونت بین‌الملل بعثه مقام معظم رهبری و گروه برنامه‌ریزی سمینارها، جمعی از میهمانان و مدعوین را به واسطه نارسایی در رسیدن دعوتنامه، نتوانستند در سمینار شرکت جویند. این سمینار با یک روز تأخیر نسبت به برنامه پیش‌بینی شده امروز- ۲۷/ ۳/ ۷۰- برگزار شد.

سخنرانی‌ها عمدتاً همان مقالات ارسالی بود که افراد از پیش فرستاده

ص: ۲۰۵

بودند و تنها آقایان تاج الدین هلالی، سید محمود هاشمی، محمد کفراوی و آیةاللّٰه مصباح یزدی بدون ارائه مقاله سخنرانی کردند. با نظری به پیشنهادها و نظرات میهمانان می‌توان به توفیق نسبی در سمینار در دستیابی به اهدافش اشاره کرد. آقای علوم‌الدین سعید نظرات خود را چنین ابراز کرد:

۱. برگزاری سمینار بسیار خوب بود.

۲. برنامه‌ها منظم و از قبل پیش‌بینی شده بود.

۳. موضوع مطروحه خوب بود.

۴. هیچ‌گونه ضعفی وجود نداشت.

۵. در سمینارهای بعدی از سایر کشورهایی که حاجیان آنها در مکه حضور دارند، در سطح وسیع‌ترین دعوت به عمل آید.

در زیر، نظرات آقایان یحیی برناد، احمدالحق، محمدصدیق نقشبندی و حجةالاسلام مسعودی به ترتیب آمده است:

- سمینار خوب بود. مناسب است از علمای کشورهای دیگر دعوت جدی شود.

- سمینار خوب برگزار شد. سخنرانی آقایان ری‌شهری و اسحاق مدنی بسیار خوب بود. سخنرانی‌های دیگر هم خوب بود اما معیار گزینش مقاله‌ها معلوم بود. مقاله من در حدّ بسیاری از مقالاتِ ارائه شده بود ولی انتخاب نشد.

- سمینار خوب بود، منظم بود، در جهت وحدت کوشش می‌شد و ان‌شاء اللّٰه مورد قبول باشد.

- سمینار با همه زحمات کشیده شده در حدّ مطلوب و کیفی نبود.

خوبختانه میهمانان چهارمین سمینار بین‌المللی حج بدون بروز مشکلی به عربستان وارد و در محل تعیین شده مستقر گردیدند. تنها در دو مورد مشکلاتی بروز کرد.

در فرودگاه جده، آقای شیخ کولا که، بنا بر راهنمایی غلط، کارت شناسایی مزیّن به تمثال حضرت امام خمینی رحمه الله را جهت شرکت در سمینار

ص: ۲۰۶

به همراه خود داشت مورد سوءظن پلیس سعودی قرار گرفت و پس از بررسی و تفتیش، نسبت به عزیمت وی به مدینه سختگیری به عمل آمد و مخارج زیادی جهت خرید مجدد بلیط و عوارض به وی تحمیل شد.

نامبرده بلیت هواپیما به مقصد جده- مدینه از شرکت هواپیمایی اتیوپی داشته که مجبور به خرید بلیت از شرکت سعودی می‌شود.

همچنین قابل ذکر است که آقای سید احمدالحق در فرودگاه جده به علت همراه داشتن عکس حضرت امام خمینی رحمه الله و کتاب در ارتباط با ایران مورد سئوال پلیس سعودی قرار گرفته و به او گفته می‌شود: «تو عامل ایران هستی!». وی پس از پاسخگویی به سئوالات پلیس عازم مدینه می‌شود.

«چهارمین سمینار بین‌المللی حج» باصدور قطعنامه‌ای د نُه ماده به کار خود پایان داد. متن کامل قطعنامه مذکور به شرح زیر است:

در حالی که جهان اسلام، از یک‌سو شاهد عظیم‌ترین جنبش بیداری اسلامی و پرافتخارترین دوران حیات خود در دهه‌های اخیر می‌باشد و از سوی دیگر آماج بیشترین حملات کینه‌توزانه قدرت‌های استکباری بویژه آمریکای جهانخوار قرار گرفته است، و در روزگاری که همدلی و همفکری تمام مسلمانان از هر مذهب و نژاد به عنوان ضرورتی اجتناب ناپذیر در روند ماقبله با دشمنان آشکار و اغیار خزیده در لباس یار تلقی می‌شود، در روز پنجم ذی‌الحجهٔ الحرام سال ۱۴۱۱ هجری قمری در چارچوب مراسم سیاسی- عبادی حج و عظیم‌ترین کنگره امت اسلامی، «چهارمین سمینار بین‌المللی حج» در شهر مکه مکرم، پایگاه توحید و مهبط وحی و زادگاه پیامبر خدا و میعادگاه عاشقان اللّه، برگزار شد. شرکت کنندگان در این سمینار پیرامون مسائل حج به عنوان مهمترین مسئله جهان اسلام به رایزنی و تبادل نظر پرداخته و درباره عناوین زیر به بحث و گفتگو نشستند:

۱. ویژگی‌های حج ابراهیمی

۲. ابعاد سیاسی حج

۳. امنیت حج

۴. دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله درباره حج.

ص: ۲۰۷

در پایان این گفتگوها شرکت‌کنندگان موارد زیر را به عنوان مصوبات اجلاس و قطعنامه پایانی سمینار مورد تأکید قرار دادند:

۱. ما بر مسئله تلاش در برگزاری حج ابراهیمی بر مبنای سنت رسول اللَّهصلی الله علیه و آله که تزکیه درون از غیر خدا و مقابله با قدرت‌های غیر الهی از ویژگی‌های آن است، تأکید می‌کنیم.

۲. مما رهنمودها و دیدگاه‌های حکیمانه رهبری فقید امت اسلامی حضرت امام خمینی رضی الله عنه را، بویژه در مورد حج ابراهیمی، بر خاسته از سرچشمه زلال اسلام ناب محمدیصلی الله علیه و آله دانسته و بر پیروی از ولیّ‌امر مسلمین حضرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای- مدضله العالی- که جانشین و تداوم‌بخش راه آن امام راحل است، تأکید می‌ورزیم.

۳. ما اعلان برائت از مشرکان زمانه را در مراسم سیاسی- عبادی حج به عنوان تکلیف الهی و یکی از ابعاد روشن و انکارناپذیر حج ابراهیمی و محمدیصلی الله علیه و آله تلقی کرده و حج برخاسته از بینش اسلام آمریکایی را به شدت مردود می‌دانیم.

۴. ما بسیج مسلمین جهان برای مقابله با توطئه‌های دشمنان اسلام بویژه آمریکای جهانخوار و اسرائیل جنایتکار را مخصوصاً در مراسم سیاسی- عبادی حج یک ضرورت مسلم دانسته و بر مقابله جدی با هر عاملی که مایه نقس وحدت و انسجام مسلمین است تأکید می‌کنیم.

۵. ما آمریکا را اصلی‌ترین دشمن اسلام و مسلمین شناخته و همه مصائب جهان اسلام را ناشی از توطئه‌های این ابرقدرت جنایتکار که به درستی شیطان بزرگ نام گرفته است می‌دانیم و همگامی با این توطئه‌ها را محکوم می‌کنیم.

۶. ما بر ضرورت محو اسرائیل از جغرافیای سیاسی جهان و تلاش پیگیر برای آزادی فلسطین و رهایی سومین حرم شریف مسلمین از چنگال سهیونیزم جهانی تأکید کرده و تلاش‌های جدی برای سرکوب انتفاضه اسلامی و سازش با اشغالگران را محکوم می‌کنیم.

۷. ما ضمن حمایت از نهضت‌های آزادی‌بخش اسلامی، کشتار مسلمانان مظلوم و بی‌دفاع را توسط حکام ستمگر و دست‌نشانده قدرت‌های استعمالی به شدت محکوم کرده و به طور خاص جنایات وحشیانه حکام

ص: ۲۰۸

بعثی عراق نسبت به مسلمانان مظلوم و بی‌پناه آن سامان را که در چارچوب یک توطئه بین‌المللی و با حمایت مخفیانه آمریکاصورت می‌گیرد، مصداق بارزی از این روند فاجعه‌آمیز می‌دانیم.

۸. ما بر ضرورت حفظ هویت آثار و مقدسات بازمانده از اعصار گذشته تاریخ پرافتخار اسلام- که متعلق به تمامی مسلمین جهان است- تأکید می‌ورزیم و حفظ و نگهداری آثار موجود در سرزمین وحی را از مهمترین عوامل ارتباط مسلمین با گذشته تاریخی پرافتخار خود دانسته و آن را عاملی ارزشمند در بازیابی هویت و شخصیت اصیل اسلامی امت می‌شناسم.

۹. ما ضمن ابراز خرسندی عمیق از شرکت مجدد حجاج ایرانی در مراسم سیاسی- عبادی حج، که با پیروی خود از رهنمودهای امامْ احیاگر مراسم حج ابراهیمی بوده‌اند، از جمهوری اسلامی ایران به خاطر فرصتی که برای بررسی مسائل حج در این سمینار فراهم آورده است قدردانی و تشکر می‌کنیم و برگزاری چنین اجتماعاتی را در سال‌های آینده عاملی مؤثر در تحکیم پایه‌های حج ابراهیمی می‌دانیم.

به امید تحقق حج ابراهیمی

چهارمین سمینار بین‌المللی حج

۵ ذی‌الحجهٔ الحرام ۱۴۱۱ ه. ق.

خبرها

بر پایه آمار رسیده از ستاد حج، در یک برآورد کلی تا به امروز ۱۰۸۱۳۵ حاجی در قالب ۹۰۲ کاروان به مکه رسیده و مستقر شده‌اند. اگرچه این رقم مساوی تمامی حاجیان ایرانی نبوده و هنوز عده‌ای دیگر از زائران در راه هستند، تلاش‌های گسترده‌ای برای رتق و فتق امور مربوط به آنان در جریان است.

یکی از زائران پزشک ایرانی به پاس آموختن احکام شرعی نماز و مناسک حج از روحانی کاروان خود، عهد کرد که در بازکشت به وطن، تا یک سال بیماران روحانی خود را به طور رایگان ویزیت کند.

ص: ۲۰۹

بر اساس گزارش‌های رسیده، شرکت انبوه و چشمگیر خواهران زائر ایرانی در مراسم نمازهای جماعت مساجد نزدیک به محل کاروان‌های ایرانی در مکه، موجب حیرت و تحسین مردم عربستان و زائران سایر کشورهای اسلامی شده است. زنان عربستان جز در ماه مبارک رمضان به ندرت در نمازهای جماعت شرکت می کنند. از این‌رو شرکت زنان ایرانی در مراسم نماز جماعت موجب شده تا متولیان این مساجد اقدام به اختصاص بخشی از فضای مساجد به بانوان ایرانی کنند.

یکی از زائرانی که اخیراً از مدینه منوره به مکه مشرف شده ضمن گفتگویی اظهار داشت: در قبرستان بقیع زائری چشمش به مفاتیح من افتاد. از من سئوال کرد که ایا زیارت حضرت زهرا علیها السلام را دارد؟ من زارت مورد نظر او را در اختیارش قرار دادم. این زائر که اهل استرالیا بود، در حالی که اشک می‌ریخت گفت: شما ایرانیان سه سال است که نیامده‌اید و ما از بقیع و زیارت خواندن و گریه کردن محروم بودیم.

خسارات ناشی از سیل و طوفان اخیر در بنگلادش موجب کاهش تعداد زائران بنگلادشی در حج امسال شده است. یک زائر بنگلادشی ضمن اعلام این مطلب افزود: امسال کمتر از ده‌هزار نفر بنگلادشی به حج مشرف شده‌اند. هزینه سفر هم بسیار سنگین است، به طوری که بابت هزینه ایاب و ذهاب و مسکن، هر زائر بنگلادشی باید دوهزار دلار پرداخت کند.

در پی اطلاع زائران ایرانی از گران‌تر بودن قیمت کالاها و وسایل برقی بازار مکه نسبت به ایران، عده‌ای از زائران اقدام به پس دادن کالاهای خریداری شده کرده‌اند. بنابر این گزارش، دو زائر ایرانی که یک دستگاه تلویزیون و یک دستگاه رادیوضبط از یکی از مغازه‌های بازار مکه خریداری کرده بودند، پس از آنکه متوجه شدند در خرید این کالاها مغبون شده‌اند به فروشنده مراجعه کرده و خواستار باز پس گیری پول خود شدند که با مخالفت فروشنده مواجه گردیدند. در پی این برخورد، زائران به پلیس مراجعه کرده و از این طریق موفق شدند معامله را فسخ کنند و با پس دادن کالاهای گران‌قیمت، پول خود را پس بگیرند.

ص: ۲۱۰

امروز باخبر شـدیم که یک زائر ایرانی مبلغ هزار فرانک آفریقایی را پیـدا کرده و آن را به سـتاد حج تحویل داده است. مراتب برای یافتنصاحب پول از سوی ستاد در جریان است.

امروز کـار یـک گروه فیلمبرداری از کشورمـان که بـا اجـازه کتبی وزارت حـج و وزارت اطلاعات (ارشاد) عربسـتان به همراه یک مـأمور سـعودی در حال فیلمبرداری از قبرسـتان ابوطالب در مکه بودنـد، توسط مأموران امنیتی سـعودی متوقف شـد. مأموران امنیتی عربسـتان پس از توبیـخ مـأموران همراه گروه فیلمبرداری، مـانع از ادامه کـار می‌شونـد. بـا توجه به اجـازه کتبی، این اقـدام، نیروهای امنیتی را به عنوان عناصری فوق قانون در این کشور نشان می‌دهد.

ص: ۲۱۱

سه‌شنبه ۲۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۵ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تجلی شکوهمند دست خدا

ص: ۲۱۲

گزارش‌ها

برگزاری مراسم برائت

تا ساعت دو و سی دقیقه بعد از ظهر امروز، پیش از آنکه مأموران سعودی راه‌های ورودی به خیابان مقابل بعثه (خیابان معابده) را مسدود کنند، نیروهای تبلیغی و گروه‌های آبرسانی کار خود را برای برگزاری مراسم برائت از مشرکان آغاز کردند.

ساختمان نُه طبقه بعثه با دو تصویر بزرگ نقاشی شده از حضرت امام رحمه الله و آیهٔ‌اللّه خامنه‌ای و نیز با پلاکارد غول‌پیکری که بر سینه آن جمله «لا اله الا اللّه، محمد رسول اللّه» نقش بسته بود، تزئین شده بود. پرچم‌های کوچک بسیاری روی پل عابر پیاده این خیابان بر بال بادی که از شرق می‌وزید نشسته بود تا شعارهای جاوید انقلاب اسلامی را به نمایش بگذارد.

پیش از ساعت چهار بعد از ظهر، زائران ایرانی، گروه گروه از سمت

ص: ۲۱۳

محله‌های عزیزی و از سوی خیابان‌های منتهی به مسجدالحرام خود را به محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان رساندند. مأموران سعودی نیز همزمان با استقرار دوربین‌های بزرگ فیلمبرداری بر پشت بام‌ها- که روبروی ساختمان بعثه قرار داشتند- و حاضر کردن دو یا سه واحد سیار پخش مستقیم، نظارت آشکار و پنهان خود را بر این مراسم به رخ می‌کشاندند.

مراسم در تابش آفتاب طاقت‌فرسای بعد از ظهر مکه با قرائت آیاتی از قرآن مجید آغاز شد و با خواندن بخش‌های مهم پیام رهبر انقلاب پیرامون حج سال ۱۳۷۰ که توسط حجةالاسلام ناطق نوری قرائت گردید- ادامه یافت. پس از ترجمه این پیام به زبان عربی، فریادهای برائت از مشرکان از جایگاه برگزاری مراسم بلند شد و ایرانیان که شاهد حضور زائران دیگر کشورهای اسلامی در میان خود بودند، با تکرار پر هیجان آن خاموشی سه ساله این فریادها را پایان بخشیدند.

آنگاه حجةالاسلام ری‌شهری نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی سخنان خود را آغاز کرد:

«ما در مهبط وحی و در کنار خانه خدا و در محضر شما زائران به نمایندگی از مردم مسلمان و مبارز ایران و همه مسلمانان بیدار جهان، برای احیای یک اصل فراموش شده اسلام یعنی برائت از مشرکان و ملحدان در این هوای گرم اجتماعی باشکوه را ترتیب داده‌ایم. در اولین مراسم برائت که پس از رحلت جانگداز احیاگر حج ابراهیمی- امام خمینی- ترتیب یافته است، گرد هم آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که خط امام راحل که همان خط اسلام ناب است، به وسیله شاگرد مخلص او حضرت آیةاللّه خامنه‌ای با قوت تمام ادامه دارد. ما در اینجا گرد آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که شایعه فاصله گرفتن جمهوری اسلامی از خط امام یک توطئه حساب شده است که به وسیله دستگاه‌های جاسوسی ابرقدرت‌های استکباری، و در رأس آنها آمریکا، طراحی شده و از طریق بوق‌های تبلیغاتی آنان تبلیغ می‌شود. جمهوری اسلامی بر سر مواضع اصولی خود به هیچ قیمتی و با هیچ کشوری معامله نخواهد کرد. ما آمده‌ایم به جهانیان اعلام کنیم که اعلام برائت از مشرکان تنها یک شعار

ص: ۲۱۴

نیست و همان‌گونه که امام فرمود برائت، تمرین تشکل مجاهدان برای ادامه نبرد با کفر و شرک و بت‌پرستی است. ما آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که برای هدم شرک و کفر، آن‌گونه که قرآن پیش بینی کرده است، آماده فداکاری هستیم. ما با همه وجود تنفر و انزجار خود را از همه قدرت‌های شیطانی اعلام می‌داریم و بر این اساس، هرگونه ارتباط با آمریکا را که مظهر ستم علیه ملت‌ها است، مردود می‌دانیم و همان‌طور که امام راحلمان فرمود تا آخر عمر با آمریکا مبارزه خواهیم کرد و تا آن را به جایش ننشانیم و دستش را از منطقه کوتاه نسازیم و به تمام مبارزان راه آزادی کمک نکنیم از پای نخواهیم نشست.

ما آمده‌ایم تا فریاد مظلومیت مردم آفریقا، فلسطین، لبنان و همه مظلومان جهان را به گوش مردم مسلمان جهان برسانیم. ما آمده‌ایم بگوییم که ملت‌های مسلمان جهان باید به فکر نجات فلسطین باشند و تنفر خود را از مصالحه ننگین رهبرانی که نام فلسطین و آرمان فلسطین را به تباهی می‌کشند اعلام کنیم. آمریکا که از حرکت مبارزان فلسطینی به وحشت افتاده است، تلاش دارد تا قدرت‌های منطقه را به پای میز مذاکره بکشاند و با برقراریصلحی خفّت بار در منطقه، حاکمیت اسرائیل را تثبیت کند.»

آقای ری‌شهری سخنان خود را چنین ادامه داد:

«من در این مهبط وحی، در این جایگاه مقدس، یک حقیقتی را از بنیانگذار جمهوری اسلامی برای دولت‌های منطقه نقل می‌کنم. امام فرمودند: کسانی که از اسرائیل حمایت می‌کنند باید بدانند که افعی گزنده‌ای را با حمایت خود قوی می‌کنند. چنانکهصدام جنایتکاراگر فرصت پیدا کند، خطرش برای منطقه کمتر از اسرائیل نیست و لازم است برای آرامش منطقه دولت‌های منطقه از کمک او دست بردارند که بهصلاح دین و دنیای آنان است. درصورتی کهصدام مهلت پیدا کند به هیچیک از دولت‌های منطقه خلیج فارس و دیگران رحم نخوهد کرد. همه دنیا پیشگویی و پیش‌بینی امام را در مورد رژیم جنایتکارصدام به عیان دیدند که به هیچکس رحم نکرد و این نصیحت امام را فراموش نکنند و به هیچ قیمت حاضر به مصالحه با این غده سرطانی- یعنی اسرائیل- نشوند.»

ص: ۲۱۵

آقای ری‌شهری در مورد توطئه‌های شومی که از سوی استکبار به سرکردگی امریکا علیه اسلام در جریان است به مسلمانان جهان هشدار داد و اعلام کرد که فتوای امام خمینی رحمه الله درباره حکم اعدام سلمان راشدی نویسنده کتاب آیات شیطانی همچنان به قوت خود باقی است. ایشان افزود:

«ما آمده‌ایم رهنمود امام راحل در زمینه چاره‌جویی برای تحقق برائت عملی از شرک و کفر و بت‌پرستی- در فکر نوین آن- را به جهان و جهانیان اعلام کنیم. امام فرمودند یک چاره که اساس همه چاره‌ها است و ریشه این گرفتاری‌ها را قطع می‌کند و بساط آن را از بُن می‌سوزاند، اجتماع مسلمانان در مکه معظمه است و زمان این اجتماع هنگام فریضه حج است که ابراهیم خلیل اللَّه و محمد رسول اللَّهصلی الله علیه و آله آن را شروع کردند و در آخر زمانْ حضرت بقیةاللَّه آن را تکمیل می‌کند.»

آقای ری‌شهری در پایان سخنان خود نویدی را که امام خمینی به مسلمانان داده بودند یادآور شد و گفت:

«این مژده امام راحل را به مسلمانان جهان هدیه می‌کنم که فرمودند: من با اطمینان می‌گویم روزی می‌رسد که اسلام ابرقدرت‌ها را به خاک مذلت خواهد نشاند. اسلام موانع مهم داخل و خارج محدوده خود را یکی پس از دیگری برطرف و سنگرهای کلیدی جهان را فتح خواهد کرد.

بنابر تأکید مجریان برگزاری مراسم برائت از مشرکان، پس از پایان مراسم، پلاکاردها و پرچم‌ها و دیگر تراکت‌های تبلیغات جمع‌آوری و از زائران ایرانی درخواست شد تا بدون دادن شعار و با آرامش به سوی منازل خود حرکت کنند و درصورت همزمان شدن با اذان مغرب برای برگزاری نماز جماعت در مساجد حضار وشند. ماکت قدس که برپا کردنش در اول مراسم بیش از چند دقیقه طول نکشیده بود با همان سرعت جمع شد. با پایان گرفتن مراسم، مأموران شهرداری مکه در محل حضور یافتند و در پاکسازی محوطه تجمع، با ایرانیان همکاری کردند. یک ساعت بعد، تردد ماشین‌های پربوق مکه چهره عادی خیابان معابده را به این محل بازگرداند.

ص: ۲۱۶

اقدامات پریس سعودی قبل از مراسم

-صبح امروز یکی از ایرانیان که در حرم مشغولصبحت با یک برادر لبنانی و ترغیب وی به شرکت در مارسم برائت بود توسط پلیس دستگیر و به مقرّ پلیس برده می‌شود. در بازپرسی، وی منکر دانستن زبان عربی می‌شود. قاضی به وی می گوید: تو چرا دروغگو هستی؟ تو عربی می‌دانی! به علاوه، ما می‌دانیم امروز مراسم دارید و گفته‌اید اگر همه‌مان کشته شویم مراسم را برگزار می کنیم. ما همه چیز را می‌دانیم.

این ایرانی پس از ساعاتی که در بازداشت بسر برد، آزاد شد.

- امروز حدود یکصد دستگاه اتوبوس نیروهای ضد شورش در بین ساعات دوازده تا چهارده بعد از ظهر در سطح شهر مکه جابجا شدند که عمده خط عبور این نیروها در معابده، خیابان مسجدالحرام و پل حجون تا حرم بوده است. همچنین کلیه مراکز پلیس در سراسر معابده، خیابان مسجدالحرام، پل حجون و اطراف حرم به شکل فوق‌العاده‌ای تقویت شدند. به نظر می‌رسد ترس اصلی سعودی‌ها از سرازیر شدن جمعیت به سمت حرم یا کاخ‌های اطراف حرم بوده است.

- در اطراف محل مجمع مراسم، پلیس ضر شورش سعودی، بهصورت پیاده و تحریک‌آمیز مستقر نشده بود. در مدرسه روبروی بعثه حدود چهادصد نیرو و بر روی پل عابر پیاده خیابان ابطح و در کنار پل مقابل امانهٔالعاصمه شمار قابل ملاحظه‌ای نیرو مستقر شده بود.

- امروز پلیس برخلاف کلیه مراسم، حتی دعای کمیل، تظاهر و مانور آشکار برای ترساندن مردم نداشت.

فقط بین دوازده تا بیست سواری پاترول حامل مأموران پلیس در گوشه‌های مراسم حضور داشتند. به نظر می‌رسید کلیه نیروهای امنیتی مکه بسیج شده بودند که حدود دویست نفر از آنها با چفیه قرمز در مقابل بعثه مستتر بودند. در سراسر مراسم افراد امنیتی همچون

ص: ۲۱۷

کمربندی در اطراف حضور داشتند که تعداد آنان بیش از هزارنفر برآورد شده است.

- حضور دو نفر خارجی- سفید پوست و چشم آبی- در بین نیروهای امنیتی سعودی‌ها نظر برخی از ایرانیان را جلب کرده بود. احتمالًا آمریکایی و یا اروپایی بودند.

- یک هلی‌کوپتر نظامی در بالای مراسم در حال پرواز بود. احتمالًا فرماندهان پلیس یا وزیر کشور به همراه گروه فیلمبرداری در آن حضور داشته و از مراسم دیدن کرده‌اند.

- علی‌رغم ادعای سابق دولت عربستان در مورد مشکل ترافیک و طرح استفاده از یک باند خیابان برای مراسم، پس از مسجّل شدن محل مراسم در جلوی بعثه، پلیس توانست با بستن خیابان‌های منتهی به محل و هدایت اتومبیل‌ها به مسیرهای دیگر، به راحتی مشکل ترافیک را حل کند و هیچ‌گونه ازدحامیصورت نگیرد. شایان ذکر است که این همکاری پلیس در تمام مراسم‌های کشورمان برای نخستین بار بود کهصورت می‌گرفت. سال‌های قبل پلیس با هدایت کلیه اتومبیل‌ها به محل، سعی در ایجاد فشار و به هم زدن مراسم را داشت.

- ده‌ها فیلمبردار و عکاس و حداقل سه دوربین بزرگ فیلمبرداری ماهواره‌ای از سه زاویه مراسم را زیر دید داشته و از مراسم فیلمبرداری می‌کردند. دو اتومبیل مجهز که دارای دوربین‌های قوی و تجهیزات اتوماتیک بودند فیلمبرداری ازصحنه‌های داخل مردم را به عهده داشتند.

در حاشیه مراسم

-صوت، انتظامات و آبرسانی در تمامی مراسم و در طول و عرض محل برگزاری کیفیت عالی داشت.

- تزئین مراسم و ساختمان‌ها توسط پرچم‌ها، عکس‌های حضرت امام و مقام معظم رهبری، ماکت بزرگ قدس، طرح‌های ضد اسرائیلی و ضد

ص: ۲۱۸

آمریکایی و شعارهای پارچه‌ای وحدت و برائت، بسیار خوب بود، اما کمبود عکس‌های حضرت امام رحمه الله در دست مردم محسوس بود.

- وجهه کلی شعارها و سخنرانی‌ها مناسب و بجا و متین بود ولی در بعضی موارد جزئی فضای ایرانی مراسم را قوت می‌بخشید.

- به علت قرائت قطعنامه در ابتدای مراسم چند کاروان که از مسیر مسجدالحرام آمده بودند به گمان پایان یافتن مراسم بازگشتند که البته عده‌ای از آنان را برادران دوباره به مراسم برگرداندند.

- بعضی از زائران کاروان‌های افغانی از فقدان شعار ضد شوروی گله داشتند.

- شرکت زائران در مراسم بسیار خوب بود. درصد شرکت مردان (بیش از ۸۰ درصد) با بود. درصد شرکت زنان نسبت به مردان کمتر بود که البته منطقی به نظر می‌رسید. طبق گزارش‌های اولیه از سیستم بازرسی، تخمین جمعیت ایرانیان شرکت کننده در مراسم بین ۶۰ تا ۷۰ هزار نفر بوده است.

- وجود پرچم‌ها و پلاکاردها در دست مردم، جمعیت را انبوه‌تر نشان می‌داد و ابهت جمعی حاضر در مراسم را چند برابر کرده بود.

- پلیس سعودی در مدخل‌های اصلی محل برگزاری مراسم از ورود خارجاین به مراسم جلوگیری می‌کرد، ولی عده‌ای با اصرار خود به مراسم رساندند.

- تعداد خارجیان گرچه کم ولی قابل ملاحظه بود. عده‌از مسلمانان افغانی، پاکستانی، عرب و ترک دیده شدند. گفته شده که یک کاروان از شیعیان قطیف نیز در مراسم حضور داشته‌اند.

- دو زائر اهل ترکیه با شادی زاید الوصفی شعار می‌دادند. یکی از آنها پرچم سبزرنگ یک ایرانی را گرفته بود و تا پایان مرسام آن را بالای سر خود تکان می‌داد. او می‌گفت:

«از اینکه ایرانیان از حقوق مردم فلسطین، لبنان، افغانستان و کشمیر حمایت می‌کنند بسیار خوشحالیم.»

- یک جوان مصری که از گرمای شدید عرق کرده بود می‌گفت:

ص: ۲۱۹

«از حضور در این اجتماع خوشحالم. متأسفانه آمریکا فکر و عقل سران کشورهای اسلامی را ربوده و اراده را از آنان سلب کرده است.»

- یک زائر یمنی نیز برائت از مشرکان را جزئی از اعمال حج می‌دانست و متذکر شد که مسلمانان باید به آن توجه داشته باشند.

- مردی شیعه اهل احسائ که از حکومت سعودی‌ها متنفر بود می گفت:

«امروز خوشحالم که ایرانیان این شهامت را دارند که در مکه مراسم باشکوه برائت را برپا کنند.»

او با اشاره به کشتار حاجیان ایرانی در سال ۶۶ ادامه داد:

«آنجا محل شهادت ایرانیان بی گناه است. من خودم با چشم‌هایم دیدم که آن سال مأموران سعودی ایرانیان را به گلوله بستند. به نظرم باید این خیابان را «شارع الشهداء» نامگذاری کرد.»

- یک مغازه‌دار مقابل بعثه معتقد بود که با آمدن حاجیان ایرانی دوباره جوّ وحشت و اضطراب در عربستان ضعیف شده و ایرانی‌ها نشان داده‌اند که زیر بار ظلم نمی‌روند. او با اشاره به چند مأمور سعودی گفت:

«آنها مواظب ما هستند، وگرنه ما هم به جمع شما می‌پیوستیم.»

شاگر این مغازه‌دار نیز در ادامهصحبت‌ها گفت:

«شما ایرانیان عجب شهامتی دارید! با اینکه سال ۶۶ حاجیان شما را به خاک و خون کشیدند اما باز هم مراسم برپا کردید و شعاد داید.»

- پس از پایان مراسم، چهار جوان سعودی ضمن مراجعه به یکی از برادران، تقاضا می کند که قسمتی از ماکت قدس را به آنها بدهند، که به جای آن چند پرچم «مرگ بر اسرائیل» به انان داده می‌شود. با مراقبتی که از این چهار جوان سعودیصورت گرفت مشخص گردید که واقعاً پرچم‌ها را مخفی کرده و ازصحنه خارج شدند و عامل پلیس نبوده‌اند.

- امروز پس از پایان یافتن مراسم پرشکوه برائت از مشرکان، نامه‌های تبریک و تشکر قشرهای مختلف زائران ایرانی برای نماینده محترم ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی ارسال شد.

در نامه‌های مذکور از اینکه مراسم پرشور برائت به نحو شایسته‌ای در

ص: ۲۲۰

کنار خانه امن خداوند برپا شده از آقای ری‌شهری به خاطر تلاش‌های خستگی ناپذیرش در این راه تشکر و قدردانی شده است.

عناوین نامه‌های رسیده عبارت است از:

۱. نامه روحانیان بعثه به مقام معظم رهبری

۲. بیانیه روحانیان اهل‌سنت

۳. نامه روحانیان کاروان‌های شهرستان قم

۴. نامه بازرسان کاروان‌های استان مازندران

۵. نامه کاروان قائم‌شهر

۶. نامه کاروان اراک

۷. نامه حجهٔالاسلام دُرّی نجف‌آبادی

به ضمیمه این روز متن کامل نامه روحانیان بعثه و بیانیه روحانیان اهل‌سنت آمده است.

- به دنبال برگزاری مراسم باصلابت اعلام برائت از مشرکان، سرپرست حجاج ایرانی ضمن ارسال نامه‌ای به محضر مقام معظم رهبری حمایت‌های قاطع ایشان در جهت انجام این مراسم و همین‌طور از کلیه زائران بیت‌اللَّه الحرامِ شرکت کننده در این مراسم تشکر کرد. در زیر، متن کامل نامه سرپرست حجاج ایرانی به مقام معظم رهبری را می‌خوانید:

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

محضر مبارک رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیهٔاللَّه خامنه‌ای

ادام اللَّه ظله العالی

سلامٌ علیکم

خداوند متعال را سپاسگزارم که توفیق عنایت فرمود از جوار بیت‌اللَّه الحرام گزارشی را هرچند به اجمال از برگزاری مراسم عظیم و باشکوه برائت از مشرکین ششم ذی‌الحجهٔ الحرام ۱۴۱۱ ه. ق به استحضار برسانم:

بحمداللَّه همان گونه که نظر مبارک بود این مراسم علی‌رغم وسوه انگیزی‌های کینه توزانه دشمنان و نگرانی‌های مأیوسانه برخی دوستان به لطف و عنایت خداوند متعال و دعای بقیهٔاللَّه (عج) و حمایت

ص: ۲۲۱

قاطعانه حضرتعالی، دقیقاً بر اساس موازین انقلاب اسلامی و رهنمودهای حضرت امام رحمه الله- که اجرای کامل آن همواره مورد تأکید آن رهبر عزیز بود- با حضور گسترده و قریب به اتفاق زائران ایرانی و بسیاری از حجاج سایر کشورهای اسلامی در فضایی آکنده از معنویت و حماسه و نظم برگزار گردید. اینجانب لازم می‌دانم از کلیه زائران بیت‌اللَّه الحرام که با شرکت در این مراسم باشکوه به انقلاب اسلامی آبرو دادند و روح امام را شاد و ملت مقاوم ایران را سرافراز نمودند و همچنین از کلیه کسانی که به نحوی در آفرینش این حماسه جاوید نقش داشتند، تشکر و تقدیر نمایم. سلامتی و طول عمر آن رهبر عزیز را از خداوند بزرگ خواستارم.

ششم ذی‌الحجهٔ ۱۴۱۱ ه. ق

مکه مکرمه: محمد محمدی ری‌شهری

بازتاب اولیه مراسم برائت از مشرکان در رسانه‌ها

رسانه‌های سعودی سکوت کامل را رعایت کرده و هیچ اشاره‌ای به برپاییِ مراسم برائت از مشرکان نکردند.

- خبرگزاری آسوشتیدپرس به نقل از شاهدان عینی، عده شرکت‌کنندگان را کمتر از ده‌هزار نفر اعلام کرد.

- خبرگزاری آلمان گفت کهصدها تن از زائران ایرانی، دلگم از روابط ایران و سعودی، در خارج از شهر مکه دست به تظاهرات زدند.

- رادیو آمریکا تعداد شرکت‌کنندگان راصدهزار تن ذکر کرد.

- خبرگزاری فرانسه شرکت‌کنندگان را بیش ازصدهزار تن ذکر کرد.

- رادیو «بی. بی. سی» یک ساعت پس از مراسم گفت: برائت در یک نقطه خارج از شهر مکه برگزار خواهد شد!

- رادیو تهران گفت که توافق نهایی با محل برگزاری تظاهرات تنها چند ساعت پیش از آغاز آن در جلسه‌ای بین وزیران امور خارجه ایران و عربستان سعودی به دست آمد. خبر فوق توسط بعضی از رسانه‌های غربی نیز نقل شد.

ص: ۲۲۲

گفتنی است که خبر فوق از طرف خبرنگاران ایرانی مقیم در مکه به تهران مخابره نشده و بعثه در جریان انتشار این خبر نبوده است. دو رادیوی «بی. بی. سی» و اسرائیل به خاطر حساسیت بیش از حد برپایی مراسم برائت از مشرکان تنها رسانه‌هایی بودند که قبل از انجام مراسم، هرکدام یک خبر کوتاه مخابره کردند.

رادیو اسرائیل قبل از مراسم گفته بود: دیپلمات‌های خارجی گفته‌اند حضور آقای ولایتی در میان زائران ایرانی در طول ده روزی که مناسک حج ادامه خواهد داشت این اطمینان خاطر را به مقامات عربستان می‌دهد که رفتار و کردار ایرانیان در روزهای آینده به آشوب و برهم زدن نظم عمومی کشانده نشود.

رادیو «بی. بی. سی» قبل از برگزاری مراسم اظهار داشت: قرار است امروز مراسم برائت از مشرکان توسط حجاج ایرانی در مکه برگزار شود. این یک آزمایش سخت در روابط دیپلماتیک تازه برقرار شده میان ایران و عربستان است. مذاکرات فشرده بین دو دولت منجر به یک توافقنامه در ماه مارس شد که براساس آن حجاج به حج آمدند. هر دو کشور مایلند که مراسم حج امسال به آرامی برگزار شود. رئیس جمهور رفسنجانی از یکصد و هفده هزار زائر ایرانی خواسته است که به گونه‌ای رفتار کنند که هیچ بهانه‌ای به دست دشمنان اسلام ندهند. اما گفته‌هایی که یادآور کلام آیهٔ‌اللّه خمینی باشد هنوز از جانب حجهٔ‌الاسلام ری‌شهری رئیس حجاج ایرانی به گوش می‌رسد که می‌گوید: حجی که مسلمین در آن از مشرکین برائت نجویند حج نیست. او آمریکا را شیطان بزرگ توصیف کرد.

دیدارها

دیدار با شیعیان افغانستان

آقایان سیدهاشم جعفری، گندمعلی مرادعلی، محمدعلی راسخ،

ص: ۲۲۳

محمدیوسف و محمدابراهیم از شیعیان کابل امروز با حجهٔالاسلام ابراهیمی ملاقات کردند. آنان گفتند:

«گروه ماصدنفر شیعه است که از کاروان جدا شده و مستقلًا در مقابل شعب ابوطالب منزل گرفته است.»

این عده تقاضای کتاب مناسک حضرت امام رحمه الله، یک وسیله نقلیه و یک نفر روحانی برای کارانشان داشتند.

به سئوالات شرعیِ این مراجعان نیز پاسخ داده شد.

دیدار با یک مسلمان پرمشغله

آقای بشیر ادهم پنجاه و سه ساله با مشاغیل رئیس ملی انجمن اسلامی ماداگاسکار، رئیس اتحاد شورای عالی اسلامی در آفریقا، مدیر آموزش ابتدایی وابسته به وزارت آموزش ملی، معلم و مشاور روانکاو و روان‌شناس- که از طرف اجمن وحدت اسلامی جهانی به دبیرکلیِ احمدشریف در تریپولی به مراسم حج دعوت شده است- امروز با آیهٔاللّه جنتی ملاقات کرد و درباره مسائل مورد علاقه طرفینصحبت شد.

در پایان این دیدار، آقای بشیر ادهم به سمینار مجمع تقریب دعوت گردید.

اجازه برای چاپ قرآن

آقای آنعلی خلفان و همراهان وی که از شیعیان مقیم ایالات متحده آمریکا هستند و به کار چاپ و نشر قرآن کریم اشتغال دارند، امروز با آقای تسخیری ملاقات کردند. آنان مایل بودند مجوز چاپ قرآنی را که اخیراً کشورمان در سوریه به چاپ رسانده است بگیرند. در این گفتگو مقرر شد که آقایان مکاتبه کتبی با ایران داشته باشند تا موضوع در اسرع وقت پیگیری شود.

ص: ۲۲۴

مهدویت دروغ در بحرین

امروز آقای محمدمنصور از شیعیان بحرین با حجهٔالاسلام موسوی جزایری دیدار کرد. نامبرده در مورد حوادث بحرین و ظهور فردی به نام عبدالوهاب که ادعای نیابت امام زمان (عج) را کرده و نیز اتحاد عده‌ای از اخباریون و اصولیون سئوالاتی نمود که پاخ‌های لازم داده شد.

خبرها

امروز یکی از سخنرانان مسجدالحرام در پاسخ به سئوال «مشرک کیست؟» گفت: مشرک کسی است که بر سر قبور رفته و زیارت بخواند. جان و مال و ناموس او بر مسلمین حلال است.

گفتنی است که وی این جمله را دوبار تکرار کرد.

یک خبر رسیده حاکی است که کل زائران شوروی ۴۹۰۰ نفر است که به عنوان میهمان فهد به حج آمده‌اند.

تاکنون از سوی دولت عربستان تعداد زیادی فرش وصدها جلد قرآن کریم به مساجد مسلمانان شوروی هدیه شده است. خبر دیگری در همین زمینه حاکی است که حجاج ترکیه با پرداخت مبلغ ۱۴۵۰ دلار و از طریق زمین به حج اعزام شده‌اند. در روز فقط یک وعده غذا به زائران ترکیه داده می‌شود. شمار زائران عراقی کلًا ششصد نفر است که با پرداخت مبلغ ۶۰۰۰ دینار عازم حج شده‌اند. از این تعداد چهل نفر شیعه و مابقی از اهل‌تسنن هستند.

گفتنی است که کسی از شهرهای کربلا و نجف به حج مشرف نشده است.

پس از ازدواج دو دانشجوی مشهدی در مدینه منوره که با همیاری و مساعدت زنان و مردان کاروانشانصورت گرفت، امروز هم یک زوج جوان در «حجر اسماعیل» به عقد یکدیگر درآمدند.

ص: ۲۲۵

در روز مراسم برائت عده‌ای از بچه‌های کم سن و سال به هنگام مشاهده جمعیت ایرانی و بدون زمینه قبلی شعار «نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی» را سر دادند.

تا امروز ۲۸۶ نفر از ایرانیان خارج از کشور که به حج تشرف یافته‌اند در کاروان‌های مختلف ایرانی اسکان داده شده‌اند.

امروز سه زائر مجروح حادثه تصادف جاده مدینه به مکه از بیمارستان مرخص شدند. بنابراین خبر، آقایان احمد اشرف اسلامی، سعید کریمی و محمود جفاجردی از بیمارستان اجازه مرخصی یافتند. به این ترتیب، از مجروحان حادثه جاده مدینه به مکه آقای مصطفی دهری همچنان در بیمارستان جمهوری اسلامی بستری است. ضمناً آقای جمالی نسب یکی دیگر از مجروحان این حادثه که در بیمارستان النور عربستان بستری است، همچنان در حال اغما بسر می‌برد و متأسفانه حال وی رضایت‌بخش نیست.

امشب مردی عرب، یک زائر مسنّ ایرانی را متهم به جیب‌بری کرد و او را تحویل شرطه داخل مسجدالحرام داد. در این حال، چند زائر ایرانی به آنان نزدیک شده و جویای مسئله می‌شوند. شرطه به یکی از ایرانیان می‌گوید این مرد عرب گفته است که پیرمرد ایرانی قصد سرقت پول‌های او را داشته است. پس از ترجمه این سخنان برای پیرمرد، زائر ایرانی که تا آن لحظه نمی‌دانست ماجرا چیست، به شدت خشمگین شد و در حالی که رو به کعبه به شدت می‌گریست گفت: این تهمت بزرگی است! زائران ایرانی نیز دست عرب را می‌گیرند و به شرطه‌ها می‌گویند این مرد یا باید تهمت را ثابت کند و یا ما برای اعاده حیثیت این زائر پیر ایرانی از وی شکایت خواهیم کرد. آن مرد عرب و شرطه‌ها با دیدن این دفاع حق‌طلبانه و اتحاد زائران ایرانی، عذرخواهی می‌کنند و عاقبت با وساطی شرطه‌ها ماجرا خاتمه می‌یابد.

امروز در حالی که یکی از زائران ما در محوطه مسجدالحرام مشغول خواندن نماز بود، یک زن پاکستانی با گرفتن جتر خود روی سر او، از تابش آفتاب به روی این نمازگزار ایرانی جلوگیری نمود و از این طریق محبت و علاقه خود را به کشور همسایه و مردم انقلاب کرده آن نشان داد. این بانوی پاکستانی

ص: ۲۲۶

پس از پایان نماز، ضمن اظهار علاقه به مسلمانان ایرانی، از انقلاب اسلامی تقدیر کرد و خود را یکی از پیروان این نهضت شمرد.

ص: ۲۲۷

چهارنشبه ۲۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۶ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

پیام مقام معظم رهبری، در جمع آزادگان، تقدیر از پیام‌آوران برائت، به سوی قربانگاه، همگرایی مذاهب اسلامی

ص: ۲۲۸

پیام‌ها

پاسخ مقام معظم رهبری به تلگرام سرپرست حجاج ایرانی

در پاسخ به تلگرام سرپرست حجاج ایرانی که روز قبل به محضر مقام معظم رهبری مخابره گردید، امروز متن زیر از سوی ایشان به مکه مکرمه ارسال شد:

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

جناب حجهٔالاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ محمد محمدی ری‌شهری

دام بقائه الشریف

با سلام و تحیت، از خبر برگزاری با عظمت مراسم برائت از مشرکین جبهه سپاس به درگاه خداوند جلت عظمته سوده، آن را ناشی از تفضل الهی و توجیهات خاصه حضرت بقیهٔ اللّه روحی فداه بر ملت مؤمن و فداکارمان می‌دانم. بر حجاج بیت‌اللّه الحرام که با حضور فعال خود توانسته‌اند به

ص: ۲۲۹

مراسم حج سبغه ابراهیمی- محمدیصلی الله علیه و آله ببخشند و روح ومقدس امام راحل رضی الله عنه را شادمان کنند، این موفقیت بزرگ مبارک باد. امیدوارم توفیق انجام کامل مناسک حج، فضل الهی را بر همه آنان کامل گرداند.

لازم می‌دانم از شرکت فعال همه برادران و خواهران ایرانی و غیرایرانی مخصوصاً جانبازان عزیز و آزادگان محنت کشیده و خانواده‌های مکرم شهیدان وبالاخص شهدای حج خونین که عطرجهاد و شهادت را در این مراسم پراکندند تشکر نمایم و از جنابعالی و دیگر خدمتگزاران عزیز حجاج و نیز از وزیر محترم خارجه که هریک به نحوی مخلصانه در راه اعلای کلمه توحید در این مراسم تلاش نموده‌ایدصمیمانه قدردانی و تشکر کنم.

والسلام علیکم ورحمهٔاللّه وبرکاته

علی حسینی خامنه‌ای

قدردانی نماینده ولیّ‌فقیه از زائران بیت‌اللّه الحرام

حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری، نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی طی پیامی از حضور گسترده زائران بیت‌اللّه الحرام در تظاهرات برائت تشکر و قدردانی کرد. متن این پیام که امروز انتشار یافت به شرح زیر است:

خواهران و برادران عزیز، زائران گرامی بیت‌اللّه الحرام

حضور گسترده و دشمن‌شکن شما در اجتماع عظیم برائت از مشرکین، بار دیگر کوس رسوایی رسانه‌های تبلیغاتی استکبار را بهصدا درآورد و خواب خوش دشمنان انقلاب اسلامی را که بیهوده درصدد حذف نام خمینی کبیر از خاطره نسل برانگیخته علیه سلطه شیطان بزرگ آمریکای جنایتکارند، آشفته کرد. شما غیورمردان و شیرزنان روح بلند امام راحل را شاد و رهبر معظم انقلاب را سرافراز و حضرت بقیهٔاللّه الاعظم را خشنود و حج ناتمام شهدای مظلوم فاجعه خونین بیت‌اللّه الحرام را تمام کردید. قلم و زبان اینجانب به عنوان خدمتگزار کوچک، قاصر از ترسیم عظمت و شکوه

ص: ۲۳۰

حرکت الهی شما است. از خدای کعبه عاجزانه می‌خواهم همه شما را مشمول رحمت واسعه خویش قرار دهد و به ضیافت حقیقی خود مفتخر فرماید.

محمد محمدی ری‌شهری

دیدارها

دیدار با کاروان‌های آزادگان

امشب، شب هشتم ذی‌حجه، ستاره‌های آزادی گرد هم آمدند تا در رثای امام محمد باقر علیه السلام به تعزیت بنشینند. آزادگانی که بیش از هشت سال در زندان‌های تیره بغداد، با دل‌هایی به روشنی آفتاب،صبر کرده بودند، اینک به حج مشرف شده‌اند. شوق زیارت خانه خدا در آینه‌های غمّاز دل‌هایشان مکرر می‌شود و منشور باشکوهی ازصفا تجسم پیدا می‌کند.

در ادامه دیدارهای کاروان‌ها با نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی، امشب آزادگان عزیز با آقای ری‌شهری دیدار عمومی داشتند. در این مراسم ابتدا حجهٔالاسلام ابوترابی نماینده محترم ولی فقیه در امور آزادگان سخنرانی کرد و ضمن دعا برای علوّ درجات حضرت امام و مستدام بودن سایه پرخیر و برکت ادامه دهنده راه ایشان، از خداوند درخواست کرد که به آزادگان، در وفاداری به مقام معظم رهبری و انجام وظیفه در طول زندگی، توفیق عنایت کند. در ادامه این مراسم، حجهٔالاسلام توسلی از اعضای دفتر حضرت امام رحمه الله به سخنرانی پرداخت و از روند امور حج، حجاج و آزادگان قدردانی و تشکر کرد. ایشان با اشاره به سوره حج و آیات مربوط به این مناسک در قرآن مجید، به توضیح خطبه حضرت رسولصلی الله علیه و آله در حجهٔالوداع پرداخت. آقای توسلی به مناسبت فرارسیدن روزهای وقوف در عرفات و منی، در ادامه سخنان خود به دعای عرفه سیدالشهداء پرداخته و حاضران را به مغتنم شمردن ایامی که در جوار کعبه می‌گذرانند فراخواند و گفت:

ص: ۲۳۱

«بکوشیم در کنار خانه خدا رذایل اخلاقی را از خود دور کنیم و تصمیم بگیریم حق نظام جمهوری اسلامی را- هرکس به نوبه و توانای خود- ادا کنیم.»

مراسم با مرثیه خوانی و نوحه سرایی در رسای امام معصوم و بارش اشک از چشمان روشن ستارگان آزادی پایان گرفت.

بینای سیاست

آقای محمد نجیب که نابینا و امام جماعت یکی از مساجد نابلس می‌باشد به بخش مراجعات بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرده و با آیهٔاللَّه امینی دیدار کرد. او در این دیدار به مواردی چون مظلومیت ملت فلسطین، جنایات اشغالگران قدس، ضرورت ادامه مبارزه، و ضرورت حمایت همه‌جانبه از قیام فلسطین اشاره نمود.

پرداخت وجوهات

دو تن از شیعیان بحرین در جهت پرداخت وجوهات به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و سئوالاتی پیرامون شطرنج و حجاب مطرح نمودند که توسط آیهٔاللع معصومی به ایشان پاسخ‌های لازم داده شد.

همچنین پنج تن از منطقه شرقیه عربستان نیز امروز برای پرداخت وجوهات به ایهٔاللَّه جنتی مراجعه کردند.

آروزی دیدن ایرانیان

آقای عبدالرئوف الف. از مسلمانان تونس به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرد و ضمن اعلام این نکته که در خانواده‌ای غیر ملتزم به ارزش‌های دینی به دنیا آمده و مشغور به کار در نجران عربستان است، عنوان نمود:

ص: ۲۳۲

«هرساله از خدا می‌خواستم که ایرانیان را به حج بیاورد تا با آنان ملاقات کنم و سئوالاتی در مودر اسلام از ایشان بپرسم.»

مزاحمت پاپ

چهار تن از لبنانی‌های مقیم ساحل عاج ضمن ملاقات با حجهٔ‌الاسلام اوحدی اظهار داشتند:

«در ساحل عاج، با توجه به قطع رابطه جمهوری اسلامی ایران با آن کشور پس از برقرار رابطه سیاسی بین ساحل عاج و رژیم اشغالگر قدس، از فقدان مبلغان شایسته مذهبی رنج می‌بریم.»

آنان در ادامهصحبت‌های خود عنوان نمودند:

«به جهت اهمیت منطقه ساحل عاج، مسیحیت سرمایه گذاری فراوانی نموده و تاکنون سه بار پاپ به آن منطقه سفر کرده است. آنان ایجاد فعضی مؤسسات خدماتی و درمانی را بهترین وسیله تبلیغ قرار داده‌اند که هم‌اکنون گروه‌های میسیونری مسیحیت در این مؤسسات مشغول فعالیت هستند.»

پاسخ به سئوالات شرعی و اجتماعی

چهار تن از برادران شیعه شرقیه عربستان ضمن ملاقات با آیهٔ‌اللّه امینی درباره قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مجلس خبرگان و شرایط اعضاء و کیفیت انتخاب آنان، شورای نگهبان، کیفیت نظارت رهبر بر مجلس شورای اسلامی و ... سئوالاتی مطرح نمودند که به طور مفصل به آنان پاسخ گفته شد. همچنین امروز دو تن از خواهران شیعه منطقه شرقیه ضمن مراجعه و ملاقات با علما، سئوالات شرعی خود را مطرح و پاسخ‌های لازم را دریافت نمودند.

ص: ۲۳۳

گزارش‌ها

وضعیت زائران ایرانی در آستانه ایام تشریق

شمـار زائران ایرانیِ حاضـر در مکـه، در این روز برابر بـا ۱۱۷۰۶۴ تن اعلام شـد. این عـده در قالب ۹۱۵ کـاروان وارد مکه مکرمه شده‌انـد. گرچه تـا به امروز آمـار زائران کشورهـای اسـلامی از سوی دولت عربسـتان انتشـار نیافته اما شواهـد حاکی از آن است که بیشترین تعداد حاجیان، از ایران به حج عازم شده‌اند.

با نزدیک شـدن ایام تشـریق، حاجیانْ مکه را به سوی عرفات و منی ترک خواهند کرد. این در حالی است که براساس گزارش‌هایی که در این روز توسـط مقامـات مسـئول در سـتاد حـج مکه عنوان شـد کلیه امکانات برای انتقال زائران ایرانی به عرفات و منی آماده شـده است. اتوبوس‌هاس سـقف‌دار و بـدون سـقف برای انتقال کلیه خواهران و برادران مشـخص شده و در اختیار مدیران کاروان‌ها قرار گرفته است. چادرهایی که محل اسـتقرار زائران کاروان‌ها خواهد بود توزیع و مشخص شده است. همچنین کلیه مراکز خدماتی برای زائران ایرانی در عرفات و منی مستقر شده‌اند.

یکی از مسائل مهم در این روزها مسـئله تغـذیه و نیز دستیابی به آب آشامیـدنی است. مسـئولان مربوط در این زمینه عنوان نموده‌اند که دستیابی به آب در مواقف با مشکلی مواجه نخواهد بود و طی این ایام زائران با غذاهای سرد و پخته نشده پذیرانیی خواهند شد.

گزارشی از برگزاری نخستین جلسه گردهمایی مجمع التقریب بین المذهب الاسلامیه

صبح امروز نخستین سـمینار بین‌المللی مجمع التقریب بین المذاهب الاسـلامیه با شـرکت بیش از یکصد و پنجاه تن از شخصـیت‌های علمی و مذهبی از

ص: ۲۳۴

هجده کشور جهان در مکه مکرمه بر گزار شد.

در این سمینار که با حضور اعضای اصلی مجمع التقریب بین المذاهب و نمایندگان مذاهب مختلف اسلامی در مکه مکرمه تشکیل شد و تا ظهر امروز ادامه داشت افرادی از کشورهای گوناگون چون فیلیپین، بنگلادش، آفریقای جنوبی، انگلستان، زیمبابوه، هندوستان، یوگسلاوی، مالزی، نیجریه، تانزانیا، استرالیا، مالی، بحرین، لبنان، افغانستان، سیرالئون، مغرب، عراق و جمهوری اسلامی ایران شرکت داشتند.

این نشست که به ابتکار جمهوری اسلامی و با حضور حجهٔالاسلام محمدی ری‌شهری نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی بیت‌اللَّه الحرام در محل سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه تشکیل شد، با تلاوت آیاتی از کلام‌اللَّه مجید آغاز گردید. سپس هیأت رئیسه، متشکل از آقایان دکتر ابوبکر کارگیو از سیرالئون، مفتی محمد مکرم از هندوستان، استاد احمدالحق از بنگلادش و به ریاست جناب حجهٔالاسلام والمسلمین واعظزاده تشکیل شد.

اولین سخنرانی توسط حجهٔالاسلام والمسلمین تسخیری به نمایندگی از سوی نماینده محترم ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی حضرت حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری ایراد شد. ایشان ضمن خوشامدگویی به میهمانان و پیروان مذاهب مختلف و بر تأکید بر اهمیت اتحاد بین مسلمانان و ضرورت نزدیک‌تر شدن این مذاهب به یکدیگر، اظهار داشت:

«هدف از تشکیل مجمع التقریب اذغام مذاهب نیست بلکه منظور یافتن زمینه‌های مشترک برای تقریب می‌باشد.»

سخنران در این زمینه به آراء علمای بزرگ جهان اسلام از جمله مرحوم آیهٔ‌اللَّه العظمی بروجردی، حضرت امام خمینی رحمه الله، شیخ شلتوت و دیگران اشاره نمود و اظهار داشت:

«هزاران حکم مشترک فقهی زمینه قوی تقریب بین مذاهب را فراهم می‌آورد.»

ایشان همچنین با اشاره بر ضرورت وحدت رهبری در جهان اسلام به

ص: ۲۳۵

عنوان یکی از ارکان وحدت اسلامی، ولایت فقیه را بهترین راه حل برای این نیاز اعلام کرد.

پس از این سخنرانی که به زبان عربی ایراد و به انگلیسی ترجمه شد، حجهٔالاسلام والمسلمین واعظزاده رئیس مجمع التقریب بین المذهب الاسلامیه، با اشاره به نقش کعبه به عنوان نهاد وحدت و حج به مثابه مراسمی که ایجاد کننده وحدت اسلامی است، به توضیح اهداف تشکیل مجمع پرداخت و گفت:

«حضرت امام خمینی رضی الله عنه تأکید زیادی بر وحدت میان مسلمانان کرده‌اند و اکنون نیز حضرت آیهٔاللّٰه خامنه‌ای با تداوم راه حضرت امام توجه خاصی به این مسئله مهم دارند.»

ایشان در سخنان خود با اشراه به اصل لزوم احترام به سایر مذاهب، تأکیدات حضرت امام خمینی رحمه الله و حضرت آیهٔاللّٰه خامنه‌ای را بر ضرورت وحدت یادآوری کرد و نمونه‌ای از آن را ذکر موضوع تقریب بین مذاهب در پیام حج سال جاری مقام معظم رهبری دانست.

سخنران با یاد اهداف تشکیل مجمع التقریب که به ابتکار حضرت آیهٔاللّٰه خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی تشکیل شده اقداماتی را که تاکنون در این زمینه به عمل آمده است متذکر گردید. ایشان مسئولان جمهوری اسلامی ایران را یکی از بزرگترین قدرت‌های جهان اسلام دانست که در راه تحقق وحدت مسلمانان تلاش می‌کند.

سخنران بعدی استاد محمد امینی راستی از علمای اهل‌سنت ایران و مدرس حوزه علمیه سنندج بود که در سخنرانی خود به ابعاد وحدت آفرین حج اشاره نمود.

پس از پایان نخستین دور نشست و پذیرایی از مدعوین، دومین دور جلسه به ریاست حجهٔالاسلام واعظزاده خراسانی و با هیأت رئیسه متشکل از آقایان عبدالرئوفصوفی از آفریقای جنوبی، آقای دمبا حامد سی‌سی از مالی و مولوی اسحاق مدنی از ایران دنبال شد.

اولین سخنران این بخش از سمینار دکتر شهیدی، عضو شورای

ص: ۲۳۶

مجمع التقریب بود که در سخنرانی خود- که به زبان عربی ایراد شد- ضمن اشاره به سوابق تاریخی تقریب بین مذاهب و وحدت موجود در زمان رسول اکرمصلی الله علیه و آله و با ذکر زمینه‌های قرآن وحدت اسلامی، ضرورت تلاش کلیه مسلمانان را برای شناخت بیشتر مذاهب به منظور تحقق وحدت یادآور شد.

سخنران بعدی آقای مولوی عبدالوهابصدیقی، مرشد طریقه نقشبندیه در اروپا و استاد دانشگاه کاونتری انگلستان بود کهصحبت‌های خود را با تلاوت آیه شریفه «إِنَّ اللَّه وَمَلائِکَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَی النَّبِی ... (احزاب/ ۵۶) آغاز کرد. او اصل مهم وحدت را محبت بین مسلمانان دانست و افزود:

«احترام به اهل‌بیت عصمت و طهارت یک وظیفه است و اهل‌سنت نیز می‌دانند که حبّ و محبت به اهل‌بیت مورد عنایت خاص پیامبر گرامی اسلامصلی الله علیه و آله است.»

سخنران در ادامه، ضرورت گردهمایی و تبادل نظر را راه حل خوبی برای رسیدن به وحدت دانست و عنوان نمود که در این راه احترام به یکدیگر از واجبات است. وی با اظهار این نکته که اختلاف بین آراء قابل تحمل است لکن تفرقه قابل پذیرش نیست، عوامل خارج از اسلام و دشمنان دین مبین را عامل تفرقه دانست. ایشان از انقلاب اسلامب ه عنوان انقلاب کلیه مسلمانان جهان نام برد و آن را خاص ایرانیان ندانست.

پس از مولویصدیقی، آقای یحیی کریستین از کشور فرانسه به سخنرانی پرداخت و درباره وحدت و زمینه‌های آن در ابعاد مختلف بحث نمود.

سپس آقای عبداللّه چله‌پیچ استاد دانشگاه از کشور یوگسلاوی به سخنرانی پرداخت و در سخنان خود اشتیاق مسلمانان آن کشور را در آغاز حرکت وحدت اسلامی اعلام نمود. وی امام خمینی رحمه الله را بیدار کننده مسلمانان یوگسلاوی دانست و اظهار امیدواری کرد که مسلمانان آن دیار بتوانند مظاهر اسلام را به طور کامل در جامعه خود پیاده کنند. وی در ادامه به توطئه‌های دشمنان برای به انزوا کشیدن جمهوری اسلامی ایران و جدا کردن آن از جامعه جهانی اشاره کرد و گفت:

ص: ۲۳۷

«دشـمن تلاش می‌کند جامعه اسـلامی و بخصوص دنیای عرب را از ایران بترساند و بدین وسـیله زمینه‌های جدایی آنان را از انقلاب اسلامی فراهم سازد.»

آخرین سـخنران این سـمینار آقـای مولانا شـیخ احمـدالحق از بنگلادش بود که با اشاره به تلاش‌های حضـرت امام خمینی رحمه الله برای بیداری و به حرکت واداشـتن مسلمانان، اشعاری به زبان فارسی قرائت کرد و از خداوند خواست که مجمع را ر تحقق بخشیدن به اهداف حضرت امام رحمه الله موفق نماید.

در پایـان سـمینار، حجهٔالاسـلام والمسـلمین واعظزاده خراسـانی از حضار تشـکر کرد و تلگرام شـرکت کننـدگان در مجمع را که به محضـر حضـرت آیـهٔاللّه خامنه‌ای مخابره شـد قرائت نمود. در این تلگرام از اقدامات امام گونه مقام معظم رهبری در تأسـیس مجمع التقریب بین المذاهب و تلاش برای ایجاد وحدت بین مسلمانان جهان قدردانی شده است.

خبرها

گروهی از زائران آذربایجان شوروری که در تظاهرات برائت از مشـرکان شـرکت کرده بودند ضمن اظهار خرسندی از این موضوع گفتند حدود دویست و پنجاه نفر از زائران شوروی به طور پراکنده در این تظاهرات حاضر شده بودند.

یک زائر پاکستانی که در مراسم برائت شرکت کرده بود اظهار داشت که ملت ایران تنها ملتی است که برای دستیابی به خواسته‌های به حق خود تـا آخرین نفس پافشـاری می‌کنـد و باالاخره موفق می‌شود؛ و این خصوصـیتی است که از امام خمینی رحمه الله به ارث برده است.

گفتـه می‌شـود کهـخ نیروهـای امنیـتی عربسـتان دیروز (روز برائـت) از خروج زائران خـارجی از ساختمان‌هـای تحت اختیـار آنـان جلوگیری کردنـد و مسـلمانان که به اجبـار داخـل ساختمـان نگه داشـته شـده بودنـد از بالکن‌هـا و پنجره‌هـا، با تکان دادن دست، با شرکت کنندگان در تظاهرات برائت از

ص: ۲۳۸

مشرکان ابراز همبستگی می کردند.

پس از پایان مراسم برائت، زائران برخی از کشورهای اسلامی با شنیدن خبر برگزاری تظاهرات برائت از مشرکان، ضمن اظهار تأسف از بی‌اطلاعی از محل برگزاری، از زائران ایرانی به خاطر بی‌خبر گذاشتن آنان کلایه کردند.

بنابر اخبار رسیده معدودی از زائران که بدون دلیل موجه در تظاهرات شرکت نکرده بودند شدیداً دچار حسرت و ابراز شرمساری کرده‌اند.

سه نفر از بانوان زائر مصری طی گفتگو با بانوان زائر ایرانی ضمن اعلام همبستگی با انقلاب اسلامی و ابراز علاقه شدید نسبت به حضرت امام خمینی رحمه الله بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و تأسف عمیق نسبت به ارتحال ایشان، در حالی که می گریستند، مبلغ سیصد ریال سعودی به خواهران زائر ایرانی تحویل دادند و از آنان خواستند که این هدیه در ساخت مرقد حضرت امام مصرف شود.

صبح امروز شش تن از زائران کاروان ۲۴۱۰۳ در تصادف با یک دستگاه وانت مصدوم و مجروح شدند. این افراد ابتدا به بیمارستان سعودی و سپس به بیمارستان هیأت پزشکی کشورمان منتقل گشتند. از این جمع، چهار تن که جراحات سطحی داشتند مرخص و دو تن دیگر در بیمارستان بستری شدند. راننده خاطی سعودی دستگیر شده و اقدامات لازم جهت احقاق حق مصدومان در حال انجام است.

امروز بخش فارسیصدای آمریکا در برنامه خبری خود اعلام کرد کهصدها هزار زائر ایرانی در مکه تظاهراتی برپا کردند.

از ساعت ۲۳ امشب، طبق روال معمول، قاریان قرآن در طبقه دوم مسجدالحرام تجمع کرده و به قرائت قرآن کریم پرداختند. این مراسم که با حضور آیات عظام آقایان جنتی و خزعلی و همچنین حافظان قرآن مجید برگزار شد، تا ساعت یک بامداد به طول انجامید و مورد استقبال شایان توجه حجاج غیرایرانی قرار گرفت. پس از ختم قرائت قرآن، یکی از مداحان خودسرانه و

ص: ۲۳۹

خلاف توصیه‌های بعثه مقام معظم رهبری به مداحی پرداخت. مسئله پس از درگیری کوچکی با تذکر حاضران خاتمه یافت.

به مناسبت هفتمین شب درگذشت قربانیان سانحه تصادف اتوبوس حامل زائران ایرانی در جاده مدینه- مکه، مراسمی در محل کاروان ایشان برگزار شد. در این مراسم معاونت محترم امور بین‌الملل بعثه ولیّ‌فقیه شرکت داشت.

امروز یک راننده تاکسی سعودی خطاب به یکی از زائران ایرانی گفت:صدای «الموت لامریکا والموت لاسرائیل» شما بلند بود و ما که نمی‌توانستیم در مراسم شما شرکت کنیم، از اینصدای رسا لذت می‌بردیم.

ص:۲۴۰

ص: ۲۴۱

پنجشنبه ۳۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۷ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

بازتاب فجر، مصاحبه مطبوعاتی سرپرست حجاج ایرانی

ص: ۲۴۲

گزارش‌ها

ابراز خرسندی مسلمانان از مراسم برائت از مشرکان

به دنبال برگزاری موفقیت‌آمیز مراسم برائت از مشـرکان و شرکت پرشور حجاج ایرانی، مسلمانان کشورهای دیگر خرسندی خود را از برپایی این مراسم همچنان ابراز می‌دارند و در اظهارات خود به نیکی از آن یاد می‌کنند. یکی از جوانان مکه در گفتگویی گفت: «نبـودن زوار ایرانی در سه سـال گذشـته، کاملًا حـج را بی‌معنی کرده بود. بـاور کنیـد که مردم عربسـتان منتظر آمـدن زائران ایرانی بودند. امروز جمهوری اسلامی در منطقه محور اساسی سیاست‌ها است.»

یک راننده وانت از اهالی بنگلادش که در یکی از وزارتخانه‌های کشور عربستان به کار اشتغال دارد گفت:

«حج بدون ایرانی‌ها حج نیست. ما در اینجا از تبعیض‌ها رنج می‌بریم.

ص: ۲۴۳

قبل از جنگ خلیج دوهزار و دویست ریال حقوق می‌رگفتم ولی اکنون هزار و ششصد ریال دریافت می‌کنم. در اینجا بین ما و سعودی‌ها خیلی تفاوت وجود دارد.»

یک پلیس سعودی که درصف نماز جماعت با یکی از حجاج ایرانی گفتگو می‌کرد اظهار داشت:

«صدام یک متجاوز و یک جنایتکار است. حقانیت جمهوری اسلامی ایران برای ما ثابت شده و اکنون رابطه ایران و عربستان خوب است. من می‌دانم که آمریکا دلش به حال ما و کویت نسوخته بلکه به دنبال بردن نفت ما است.»

دیروز یکی از روحانیان کاروان‌ها که برای اقامه نماز به مسجد محل کاروان خود رفته بود، پس از پایان مراسم نماز با امام جماعت این مسجد به گفتگو می‌نشیند. امام جماعت در اینصحبت می‌گوید که ما افتخار می‌کنیم در کشوری مانند ایران زبان عربی و آموزش قرآن جزء برنامه‌های درسی قرار گرفته است.

امام جماعت مسجد می‌گوید:

«شما ایرانی‌ها در چشم ما جا دارید. من وصیتنامه امام خمینی را خوانده‌ام. می‌دانم که این مرد از سوی خدا هدایت شده بود و چنین حرکتی در سطح جهان ایجاد کرد. امت اسلامی متأسفانه امروز متفرق هستند و آمریکای ملعون و انگلیس خبیث دشمنان امت اسلامی‌اند. خدا آنها را به همراهصدام لعنت کند. من وقتی جانبازان شما را می‌بینم که در اینجا به نماز می‌ایستند، خدا می‌داند که قلبم به درد می‌آید.»

امام جماعت این مسجد در ادامه گفتگوی خود اظهار داشت:

«امروز فرهنگ غرب مثل خودن در رگ‌های مسلمانان به جریان افتاده است. من به ترکیه، پاکستان، مصر، سوریه و لبنان سفر کرده‌ام. در این کشورها جز پستی چیزی ندیده‌ام. زمان شاه یک‌بار به ایران آمدم، بعد از انقلاب نیز به کشور شما سفر کردم. دیده‌ام که وضع دگرگون شده است.»

یکی از شهروندان سعودی در اظهارات خود با یکی از حجاج ایرانی گفت که خدا رحم کرد شما ایرانی‌ها عربی نمی‌دانید، وگرنه نسل آمریکا را در

ص: ۲۴۴

عربستان بر می‌داشتید.

چند تن از مغازه‌داران شهر مکه نیز گفتند در این سه سالی که شما ایرانی‌ها نبودید، حج رونقی نداشت.

مصاحبه‌ها

جای بســـی افتخار است که حجاج به نمایندگی از طرف ملت ایران، مراسم برائت از مشـــرکان را با شکوه کم‌نظیری در کنار خانه خدا برگزار کردند.

حجهٔ‌الاسـلام والمسـلمین محمدی ری‌شـهری نماینده ولیّ‌فقیه و سـرپرست حجاج ایرانی، روز گذشته در یک کنفرانس مطبوعاتی و تلویزیونی با حضور خبرنگاران اعزامی به مکه مکرمه، چگونگی برگزاری مراسم برائت از مشرکان را تشریح کرد و گفت:

«پس از سه سال بار دیگر فریادهای کوبنده مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل در فضای این شهر مقدس طنین افکند.»

وی با اشاره به ضرورت و اهمیت انجام مراسم برائت از مشرکان به عنوان یک فریضه سیاسی- عبادی گفت:

«برای ملت مقـاوم و عزیز مـا جای بسـی افتخار و سـربلندی است که زائران ایرانی بیت‌اللَّه الحرام به نماینـدگی آنها، مراسم برائت از مشرکان را با شکوهی کم‌نظیر و سرشار از معنویت در کنار خانه خدا برگزار کردند.

عامل اصلی این توفیق عظیم جز عنایت خاص خداوند متعال و دعای بقیهٔ‌اللَّه (عج) و بندگانصالح خدا و نیز حمایت قاطع رهبر معظم انقلاب نبوده است.»

آقای ری‌شهری در مورد تعیین جا برای برگزاری این مراسم گفت:

«مسئله ضـرورت برگزاری حـج به عنوان یـک فریضه مهم سیاسـی- عبادی ایجاب می‌کرد که از سوی مسـئولان جمهوری اسـلامی تلاش‌های جدی برای اینکه مسلمانان مقاوم ایران بتوانند در این کنگره عظیم شرکت

ص: ۲۴۵

کننـدصورت گیرد. این تلاش از زمان حضـرت امام رحمه الله آغاز شـد و امسال با پـذیرش حداقلّ شـرایط جمهوری اسـلامی ایران توسـط مقامـات عربسـتان سـعودی، زمینه برگزاری مراسم حـج فراهم شـد. نکته اصـلی در این زمینه تعیین محـل تجمـع زائران برای برگزاری مراسم برائت از مشرکان بود.»

آقای ری‌شهری افزود:

«علی‌رغم قولی که مقامات سـعودی داده بودند، حتی پس از ورود من به شهر مدینه منوره این امر در هاله‌ای از ابهام بود که بالاخره مراسم برائت از مشـرکان را در کجـا بایـد انجـام دهیم. البته مقامات عربسـتان چنـدین محل را پیشـنهاد کرده بودنـد هیچیک از آنها نمی‌توانست مورد قبول ما باشد، چرا که اصولًا این اماکن با فلسفه برگزاری مراسم برائت از مشرکان منافات داشت و حتی به جرأت می‌توان گفت که اهانتی به ملت ما بود. ابتدا با مسـئولان عربسـتان سـعودی مذاکره کردیم، اما متأسـفانه در برخوردهایی کهصورت گرفت و تماس‌هایی که انجام شد، نتیجه ملموسـی حاصل نگردید. تا اینکه حدود شـش روز قبل از مراسم، احساس کردم اگر روند امور این گونه و به این شـکل پیش برود، احتمالًا برنـامه مراسم برائت از مشـرکان انجام نخواهـد گرفت و یا اگر مکان‌های پیشـنهاد شده را بپذیریم، آن هدفی که این مراسم تعقیب می‌کند، تأمین نخواهد شد. قطعاً اگر ما در کنار انجام فریضه عبادی- سیاسـی حج، مراسم برائت از مشـرکان نداشـته باشـیم، بهتر از آن خواهـد بود تا این گونه مراسم در مکانی غیرمناسب برگزار شود. به همین دلیل بنـده احسـاس تکلیف کردم و در مورد تعیین محـل تجمع به این نتیجه رسـیدم که در جلوی بعثه مقـام معظم رهبری این مراسم باید برگزار شود. با این همه، تصمیم خود را به مقامات عربستان اعلام نکردم؛ چون تا آخرین لحظه‌ای که برای ما امکان داشت بایدصبر می‌کردیم و چنانکه محل مناسبی از سوی سـعودی‌ها پیشـنهاد می‌شـد، می‌پذیرفتیم. بالاخره روز شـنبه گذشـته طی نامه‌ای، رسـماً به مسئولان عربستان اعلام کردم که در حال حاضر اگر جایی را هم معرفی کنید، دیگر نمی‌توانیم برنامه‌ریزی کنیم. ما مراسم برائت از مشرکان را در مقابل بعثه برگزار خواهیم کرد. مسئولان عربستان مخالفت‌های خود را به اشکال گوناگون

ص: ۲۴۶

ابراز کردند و طی سه روز، گفتگوها و مکاتبات زیادی انجام گرفت. روز آخر پیغام دادم که اگر مقامات عربستان حتی خود مسجدالحرام را برای برگزاری مراسم مشخص کنند ما قبول نخواهیم کرد، چرا که فرصت برنامه‌ریزی نداریم. پس از اینکه مقامات عربستان به این نتیجه رسیدند که تصمیم ما برای برگزاری مراسم در محل تعیین شده جدی و تغییر ناپذیر است، یک ساعت قبل از برگزاری مراسم که تقریباً مردم برای شرکت در مراسم حرکت کرده‌بودند اعلام کردند که موافق هستند این مراسم در مقابل ساختمان بعثه مقام معظم رهبری برپا شود.»

آقای ری‌شهری در ادامه این گفتگو افزود:

«همه کسانی که در این مراسم شرکت داشتند، شاهد بودند که مراسم فوق‌العاده باشکوه برگزار شد و حتی رسانه‌های استکبار که غالباً واقعیات را منعکس نمی‌کند علی‌رغم شیطنت‌هایی که دارند، نتوانستند این واقعیت را کتمان کنند.»

ایشان اضافه کرد:

«خاطره تلخ فاجعه خونین مکه در سال ۶۶ نه تنها اثر منفی روی حجاج ما نگذاشته بلکه انگیزه آنها را برای حضور در مراسم برائت از مشرکان جدی‌تر و قوی‌تر کرده بود. حضور حجاج سایر کشورهای اسلامی هم در این مراسم برای کسانی که درصحنه بودند کاملًا محسوس بود. اینها نشان می‌دهد که وقتی مردم مقاوم ما در امری احساس تکلیف می‌کنند، هیچ‌چیز نمی‌تواند مانع انجام کار آنها باشد.»

آقای ری‌شهری در پایان این گفتگوی مطبوعاتی از تمام افرادی که برای برگزاری مراسم و همچنین از همه مردمی که در آن هوای گرم و زیر آفتاب سوزان مکه ساعت‌ها فشار جمعیت را تحمل کردند تا این مراسم هرچه با شکوه‌تر برگزار شود، قدردانی کرد.

ص: ۲۴۷

خبرها

گزارش‌های رسیده حکایت از پاکدامنی اکثر حجاج ایرانی در طول مراسم حج دارد. دیروز یکی از زائران کاروان ۱۷۳۶۴ در خیابان عزیزیه مکه کیفی حاوی مدارک و مبلغ سیصد ریال سعودی پیدا کرد و آن را به مقرّ پلیس برد و تحویل داد که به دنبال آن مورد تشویق و قدردانی پلیس سعودی قرار گرفت. یک زائر ایرانی دیگر بعد از تبلیغ مبلغی دلار به ریال سعودی، ۱۳۵۰ ریال اضافه دریافت می‌دارد که پس از عودت، باعث تعجب و خوشحالیصراف می‌گردد. امروز باخبر شدیم که یکی دیگر از زائران پس از یافتن مقدار پول کشور افغانستان آن را به ستاد حج تحویل داده است.

امروز روحانی کاروان ۱۳۱۷۱ هنگامی که قصد رفتن به غار حراء را داشته است، نشانی مسی را از یک راننده جویا می‌شود. راننده این خودرو روحانی ایرانی را سوار می‌کند و ضمن رساندن او به پای کوه، از جمهوری ایران تحسین نموده و موضوع اتحاد مسلمین علیه اسرائیل و آمریکا را امری جدی می‌خواند

دیروز روحانی کاروان ۱۳۲۸۳ به مسجدی در محل سکونت خود در مکه برای اقامه نماز جماعت مراجعه می‌کند. از آنجا که برگزاری نماز به پایان رسیده بود، به نماز فرادا می‌ایستد. یکی از برادران اهل‌سنت با اقتدا کردن به او نماز خود را با روحانی ایرانی همراه می‌کند و پس از سلام، او را در آغوش کشیده و می‌بوسد.

بنابر گزارش‌های رسیده، امروز شش تن از حجاج مصری با مراجعه به یکی از زئران ایرانی با او به گفتگو می‌نشینند. آنها اظهار می‌دارند که از اعضای جماعت اخوان‌المسلمین هستند. مصری‌ها از زائر ایرانی درخواست عکس حضرت امام رحمه الله را می‌کنند و از مسئولان ایران می‌خواهند که روی دولت‌مردان کشورهای عربی سرمایه‌گذاری کنند. همچون پیامی که امام به گورباچف فرستاد و او را به توحید دعوت کرد.

ص: ۲۴۸

از اورین ساعات بامداد فردا زائران ایرانی با اتوبوس‌های مسقّف و بی‌سقف به سوی عرفات حرکت خواهند کرد. جنب و جوش زائران ایرانی برای مُحرم شدن در مسجدالحرام و آمادگی برای کوچ بهصحرای آمرزش و مغفرت، امروز کاملًا محسوس بود. حج تمتع از فردا آغاز خواهد شد. فردا، جمعه، روز عرفه است و حاجیان ایرانی به امید آمرزش و استجابت دعا به سوی عرفات حرکت خواهند کرد تا به هنگام وقوف واجب خود در اینصحرا- از ظهر تا غروب شرعی- با پروردگارشان به راز و نیاز بنشینند.

ص: ۲۴۹

جمعه ۳۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۸ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

غوغای خاموش شناخت سلامٌ علی آل طه و یاسین

ص: ۲۵۰

گزارش‌ها

وقوف در عرفات

حرکت حجاج ایرانی بهصحرای عرفات از بعد از ظهر دیروز آغاز گشت و تاصبح امروز ادامه یافت. برای این کوچ بزرگ ۱۲۵۶ دستگاه دستگاه اتوبوس روباز و ۱۰۵۱ دستگاه اتوبوس مسقف آماده شده بود.

زائران ایرانی پس از رسیدن بهصحرای عرفات در چادرهای ویژه‌ای که برای آنان در نظر گرفته شده بود، ساکن شدند و خود را برای وقوف واجب در اینصحرا- که از ظهر تا غروب آفتاب به طور می‌انجامد- آماده کردند. امسال بنا به خواست نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، دعای «آل یاسین» پس از تکثیر، بین زائران ایرانی پخش شد تا قبل از دعای عرفه امام حسین علیه السلام قرائت شود.

در محل چادرهای بعثه، مراسم مناجات از ساعت سه بعد از ظهر با تلاوت قرآن مجید و توسل به ائمه معصومین علیهم السلام آغاز شد. در این مراسم،

ص: ۲۵۱

آقایان موسوی همدانی امام جمعه همدان و حائری شیرازی امام جمعه شیراز، پیش از قرائت دعا، طی سخنانی توجه حاضران مسئولان را به حضور حضرت ساحب الزمان (عج) درصحرای عرفات و بهره گیری از این فرصت برای زدودن ناپاکی‌ها و پالایش درون از رذایل و معاصی، دعوت کردند.

در این ساعات گرم و طاقت فرسا،صدای مناجات و زاری از پشت چادر همه ایرانیان بلند بود و حجاج به امید بخشش گناهان و وعده‌ای که خداوند درصحرای عرفات به آنان داده و با استمداد از ائمه، با پروردگار خود در راز و نیاز بودند.

امسال با وجود علایم راهنمایی و پرچم‌های ویژه‌ای که برای جلوگیری از گم‌شدن زائران ایرانی نصب شده بود، با این حال، در ظرف امروز ۲۳۳۸ تن از حاجیان محل چادرهای خود را گم کردند که توسط نیروهای تلاش گر ستاد گمشدگان به سوی خیمه‌های خود راهنمایی شدند.

گروه پزشکی جمهوری اسلامی ایران، برای تأمین خدمات درمان حجاج ایرانی، یک بیمارستان و دوازده درمانگاه درصحرای عرفات و منی مستقر کرده است.

امسال مشکل دستشوییها درصحرای عرفات همچنان باقی بود. البته دولت عربستان با ساختن معدودی توالت با شیر آب و بهداشتی در حاشیه خیابان‌های اصلی تا حد نامحسوسی، از مشکلات این مسئله کاسته بود. با این حال، برخی از حجاج برای تجدید وضو، مدت زمانی را بین سی تا شصت دقیقه باید درصف متراکم دستشوییها به انتظار می‌ایستادند.

با رسیدن وقت اذان مغرب، ایرانیان به نماز جماعت ایستاده و آماده حرکت به سوی مشعدالحرام شدند.

جاکن شدن ناگهانی بیش از نیم میلیون زائر مسلمان ازصحرای عرفات، به طور طبیعی مشکلاتی را در پی دارد که امسال با ناهماهنگی‌های دیگری که به آن افزوده شد، حجاج ایرانی را برای کوچ به مشعر، با دشواری زیادی مواجه ساخت. از اولین دقایق حرکت اتوبوس‌های ایرانی، راه‌بندان هفت کیلومتری امشب شروع شد. علت این راه‌بندان را باید در توقف نادرست اتوبوس‌ها، ناتوانی سیستم حمل و نقل (اکثر اتوبوس‌های ایرانی

ص: ۲۵۲

فرسوده و کم‌قدرت بودند، به طوری که در گردنه‌های مشرف به مشعر، جراثقال پلیس برای کمک به این اتوبوس‌ها آنها را بکسل کرد) و عدم حضور گسترده نیروهای پلیس جهت هدایت وسایل نقلیه دانست. به هر حال، شمار قابل توجهی از حاجیان، از بیم آنکه به وقوف واجب مشعرالحرام نرسند، از اتوبوس‌ها پیاده شده و با پای پیاده مسیر هفت کیلومتریصحرای عرفات تا مشعرالحرام را طی کردند. بنابر گزارش‌های رسیده، امسال تعداد پلیس سعودی، نسبت به سال گذشته، درصحرای مشعر کمتر بود. به همین دلیل اتوبوس‌ها با توقف بیجا در حاشیه جاده، راه‌بندان امشب را بیشتر کردند.

در مشعر نیز امکانات دستشویی برای حجاج به طور مطلق وجود نداشت و از این جهت بسیاری از حجاج در مضیقه و ناراحتی بسر بردند.

ورود حاجیان به مشعرالحرام همچنان دارد.

خبرها

براساس گزارش هیأت پزشکی جمهوری اسلامی ایران، طی وقوف حجاج ایرانی درصحرای عرفات، هزار و پانصد و هشتاد و شش زائر به مراکز درمانی جمهوری اسلامی ایران در عرفات مراجعه کرده و تحت درمان قرار گرفتند. عده‌ای از مراجعان به علل گوناگون مجبور از بستری شدن در درمانگاه‌ها گردیدند. همین گزارش حاکی است کهصد و سی و شش تن از حاجیان ایرانی بر اثر بیماری‌های داخلی و تخصصی و سی و نه نفر دیگر بر اثر گرمازدگی بستری شدند و تحت مراقبت‌های ویژه قرار گرتفند. چند تن از بیماران که حال عمومی ایشان برای ادامه مناسک حج مناسب تشخیص داده نشد، به مکه مکرمه انتقال یافتند.

متأسفانه چند تن از زائران ایرانی به دلیل کهولت سن و گرمازدگی درصحرای عرفات دار فانی را وداع گفتند. تعداد این حاجیان هنوز مشخص نشده است. همچنین خبرهای رسیده از وضع حمل چند بانوی باردار ایرانی ظرف امروز حکایت می‌کند. این خانم‌ها به جهت مراقبت‌های ویژه و وضع حمل

ص: ۲۵۳

طبیعی با آمبولانس به مکه مکرمه اعزام شدند.

بنابر گزارش روابط بین‌الملل، امروز سه گروه از شیعیان قطیف و امارات به محل استقرار چادرهای بعثه آمده و با مسئولان ایرانی به گفتگو و تبادل نظر پرداختند.

امروز حاجیان سنّیِ ایرانی در دیداری که با زائران قزاقستان و ترکمنستان داشتند، پیرامون مسائل جاری جهان اسلام گفتگو و تبادل نظر کردند. این زائران- که امسال برای نخستین بار به حج مشرف شده بودند- خاطره شیرین خود را از ارسال پیام تاریخی حضرت امام رحمه الله به گورباچف رئیس جمهور شوروی بیان داشتند و آن را دلیل اصلی آزادی دینی خود دانستند.

گزارش‌های رسیده حاکی از آن است که کاروان‌های اهل‌سنت ایران، پس از استقرار در چادرهای خود، با ادامه مناسک واعمال حج در منی و مسجدالحرام توسط روحانیان اهل‌سنت آشنا شدند و پاسخ سئوالات فقهی خود را از ایشان شنیدند.

ص:۲۵۴

ص: ۲۵۵

شنبه ۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۹ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

احیای اسماعیل فطرت، هجوم سنگین بر شیطان

ص: ۲۵۶

گزارش‌ها

اولین روز منی

ازصبح امروز، با طلوع آفتاب روز دهم ذی‌حجه، زائران ایرانی با عبور از «وادی مُحَسَّر»،صحرای مشعرالحرام را پشت سرگذارده و وارد منی شدند. امروز روز عید قربان است و حاجیان پس از مری جمره عقبی، قربانی و حَلْق، از لباس‌های احرام خارج خواهند شد. از نخستین ساعاتصبح امروز حاجیان ایرانی برای انجام این مناسک راهی جمرات شدند. طبق گزارش‌های رسیده تعداد قابل توجهی از کاروان‌ها فاصله بین عرفات و منی را در مدتی بیش از پانزده ساعت طی کردند و نزدیک ظهر امروز با مشقت زیاد توانستند با درک آخرین اضطرار مشعر، حج خود را کامل کنند. متأسفانه راه‌بندان دیشب و ترافیک غیرقابل تحمل عرفات به مشعر، چند کاروان ایرانی را از درکصحرای مشعر دا ظهر امروز بازداشت.

ص: ۲۵۷

پیش از ظهر، قیمت گوسفندهای قربانگاه‌های منی با اینکه به نسبت سال‌های گذشته افزایش یافته بود، اما تا حدودی مناسب بود. بعد از ظهر امروز قیمت‌ها کمی بالا رفت و گوسفندهای موجود در قربانگاه به دلیل سالم نبودن، حجاج ایرانی را دچال مشکل کرد. متأسفانه عده‌ای از حجاج ایرانی که نسبت به عمل قربانی توجیه نشده بودند با روی هم گذاشتن وجود خود یک شتر خریده و آن را قربانی کردند و یا عده‌ای دیگر پول قربانی خود را بهصندوق قربانی عربستان واریز کردند. در عین حال که این عمل در بین حجاج به شکل استثنایی روی داد، ولی روحانیان کاروان‌ها باید با نظارت کامل و رسیدگی به این موارد، حجاج را توجیه می‌کردند.

ستاد گمشدگان در روز اول استقرار حاجیان در منی موفق شد حدود بیست‌هزار حاجی گمشده را تک‌تک به چادرهای خود برساند. با توجه به اینکه امسال حدود نیمی از زائران ایرانی بی‌سواد هستند و از دانستن اسامی مدیر کاروان یا شماره گروه خود عاجزند، این واحد با بهره‌گیری از کامپیوتر و مشخصات بیش ازصدهزار حاجی با مشخصات مدیر کاروان و روحانی آن، توانسته است گمشدگان را با سرعت قابل توجهی به کاروان خود برساند. امسال با وجود بالون قرمزرنگ هوایی از ابتکارات خوبی بود که توانست در هدایت گمشدگان مؤثر باشد. با اینکه پیش بینی می‌شد مقامات سعودی نیسبت به این بالون بزرگ در منی حساسیت به خرج دهند اما، بر عکس، واکنش مثبتی از خود نشان داده و از این عمل برای هدایت حاجیان ایرانی استقبال کردند.

توقف زائران خانه خدا فردا و پس‌فردا نیز در منی ادامه خواهد داشت و پس از آن رفته‌رفته به سوی مکه مکرمه حرکت خواهد کرد.

سخنرانی آیةالله خزعلی

امروز طی برنامه‌های عمومی بعثه مقام معظم رهبری، آقای خزعلی سخنانی را در فلسفه حج و روز عید قربان ایراد کرد. وی ضمن تبریک گفتن

ص: ۲۵۸

عید به حاضران، به مراسم خوب عرفات و بزرگی این روز اشاره کرد و گفت:

«هیچ وقت نشده بود که شیعه و سنی یکجا به اول ذی‌حجه شهادت بدهند. ولی امسال از هشت ماه قبل گفته بودند که روز عرفات جمعه خواهد بود. این بشارت را داده بودند.»

آقای خزعلی علت موفقیت حج امسال بویژه در برگزاری مراسم برائت از مشرکان را تکیه به خداوند و یاری جستن از ذات باری‌تعالی برشمرد و سخنان خود را با یاد حضرت امام رحمه الله و دعا برای پایداری رهبر به پایان برد.

دیدارها

پاسخ به سئوالات شرعی

یک گروه از شیعیان عربستان امروز در منی با مقامات روحانی بعثه مقام معظم رهبری دیدار کردند. این گروه سئوالات فقهی خود را با شورای استفتای بعثه در میان گذاشتند که متقابلًا پاسخ‌های مربوط به آنها داده شد.

حج پنهان

دیدار حجاج کشورهای دیگر در منی با زائران ایرانی همچون مدینه و مکه ادامه دارد. یکی از پاکستانی‌های مقیم مدینه که بدون اجازه مقامات سعودی برای اعمال حج به مکه آمده بود، امروز در گفتگو با یکی از زائران ایرانی در مورد عمل «تقصیر» از او سئوالاتی می‌کند و نسبت به محدودیت موجود در کشور عربستان برای اتباع خارجی گلایه می‌نماید. همچنین دو نفر از مسلمانان فلسطینی در ملاقات با یکی از حاجیان ایرانی در منی اظهار داشتند که تاریخ دقیق مراسم برائت را نمی‌دانسته‌اند و به همین دلیل نتوانسته‌اند در مراسم شرکت کنند.

ص: ۲۵۹

خبرها

امروز عـده‌ای از زائران ایرانی به دلایـل گونـاگون پول قربانی خود را گم کردنـد که با مراجعه به سـتاد حـج مبلغ مورد نظر خود را برای قربانی دریافت داشتند.

امروز ۱۱۷۶ ریال سـعودی توسط مسئول کاروان ۳۰۱۷۶ پیـدا شـد و تحویل واحـد اشـیاء گمشده گردید. این پول متعلق به یکی از حاجیان اهل امارات عربی متحـده بود. غیر از این، هشت مورد دیگر نقـدینگیِ پیـدا شـده به وسـیله حجاج ایرانی تحول واحد اشـیاءِ گمشده گردید.

ستاد حج امروز در منی مستقر شد و واحدهای مختلف آن در سیزده بخش مجزا کار خود را شروع کردند.

امروز دو تن مصـری با مراجعه به حاجیان ایرانی خود را برادران خالداسـلامبولی معرفی کردند. مسـلمانان مصـری پس از آشـنایی با ایرانیان به محلی که بتواند نیازهای آنان را برطرف کند معرفی شدند و کتاب، فیلم ویدئو و نهج‌البلاغه دریافت داشتند.

ص:۲۶۰

ص: ۲۶۱

یکشنبه ۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۰ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

بیتوته در خیام ریاضت

ص: ۲۶۲

گزارش‌ها

دومین روز منی

حاجیان ایرانی در اقامت روز دوم خود در منی ادامه مناسک حج را امروز دنبال کردند و برای رمی ستون‌های سنگی سیطان در جمرات راهی این ناحیه شدند. مسیر رفت و برگشت زائران به جمرات و محل استقرار چادرهایشان بسیار شلوغ و پر رفت و آمد است. متأسفانه با وجود این ازدحام، مأموران سعودی اتوبوس‌ها و اتومبیل‌های حجاج محلی را نیز از این مسیر نه چندان پهن به حرکت وا می‌دارند و موجب ازدحام بیشتر و رنج و عذاب حاجیان کشورهای اسلامی می‌شوند. زباله‌های انباشته شده در این مسیر را نیز باید مضیقه زائران در حرکت خود به سوی جمرات، اضافه کرد. تپه‌های متعفن زباله‌ها که در زیر تابش شدید آفتاب فضای این ناحیه را آلوده کرده‌اند، از ناتوانی مأموران سعودی در پذیرایی از حجاج کشورهای اسلامی در ناحیه منی

ص: ۲۶۳

خبر می‌دهند.

امروز قیمت گوسفند در قربانگاه‌ها به شدت ترقی کرد و به مرد هشتصد ریال سعودی رسید. بالا رفتن ناگهانی قیمت قربانی به همراه سالم نبودن گوسفندها مشکلاتی را برای حجاج فراهم کرد که بعد از ظهر امروز تا حدی بطرف شد.

امروز حاجیان ایرانی پیام حضرت آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای به مناسبت مراسم عبادی- سیاسی حج در سال جاری را از بین زائران دیگر کشورهای اسلامی توزیع کردند. مأموران سعودی به دلایل نامعلومی حاجیانی را که این پیام را حمل می‌کنند تفتیش و بازجویی می‌کنند. امروز یکی از روحانیان کویتی که پیام آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای را به زبان عربی دریافت داشته بود، توسط مأموران سعودی- که لباس شخصی به تن داشتند- دستگیر شد و ساعاتی را در بازداشت و بازجویی بسر برد. از سوی دیگر، گزارش‌های رسیده حاکی از آن است که برخی از مأموران سعودی پیام رهبر انقلاب و ولیّ‌امر مسلمین را جمع‌آوری رده و با ایجاد رعب و وحشت، حاجیان کشورهای دیگر را از نگهداری آن برحذر می دارند.

دیدارها

دومین دیدرا وزیر امور خارجه با پادشاه عربستان

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، که در عربستان بسر می‌برد، امروز برای دومین بار با شاه‌فهد دیدار و گفتگو کرد. آقای ولایتی در این دیدار با اشاره به وضعیت نامطلوب قبرستان بقیع از پادشاه عربستان خواست که در جهت تغییر شرایط فعلی این قبرستان به عنوان زیارتگاه شیفتگان خاندان عصمت و طهارت اقدام شایسته به عمل آید. فهد نیز ضمن استقبال از پیشنهاد وزیر امور خارجه ایران، قول مساعد داد تا نسبت به این مهم رسیدگی کند و وضعیت آتی به گونه‌ای که متناسب با شأن ائمه والا مقام

ص: ۲۶۴

مسلمین باشد، تغییر یابد. همچنین پادشاه عربستان بار دیگر بر اهمیتی که کشورش برای گسترش روابط با جمهوری اسلامی ایران قائل است، تأکید کرد.

دیدار تنی چند از جوانان عربستان با خبرنگاران ایرانی

جمعی از جوانان انقلابی شهر احسائ در منطقه شرق عربستان، در دیدار با یکی از خبرنگاران ایرانی از اینکه پس از سه سال برادران و خواهران ایرانی در مناسک حج حضور یافته‌اند، ابراز خوشحالی کردند. به گفته خبرنگار ایرانی، این جوانان که معلم دبیرستان و دانشجو بودند، در این ملاقات- که در مسجد خیف واقع در منی صورت گرفت- اظهار داشتند که آنان و بسیاری دیگر از جوانان منطقه‌شان به دلیل اینکه زائران ایران طی سه سال اخیر از آمدن به زیارت خانه خدا محروم بودند، از بجا آوردن مناسک حج در این مدت خودداری کرده‌اند؛ ولی هنگامی که آمدن زوار ایرانی قطعی گردید، آنان مصمم به زیارت بیت‌اللَّه الحرام شده‌اند. این جوانان همچنین ضمن ابراز علاقه شدید خود به انقلاب اسلامی، از آیهْاللَّه خامنه‌ای به عنوان ولیّ‌امر مسلمین یاد کردند و خواستار تقویتصدای عربی جمهوری اسلامی ایران شدند.

دیدار حجاج کشورهای مختلف با زائران ایران در منی

امروز یک کارگر بنگلادشی که حدود شش سال است در کشور سعودی بسر می‌برد، در گفتگو با یکی از حاجیان ایرانی اظهار داشت که مسلمانان خارجیِ مقیم عربستان هر پنج سال یک‌بار، اجازه بجا آوردن اعمال حج را دارند. یکی از کارگران اهل یمن نیز طی صحبت با ایرانیان گفت که پیش از این حدود دو میلیون یمنی در عربستان کار می‌کردند که یک میلیون از این عده به علت نداشتن کفیل و به خاطر جنگ خلیج فارس از عربستان اخراج

ص: ۲۶۵

شدند. این کارگر یمنی که خود را طرفدار مواضع جمهوری اسلامی در منطقه می‌خواند از عملکرد مقامات سعودی نسبت به اتباع خارجی شکایت کرد و نسبت به لقب شاه فهد- یعنی خادم‌الحرمین- ابراز تردید نمود.

خبرها

کهولت سن و دوری راه جمرات شاید اصلی‌ترین علت گم‌شدن زائران ایرانی در منی باشد. امروز نیز- بنابر آمار ستاد حج- ۳۵۴۶ تن از زائران در منی گم شدند که توسط امدادگران این ستاد به محل استقرار چادرهای خود هدایت گردیدند.

بنابر گزارش رسیده تاکنون ۵۳۵۱ زائر ایرانی به مراکز درمانی جمهوری اسلامی ایران در منی مراجعه کرده و تحت درمان قرار گرفته‌اند. طی این روزهاصد و هشتاد و شش زائر ایرانی نیز تحت مراقبت‌های ویژه قرار گرفتند. همچنین چهل و هفت زائر خانه خدا که گرمازده شده بودند بستری شدند.

امروز یک جوان ایرانی از کاروان ۱۷۵۰۲ در منی از یک دکل نگهبانی جهت عکسبرداری بالا رفته و اقدام به گرفتن عکس کرد. مأموران پلیس سعودی با دیدن اینصحنه با بیسیم به خودروهای گشت و شناسایی اطلاع دادند و آنان را برای حاضر شدن در محل فراخواندند. با این حال، پلیس گشت پس از دستگیری این جوان کنجکاو ایرانی اظهار می‌دارد که ایرانیان میهمان ما هستند و نباید آنها را اذیت کرد. جوان ایرانی آزاد و به چادر خود در منی هدایت می‌شود.

ص:۲۶۶

ص: ۲۶۷

دوشنبه ۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ترافیك و بازنشستگی مأموران سعودی!

ص: ۲۶۸

گزارش‌ها

سومین روز منی

امروز برای بیشتر زائران ایرانی، آخرین روز اقامت در منی محسوب می‌شود. زائرانی که مناسک حج خود را به طور طبیعی پشت سر گذاشته‌اند، با درک ظهر شرعی از منی خارج می‌شوند و اینجا را به سوی مکه ترک می‌کنند. بسیاری از کاروان‌ها با برنامه‌ریزی قبلی پس از رمی جمرات، در انتظار اذان ظهر نشستند تا از همین محل به طرف مکه حرکت کنند. با رسیدن ظهر، اعضای کاروان‌ها با اتوبوس یا پای پیاده راه مکه را در پیش گرفتند. برای ورود به مکه، حاجیان از تونل تعبیه شده بین مکه و منی سود جستند و بدون برخورد با ترافیک به سوی واحدهای مسکونی خود حرکت کردند. این سهولت در بعد از ظهر امروز و شب هنگام از بین رفت که متأسفانه به دلیل اجرا نشدن تدابیل ترافیکی بوده است. برخی از زائران ایرانی با استفاده از وقت‌های مجاز

ص: ۲۶۹

برای خروج از منی، ظرف دیشب و پریشب به مکه رفتند و حج تمتع خود را با مناسکی که می‌بایستی در مسجد الحرام انجام می‌گرفت، به پایان بردند. شمار قابل توجهی از حاجیان نیز با کامل کردن مناسک خود طی امشب و روزهای آینده بدین امر اقدام خواهند کرد.

خبرها

در منی و عرفات مجموعاً سیزده تن از زائران ایرانی دارفانی را وداع گفتند.

به دنبال طرح مسائل تفرقه‌انگیز توسط یکی از مداحان- که هنگام قرائت دعای عرفه در چادرهای بعثه مطرح شده بود- عده‌ای از حجاج نسبت به این عمل به شدت اعتراض کردند و آن را خلاف مشی وحدت‌طلبانه حضرت امام خمینی رحمه الله دانستند. این گروه از حاجیان اظهار داشتند که چرا هنگام خواندن دعا و در اوج حالات روحانیِ مردم، حرف‌هایی به میان آمد که تنها ثمره آن پاشیدن بذر کینه و نفاق میان برادران شیعه و سنی است؟ حایجان گفتند که انتظار ما از مسئولان مراسم این است که نگذارند با انجام این قبل اعمال از سوی افرادی که قدرت تمیز مصالح اسلام و انقلاب را ندارند، زحمات بنیانگذار انقلاب و رهبر انقلاب حضرت آیةاللَّه خامنه‌ای برباد رود.

فعالیت نیروهای امداد گمشدگان امروز نیز همچنان ادامه داشت. بنابر گزارش ستاد حج شمار حاجیانی که امروز محل استقرار چادرهای خود در منی را گم کردند به نسبت دو روز گذشته بسیار کم بود. با این حال، امروز در منی ۳۵۴۶ تن از زائران گمشده ایرانی توسط نیروهای ستاد امداد به چادرهای خود هدایت شدند.

امروز تنی چند از خبرنگاران رادیوتلویزیون عربستان، در محل ستاد حج با مسئولان این ستاد در مورد بالون بزرگ و قرمز رنگ اسلامی ایلان که به عنوان بهترین نشانه برای راهنمایی حجاج به گار گرفته شده بود، به مصاحبه نشستند و فیلم و عکس تهیه کردند.

ص: ۲۷۰

بنابر گزارش هیأت پزشکی عده‌ای از زائران ایرانی که در منی دچار گرمازدگی و بیماری‌های سخت دیگر شنند با انتقال به مکه در بیمارستان‌های این شهر بستری گردیدند. تاکنون بیست و سه تن از زائران در این بیمارستان‌ها بستری شده‌اند.

به گفته یکی از مأموران پلیس سعودی علت ترافیک سنگین عرفات به مشعر بانشسته شدن نیروهای با تجربه پلیس و به کار گماردن افراد جوا و تازه‌کار بوده است. ضمناً هر سال دوهزار پلیس برای برقرار نظم و هدایت ترافیک به عرفات و مشعر اعزام می‌شدند و هر یک حق مأموریتی معادل شش‌هزار ریال سعودی دریافت می‌داشتند. در سال جاری از تعداد پلیس‌های اعزامی کاسته شده و حق مأموریت آنها نیز لغو گردیده است.

بنابر گزارش‌های رسیده تعداد چادرهای درنظر گرفته شده در منی برای حاجیان ایرانی کم بود و تنگی جا در اکثر کاروان‌ها به چشم می‌خورد.

همچنین استفاده از پنکه به نسبت متساوی در همه چادرها وجود نداشت بلکه برخی از چادرها با وفور و برخی با کمبود و یا خرابی آنها مواجه بودند.

با اینکه امکانات دستشویی و توالت در منی باصحرای عرفات قابل مقایسه نیست، با این حال،صف طولانی حاجیان برای استحمام و رفع دگیر نیازها چشمگیر بود. البته این کاستی‌ها در مقایسه با حاجیان کشورهای دیگر که زیر سقف آسمان و روی زمین روزهای منی را می‌گذرانند، جزءِ امکانات بسیار خوب به شمار می‌آمدند.

امروز یک حاجی اهل سومالی یک پیرمرد ایرانی گمشده در منی را به دوش گرفت و پس از چند کیلومتر پیاده روی، او را به ستاد امداد گمشدگان رساند حاجی اهل سومالی پس از انجام این کار خیر اظهار داشت که این پیرمرد را به جای امام خمینی بر کول گرفت.

ص: ۲۷۱

سه شنبه ۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذیحجه ۱۴۱۱

هنوز تا همیشه: مرگ بر استکبار

ص: ۲۷۲

دیدارها

آنچه انجام گرفت چیزی شبیه معجزه بود

امروز حجهٔالاسلام ری‌شهری در دیداری که با اعضای بعثه و ستاد داشت، ضمن تقدیر از زحمات و تلاش‌های همه حاضران، گفت:

«با فضل و عنایت خداوند موفق شدیم مناسک حج و مراسم مختلفی که موظف بودیم، انجام دهیم؛ خصوصاً مراسم پرشکوه برائت را آن گونه که در شأن نظام اسلامی و انقلاب اسلامی بود برگزار کردیم ....

یکی از برادران عزیزی که قبل از حج به تناسبی مسئولیتی داشته طی مشورتی گفت: من فکر نمی‌کنم بشود کاری انجام داد مگر آنکه معجزه‌ایصورت گیرد. و این معجزه خدا بود.»

سرپرست حجاج ایرانی خطاب به حاضران گفت:

«قدر این لطف و عنایت را بدانید. سعی کنیم این تلاش‌های

ص: ۲۷۳

خالصانه‌ای را که انجام گرفته به آسانی از دست ندهیم، خصوصاً اگر هوای نفس و وساوس شیطانی در قالب احساس تکلیف شرعی بخواهد به سراغمان بیاید. همان‌طور که پیش از این گفته‌ام سیاست ما این بود که حج باید مظهر وحدت جامعه اسلامی ما باشد. از همه نیروهایی که به ولایت فقیه و انقلاب اسلامی اعتقاد دارند باید استفاده شود، بدون توجه به خط سیاسی و سلیقه‌های سیاسی. وقتی این سیاست را نزد رهبر انقلاب عرض کردم، ایشان هم چنین نظری داشتند. تا آنجا که من اطلاع دارم الفت و برادری قابل توجهی بین برادران عزیز حاکم بوده است. بیاییم و در کنار خانه خدا و قبر رسول اللّهصلی الله علیه و آله با خدا و رسول او پیمان ببندیم که از این به بعد کاری که موجب از بین رفتن اینصمیمیت بشود نکنیم.»

«سعی کردیم از همه عزیزان و میهمانان عزیز روحانی استفاده شود. ممکن است تشخیص بدهیم که فلان‌کس برای کاری مناسب‌تر است و کارآیی بیشتری دارد. این تشخیص چه بساصد درصد منطبق بر واقع نباشد. به هر حال، این دلیل بر بی‌مهری نسبت به برادران دیگر نیست.صادقانه عرض می‌کنم که جزصلاحیت‌های واقعی افراد طبق تشخیص خودم که موظف بودم به آن عمل کنم هیچ نظر دیگری نداشتم.»

آقای ری‌شهری با تأکید بر این مسئله که آنچه انجام گرفت محصول کار همه نیروها بود، گفت:

«بعثه و ستاد هر دو در این موفقیت شریک هستند. البته این بدان معنی نیست که ما توانسته‌ایم تمام توانایی‌های خودمان را به کار گیریم. ما باید ضعف‌های کار خودمان را پیدا کنیم و درصدد رفع آنها باشیم.

با برنامه‌ریزی، ضعف‌های موجود باید به حداقل خود برسد .... من از افرادصاحب‌نظر مصرّانه خواهانم انتقادهایی را که دارند به بعثه یا ستاد و یا به هر واحدی که مشغول کار هستند بدهند و یا کتباً برای من بنویسند. بنده نه‌تنها از انتقاد ناراحت نمی‌شوم بلکه خوشحال خواهم شد که نقطه‌های ضعف در دل کسی پنهان نماند .... نکته دیگر اینکه در سفرها به طور طبیعی انسان‌ها با نقاط ضعف و

ص: ۲۷۴

قوت یکدیگر آشنا می‌شوند و رفقا و هم‌اطاقی‌ها آشنایی بیشتری نسبت به هم پیدا می‌کنند. نقل ضعف دوستان پس از سفر گناه بسیار بزرگی است. برادارن پس از بازگشت مواظب آنچه که از دوستانشان می‌گویند باشند.»

آقای ری‌شهری در پایان این دیدار، توجه حاضران را به روزهای اندک باقیمانده از این سفر الهی جلب کرد و یادآور شد:

«غنیمت بشمارید این ساعات آخر را. شاید دیگر چنین لحظه‌هایی نصیب شما نشود. اگر می‌بینید همان‌طور که آمده‌اید در حال برگشتن هستید و هیچ تغییر در شما بوجود نیامده، بدانید که مشکلی در کارتان بوده است. در این روزها مثل ناتوان‌ها و عاجزان با خدا بگویید که تو دعوتم کردی و وسایل سفرم را فراهم نمودی، تو مرا به کنار قبر حضرت رسول آوردی، تو مرا به منی و عرفات بردی، تقصیر از من است، کوتاهی از من است. این ذکرها را بگویید، شاید در این روزهای آخر رحمت خداوند شامل حالمان شود و ما را با دست خالی از خانه خودش به خانه خودمان نفرستد.»

امروز روحانیان میهمان بعثه در مکه مکرمه با سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند

آقای ری‌شهری در این دیدار، ضمن تأید بر باشکوه بودن مراسم برائت از مشرکان، به حاضران گفت:

«این لطف خداوند بود که توانستیم در این شرایط که سخت‌تر از گذشته است، علیه آمریکا که در عربستان حضور دارد، همان شعارها و حتی تندتر از آن را بدهیم. عنایت حضرت حق اجازه نمی‌دهد که در اولین مراسم بعد از رحلت امام رحمه الله و رهبری حضرت آیهٔ‌اللّٰه خامنه‌ای شرایطی پیش بیاید که آبروز نظام ما برود.

خداوند این آبرو را نه‌تنها در ایران بلکه در سراسر جهان حفظ می‌کند.»

ایشان در بخش دیگری از سخنان خود اظهار داشت:

«ما می‌خواهیم با همه افراد و همه علما و بزرگان، با هر سلیقه سیاسی

ص: ۲۷۵

که دارنـد، براسـاس علاقه به انقلاب و امام و پـذیرفتن رهبری همکاری کنیم که در خـدمتشان باشـیم. این سـیاست را خـدمت رهبر معظم عرض کردم و ایشان هم تأیید کردند. حرکت ما نباید طوری باشد که دودستگی بین مردم ایجاد شود، که امام به شدت از آن بیم داشتند و در جلسه‌ای به مسئولان بالای کشور فرموده بودند اگر شما با هم باشید من خوفی ندارم.»

آقای ری‌شهری در پایان اظهارات خود اضافه کرد:

«امیـدوارم بـا تجربه‌ای که به دست آورده‌ایم خداونـد مـا را مکلـف کنـد و در آینـده هم در خـدمت حجـاج باشـیم و بتـوانیم از هر تجربه‌ای که کسب شده بهتر استفاده کنیم.»

مسلمانان هلند

امروز آقـای ابراهیم گـل‌علی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و با آیـهٔاللّه مصـباح یزدی دیـدار نمود. وی توضـیحاتی درباره وضـع مسـلمانان و بویژه موقعیت شـیعیان در شـر لاـهه- از شـهرهای هلنـد- ارائه کرد. آقـای گل‌علی برای برپایی هرچه باشـکوه‌تر مراسـم عزاداری در مـاه محرم که هر سـاله در مسـجد رُتردام برگزار می‌شود، تقاضـای مبلّغ کرد و در مورد فعالیت‌هـای جـاری این مسـجد توضیحاتی داد.

گفتنی است که هم‌اکنون پانصد خانوار شیعه که بیشترشان از ترک‌ها هستند، در کشور هلند ساکن‌اند.

دیدار با سردبیر روزنامه «الشعب» الجزایر

آقای عزالدین سـیهوبی از روزنامه‌نگاران بنام الجزایر، امروز با آقایان امینی و تسخیری در محل بعثه دیدار کرد. گفتگوی این دیدار پیرامون حرکت اسـلامی الجزایر، جنگ ایران و عراق، تجاوزصدام به کویت و ایران و حقانیت جمهوری اسلامی بود. آقای سیهوبی از ارتحال حضرت امام رحمه الله

ص: ۲۷۶

اظهار تأسف کرد و ایشان را ستود. عزالـدین سیهوبی سردبیر روزنامه «الشعب» ارگان حزب آزادی بخش الجزایر واز نویسندگان نامی این کشور است.

مصاحبه‌ها

احساس ما نسبت به آمریکا همان احساسی است که نسبت به جمرات داریم

دکتر احمـد پورنجـاتی، معـاون سرپرست حجـاج ایرانی در بعثه آیـهٔاللّٰه خـامنه‌ای در یـک مصاحبه اختصاصـی با خبرنگار «فیگارو» شرکت کرد و به پرسش‌های وی پاسخ داد. دکتر پورنجاتی در پاسخ به این پرسش که حضور زائران ایرانی در مکه پس از سه سال چه مفهومی دارد، اظهار داشت:

«با توجه به اهمیت مسئله برائت از مشرکان به عنوان یک فریضه دینی، از اینکه توانستیم این وظیفه ضروری در حج را انجام دهیم، خوشحالیم و خوشبختانه بعد از سه سال دولت میزبان رسماً این دیدگاه فقهی ما را پذیرفت.»

دکتر پورنجـاتی بـا اشـاره به اینکه مـذاکرات میان دو کشور طی دو سال گذشـته ادامه داشـته است، در پاسخ به این پرسـش که آیا بحران خلیج فارس در تحقق خواسته‌های شما مؤثر بوده است، گفت:

«عوامل مختلفی در این رابطه مؤثر بوده است. موقعیت با ثبات و مناسب حمهوری اسـلامی ایران در سطح بین‌المللی، معادلات جدید در روابط بین کشورهای عربی منطقه بویژه مسئله عراق، فروپاشـی بلوک شرق و حضور آمریکا در منطقه، شرایط را به نحوی ایجاد کرد که باعث گسترده‌تر شدن همکاری‌های منطقه‌ای کشورهای حوزه خلیج فارس شد.»

معاون سرپرست حجاج ایرانی در ارتباط با حضور آمریکا در منطقه اظهار داشت:

«احساس ما نسبت به آمریکا همان احساسی است که نسبت به

ص: ۲۷۷

جمرات داریم. به فرموده امامان آمریکا را شیطان بزرگ می‌دانیم و رمی جمرات، نمونه از از مبارزه با شیطان است.»

دشمنان ما قرن‌ها است که برای جدایی دین از سیاست تلاش می‌کنند

محمـد عبدالوهابصـدیقی از جمله میهمانـانی است که امسال از سوی بعثه ولیّفقیه برای شـرکت در چهارمین سـمینار بین‌المللی حج دعوت شـده است. وی پاکسـتانی‌الاصل، حنفی مـذهب و مقیم کشور انگلسـتان است. امروز برای گفتگویی به دیـدار آقایصـدیقی رفتیم و او با رویی گشاده پرسش‌ها را به زبان عربی پاسخ داد:

پرسـیدیم: به نظر می‌رسـد آنچه که دشـمن به دست آورده نتیجه تفرقه ما بوده است. همچنین هر آنچه که ما از دست داده‌ایم باز از نتایج همین جدایی است. به نظر شما چطور می‌توان این نهرهای منشعب شده را به بستر یک رود پرخروش هدایت کرد؟

و او گفت: «دشمنان ما از قرن‌ها پیش برای جدایی دین از سیاست تلاش کرده و متأسفانه در بسیاری از مقاطع موفق هم شده‌اند، که ما امروز آثار سوء آن را می‌بینیم. من خوشـحالم که کشور شما کوشش می‌کند برای به وحدت رساندن مسلمانان یک راهنما باشد. شناسایی و یافتن راه‌های این وحدت بسیار مهم است.

به هر حال ما بایـد عمل کنیم. حرف بدون عمل، آن هم در مورد اتحاد و وحدت مسـلمانان، بی‌فایده است. به نظر من قدم اول برای اتحاد عملی مسـلمانان، حمایت و تقویت نظام جمهوری اسـلامی ایران است. حفظ نظام کشور شما برای همه مسلمانان واجب است. اگر ما توانستیم یک پایگاه قوی مثل ایران داشـته باشـیم، آن وقت می‌توانیم با علما و مسـلمانان سایر کشورها رابطه برقرار کنیم. این ارتباط می‌توانـد سیاسـی- فرهنگی و حتی اقتصادی باشد. جمهوری اسـلامی ایران باید در این زمینه‌ها بیشتر قدرت خود را به جهان نشان دهد، چرا که قدرت ایران مایه دلگرمی مسلمانان جهان است. گام

ص: ۲۷۸

بعدیِ اتحاد مسلمان‌ها این است که ما امروز در مدارس به کودکان خود درس وحدت و همبستگی بدهیم.
اصلًا وحدت عالم اسلامی خودش موضوع مستقلی است که می‌تواند یکی از ماده‌های درسی مسلمانان در سیستم آموزشی باشد. ما باید به کودکان خود بیاموزیم که یک دشمن واحد داریم؛ باید به کودکان خود بگوییم که ما وابسته به اسلام هستیم و استعمار از هم جدامان کرده است. باید به آنها بگوییم که فریب قدرت دشمن را نخورند.»
آقایصدیقی در ادامه پاسخ خود گفت:
«این توصیه‌ها بایـد با زبان و قلم رساتری در حـج بیان شود. این روزها مسلمانان از گوشه و کنار جهان به دامن خدا پناه آورده‌اند. باید این مسائل به گوش آنها رسانده شود. مسلئه اعلام برائت، از اصول بسیار مهمی است که توسط کشور شما در مراسم حج انجام می‌شود که خود وسیله‌ای است برای رساندن پیام جهانیِ اسلام به تمامیِ مسلمانان. باید دامنه این مراسم به سایر کشورهای مسلمان هم کشیده شود تا نسبت به اصول مهم حج آگاهی پیدا کنند. من امیدوارم خداوند مسلمانان را پیروز کند.»
آقای محمـد عبدالوهابصدیقی هم‌اکنون رئیس جماعت و مرشد روحانی سلسله نقشبندی در اروپا است. وی سـمت اسـتادیِ جامعه علم اسلامیِ پنجاب را نیز به عهده داشته ولی در حال حضار در جامعه اسلامیِ «کانتربری» انگلیس تدریس می‌کند.

گزارش‌ها

قیمت‌ها بالا می‌رود

طی ده روز گذشـته، با افزایش زائران بیت‌اللَّه الحرام، بازارهای مکه رونق بیشتری پیدا کرد و قیمت‌ها کم و بیش بالا رفت. در اولین روزهـای شـروع پروازهـای حجـاج ایرانی به عربسـتان، بازارهـای شـهر مکه خلـوت بـود وصاحبـان فروشـگاه‌ها غالبـاً سـرگرم تنظیم قفسه‌های داخل مغازه‌ها بودند. روز

ص: ۲۷۹

۱۸ / ۳/ ۷۰ جهت برآورد قیمت‌ها با چند فروشنده گفتگو شد. خبرنگار خبرنامه «زائر» که برای تهیه این گزارش به بازار مکه رفته بود می‌نویسد: یکی از فروشندگان اظهار داشت که ایرانی‌ها تاکنون فقط قیمت کالاها را می‌پرسند، ولی از خرید خبری نیست. در این روز پاره‌ای از کالاها به قیمت زیر در بازار مکه عرصه می‌شد: تلویزیون سونی ۱۴ اینچ ژاپنی ۸۵۰ تا ۹۰۰ ریال، جارو برقی ناسیونال ۴۵۰ تا ۵۰۰ ریال، رادیوضبط سونیِ دوبانده و دوکاسته بزرگ ۶۰۰ تا ۶۵۰ ریال، ماشین لباسشویی مدل ۳۳۵۰ توشیبا ۸۰۰ تا ۸۸۰ ریال.

اخیراً به دنبال افزایش شمار زائران در مکه قیمت‌ها ۱۵ تا ۲۵ درصد بالا ـ رفته است. گزارش گر «زائر» طی گفتگویی با چند تن از زائران ایرانی که کالاهای برقی خریداری کرده‌اند می‌نویسد: این دسته از زائران می گویند که قیمت‌ها تفاوت زیادی با قیمت‌های کشورمان ندارد. در بسیاری از موارد با برآورد قیمتی که از بازارهای ایران وجود دارد، حتی قیمت برخی از کالاها گران‌تر از ایران نیز هست. یکی از زائران که به تازگی از جزیره کیش دیدن کرده می گوید که قیمت‌ها به طور کلی ۲۰ درصد گران‌تر از بازار کیش است.

یکی دیگر از زائران که از استان فارس مشرف شده و یک دستگاه تلویزیون و مقدار اسباب‌بازی خریداری کرده بود اظهار داشت که من نمی‌دانم چرا مردم اینقدر حرص می‌زنند. همه چیز گران است، ولی خریدهای آنچنانی هنوز هم ادامه دارد. او گفت که این خریدها را برای یکی از اعضاط کاروان کرده‌ام که شخصی است سالخورده. یکی دیگر از زائران که از شهرستان زابل به خانه خدا آمده و سه دستگاه تلویزیون خریداری کرده است می گوید:

«قیمت‌ها خیلی گران است، اما چون قبلًا از ایران به من پول داده و سفارش کرده‌اند که خرید کنم خرید کرده‌ام، وگرنه قدرت تهیه کالاهای مورد نیازم را ندارم.»

در ادامه این گزارش آمده است:صاحب یک مغازه دوربین فروشی که می گفت نمایندگی دوربین‌های «یاشیکا» و چند کمپانی دیگر را دارد، در پاسخ به این سئوال که وضع خرید حاجی‌ها چطور است، گفت که حجاج دیگر کشورها به ندرت خرید می کنند، ولی از حجاج ایرانی نعمت و برکت می‌ریزد.

ص: ۲۸۰

این مغـازه‌دار در جواب این سـئوال که چرا قیمت‌هـا اینقـدر گران است، اظهار داشت: چون نرخ ارز تفاوت کرده است. قبلًا هر هزار ینِ ژاپن ده ریال بود ولی الآن هر هزار ینْ بیست و هفت ریال است.صاحب فروشگاهی که لوازمصوتی و تصویری عرضه می کند به پرسش ما که حجاج ایرانی امسال چگونه خرید می کنند، این گونه پاسخ داد:

«ماشاء اللَّه ما هیـچ مشـکلی با آنها نداریم. فروش‌هایمان خیلی خوب است. خوشـحالیم که ایرانیان توانسـتند امسال به حج بیایند. در سه سال گذشته ما داشتیم نابود می‌شدیم.»

به هر حـال، زائرانی که به قصـد تجارت، بیشتر وقت خود را در مراکز عرضه کالا و بازار مکه سپری می کننـد، غیر از اینکه به لحاظ اقتصادی سودی عاید آنها نخواهد شد، چه بسا با بسـر رسیدن زمان این سفر الهی، جز حسرت و اندوه بر روزهای از دست رفته چیز دیگری با خود به ایران نبرند.

خبرها

همزمان با آغاز سـفر بخشـی از حجاج به مدینه، عملیات انتقال زائران ایرانی از طریق جده به چهار فرودگاه کشورمان از امروز آغاز می‌شود. یک مقام مسئول در بعثه مقام معظم رهبری ضمن اعلام این خبر افزود:

اولین گروه‌های زائران ایرانی از امروز به جـده و از فرودگاه جـده به وسـیله هواپیماهای جمهوری اسـلامی ایران به شـهرهای تهران، مشهد، تبریز و شیراز انتقال خواهد یافت.

بنابراین گزارش، روزانه پنـج‌هزار و پانصـد زائر ایرانی با حـداقل هجـده پرواز از فرودگاه جده به میهن اسـلامی باز می گردند. گفته می‌شود عملیات انتقال زائران مدینه قبل، از مکه به جده، تا ۱۴ تیرماه ادامه خواهد یافت.

همزمان با انتقال حاجیان ایرانی به جـده، آن دسـته از زائرانی که مـدینه بعـد هسـتند، از امروز حرکت کاروان‌هایشان به سوی مدینه منوره آغاز خواهد شد.

طی یازده روز شصت و شش‌هزار زائر ایرانی برای زیارت مسجدالنبی و قبور

ص: ۲۸۱

ائمه اطهار علیهم السلام در بقیع به مدینه منتقل خواهند شد.

امروز دکتر ولایتی وزیر امور خارجه پس از ترک عربستان وارد تهران شد. این خبر که از سوی روزنامه «البلاد» اعلام شده حاکی است که وزیر امور خارجه ایران در رأس یک هیأت سیاسی که برای انجام مناسک حج به عربستان سفر کرده بود با بدرقه رسمی، جده را به سوی تهران ترک کرد.

متأسفانه یکی از مصدومان سانحه دلخراش رانندگی در مدینه به مکه، امروز به دیار باقی شتافت. آقای جمالی نسب که پس از تصادف در حالت اغما بسر می‌برد، پس از سیزده روز، امروز در بیمارستان النور در مکه مکرمه دارفانی را وداع گفت. جمالی نسب ششمین قربانی این حادثه بود.

ص:۲۸۲

ص: ۲۸۳

چهارشنبه ۵ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تفرقه و تشتت: مشکل اصلی مسلمانان، کعبه مرکز تنزیل و تصعید و کانون جذب و انجذاب

ص: ۲۸۴

دیدارها

کعبه، کانون جذب و انجذاب

در ادامه دیدارهای عمومی سرپرست حجاج ایرانی، امشب عده دیگری از زائران برای دیدار با ایشان به محل بعثه آمدند.

در این مراسم آقای فخرالدین حجازی نماینده مجلس شورای اسلامی سخنرانی کرد و با خواندن سوره «تین» خطاب به حاجیان گفت:

«کار پیامبران گشودن دریچه‌ای از عالم معنی به عالم مادی انسان بود تا از این طریق انسان بتواند نَفَس بکشد و نوری از ملکوت بر جان و دلش بتابد. خداوند مکرمت فرمود و دروازه‌ای از جهان معنا را بر خاکدان زمین گشود. این دروازه کعبه است. کعبه مقدس‌ترین جای هستی است، چرا که در کعبه در محاذات بیت‌المعمور واقع شده است. در امتداد بام کعبه در آسمان‌ها به بیت‌المعمور می‌رسیم که خداوند به آن سوگند یاد کرده است. به دور

ص: ۲۸۵

بیت‌المعمور فرشتگان طواف می‌کننـد و آنجا جایی است که در سایه عرش خـدا قرار گرفته است. یک حاجی وقتی کعبه را طواف می‌کند در واقع عرش خدا را طواف می‌کند. بیت‌المعمور قلب پیامبر است، پس حاجی با طواف کعبه قلب پیامبر را طواف می‌کند.»

آقای حجازی با اظهار این مطلب که کعبه تنها یک خانه سنگی نیست، گفت:

«کعبه مقـدس مرکز تنزیل و تصـعید است، کانون جذب و انجذاب است و شور و اشتیاق. مرکز تسـعید است یعنی آنچه تلاش عمل برای خدا انجام می‌گیرد از طریق کعبه بالا می‌رود. نماز شـما از طریق کعبه بالا می‌رود. پس کعبه مرکزیت جذب ایمان و عملصالح است برای اوج دادن به ملکوت. اینکعبه از آسـمان هم به زمین فیض می‌رسانـد، تنزیل دارد. قرآن بزرگترین مجموعه هـدایت از راه کعبه و از طریق بیت‌المعمور در معرض فکر و جان انسان قرار داده شده است. کعبه عنایت را از آسمان می‌گیرد و به ما می‌دهد و از ما عمل را می‌گیرد و به آسمان می‌برد. به همین دلیل هیچ عبادتی مورد پذیرش نیست مگر وجه تو به سوی کعبه باشد.»

آقای حجازی در ادامه سخنان خود به خرات بزرگی که کعبه مقدس را تهدید می‌کند اشاره کرد و گفت:

«ابلیس زنده است رمی جمرات، رمیِ یک ستون مرده سنگی نیست. رمی یعنی مبارزه دائمی با شیطان.

حاجیان بایـد بداننـد که امروز یکی از حساس‌ترین روزهای تاریـخ اسـلام در حال سپری شـدن است. دشـمن به اسـلام دنـدان نشان می‌دهد و چنگال خونین خود را به حلقوم مسلمین فرو کرده است. او می‌خواهد کعبه نباشد، خدا نباشد، انسان «احسن تقویم» نباشد. یهود دشمن بزرگ ما است و حامی او شیطان بزرگ است.

امروز همه کفر در برابر همه اسلام قرار گرفته و با سقوط شرق و مکتب مارکسیسم، شرق و غرب متحد و دشمن مسلمین شده‌اند. ما ساکت نخواهیم نشـست و امام در این راه به حـج حیات بخشـیده تا نسبت به دشـمنان برائت بجوییم. ما در این راه چهارصد حاجی شهید داده‌ایم تا دشمنان بفهمند این ملت نفرت خودش را نسبت به

ص: ۲۸۶

ابلیس روزگار فراموش نمی‌کند.»

آقای حجازی در پایان این مراسم، فریب برخی از کشورهای عربی را در سازش با یهود یادآور شد و اظهار داشت:

«قرآن می‌گوید هیچگاه یهود و نصاری با شما دوست نمی‌شوند مگر به کیس آنها درآیید. امروز اسرائیل موقعیت خودش را با حضور آمریکا در منطقه تثبیت می‌کند. سران عرب توجه داشته باشند که برای ماندن خودشان هم که باشد باید به اسلام و مردم خویش برگردند. نظام ایران نشان داد که می‌توان به اسلام و مردم تکیه داشت؛ ایستاد و مقاومت کرد.»

دیدار خداحافظی

بعثه ایران، امسال میزبان جمعی از میهمانان خارجی بود که از کشورهای مختلف جهان برای شرکت در مراسم حج دعوت شده بودند.

گروهی از میهمانان که برای شرکت در چهارمین سمینار بین‌المللی حج و سمینار دارالتقریب بین‌المذاهب به مکه مکرمه آمده بودند، امروز با سرپرست حجاج ایرانی آقای ری‌شهری خداحافظی کرده و به کشور متبوعشان بازگشتند. در این دیدار، ابتدا حجهٔالاسلام تسخیری مسئول معاونت بین‌املل بعثه میهمانان را معرفی کرد و سپس حجهٔالاسلام ری‌شهری، ضمن اظهار خرسندی از دیدار مسلمانان اندیشمند و متعهد کشورهای اسلامی، گفت:

«امیدوارم برادران، پیام‌آوران انقلاب اسلامی به مناطق خود باشند و مسئله مهم وحدت را که امام خمینی رحمه الله رهبر مسلمانان و مستضعفان جهان روی آن تأکید داشتند مدّنظر قرار دهند و برای گستردن آن سرمایه‌گذاری کنند.»

آنگاه آقای ری‌شهری خطاب به میهمانان حاضر گفت:

«همان‌طور که در خسنرانی روز برائت گفتم امام راحل، حل همه مشکلات اقتصادی و فرهنگی و سیاسی مسلمانان را در گرو وحدت مسلمانان می‌دانستند.»

ص: ۲۸۷

آقای ری‌شهری در بازگویی رهنمودهای امام خمینی افزود:

«امام تأکید داشتند که اندیشمندان کشورهای اسلامی در مراسم حج روی مسئله وحدت اسلامی فکر کرده و دست‌های تفرقه‌انگیز را قطع کنند. در کشورهای مختلف اسلامی- حتی در خود ایران- جریاناتی هست که موجب تفرقه بین مسلمین می‌شود. باید این جریانات به جامعه اسلامی معرفی شوند و از رشد آنها جلوگیری به عمل آید. به عقیده امام اصلی‌ترین مشکل، تفرقه و تشتت بین مسلمین است.»

سرپرست حجاج ایرانی در پایان سخنان خود گفت:

«امیدوارم خداوند به همه ما توفیق دهد که در این شرایط استثنائی که کمونیزم شکست خورده و جهان سرمایه‌داری در منجلاب فساد و تباهی فرورفته است و در شرایطی که مردم جهان از لحاظ فکری به رشد نسبی رسیده و خلأ ایدئولوژی را احساس می‌کنند، برای معرفی و گسترش اسلام فرصت را غنیمت بشماریم.»

تقاضای بورسیه

امروز یک زائر اندونزیایی که فارغ‌التحصیل جامعه الازهر و عین‌الشمس می‌باشد در دیدار با مسئولان روابط بین‌الملل خواستار ادامه تحصیل در حوزه‌های ایران شد، که مقرر گردید پس از پیگیری، نتیجه به اطلاع وی برسد.

همچنین آقای ذکریا حسینی از علمای نیجریه امروز به روابط بین‌الملل مراجعه کرد و در دیدار خود با مسئولان این حوزه، تقاضای ادامه تحصیل در ایران و کمک تبلیغی برای فعالیت‌های خود به عنوان مدیر اطلاعات اسلامی یک مدرسه علمیه در ایالت «کانو» ی نیجریه را داشت.

ص: ۲۸۸

کمبود روحانی

آقای محمد شعیبو از نیجریه که امروز با آیةاللّه مصباح یزدی ملاقات و گفتگو کرد از کمبود روحانی شیعه و مدرسه علوم دینی در نیجریه گله‌مند بود.

تلاش برای اتحاد ایالات مسلمان‌نشین یوگسلاوی

امروز سه تن از اتباع یوگسلاوی ساکن ایالات «کوسوو» که ظاهراً البانیایی الاصل بودند به روابط بین‌الملل بعثه مراجعه کردند. آنان مشکلات خود را در یک گفتگوی دوستانه مطرح ساخته و گفتند:

«حمایت‌های قبلی که از مسلمانان یوگسلاوی می‌شد امروز کم احساس می‌شود.»

آنان خواستار پشتیبانیِ سیاسی کشورمان جهت اتحاد دو ایارت مسلمان‌نشین یوگسلاوی و جلوگیری از زورگویی دولتصربستان به مسلمانان بخصوص در مورد مشاغل دولتی شدند. آنان نیز مایل بودند که بورسیه تحصیل در ایران را دریافت دارند.

مصاحبه‌ها

گفتگوی آقای ری‌شهری با سردبیر مجله «شکوفه»

آقای عبدالحکیم ثانی روزنامه‌نگار سیاه چرده نیجریه‌ای امروز با آقای ری‌شهری مصاحبه اخصاصی داشت. عبدالحکیم سردبیر مجله‌ای است به نام «شکوفه» که از مواضع اسلامی آحاد مسلمانان این کشور آفریقایی دفاع می‌کند. آنچه می‌خوانید چکیده‌ای از همین گفتگو است:

ص: ۲۸۹

جناب آقای ری‌شهری! هدف از برگزاری مراسم روز ششم ذی‌الحجه چه بود؟

- نام مراسم نشان دهنده هدف آن است: «برائت از مشرکان». همان‌طور که اسلام دعوت به خیر و دوستی می‌کند، به اجتناب از طاغوت هم نظر دارد. همه پیامبران این‌گونه بودند. آیه «بَعَثْنا فی کُلِّ امَّةٍ ...» (نحل/ ۳۶) فلسفه اصلی برائت است. قسمت «لا اله الا اللّه» نفی قدرت‌های غیر الهی است. ما در برائت این معنا را به نمایش گذاشتیم.

به نظر شما وحدت مسلمین که هدف اصلی حج است چگونه حاصل می‌شود؟

- مسلمانان با نزدیک شدن به هم می‌توانند اختلاف را کنار بگذارند و به گرد مشترکات که توحید و نفی قدرت‌های ضدّخدایی است حلقه بزنند. اگر مسلمانان درست فکر کنند، می‌بینند که در توحید و اعتقاد به قرآن مشترک هستند. سبب اختلاف، دست‌های مرموز و جهل به مبانی اسلام و قرآن است. گردهماییِ حج می‌تواند هشدارآفرین باشد و دست‌های سلطه را روکند و جهل را از میان مسلمین جهان بردارد.

عده‌ای معتقدند که تظاهرات یک وسیله سیاسی است و در حج این مسئله وجود ندارد.

- قطعاً بُعد سیاسی مراسم یک بُعد اساسی است. ما معتقدیم که دیانت از سیاست جدا نیست. امام خمینی فته‌اند که سیاست حج جزء عبادات آن است. این دست مرموز استعمار است که اینها را از هم جدا می‌کند.

برخی از حکام سملمین به اسلام عمل نمی‌کنند. به نظر شما چگونه می‌توان این خلأ را جبران کرد؟

- آنچه می‌تواند این خلأ را پر کند، هشیاری مردم مسلمان کشورهای اسلامی و آشنایی آنان با اسلام واقعی است آن گونه که امام خمینی تعیین

ص: ۲۹۰

کرد: اسلام ناب محمدی. اگر مردم به این هشیاری و بیرداری برسند آنان دیگر نخواهند توانست خلافت کنند.

در مورد مشکل امروز فلسطین چه می گویید:

- راهی جز مبارزه مردم فلسطین و آحاد مسلمانان منطقه وجود ندارد.

حمایت‌های کشور شما از انقلاب فلسطین چه ابعادی دارد؟

- ما در همه ابعاد مالی، تبلیغاتی و سیاسی و با همه امکانات به فلسطینیان عزیز کمک می کنیم. در ایران کمیته‌ای در این مورد وجود دارد و همه کارها زیر نظر این کمیته انجام می‌شود. ما امروز مشکل فلسطین را یکی از بزرگترین مشکلات جهان می‌دانیم.

عده‌ای از معتقدان به حضرت مهدی (عج) عقیده دارند که تا ظهور ایشان نباید کارها را اصلاح کرد.

- این تحریف محض است. ما معتقدیم باید زمینه را آماده کرد. اگر این کار خوب بود پیروان آن حضرت این کار را می کردند. امروز هر تلاشی برای جهانی شدن اسلام زمینه‌ای است برای آن حضرت.

جهان تکنولوژی در دست غیرمسلمین است و این باعث قدرت آنان شده. عده‌ای معتقدند که آنان بعث عدم پیشرفت اسلام شده‌اند.

- این وظیفه ما است که مردم را بیدار کنیم، آنقدر که نیاز به تکنولوژی غرب نداشته و خودکفا باشیم. مسلماً عقیده آنان همراه تکنولوژی‌شان تزریق می‌شود. غرب از نظر فرهنگی منحط است اما تکنولوژی دارد.

ص: ۲۹۱

اگر ممکن است نصیحتی از شما برای همه، بخصوص مردم آفریقا، در پایان این گفتگو داشته باشیم.

– توصیه من به جوانان مسلمان این است که تلاش کنند هرچه بیشتر با اسلام واقعی آشنا شوند. برای این هدف، رهنمودهای امام خمینی بخصوص وصیتنامه سیاسی- عبادی و اخلاقیِ ایشان را مورد مطالعه قرار دهند که خیلی روشن راه‌های وحدت و شرف را ترسیم کره است.

خبرها

کلیه زائران بیماری که در بیمارستان هیأت پزشکی ایران یا در بیمارستان‌های عربستان بستری بوده‌اند موفق به انجام مناسک حج خود شده‌اند. یک مقام مسئول در ستاد حج مکه با اعلام این خبر گفت که تمامی بیماران با هماهنگی کامل موفق به برگزار کردن مناسک حج خود در تمام مراحل آن شده‌اند.

امروز بعثه اندونزی با ارسال نامه‌ای به ستاد اشیاء کمشده ایران، از اقدام اسلامیِ یک زائر ایرانی تشکر کرد.

به دنبال یافتن دویست و هفتادهزار پوند اندونزی توسط یک زائر ایرانی و تحویل آن به بعثه زائران اندونزیایی، بعثه این کشور با ارسال نامه‌ای به ستاد اشیاء گمشده از این اقدام اسلامی و انسانیِ زائر ایرانی تشکر کرد و یادآور شد که تاکنون سابقه نداشته پول گمشده زائران اندونزیایی تحویل بعثه شود.

یک زائر ایرانی از کاوران ۳۰۲۰۸ امروز هنگام طواف، مبلغ هزار درهم مراکشی پیدا کرد و آن را به ستاد اشیاء گمشده تحویل داد تا بهصاحبش برگردانده شود.

امشب نیز مأموران سعودی در مسجدالحرام با تندکردن سرعت پنکه‌ها و با استفاده ازصدای حاصله، برنامه قرائت قرآن قاریان ایرانی را مختل کردند. گفتنی است که اغلب شب‌ها از ساعت یازده تا یک بامداد،

ص: ۲۹۲

قاریان ایرانی به قرائت قرآن می‌پردازند که مورد توجه بسیاری از زائران خارجی است.

تا ساعت ۲۲ امشب بیش از شانزده‌هزار نفر از زائران ایرانی، مکه معظمه را به سوی مدینه منوره و جده ترک کرده‌اند.

از شب گذشته تـا غروب امروز نیز جمعاً هفتاد و سه کاروان شامل حدود نُه هزار زائر ایرانی، مکه معظمه را به سوی مدینه منوره ترک کرده‌اند. همچنین چهل و سه کاروان ایرانی با حدود پنج‌هزار زائر که از شب گذشته تا ظهر امروز به جده انتقال یافته بودند، توسط هواپیمایی جمهوری اسلامی عازم شهرهای تهران، مشهد، تبریز و شیراز شدند. این در حالی است که علاوه بر آنها، بیست و دو کاروان دیگر با بیش از دوهزار و سیصد زائر ایرانی شهر مکه را به سوی جده ترک کرده‌اند تا در ساعات آینده از فرودگاه جده به سوی میهن اسلامی پرواز کنند.

امروز مطلع شدیم که یک زوج زائر ایرانی هفته گذشته در مسجدالحرام متوجه مفقود شدن مبلغ قابل توجهی پول و چک همراه خود شدند. با اظهار ناراحتی شدید این زوج، توجه اطرافیان به سوی آنان جلب شد. دوستان این‌دو برای رفع مشکل اقدام به جمع‌آوری کمک می‌کنند که چند زائر شیعه لبنانی به جمع کمک‌کنندگان می‌پیوندند و ضمن اظهار ارادت نسبت به حضرت امام رحمه الله و انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران، مبلغ چهارصد ریال به زوج زائر ایرانی کمک می‌کنند و پس از دریافت نشانی کاروان آنان، مسجدالحرام را ترک می‌گویند. فردای همان روز زائران لبنانی به محل کاروان مراجعه کرده و ضمن گفتگو با زائران ایرانی و اظهار علاقه شدید نسبت به امام و انقلاب اسلامی، مبلغ هزار و ششصد ریال دیگر به آن زوج زائر ایرانی هدیه می‌کنند.

ص: ۲۹۳

پنجشنبه ۶ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

سلام یاران، ایثار، دستگیری، تعقیب و سلمان رشدی!

ص: ۲۹۴

دیدارها

دیدار زائران آذربایجان شوروی با سرپرست حجاج ایرانی

صبح امروز یازده تن از زائران و علمای آذربایجان شوروی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و با حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری دیدار کردند. در این دیدار، ابتدا شیخ‌الاسلام پاشازاده ضمن معرفی همراهان خود و اظهار خرسندی از تشرف به حج، از ملاقات با نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حاجیان ایرانی ابراز شادمانی کرد. ایشان با اظهار علاقه فراوان نسبت به جمهوری اسلامی و ارتباط بیش از بیش با برادران مسلمان ایرانی، گفت:

«همه همراهان ما مایل بودند که به دیدار شما بیایند ولی امکان نداشت. از این‌رو من سلام آنها را برای شما آورده‌ام.»

شیخ‌الاسلام پاشازاده دربارهٔ پاره‌ای از مسائل شرعی مبتلا به حجاج شوروی با نماینده ولیّ‌امر مسلمانان گفتگو کرد. سرپرست زائران ایرانی نیز

ص: ۲۹۵

در مقابل با خوشامدگویی به میهمانان و ضمن آروزی قبولی حج آنان، گفت:

«امیدوارم بـا حـج مقبول به موطن خود برگردیـد و در سال‌هـای آینـده بـا تقویت ارتباط با جمهوری اسـلامی ایران بتوانیـد بیشتر با مناسک و مسائل حج آشنا شوید و پیامبران اسلام واقعی برای مردم خود باشید.»

آقـای ری‌شـهری در پایان این دیـدار ضـمن اظهار خوشـحالی از اینکه مسـلمانان شوروی نیز توفیق تشـرف به حـج را یافته‌انـد، برای پیروزی اسلام در سراسر عالم و قبول اعمال و عبادات حاجیان بیت‌اللّه الحرام دعا کرد.

از ابتدای خلقت تاکنون دین قربانی می‌طلبیده است

امشب به مناسـبت مصـادف بودن تبـا فـاجعه هفتم تیر و شـهادت سـردار انقلاب اسـلامی، بهشتی مظلوم، آقای ری‌شـهری سرپرسـت حجـاج ایرانی در ادامه دیـدارهای عمومی خود، در محـل بعثه مقـام معظم رهبری حاضـر شـد و همراه بـا حاجیـان بیت‌اللّه الحرام به سوگ آن فاجعه نشستند. سخنران این مراسم حجهٔ‌الاسلام نجفی قمشه‌ای بود که ضمن گرامیداشت یاد شهدای هفتم تیر گفت:

«امشب نه‌تنها به خون شـهید بهشتی و یاران او احترام می‌گذاریم، بلکه باید بدانیم که شـهادت جریانی است که در میان اولیای خدا جاری است و در همیشه تاریخ وجود داشـته است .... شاید در همین ساعت‌ها از شب بود که بهشتی مظلوم حدود پانزده دقیقه بیشتر سخن نگفته بود که آنصدای مهیب بلند شد.»

آقا» ی نجفی قمشه‌ای که خود در انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی حاضر بوده در ادامه گفت:

«آن شب بحث آقـای بهشتی در مورد ریـاست جمهوری بود. ایشـان از همه حاضـران دعوت کردنـد که مردم را بسـیج کننـد و رأی دشمن‌شـکنی به اقای رجایی بدهنـد. شـهید شـهریاری که نماینـده آن روز بوشـهر بود بلند شد و رو به آقای بهشتی گفت: آیا هنوز وقت آن نشده که خودتان یا آقای خامنه‌ای را برای

ص: ۲۹۶

ریاست جمهوری معرفی کنید؟ که ایشان لبخندی زده و گفتند: خیر، هنوز وقت آن نشده است.»

آقای نجفی افزود:

«آرمان شهید بهشتی اطاعت از امام بود. همان شب قبل از جلسه، ایشان در حال وضو گرفتن بودند که چند تن از جوانان سیستان و بلوچستانینزد او رفتند و خواستند که برای سخنران به شهرستان آنان برود. آنها گفتند که شما همه جا سخنرانی کرده‌اید ولی به منطقه ما نیامده‌اید. شهید بهشتی به آنها گفت: امام مُهر بر دهانم نهاده. هر وقت باز شد به سیستان و بلوچستان می‌آیم و برای شما سخنرانی می‌کنم. او با مظلومیت خود سکوت کرده بود تا امامش اجازه بدهد.»

آقای نجفی در پایان سخنانش گفت:

«ای کسانی که بهشتی را ندیده‌اید! بگویم که آرمان ایشان تشکیلات بود، تشکلات برای اسلام و قرآن.»

گزارش‌ها

گزارشی از مفقود شدن پول زائران ایرانی

طی روزهای گذشته مبالغ قابل توجهی از دارایی زائران ایرانی ناپدید شده است. این مبالغ اعم از چک، پول نقد- بهصورت ریال یا دیگرارزهای خارجی- به سرقت رفته و یا گم شده است. به عنوان مثال:

- از دو زائر کاروان ۲۷۱۰۶ مبلغ ۲۷۰۰ دلار و ۱۱۰۰ ریال سعودی مفقود شده است.

- ۱۸۰۰ ریال سعودی از یک زائر کاروان ۲۴۱۹۷ به سرقت رفته است.

- سرقت ۶۱۰ ریال سعودی از زائر کاروان ۱۲۲۰۴ و پاره شدن فرقه چک وی به مبلغ ۳۵۰ ریال در هنگام سرقت (یک نیمه از چک در

ص: ۲۹۷

کمربند شخص مذکور باقی مانده است).

- سرقت ۱۰۰۰ دلار و ۵۰۰ ریال سعودی از زائرا کاروان ۱۳۲۳۷ در مسجدالحرام.

- سرقت ۱۰۰۰ دلار از زائر کاروان ۱۳۱۱۵ در مسجدالحرام.

- مفقود شدن ۸۰۰ ریال سعودی زائر کاروان ۱۳۲۸۹.

- سرقت ۱۰۴۳ ریال سعودی، دو فقره چک ۳۵۰ ریالی و ۵ هزارتومان از زائر کاروان ۱۳۱۱۰ در مسجدالحرام.

در یکی از موارد مفقود شدن پول، سه تن از زائران ایرانی به مأمور بازرسی سعودی مشکوک شده و موضوع را پیگیری کردند. آنان هنگام ورود به مسجدالحارم، پس از بازرسی بدنی توسط مأموران سعودی متوجه می‌شوند که پول یکی از ایشان مفقود شده است. این زائران با مراجعه به اداره امر به معروف و نهی از منکر مستقر در مسجدالحرام موضوع را مطرح می‌کنند و روز بعد مبلغ سرقت شده توسط مأمور سعودی را دریافت می‌دارند. این مبلغ شامل یک فقره چک ۵۰۰ ریالی، ۳۰ ریال سعودی و ۲۶۰ دلار بوده است.

ایثار یک زائر ایرانی

یکی از راه‌های ارتباطی سرپرست حجاج ایرانی با اعضای کاروان‌های اعزامی از کشورمان، مکاتبه است.

در میان انبوه نامه‌های رسیده به دفتر بعثه ولیّ‌فقیه، نامه‌ای از سوی یکی از خدمتگزاران کاروان ۳۰۱۸۹ شهر بابل بوده است. در بخشی از نامه این برادر، که خطاب به حضرت آیهًاللَّه خامنه‌ای نوشته شده، آمده است:

«چه لذتی دارد انسان خادم خدا باشد! مبلغ پانصد ریال- ریال سعودی- را به شما هده می‌دهم و سیصد و پنجاه ریال آن را برای قربانی کنار می‌گذارم ....صد ریالی که اخیراً به زائران کاروان‌ها برای رفت و آمد و کرایه داده‌اند برای من بس است .... برایم خیلی زور دارد که پول مملکت خودم را

ص: ۲۹۸

در جایی خرج کنم که شاید دوباره گلوله بشود و به طرف ما شلیک گردند ....»

حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی پس از خواندن نامه، همت بلند ایشان را ستود و از وی تقدیر کرد و گفت مبلغ اهدایی ان‌شاء اللّه‌صرف امور خیریه خواهد شد. در ضمن، سرپرست حجاج ایرانی هزار ریال سعودی به این برادر هدیه کرد تا برای خرید سوغات که امری مستحب است اقدام کند.

پس از اینکه پیام تقدیر سرپرست حجاج ایرانی و نماینده محترم ولیّ‌فقیه به این برادر ابلاغ و هدیه مذکوربه وی تقدیم شد، ایشان با کمال احترام از پذیرش هدیه خودداری کرد.

خبرها

حاجیان آذربایجان شوروی با هزینه کردن مبلغ چهل‌هزار روبل (تقریباً معادل دویست هزار تومان) به حج مشرف شده‌اند. این در حالی است که دولت‌های شوروی، ترکیه و عربستان ادعا می‌کنند که این افراد میهمان آنها هستند!

تا آخرین ساعات امروز ۳۶۴۷۷ حاجی ایرانی مکه را ترک کرده‌اند. از این تعداد،صد و چهل کاروان با ۱۸۲۰۳ زائر عازم جده وصد و پنجاه و پنج کاروان با ۱۸۵۴۱ زائر عازم مدینه شده‌اند.

یکی از خدمه کاروان ۱۷۴۵۷ در فرودگاه جده دستگیر شد. علت دستگیری این زائر، اتهام پلیس سعودی به وی مبنی بر عضویت در یکی از گروه‌هایی است که سلمان رشدی نویسنده مرتد کتاب آیات شیطانی را تعقیب می‌کنند. گزارش‌های موجود حاکی از آن است که مشخصات شناسنامه‌ایِ این زائر که توسط پلیس سعودی دستگیر شده با مشخصات یکی از افراد تحت تعقیب توسط پلیس انگلستان، مطابقت داشته است! ولی پس از مطابقت

ص: ۲۹۹

عکس وی بـا فردی کـه تحـت تعقیب پلیس انگلسـتان بـوده و کسب اطمینـان از تمـایز این دو فرد، زائر دسـتگیر شـده توسـط پلیس سعودی آزاد می‌شود.

یـک زائر ایرانی (معاون کاروان ۱۹۸۰۳) حوالی سـاعت چهار بامـداد و در حالی که در انتظار تاکسـی بود، توسط مأموران سـعودی دستگیر و به شرطه‌خانه برده می‌شود. این زائر پس از هفت ساعت بازجویی، در ساعت یازده همان روز آزاد شد.

امـام جماعت یکی از مساجـد شـهر مکه با رویی گشاده دعوت یکی از کاروان‌ها را می‌پـذیرد و به دیـدار اعضای کاروان می‌رود و برای آنانصحبت می‌کند. او درصحبت‌های خود مطالبی عنوان می‌کند و می‌گوید:

«در عربستان احکام اسلام اجرا نمی‌شوند ...، موارد فساد و فحشاء متعدد بوده و مشروب در منازل زیاد است ....»

کاروان‌های اهل‌سـنت از اینکه در سال جاری بیش از یک هفته در مـدینه مانده و توانسـته‌اند در چهل نماز در مسـجدالنبی شـرکت نمایند خوشحال بودند و از مسئولان به خاطر فرصتی که برای آنان فراهم آورده‌اند تشکر کردند.

حجهًالاسـلام والمسـلمین محمد ری‌شهری امشب در مراسم قرائت قرآن قاریان ایرانی در مسجدالحرام شرکت کرد. مأموران سعودی به مناسـبت ورود امیرالحاج ایران با خاموش کردن پنکه‌ها و کاسـتن از سـر وصدای مزاحم، از اقدامات ایذایی خود کاسـتند. گفتنی است قاریان ایرانی که اسـتفاده از بلنـدگو- حتی بلنگوهای دستی- برای آنها منع شده است بدون لوازمصوتی اقدام به خواندن قرآن می‌کننـد. اینصـدا بـا تـوجه به همهمه طـبیعی مسـجدالحرام، جز در محـوطه پیرامـون ایشـان شـنیده نمی‌شود. روشن کردن پنکه‌هـای سقفی- با وجه بهصدایی که ایجاد می‌کردند- این محدوده شنوایی را کوچکتر می‌نمود.

عده کمی از زائران ایرانی که در مدینه بسر می‌بردند، در این روز اقدام به برگزاری دعای کمیل کردند.

گزارش‌های رسیده حاکی است که زائران بهصورت پراکنده و در مواردی بهصورت دسته‌جمعی (کاروانی) پشت دیوار بقیع تجمع کرده و به قرائت دعای کمیل پرداختنـد. در دو مورد، برای قرائت دعا از بلنـدگوی دستی اسـتفاده شد که خوشـبختانه مورد اعتراض پلیس

ص: ۳۰۰

سعودی قرار نگرفت. گزارش‌های رسیده، همچنین حاکی از حضور نسبتاً جدی پلیس سعودی در اطراف قبرستان بقیع بوده است. در این روز حدودصد پلیس سعودی در حالی که مجهز به کلاه و سپر ضد شورش بودند از ابتدای غروب به تجمع و گشت‌زنی در اطراف بقیع مشغول بودند.

ص: ۳۰۱

جمعه ۷ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۵ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

شرایط تحقق وعده‌های خدا، تأخیر در بازگشت حجاج

ص: ۳۰۲

دیدارها

دیدار حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری با زائران افغانی

پیامـداران جهـاد و هجرت، دسته‌دسـته به سوی بعثه مقـام معظم رهبری می‌آینـد. زائران افغـانی در قـالب بعثه مجاهـدان و مهاجران، سازمان یافته و به حج بیت‌اللّه الحرام مشرف شده‌اند. «(۱)»

۱- بعثه مهاجران و مجاهدان در آسـتانه برگزاری حج ۱۳۷۰ و با موافقت نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حاجیان ایرانی و هماهنگیِ به عمل آمـده از سوی نماینـده مقام معظم رهبری تشـکیل شـد. به رغم کمبود وقت و تعـداد ارگان‌های مختلفی که رسـیدگی به امور افغانیـان جزء وظـایف ایشـان است، هماهنگی‌هـای لازم صـورت گرفته و این بعثه کـار خـود را در مکه مکرمه آغـاز کرد. این بعثه اقـداماتی از قبیل برگزاری شب افغانسـتان در ۸ ذی‌الحجـهٔ الحرام ۱۴۱۱، تمـاس بـا برادران افغـانی که از کشورهای مختلف به حج آمده‌اند و حل مشکلات آنان، انتشار نشریه‌ای به نام« جهاد و هجرت» و ... انجام داده است.

ص: ۳۰۳

مراسم دیدار حوالی ساعت ده شب و پس از قرائت آیاتی از کلام‌اللّه مجید آغاز شد. حجهٔ‌الاسلام والمسلمین آقای ابراهیمی نماینده محترم مقام معظم رهبری در امور افاغنه، سخنرانی در این مراسم را عهده‌دار بود. ایشان در طلیعه کلام خود ضمن تشکر از سرپرست حجاج ایرانی به واسطه به حضور پذیرفتن برادران افغانی، به وعده‌های مکرر قرآن مجید درباره پیروزی اسلام و پیروان آن بر سایر مکاتب و دستیابی به حکومت جهانی پرداخت.

سخنران با طرح این سئوال که «چرا با وجود چنین وعده‌هایی مسلمانان در ضعف و فتور بسر می‌برند؟»، شرایط تحقق وعده‌های حضرت را برشمرد و به نقل از مرحوم علامه طباطبایی رحمه الله به مواردی چون ثبات و ایتادگی، ذکر کثیر خدا، اطاعت و فرمانبرداری، خودداری از تنازع،صبر و دوری از اخلاقیات غیر الهی اشاره کرد.

سخنران در بخشی دیگر از سخنان خود رمز توفیق حضرت امام خمینی را در برپایی نظام جمهوری اسلامی، آرامش مرتبط با ذات احدیث ایشان دانست و در پایان به واقعه هفتم تیر اشاره کرد و گفت:

«طی این حادثه بهترین و کوشاترین افراد جامعه ایران از انقلاب و مردم انقلابی گرفته شدند ول حضور مردم در تشییع آنان، مرهمی بر دل دوستان و باعث استحکام مبادی انقلاب اسلامی شد.»

مراسم، با ابراز محب برادران افغانی نسبت به نماینده ولیّ‌امر مسلمین و سرپرست حجاج ایرانی خاتمه یافت.

گزارش‌ها

گزارشی از انتقال حاجیان به کشور

تا ساعات آخر روز هفتم تیر، ۳۶۷۴۴ تن از زائران بیت‌اللّه الحرام مکه را ترک رده و برای بازگشت به کشور عازم جده و یا مدینه خواهند شد. آن گروه از زائران ایرانی که با عنوان «مدینه قبل» مشخص می‌شوند پس از

ص: ۳۰۴

انجام اعمال و مناسک حج، از طریق بندر جده عازم پنج فرودگاه مختلف کشورمان می گردند. گروه دیگیر، یعنی گروه «مدینه بعد»، پس از انجام اعمال حج به مدینه می‌روند و پس از طی زمان مقرر، از مدینه عازم جده شده و از آنجا به کشور مراجعت می کنند.

تاصبح امروز ۱۱۳۰۰ تن زائر به کشورمان بازگشته‌اند که با احتساب ۵۷۰۰ نفری که در این روز جابجا خواهند شد، شمار زائران منتقل شده به داخل کشور به هفده‌هزار نفر بالغ گردید. مع‌الاسف امروز اعلام شد که دوازده پروازی که قرار است در روز هشتم تیر انجام پذیرد به تعویق افتاده است. تأخیرهایی که طی روز گذشته در انجام پروازهای زائران ایرانی روی داده مشکلاتی را در انتقال مطلوب آنان بوجود آورده است.

به دنبال بروز مشکل در انتقال حجاج، موضوع از طریق مقامات مربوطه مورد پیگیری قرار گرفت. در پی دستور نماینده محترم ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی مبنی بر رسیدگی عاجل به موجوع، جلساتی به منظور بررسی علل بروز مشکل و طرق رفع آن تشکیل شد.

دلایل بروز مشکل در انتقال حاجیان به ایران عبارت بود از:

۱. تغییر روش مؤسسه مطوفی: «(۱)» مؤسسه مطوفیِ حجاج ایرانی عنوان کرده بود که لازم است گذرنامه حاجیان ایرانی در طول سفر زمینی- از مکه یا مدینه به جده- همراه آنان باشد. لذا انجام برخی از اقدامات ضروری که می‌باید در ظرف زمانیِ چهل و هشت ساعت قبل از آمدن حجاج در فرودگاه عملی شود امکان‌پذیر نبود. بنابراین، تشریفات مزوبر می‌بایست پس از ورود حاجیان به فرودگاه انجام شود که به طور طبیعی به اتلاف وقت زیاد منتهی می‌شد.

۲. دیر رسیدن به فرودگاه: طبق اعلام ستاد حج، کاروان‌ها

۱- از سوی دولت سعودی، مؤسسات موظف به انجام امور مربوط به حاجیان کشورهای مختلف شده بودند. انجام اموری جون نقل و انتقال، خدمات مربوط به گذرنامه حاجیان و ... به مؤسسه‌ای موسوم به« مؤسسه مطوفی حجاج ایران» محول شده بود.

ص: ۳۰۵

می‌بایست حداقل پانزده ساعت قبل از زمان پرواز در فرودگاه حاضر باشند؛ اما برخی از کاروان‌ها به دلایلی مانند معطلی در بین‌راه، بیماری مسافران و ... دیرتر از موعد مقرر به فرودگاه می‌رسیدند.

۳. مشکل بار و تحویل آن: در این زمینه می‌باید به وجود مختلفی اشاره کرد که عبارت است از:

۱/ ۳. زیاد بودن حجم بار زائران: با توجه به گران بودن قیمت بسیاری از کالاها، پیش‌بینی می‌شد که حجم باری که زائران هنگام بازگشت به میهن همراه خود دارند ناچیز باشد. اما بر خلاف این پیش‌بینی، حاجیان مقادیر انبوهی بار به همراه داشتند. به این دلیل و نیز به جهت عدم ظرفیت هواپیماهای مسافری برای تخلیه بار موجود در فرودگاه، دچار تراکم بار و پیدایشصف‌های طولانی شدیم.

۲/ ۳. هزینه اضافه‌بار: امسال هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران برای حمل هر کیلو بار اضافه‌فار دویست تا دویست و پنجاه تومان در نظر گرفته بود. مطالبه این مقدار پول از زائران و عدم اطلاع آنان از موضوع باعث بحث و جدل با مأموران اخذ بار در فرودگاه شد. در عمل، به خطر دقت زیاد در توزین بار و محاسبه اضافه بار، تحویل بار هر کاروان حدود هفت ساعت به طول می‌انجامید. در طول این مدت، زائران ناگزیر بودند همراه بار خود درصف بایستند. اضافه بر این، باید به مراحلی چون کنترل بار، الصاق برچسب و ... نیز اشاره کرد که خود مستلزمصرف وقت بود.

۳/ ۳. مشکل کمبودصفحه بار (پلیت) و نارسایی بارانداز فرودگاه جده: هر هواپیمای حامل بار (کارگو) حدود چهل و پنجصفحه بار گنجایش دارد و محل درنظر گرفته شده به عنوان برانداز باری هواپیماهای جمهوری اسلامی ایران، جای نگهداری حدود هفتادصفحه بار را داشت. این مسئله- در حالی کهصفحه بار نیز به تعدا کافی در فرودگاه جده در اختیار نبود- باعث فقدان جای کافی برای تحویل گرفتن بار از حاجیان و در نهایت سبب معطلی بیش از حد آنان شد.

۴/ ۳. مشکل کارگران مسئول حمل و جابجایی بار: هر ساله برای

ص: ۳۰۶

حمل بار، از کارگران فیلیپینی که توانایی و تخصص این کار را دارا هستند، استفاده می‌شد. امسال مدیران فرودگاه جده از کارگران نپالی استفاده کرده بودند و همین موضوع زمان انتقال بار را از خودروها به محل استقرار کاروان‌ها و بارانداز، به میزان قابل توجهی افزایش داد.

در نتیجه مشکلات یاد شده، حاجیان ایرانی در بازگشت به میهن دچار اتلاف وقت شدند و زمانی بین بیست تا بیست و چهار ساعت در فرودگاه جده معطل ماندند. پس از بررسی‌ها و هماهنگی‌های لازم مقرر شد که هواپیمای جمهوری اسلامی با بکار گیری هواپیماهای حمل و نقل (کارگو)، چشمپوشی از اختصاص دادن زمان برای گرفتن اضافه‌بار و ... مانع از معطل شدن حجاج ایرانی در فرودگاه جده حاصل گردد.

به این ترتیب امید می‌رود که در روزهای آینده مشکلی به نام معطل شدن در فرودگاه از میان برود و یا دست‌کم در حد قابل قبولی کاهش یابد.

ضمناً در این روز مقرر شد که عملیات رزرو و تحویل بلیت به مدت بیست و چهار ساعت متوقف شود تا در این فاصله حاجیان حاضر در فرودگاه حده به مقاصد خویش اعزام گردند. همچنین هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران موظف شد پروازهای فردا- شنبه ۸/ ۴/ ۱۳۷۰- را به استثنای سه پرواز روز یکشنبه ۹/ ۴/ ۷۰، با ظرفیت و زمان پیش‌بینی شده انجام دهد.

فعالیت‌ها

جابجایی بعثه

با آغاز عملیات انتقال زائران مدینه قبل به کشور و نیز انتقال زائران مدینه بعد به شهر پیامبر، تدریجاً فعالیت‌های بعثه مقام معظم از مکه به مدینه منتقل می گردد. به منظور انتقال تجارب، جلسه‌ای در معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه ولیّ‌فقیه برگزار و از زحمات افرادی که در این مدت در خدمت زائران بودند تشکر شد. همچنین توسط این معاونت جلسات منطقه‌ای در نقاط

ص: ۳۰۷

مختلفی چون ستین، جمیزه و ... تشکیل گردید.

همچنین گزارش‌هایی از معاونت بازرسی در مورد ملاقات سربازرسان و تشکیل جلسه امور بازرسان مدینه قبل دریافت شده است.

برخی از موارد گزارش شده عبارت است از:

- معطلی زاد زائران در جده برای عزیمت به ایران.

- مواردی از برخورد نامناسب با زائران در درمانگاه‌ها و مراکز پزشکی کشورمان.

در این روز مجموعاً یکصد و پانزده نفر به این معاونت مراجعه کرده‌اند که اکثریت آنان را بازرسان مدیران و معاونان ایشان تشکیل می‌دادند.

خبرها

امروز انبار تدارکاتی «خوقیر» که در مجاورت انبار کالاهای ایران قرار داشت دچار آتش‌سوزی شد. در جریان این آتش‌سوزی نسبتاً شدید، به انبار تدارکاتی ستاد حج آسیبی نرسید، اما کالاهای چند کاروان ایرانی که در انبار خوقیر قرار داشت در آتش سوخت.

امروز یک زائر زن ایرانی در برخورد با اتوبوس جان خود را از دست داد.

یک زائر مصری طی تماسی با یک زائر ایرانی در مسجد «خیف» ضمن ابراز همبستگی با انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران اظهار داشت: برگزاری تظاهرات برائت از مشرکان در مکه برایم بسیار اعجاب‌آور بود.

این زائر مصری که مهندس ماشین‌های سنگین بود ضمن ابراز خرسندی از برگزاری مراسم برائت از مشرکان افزود: این مراسم نشان داد که ایرانیان چقدر در دستیابی به آرمان‌های خود ثابت قدم هستند. من اخبار و مشاهداتم را از تظاهرات برائت از مشرکان، به عنوان یکی از بهترین سوغات‌ها برای دوستان و آشنایانم در مصر خواهم برد.

یک بانوی زائر لبنانی پس از آنکه متوجه گم‌شدن یک زن زائر

ص: ۳۰۸

ایرانی می‌شود به کمک او شتافته و با کرایه کردن تاکسی و مقدار زیادی پیاده‌روی و پس ازصرف سه ساعت وقت، زائر ایرانی را به محل کاروان وی می‌رساند. زائر لبنانی بدون دریافت وجهی بابت هزینه‌هایی که متقبل شده بود، خداحافظی کرده و محل کاروان را ترک می گوید.

ص: ۳۰۹

شنبه ۸ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

عید ولایت حق

ص: ۳۱۰

دیدارها

جشن مولود کعبه

امشب، شب عیـد غـدیرخُم است. به همین مناسـبت مراسم جشـنی از سوی بعثه مقـام معظم رهبری برگزار گردیـد و یاد و نام مولود کعبه، علی بن ابیطالب علیه السلام، گرامی داشته شد.

این مراسم معنوی بـا قرائت قرآن و مـدح شادمـانه حضـرت امیر علیه السـلام آغـاز گشت و سـپس حجةالاسـلام نعیم‌آبـادی نماینـده ولیّ‌فقیه در اسـتان هرمزگان و امام جمعه بنـدرعباس سـخنانی پیرامون کعبه و مورود آن، حضـرت امیر علیه السـلام، و عید غدیرخم ایراد کرد. وی با استفاده از آیات قرآن کریم گفت:

«کعبه محـل بازگشت است: بازگشت انسان به خـدا، بازگشت به عبادت، بازگشت از گناه. کعبه محل بازگشت انسان است به خودِ فراموش شده‌اش.»

ص: ۳۱۱

آقای نعیم آبادی با نقل تعابیری از علمای اهل‌سنت که در مدح علی بن ابیطالب علیه السلام گفته شده است اظهار داشت:

«علی ولید کعبه، شوهر زهرا علیها السلام و بالاتر از همه علی نفس نفیس خاتم الانبیاصلی الله علیه و آله است.»

امام جمعه بندرعباس با اشاره به اینکه عید غدیر را با دو نگرش مختلف می‌توان بررسی کرد، گفت:

«یک نگرش برای بررسی عید غدیر نگرش کلامی است که اندیشمندان و قلم به دستان در این زمینه داد سخن داده‌اند. اما نگرش دوم آن است که غدیر به عنوان الگو و اسوه مطرح است. چه در میان اهل‌سنت و چه در بین شیعیان، علی علیه السلام اسوه است. اگر این بُعد حضرت امیر علیه السلام در جوامع اسلامی جا بیفتد آن‌قوت در کنار هر قرآن شاهد یک نهج‌البلاغه خواهیم بود. من معتقدم که بهترین تفسیر برای قرآن، نهج‌البلاغه است.

عناوین اصلی قرآن در این کتاب با زبان آن حضرت تفسیر شده است: تقوا، جهاد، حج و .... علی علیه السلام عامل وحدت، مبیّن قرآن و حبل‌المتین است. با محور قرار گرفتن او جوامع اسلامی می‌توانند با همسویی در کنار هم زندگی کنند.»

در پایان این مراسم با شیرینی و شربت از زائران پذیرایی شد.

تقدیر از تلاش‌های خبرنامه «زائر»

امروز اعضای معاونت بررسی، برنامه‌ریزی و هماهنگی با حجهٔ‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری دیدار کردند. این دومین دیدار این معاونت با سرپرست حجاج ایرانی بود. اولین دیدار قبل از شروع مراسم و پرواز حجاج ایرانی در تهران و در محل بعثهصورت گرفته بود.

دکتر احمد پورنجاتی سرپرست این دو معاونت در ابتدای دیدار از بخش‌های مختلف و کارکرد آنها نام برد و فعالیت یک ماهه هر یک از بخش‌ها را یادآور شد و گفت:

«برنامه‌ریزی‌های اولیه ما در تهران به شکلی در اینجا پیاده شد که برای

ص: ۳۱۲

خودمان نیز قابل تصور نبود.»

آقای پورنجاتی با تأکید بر زحمات شبانه‌روزی دست‌اندرکاران خبرنامه «زائر» و سرپرستی آن، این نشریه را یکی از بخش‌های پرتلاش و موفق معاونت بررسی خواند.

آنگاه آقای ری‌شهری ضمن تشکر از حاضران گفت:

«آنچه انجام شد به شکر خدا فوق انتظار بود، همچون خبرنامه که نیروهایش خیلی زحمت کشیدند.

قسمت‌های دیگر هم که کارشان عرضه نشده، امیدوارم به زودی نتیجه دهد. نکته مهمی را که می‌خواهم تذکر بدهم این است که برادران وقتی به محل کارشان در ایران بر می‌گردند، کاری کنند که فضای کارشان الهی- معنوی باشد. آنچه که می‌تواند به کار ما روح دهد و تداوم آن را باعث گردد ایجاد فضای معنوی است و این به وجود نمی‌آید مگر اینکه از خود بینی بِبُریم. آدمی تا وقتی خودش را می‌پسندد و خودبین است نمی‌تواند خدابین باشد. یکی از حاجات و نیازهای بزرگ ما در این محل مقدس این باشد که از خدا و رسول او بخواهیم که قدرت شکستن بت درون را به ما بدهد. تا این بت شکسته نشود انسان نمی‌تواند در راه خدا حرکت کند. تنها یک گروه می‌توانند از دام نفس رهایی پیدا کنند و آن بندگانی هستند که فقط خدا را می‌بینند و «من» در کارهایشان راه ندارد.»

گفتنی است که بخش‌های متعددی که در دیدار امروز شرکت داشتند عبارت بودند از: خبرنامه، بولتن، کتاب حج، ارزشیابی و امور خبرنگاران.

درخواست پول

آقای محمد الهادی محمد مصطفی چهل‌ساله و تبعه نیجریه که فارغ التحصیل الازهر می‌باشد و در سال ۱۹۷۲ مسلمان شده و یک سال بعد نیز مادر ایشان به دین مبین اسلام تشرف یافته، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل دیدار کرد. وی درخواست کمک مالی داشت که در حد مقدور انجام شد.

ص: ۳۱۳

اسلام و موریس

آقای محمدهاشم احسان از موریس امروز با آقایان امینی و ابراهیمی دیدار کرد. وی در این دیدار اظهار داشت:

«موریس دارای یک میلیون نفر جمعیت است که دویست‌هزار نفر آنها مسلمان هستند و حدود سیصد مسجد در موریس وجود دارد.»

خبرها

کل حجاج عراقی امسال کمتر از یک‌هزار نفر هستند. آنان جهت تشرف به حج ابتدا به مقامات دولتی عراق مراجعه کردند، ولی آنها قطع رابطه با عربستان را بهانه کرده و اقدامی ننمودند. سپس آنان با اجازه دولت عراق ویزای عربستان گرفته و با بیست دستگاه اتوبوس و پنج دستگاه کامیون از طریق اردن وارد خاک عربستان شده‌اند. زائران عراقی در طول مسیر زمینی و در خاک اردن مشقت بسیار کشیده و در عربستان بهصورت تحت‌الحفظ به مدینه و مکه مشرف شده‌اند.

طی چند روز اخیر حجاج مصری در مراجعه به بعثه و گفتگو با زائران ایرانی موارد ذیل را مطرح کرده‌اند:

- در مصر جمعیتی به نام «الطریقهٔ الجعفریهٔ المحمدیه» وجود دارد که دارای یک میلیون عضو است. آنها محب اهل‌بیت علیهم السلام هستند.

- گرایش زنان مصری به حجاب اسلامی و جوانان به مذهب در حال گسترش است.

ما به سه دلیل به امام خمینی عشق می‌ورزیم: تطبیق شریعت اسلامی در ایران، رسمیت دادن به زبان عربی در ایران و فتوا در مورد اقتدا به ائمه جماعت عامه.

- مصر با قرارداد کمپ‌دیوید توانسته سرزمین‌هایش را پس بگیرد. این قرارداد شبیهصلح حدیبیه است.

ص: ۳۱۴

- تظاهرات برائت و تجمع انبوه زائران نشانه پایگاه مسئولان شما وقدرت مردمتان است.

- علی‌رغم تبلیغات شدید علیه ایران مردم مصر به کشور شما و امام خمینی عشق می‌ورزند. البته اخیراً این تبلیغات کاهش یافته است.

امروز دو جوان مصری به دو پیرزن ایرانیِ در حال طواف کمک کرده‌اند تا بتوانند کل طواف را به راحتی انجام دهند.

امروز اعلام شد که در چند روز اخیر جمعاً ۲۹۵ کاروان شامل ۳۵۸۸۱ حاجی ایرانی مکه مکرمه را ترک کرده‌اند. از این تعداد، ۸۷ کاروان شامل ۱۰۸۷۲ نفر به مدینه منوره مشرف گردیده و ۲۰۸ کاروان شامل ۲۵۰۰۹ نفر جهت مراجعت به ایران عازم جده شده‌اند. همچنین امروز ۵۱ کاروان شامل ۵۳۶۴ نفر طی شانزده پرواز به شهرهای تهران، مشهد، تبریز، شیراز و کرمان مراجعت کرده‌اند. بدین ترتیب، شمار حجاجی که تا امروز به کشورمان مراجعت کرده‌اند از مرز بیست و دوهزار نفر گذشته است.

ص: ۳۱۵

یکشنبه ۹ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

شجاع‌ترین ملت اسلامی، حزب اللَّه، افتخار مسلمانی

ص: ۳۱۶

دیدارها

شجاع‌ترین ملت اسلامی

در ادامه دیدارهای زائران ایرانی با حجاج دیگر کشورهای مسلمان، امروز یک حاجی آفریقایی اظهار داشت که من فکر می‌کنم شما ایرانیان شجاع‌ترین مردم متعلق به جهان اسلام هستید. در آفریقا شما اسلام را زنده کرده‌اید. او گفت:

«همیشه دعا می‌کردم جنداللَّه را ببینم و امروز در کنار خانه خدا شما آزادگان ایرانی را می‌بینم و گمان می‌کنم آرزویم برآورده شده است. مردم کشورم سنگال شما را همچون برادران تنی دوست می‌دارند.»

ص: ۳۱۷

ما با آمریکا کاری نداریم

یکی از رانندگان شهر مکه که به امر مسافرکشی اشتغال داشت در گفتگو با یکی از حجاج ایرانی گفت:

«آمریکای، اما مسلمان هستم. ده‌سال است که در کشور سعودی‌ها زندگی می کنم.»

این آمریکاییِ مسلمان از حاجی ایرانی علت شعار مرگ بر آمریکا را پرسید که حاجی ایرانی در مقابل پاسخ داد:

«ما علیه سیاست دولت آمریکا و استعمار شعار می‌دهیم. با مردم آمریکا کاری نداریم.»

راننده با شنیدن این حرف گفت:

«شما واقعاً ایمان دارید که دوباره مراسم برائت از مشرکان را برپا کردید. ما از دولت آمریکا و اسرائیل می‌ترسیم. دعا کنید خداوند به ما هم ایمان بدهد.»

حزب‌اللّه در موریس

در ادامه دیدارهای حجاج کشورهای اسلامی با بعثه مقام معظم رهبری، امروز آقای محمدسلیم یادون از موریس با حضرت آیهٔاللّه مصباح و حجهٔالاسلام تسخیری ملاقات و گفتگو نمود. آقای یادون ضمن درخواست کتاب‌هایی در مورد سیاست اسلامی، از تأسیس حزبی به نام حزب‌اللّه که در موریس به رسمیت شناخته شده خبر داد و گفت که این گروه نیازمند فعالیت‌های فرهنگی جهت آشنا کردن مردم با مرام خود است.

افتخار می‌کنم که مسلمانم

همچنین آقای حامد قادر از سریلانکا ضمن مراجعه به بعث، از

ص: ۳۱۸

انقلاب و راهی که حضرت امام رحمه الله پیش پای مسلمانان گشودند تمجید کرد و از حکم ارتداد سلمان رشدی ابراز خشنودی نمود و گفت:

«پس ازصادر شدن این حکم من به خود می‌بالم که یک مسلمان هستم.»

گزارش‌ها

مسکن زائران در مکه

کیفیت و موقعیت واحدهای مسکونی در مکه مکرمه یکی از مهمترین مسائل حج است. امسال کیفیت نامطلوب برخی از ساختمان‌ها که برای سکونت زائران ایرانی اجاره شده و نیز فاصله دور بسیاری از اماکن استیجاری از مسجدالحرام، مشکلات قابل توجی را برای زائران بوجود آورده است. علت اصلی این مشکل، تأخیر در توافق برای شرکت ایرانیان در حج امسال و تسامح و در بعضی موارد کارشکنی دولت عربستان در امر مسکن حجاج بوده است. خبرنگار خبرنامه «زائر» برای بررسی مسئله مسکن با تنی چند از حجاج ایرانی و همچنین با آقای رضایی سرپرست ستاد حج گفتگوهایی داشته که توجه شما را بدان جلب می کنیم.

زائران کاروان ۳۱۱۵۶ که از قم اعزام شده‌اند، همگی متفق بودند که دوری محل سکونت تا مسجدالحرام و کرایه زیاد تاکسی برای رفت و آمد، آنان را از زیارت هر روزه خانه خدا محروم کرده است.

یکی از زائران خراسانی گفت:

«حضور شش تا هشت زائر در یک اتاق دوازده‌متری، سطح بهداشت را کاهش می‌دهد.»

یکی از اهالی مازندران اظهار داشت:

«مهمترین مشکلی که اعضای کاروان ما به آن دچارند قطع ناگهانی آب در طور شبانه‌روز است که به نوبه خود موجب بی‌توجهی به مسائل

ص: ۳۱۹

بهداشتی می گردد»

زائری از کاروان ۱۷۷۱۴ اعزامی از تهران نیز مسافت طولانی میان محل اقامت تا مسجدالحرام را مهمترین مشکل خود در طول اقامت در مکه مکرمه یاد کرد و از اختصاصصدریال سعودی به عنوان هزینه رفت و آمد ابراز خرسندی کرد. وی گفت:

«با توجه به نرخ‌های موجود در جهان، ما خیلی شکرگزاریم که با این مبلغ اندک از چنین سرویسی برخورداریم. با یک حساب سرانگشتی، در واقع، به طور مجانی به زیارت آمده‌ایم. درست نیست که خیلی از نارسایی‌ها شکوه و شکایت کنیم.»

یک زائر تهرانی عقیده داشت:

«مقامات سعودی تلاش کرده‌اند تا زائران ایرانی را به طور پراکنده در مکه ساکن کنند تا از یک‌سو از تجمع و حضور دائم زائران ایرانی در مسجدالحرام بکاهند و از سوی دیگر از لحاظ اقتصادی سود حاصله از خرید زائران ایرانی را در سطح شهر مکه تقسیم کنند. دیگر اینکه درآمد خوبی عاید شرکت‌های حمل و نقل شهری شود. به نظرم هدف اصلی مقامات سعودی سیاسی بود.»

آقای رضایی سرپرست ستاد در مودر پراکندگی مسکن زائران ایرانی در شهر مکه، وضعیت بهداشتی ساختمان‌ها و تراکم افراد در اتاق‌های محل سکونت به سئوالات خبرنگار خبرنامه «زائر» پاسخ داد و گفت:

«به دلیل حجم زیاد زائرانی که داریم به هیچ عنوان قادر به تهیه مسکن در یک یا دو نقطه از شهر مکه و یا مدینه نیستیم. امسال شعاع پراکندگی زائران ایران در شهر مکه و نسبت آن به مسجدالحرام در مقایسه با سال‌های گذشته تغییر اساسی نکرده است. باید خداوند را شکرگزار باشیم که در این فاصله کوتاه توانستیم این تعداد مسکن را تهیه کرده و در اختیار زائران قرار دهیم. ساختمان‌هایی که نزدیک حرم هستند به علت قدیمی‌ساز بودن، از نظر بهداشتی مشکلاتی دارند، ولی ساختمان‌هایی که دورترند نوساز هستند و مشکلات کمتری دارند. معمولاً مالکان ساختمان‌ها باید پاسخگوی این

ص: ۳۲۰

مشکلات ابشند. دولت عربستان مقرراتی وضع کرده و تکالیفی را برعهده مالکان گذاشته است، از جمله مفروش بودن اتاق‌ها، داشتن آب سردکن در هر طبقه و یک سری شرایط بهداشتی دیگر. ما برای سال آینده در نظر داریم که شرایطی نظیر داشتن آشپزخانه بزرگتر، سالن سخنرانی و اجتماعات و وسایل بهداشتی را که بیشتر برای ایرانیان قابل استفاده باشد در قراردادهای اجاره لحاظ کنیم. امسال به دلیل اینکه چندماه عقب بودیم، نتوانستیم بیش از این سخت‌گیری کنیم. در مورد تراکم افراد در اتاق‌های سه در چهار باید بگویم که دولت عربستان استانداردهایی را برای اسکان افراد قرار داده است. در ابتدا نیز ما به این مسئله اعتراض کردیم. در اینجا برای هرکس دو متر و نیم مساحت در نظر گرفته می‌شود که حد تراکم زائران ما در اتاق‌ها نیز اینچنین است.»

آقای رضایی در پاسخ به این پرسش که آیا برای تفکیک در نحوه اسکان مجردها و متأهل‌ها در کاوان‌ها چاره‌ای اندیشیده شده یا خیر، گفت:

«اصولًا فرهنگ ساختمان‌سازی در مکه و مدینه برای زائران و حجاج به گونه‌ای است که اتاق‌ها و ترکیب ساختمان‌ها با این نحوه اسکان مناسبتی ندارد. معمولًا اتاق‌های بزرگ، و برای سکونت پنج نفر در نظر گرفته شده است. ما در این مورد فکر کردیم، ولی راه به جایی نبرده و گمان می‌کنیم در ساختمان‌سازی‌های آینده باید به این مسئله توجه کرد. ما با شرایط فعلی اگر بخواهیم برای خانواده متأهلان محیطی مناسب در نظر بگیریم، مسائل زیادی در تدارک و اجاره مسکن خواهیم داشت. حداقل چیزی که می‌توان گفت این است که در کوتاه مدت هیچ راه‌حلی قابل پیش بینی نیست.»

خبرها

یک زائر ایرانی که به اتفاق همسرش در مقابل مقرّ پلیس مدتی منتظر تاکسی بوند، به علت نرخ بالای کرایه‌ها از سوارشدن به تاکسی‌هایی که پول زیادی می‌خواستند خودداری می‌کردند. در این هنگام پلیس سعودی به گمانی نزد این زوج زائر آمده و ابتدا ده‌ریال و پس از امتناع، بیست ریال به

ص: ۳۲۱

این‌دو می‌دهـد. اما ایرانیان از گرفتن پول سـر باز می‌زننـد و دلیل سوار نشـدن به تاکسـی‌ها را نرخ زیاد آنها عنوان می کنند. پلیس با شنیدن این حرف با اتومبیل خود آنان را به مقصدشان می‌رساند.

راننده مصـری کاروان ۳۰۲۲۷ که بـا اتومبیـل تصـادف کرده بود، در یـک کـار گروهی از سوی ایرانیـان خسـارت خود را دریـافت داشت. اعضای کاروان با جمع آوری پول از زائران کاروان، هزینه تصادف راننده مصری را داوطلبانه به عهده می گیرند.

بنـابر گزارش‌هـای رسـده امروز یکی از زائران ایرانی که دو عـدد سـکه طلاـ یـافته بـود، آن را به مـدیر کـاروان خود تحویـل داد تا بهصاحب اصلی‌اش برگردانده شود.

امروز اعضـای بعثه مقام معظم رهبری به همراه حجهٔالاسـلام محمـدی ری‌شـهری مکه را به سوی شـهر مـدینه ترک کردنـد تا همراه دیگر زائران ایرانیِ مدینه دوم، ایام باقیمانده را در جوار مرقد پاک حضـرت رسولصلی الله علیه و آله سپری کنند و نظارت و هدایت برنامه‌ها و سازماندهی کاروان‌ها را پیگیری نمایند.

بنابر گزارش ستاد مدینه تا پایان امروز (۹/ ۴/ ۷۰) ۲۶۷۶۱ زائر وارد مدینه منوره شده‌اند.

ص:۳۲۲

ص: ۳۲۳

دوشنبه ۱۰ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تبریک عیدغدیر به مقام معظم رهبری، نکته‌هایی از زبان ایرانیان

ص: ۳۲۴

پیام‌ها

عرض تبریک

به مناسبت فرارسیدن عید سعید غدیرخم پیام تبریکی از سوی نماینده ولیّ‌فقیه به محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی فرستاده شد.

متن پیام بدین شرح است:

باسمه تعالی

محضر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی

حضرت آیهًاللّه خامنه‌ای

دام ظله العالی

فرا رسیدن سالروز عید سعید غدیرخم، روز اکمال دین و اتمام نعمت، بر همه مسلمین جهان مبارک باد.

اینجانب از جوار حرم رسول اللّهصلی الله علیه و آله و تربت مطهر ائمه بقیع

ص: ۳۲۵

علیهم السلام که اینک همچون نگینی در حلقه عاشقان ولایت در بر گرفته شده، از جانب خود و زائران ایرانی بیت‌اللّه الحرام این روز عزیز را به حضرت‌عالی تبریک و تهنیت عرض می‌نمایم. از خداوند متعال عاجزانه مسئلت دارم در تحقق وعده پیروزی نهایی مستضعفین جهان که تبلور عینیِ این عید سعید است، تعجیل فرماید و ما را از زمینه‌سازان آن روز قرار دهد و سایه پر برکت حضرت عالی را تا ظهور آن حضرت بر سر مسلمین و مستضعفین جهان مستدام فرماید.

محمد محمدی ری‌شهری

مدینه منوره، ۱۸ ذی‌حجه ۱۴۱۱

دیدارها

تألیف مناسک حج

آقای موسوی، یکی از مسلمانان اهل پاکستان، کتابی راجع به مناسک حج در دست تهیه دارد که برای جمع‌آوری مطالب جدید با آقای تسخیری ملاقات و گفتگو نمود و از ایشان تقاضای راهنمایی کرد.

همچنین عده‌ای از مسلمانان مراکش امروز با آقای مصباح یزدی ملاقات کردند و سئوالاتی پیرامون تحریف قرآن و اختلاف بین مذاهب مطرح ساختند که توسط ایشان پاسخ داده شد.

دیدار با مغازه‌داری در مدینه

یکی از مغازه‌داران مدینه که امروز برای دیدار به بعثه ایران مراجعه کرده بود اظهار داشت:

«مردم عربستان از حضور نیروهای آمریکایی ناراضی هستند. به نظر من احترام حکومت آل‌سعود به ایران به جهت ترسی است که از کشور شما دارد.»

ص: ۳۲۶

قوت ایران قوت ما است

امروز عده‌ای از شیعیان سوریه با حجهٔالاسلام تسخیری دیدار و گفتگو کردند. این گروه در گفتگوی خود با آقای تسخیری در مورد شیعیان گفتند:

«فقط در دمشق هشتادهزار شیعه وجود دارد. حافظ اسد عنایت خاصی به آنها دارد، ولی اطرافیان او اینچنین نیستند. امروز قوت ایران قوت ما است و ضعف ایران ضعف ما.»

دیدار با دانشجویان آفریقایی

یکی از دانشجویان آفریقایی که در دانشگاه مدینه تحصیل می‌کند ضمن ملاقات با مسئولان بعثه، درباره کیفیت تحصیل در این دانشگاه مطالبی اظهار داشت. همچنین یکی از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد سودان که در انگلیس تحصیلات خود را به پایان برده است، امروز در دیدار که با معاونت بین‌الملل بعثه داشت، در مورد حرکت اسلامی دانشجویان در انگلیس سخن گفت.

گزارش‌ها

ارزیابی روزهای گذشته از زبان زائران و کارگزاران حج

روزهای اقامت ایرانیان در مکه و مدینه رو به پایان است. هر روزی که می‌گذرد، درد جدایی از خانه خدا، مسجد حضرت رسول‌صلی الله علیه و آله و بقیع بیشتر می‌شود. برای خیلی‌ها شاید این آخرین دیدار باشد. اکثر حاجیان ایرانی با غنیمت شمردن این روزهای واپسین، سعی در بهره‌گیری هرچه بیشتر از برکات معنوی این سفر الهی دارند. برای آگاهی از آنچه که تاکنون در نزد زائران و کارگزاران حج گذشته و ارزیابی آنان از مراسم و مناسک این سفر،

ص: ۳۲۷

گفتگویی با تنی چند از مسئولان و زائران ایرانیصورت گرفته است که توجه شما را به آن جلب می کنیم.

یکی از بازرسان:

- «در ایران به زائران گفته بودند که به همراه خود پتو بیاورند، چرا که بدان نیاز پیدا خواهند کرد. اما حاجیان با اتاق‌های مفروش در مکه و مدینه مواجه شدند. اینان چون دیگر نمی‌توانند پتوها را برگردانند برای فروش آن دنبال مشتری هستند و این به حیثیت حاجیان ما و شاید نظام ما لطمه می‌زند.»

- «به امور بهداشتی محل سکونت بعضی کاروان‌ها به درستی سرکشی و رسیدگی نمی کنند.»

- «خوب است از طرف مسئولان به دولت سعودی پیشنهاد شود که بین راه مکه- عرفات، عرفات- مشعر، مشعر- منی و منی- مکه مترو احداث شود تا مشکلات ترافیکی این راه‌ها مرتفع گردد.»

یکی از کارکنان مخابرات ستاد مکه:

- «امسال برای اولین بار در حج و به طور آزمایشی از پست تصویری (فاکس مایل)، آن هم با یک دستگاه، استفاده شد که با استقبال مواجه گردید. برای سال‌های آینده لازم است که بر تعداد این دستگاه افزوده شود.»

- «شرکت مخابرات باید مثل بانک‌ها، فروشگاه‌های شاهد و سازمان هواپیمایی مستقل باشد و امکانات بیشتری را بسیج کند. امسال کارکنان مخابرات تعدادشان کم بود، به همین دلیل در طور شبانه‌روز بیش از چهار یا پنج ساعت نمی‌خوابیدند و بقیه روز را در کاروان‌ها مشغول به کار بودند. امید است با افزایش پرسنل و امکانات خدماتی که به کاروان‌ها داده می‌شود، از سال آینده خدمات بیشتری ارائه گردد.»

یکی از اعضای واحد اهل‌سنت بعثه:

- «هنوز مسئله وحدت مسلمانان برای خیلی از زائران و حتی روحانیان حل نشده است. باید این استراتژی برای همگان از سوی نخبگان

ص: ۳۲۸

جامعه اسلامی تبیین شود. با اینکه سفر حج نقطه اوج وحدت شمرده می‌شود، با این حال، شاهدیم که افرادی از سر ناآگاهی در مدینه و مکه اعمالی خلاف وحدت انجام می‌دهند، حتی در عرفات.»

– «استفاده از موقف عرفات و منی باید توأم با برنامه‌های با کیفیت باشد، بویژه در منی. در این روز برنامه‌ریزی در بعثه بسیار ابتدایی بود و برخی افراد برای استفاده از این فرصت‌ها به کاروان‌های دیگر رفتند.»

– «به نظر من کلیه واحدهای بعثه مثل زائران کاروان‌ها باید به مدینه قبل و مدینه بعد تقسیم شود؛ زیرا بعضی واحدها پس از مناسک حج عملًا تعطیل می‌شوند.»

– «محیط اطراف چادر ایرانیان در عرفات و منی به شدت غیربهداشتی بود.»

– «مشاهده می‌شد که بیماران را با فُرقون به مراکز درمانی می‌رساندند. در حالی که می‌شد با بکارگیری برانکار از بوجود آمدن اینصحنه‌های کریه جلوگیری کرد.»

یکی از همکاران معاونت فرهنگی و ارشاد:

– «با توجه به وقفه سه ساله‌ای که برای زائران ایرانی پیش آمده بود، حج خوبی برگزار شد، بویژه اینکه روی معیارهای اصولی انقلاب تکیه شد. مراسم برائت از مشرکان از دو جهت حائز اهمیت بود: اول نفس برپاییِ این مراسم بود که احتمال برخورد و حوادث ناگوار داده می‌شد، و دوم اینکه سرپرست حجاج ایرانی در سخنان خود روی نکات با اهمیتی انگشت گذاشته و نشان داد که اهداف و آرمان‌های امام خمینی رحمه الله از اصول خدشه ناپذیر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی است.»

– «سرویس‌دهی باید برای همه یکسان باشد و هیچ تفاوتی بین ستاد و بعثه و هردوی اینها با زائران حاضر در کاوان‌ها نباشد.»

– «بعضاً مشاهده می‌شد که با مراجعان به برخی از واحدهای ستاد و بعثه برخورد شایسته‌ایصورت نمی‌گیرد. این موضوع در برخورد مسئولان ستادی با مدیر و معاون و خدمه کاروان‌ها کاملًا مشهود بود.»

ص: ۳۲۹

- «یکی از مشکلات مدیران و روحانیان کاروان‌ها، داشتن زائران کهنسال بود که از استطاعت جسمی برخوردار نبودند.»

یک زائر تهرانی:

- «بهتر است ک لباس حاجیان ایرانی متحدالشکل باشد و از پراکندگی پوشش و فرم آن که بعضاً شکل ناهمگون و ناموزونی دارد جلوگیری شود.»

- «کار فرهنگی و توجیهی روی زائران باید قبل از سفر حجصورت گیرد.»

- «با متخلفان و افرادی که اعمال آنان مغایر با شئون انقلاب اسلامی است، باید با قاطعیت برخورد شود، که سهل‌انگاری در این زمینه- چنانکه شاهد بودیم- خسارت‌بار است.»

سه تن از زائران کاروان ۳۱۱۵۶ قم:

- «امکانات بهداشتی ضعیف است، در حالی که این امکانات به عنوان تضمین کننده سلامت افراد، باید در حد لازم و حتی بالاتر از آن باشد.»

- «دوری محل اسکان زائران از مسجدالحرام سبب شد که حجاج از حضور زیاد ر خانه خدا محروم شوند.

اگر وسیله ایاب و ذهاب برای چنین زائرانی در نظر گرفته می‌شد، خیلی خوب بود. در مکه زائران را به جاهای دیدنی و زیارتی نبردند تا بخشی از فرصت‌ها بی‌فایده نگذرد.»

- «بازرسان کاروان‌ها جز هنگام رساندن خبرنامه، دیده نمی‌شدند، در حالی که بازرسان همیشه باید در دسترس زائران باشد.»

مدیر یکی از کاروان‌های اعزامی از مشهد مقدس:

- «اعضای کاروان‌ها عموماً از وضع مسکن گله دارند؛ البته واحد مسکونی ما خوب است. زائران از نوع خانه‌هایی که در آن اقامت خواهند کرد بی‌اطلاع هستند.»

- «پیشنهاد می‌شود همچون عرفات و منی که نمایندگانی تعیین شدند تا با بازدید از چادرها موقعیت آن را به اطلاع زائران برسانند، برای

ص: ۳۳۰

ساختمان‌های شهر هم این عمل انجام شود تا نمایندگان در بازدید از این اماکن اطلاعات لازم را کسب و به کاروان‌ها منتقل کنند.»

- «دادن چای در عرفات و منی حل نشده است. بویژه روستاییان علاقه‌مند به خوردن چای هستند و از فقدان آن گله دارند. آنان ترجیح می‌دهند به جای آب، چای بنوشند. خوب است چراغ و کپسولی برای هر چند کاروان تهیه شود تا آنان بتوانند چای تهیه کنند.»

به نظر من فقط کسانی باید به حج بیایند که غیر از مستطیع بودن، از توانایی جسمی لازم نیز برخوردار باشند. دیگر اینکه زائران نوبت اولشان باشد. کسانی که سال‌های پیش مشرف شده‌اند، لزومی ندارد جای کسانی را که هنوز نیامده‌اند بگیرند.»

- «برنامه اعلام برائت از مشرکان با وجود خاطه تلخ و گزنده سال ۱۳۶۶ بسیار باشکوه برگزار شد.»

خبرها

از سوی نماینده ولیّ‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، به مناسبت عید سعید غدیر، به کلیه خدمه کاروان‌های کشورمان که در حج امسال شرکت کرده‌اند مبلغ یکصد ریال سعودی به عنوان عیدی هدیه داده شد.

همچنین آن عده از خدمه‌ای که قبل از عید غدیر راهیِ کشورمان شده‌اند، این مبلغ را در ایران دریافت خواهند کرد.

آخرین گزارش ستاد حج در مدینه حاکی است که تا پایان روز گذشته جمعاً ۱۹۸ کاروان شامل ۲۶۷۶۱ نفر از زائران کشورمان از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند. عملیات انتقال زائران از مکه به مدینه از ششم ماه جاری شروع شده که حداکثر تا تاریخ چهاردهم همین ماه ادامه خواهد داشت. عملیات بازگشت زائران مدینه بعد به کشورمان، از چهاردهم تیر شروع خواهد شد.

ص: ۳۳۱

خبرهای رسیده حاکی است که زائران از کیفیت نامطلوب اتوبوس‌هایی که آنان را از مکه به مدینه انتقال می‌دهند ناراضی هستند. اکثر زائران از بی‌ادبی رانندگان، استفاده از نوارهای موسیقی و تسلط نداشتن آنان بر اصول رانندگی در اتوبان شکایت کرده‌اند.

ص:۳۳۲

ص: ۳۳۳

سه‌شنبه ۱۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

سوغات نور، مظلومان قاره سیاه و روشنای یاد امام

ص: ۳۳۴

دیدارها

نخستین دیدار با حاجیان مدینه بعد

پس از بـاز گشت سـرپرست حجاج ایرانی از مکه به مـدینه منوره که پریروز ۹/ ۴/ ۱۳۷۰ انجام شـد، نخستین دیدار عمومی ایشان با زائران مـدینه بعدصـبح امروز در محـل بعثهصورت گرفت. همچون ملاقات‌های پیشـین، تلاوت آیات قرآن آغازگر این دیـدار بود. سپس حجهٔالاسـلام مصـباح یزدی اندیشـمند معاصـر حوزه علمیه قم سـخنرانی کرد و توجه زائران ایرانی را به برکات معنوی مراسـم حج جلب نمود. آقای مصباح گفت:

«حـج از هنگام احرام بسـتن شـروع می‌شود. لباس‌هایی که در زنـدگی روزمره نشانه خیلی از امور است بیرون می‌ایند و لباسـی شبیه لباس مرگ (کفن) پوشـیده می‌شود که لباسی است بی‌پیرایه و کاملًا ساده. با این لباس وارد خانه خدا می‌شویم تا ببینیم چه چیزی با خود آورده‌ایم. یکی از نکته‌های

ص: ۳۳۵

این وضعیت آن است که آدمی متوجه شود پیرایه‌های دنیا- مثل پُست و مقام‌ها- نوعی سرگرمیِ اعتباری است. اعتباری است، چرا که حقیقت انسان را تغییر نمی‌دهد. دیگر اینکه همین امر اعتباری عمر کوتاهی دارد و تا دم مرگ بیشتر دوام نمی‌یابد.»

ایشان در ادامه سخنان خود خطاب به حاجیان حاضر گفت:

«حالا که لباس عادی به تن کرده‌اید به درون خود بنگرید. آیا آن نورانیت زمان احرام پیدا است؟ نکند که در این ایام، بیشتر با دل بستن به دنیا نقض غرض کنیم؛ نکند فکر و ذکر شبانه‌روزیِ شما به معامله و سودجویی و تجارت باشد؛ مبادا دنیازدگی بار دیگر در ما زنده شود. از دنیا باید به قدر ضرورت استفاده شود. بدانید که چه لحظات پرمعنایی را در کنار مرقد حضرت رسول و ائمه اطهار می‌گذرانید. هر لحظه‌اش از دنیا و مافیهای آن بیشتر ارزش دارد.»

آقای مصباح با تأکید بر اینکه مبادا نورانیت زمان حج از دست برود، با تفاوت گذاردن بین خریدهایی که جنبه سوغاتی دارد و بازارگردی‌هایی که همه وقت زائران را به خود اختصاص می‌دهد گفت:

«بهترین سوغاتی همین نورانیتی است که پیدا کرده‌ایم. دنیا آن‌قدرها ارزنده نیست که به خاطرش تمام حواستان راصرف آن کنید. مواظب باشید که این معنویت را از شما نربایند تا در آخرت سرمایه نجاتتان باشد.»

چرا فقط با آمریکا مخالفت می‌کنید؟

امروز یک مسلمان تبعه آمریکا در ملاقات با یک ایرانیِ آشنا به زبان انگلیسی اظهار داشت:

«من یک مسلمان و تبعه امریکا هستم ولی به انقلاب اسلامی و ایرانیان علاقه دارم. اما این سئوال را هم دارم که چرا فقط شما با آمریکا مخالفت می‌کنید و دیگر مشرکان را رها کرده‌اید؟»

این زائر آمریکایی پس از شنیدن پاسخ اظهار می‌دارد:

ص: ۳۳۶

«من متعجبم که چرا شما نمی‌ترسید. سه سال پیش چهارصد نفر از شما را کشتند ولی شما به محض بازشدن راه حج و آمدن به حج باز مرگ بر آمریکا گفتید.»

پس از این پاسخ که ما چندین سال با آمریکا و عراق جنگ کرده‌ایم و رهبرمان به ما آموخته است که فقط از خدا برتسیم، حاجی آمریکایی می گوید:

«برای ما هم دعا کنید چون ما از آمریکا و اسرائیل می‌ترسیم. برای ما دعا کنید که خدا به ما ایمان بدهد.»

بحث و گفتگو در بقیع

صبح امروز نایب مفتیِ مدینه آقای شیخ محمد العثیمین همراه جمعی محافظ امنیتی در بقیع حضور یافت و در محل تربت مطهر چهار امام علیه السلام با برادران روحانی حاضر در بقیع، که اتفاقاً چند تن از آنان از همکاران معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه بودند، به بحث پرداخت. وی در مورد گریه، بوسیدن قبور ائمه و خواندن زیارتنامه سئوال کرد. برادران با استدلال‌های مناسب پاسخ دادند و با توجه به بوسیدن دست نایب مفتی توسط مردم به وی چنین گوشزد کردند:

«اگر مردم از روی حُبّ و به خاطر خدا دست شما را می‌بوسند و شما آن را مجاز می‌دانید، پس بوسیدن قبور ائمه نیز به طریق اولی مجاز و موجب ثواب است.»

در خاتمه وی را برای ادامه بیشتر گفتگو به بعثه دعوت کردند.

خبرها

تا امروز ۶۳ کاروان شامل ۸۲۲۴ حاجی ایرانی از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند که جمعا ۲۶۱ کاروان شامل ۳۴۹۸۵ نفر از زائران کشورمان در مدینه منوره استقرار یافته‌اند.

ص: ۳۳۷

امروز یک زائر اهل نیجریه به یک زائر ایرانی گفت که مردم نیجریه اسلام را از ایران و امام خمینی رحمه الله آموخته‌اند. او اضافه کرد که عکس حضرت امام در اکثر منازل وجود دارد و مردم نیجریه خاطره ایشان را همواره گرامی می‌دارند.

زائران افغانی که از ایران مشرف شده‌اند علی‌رغم پرداخت مبلغ یک میلیون و پانصد ریال، بعضاً از محل اقامت و نحوه پذیرایی گلایه دارند و آن را ناشی از تبعیض در نوع برخورد ستاد حج با کاروان افاغنه می‌دانند. باید توضیح داد که از شش کاروان افاغنه، وضع دو کاروان آن که پرسنل دولتیِ وزارت امور خارجه در آن بسر می‌برند، مناسب‌تر از سایرین گزارش شده است.

گفتنی است که طبق مصوبه سازمان حج و زیارت قرار بود امسال هفتصد نفر از افاغنه مقیم ایران به حج مشرف شوند. از این تعداد، سهمیه‌هایی به نهادیهای مرتبط با موضوع افغانستان در کشور اختصاص یافت (حداکثر چهل نفر) ولی گزارش‌های رسیده حاکی است که شمار برادران و خواهران ایرانی که به همراه کروان‌های افاغنه عازم حج شده‌اند بیش از حد مصوب بوده، به طوری که مجبور شده‌اند برخی از ایرانیان را با پاسپورت‌هایصادر شده برای افاغنه و تغییر عکس به حج بیاورند. همچنین بعضی از دست‌اندرکاران و مسئولان اداری، همسران و حتی دوستان خود را از این طریق به حج آورده‌اند که این مسئله بر تضییع حقوق عده‌ای از افاغنه، تبعات منفیِ متعددی بر جای گذاشته است.

در این روزهای واپسین، تنخوییِ مأموران نهی از منکر سعودی در بقیع زنده‌تر شده است. بخصوص در تربت چهار امام علیهم السلام، همواره رفتار مأموران بقیع نسبت به مأموران کعبه و حرم نبوی خشن‌تر بوده است. اما در مواقعی که نماینده محترم ولیّ‌فقیه در بقیع حاضر شده‌اند با تذکرهای مأموران امنیتی، آنان رفتار مناسب‌تری از خود نشان داده‌اند. گفتنی است که هر شب بقیع توسط مأموران جارو و تمیز می‌شود. به عنوان مثال، اوایلصبح امروز در حالی که زائران ایرانی به همراه جمع کثیری خارجی، مقابل قبور مطهر چهار امام معصوم علیهم السلام مشغول خواندن زیارتنامه بودند یکی از نیروهای امنیتی

ص: ۳۳۸

سعودی که لباس شخصی بر تن داشت و احتمالًا از اداره امر به معروف بود، برخورد بسیار بدی با زائران از خود نشان داد. اما به محض ورود سرپرست محترم حجاج ایرانی به بقیع، یکی از مأموران امینتی سعودی از تیم مراقبتی ایشان که ملبّس به لباس شخصی بود به مأمور بدرفتار سعودی مراجعه کرد و سریعاً وی را نسبت به تغییر نوع برخورد با زائران در حضور نماینده محترم رهبری توجیه نمود. این اقدام بسیار مؤثر بود و آن مأمور تغییر جدی در رفتار خود دارد.

باید توضیح داد که معمولًا سعودی‌ها هنگامی که زائران ایرانی را بدون پشتوانه می‌یابند از برخوردهای تند ابایی ندارند. این موارد در سال‌های قبل نیز وجود داشته است. امسال حضور نسبتاً طولانی‌تر نماینده محترم مقام معظم رهبری در مدینه به همراه کاروان‌های مدینه، پشتوانه سیاسی محکمی برای زائران فراهم نموده و این امر در تعدیل برخورد سعودی‌ها با زائران ایرانی بسیار مؤثر بوده است.

در شب عید غدیر در چند کیلومتری مدینه مجلس جشنی برگزار گردید که چند تن از مداحان شیعه عرب و فارس اشعاری را در مدح امام اول خواندند.

در این مراسم چند تن از شیعیان خطیف خواستار وصیتنامه حضرت امام رحمه الله و پیام عربیِ رهبر انقلاب شده و اظهار داشتند که در روزهای ارتحال حضرت امام رحمه الله روستاها را سیاه‌پوش و مراسم عزاداریِ عمومی برگزار کردند.

ص: ۳۳۹

چهارشنبه ۱۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ممارست در پارسایی، اندیشه وحدت

ص: ۳۴۰

دیدارها

خدمت به زائر اجر زیادی دارد

صبح امروز در ادامه دیدار سرپرست حجاج ایرانی با اعضای کاروان‌ها، زائران خانه خدا و مرقد پیامبر اکرمصلی الله علیه و آله و ائمه بقیع، در محل اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مدینه گرد آمده و در مراسمی که به همین مناسبت برپا شده بود شرکت کردند. پس از قرائت قرآن و مداحی اهل‌بیت حضرت ختمی مرتبت، حجهْالاسلام والمسلمین مصباح یزدی به سخنرانی پرداخت.

ایشان در بخشی از سخنرانی خود با بهره‌گیری از آیات کریمه «لَقَدْ خَلَقْنَا الإنْسانَ فی أحْسَنِ تَقْویمٍ ثُمَّ رَدَدناهُ فی أسْفَلَ سافِلینَ» (تین/ ۴ و ۵) گفت:

«موضوع این آیات ترقی و تنزل انسان است. در آغاز خلقت، هر انسانی دارای قوام می‌باشد، یعنی آنچه که شایسته او بوده تا خود را به کمال

ص: ۳۴۱

برساند از سوی خداوند به وی داده می‌شود. عده‌ای با بهره گیری از آن استعدادها خود را به مراحل بالا می‌رسانند و عده‌ای دیگر با سوء استفاده، تنزل می کنند. از این آیات استفاده می‌شود که خطر سقوط، همه انسان‌ها را تهدید می کند اما کلیت ندارد.»

آقای مصباح یزدی با اشاره به تعبیر حضرت امام خمینی رحمه الله گفت:

«امام راحل مکرر اشاره می کردند که گذشتن از ظلمت به سوی نور یک جهش دفعی نیست. همچنین عبور از نور و لغزش به سوی ظلمت، ناگهانیصورت نمی‌پذیرد. نه هیچ فرشته‌ای می‌تواند انسان را به ناگاه از ظلمت نور برساند و نه هیچ شیطانی می‌تواند یکباره آدمی را از نور به سوی ظلمت بکشاند. هر دوی اینها تدریجی هستند. زماندار بودن این عالم نیز از الطاف الهی است تا راه برگشت برای کسی که بیراهه را انتخاب می کند وجود داشته باشد. خداوند نیز وسایل بازگشت را فراهم کرده است: دستورهای انبیاء، توبه، ترغیب انسان به عملصالح و ....»

حجةالاسلام والمسلمین مصباح یزدی خطاب به زائران خانه خدا و مرقد رسول اللّهصلی الله علیه و آله اظهار داشت:

«این چند روز باقیمانده را تمرین کنید؛ تمرین گذشت. در این سفر که در هر اتاق چند نفر روزها کنار هم بسر برده‌اید چه بسا اختلاف سلیقه و نظر بین شما وجود داشته باشد. شیطان از این مسئله سوء استفاده کرده و با وسوسه، این اختلاف سلیقه را به کدورت و احیاناً کینه تبدیل می کند. هرکس باید سعی کند کار دیگری را انجام دهد. خدمت به زائر اجر زیادی دارد. اگر کسی ثواب این خدمت را بداند زیارت را کنار می گذارد. تا آنجا که می‌توانید به یکدیگر کمک کنید، راهنمای یکدیگر باشید، از رفتار ناپسند همدیگر بگذرید و سخن یا کار ناشایست را هم نشنیده و ندیده بگیرید. اگر شما انتظار دارید که خداوند از گناهانتان بگذرد باید از گناهان دیگران بگذرید و این میزان است برای شما.»

مراسم با ابراز احساسات زائران نسبت به نمایندگیِ ولیّ‌امر مسلمین و سرپرست حاجیان خاتمه یافت.

ص: ۳۴۲

امسال ۲۵ کاروان از اهل‌سنت در حج شرکت داشتند

ساعت پنج و سی دقیقه بعد از ظهر امروز اعضای واحد اهل‌سنت بعثه و عده‌ای از شخصیت‌های میهمان اهل‌سنت تبا حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری دیدار کردند. در این دیدار، ابتدا آقای حسینی نماینده اهل‌سنت کردستان در مجلس خبرگان ضمن تشکر از نماینده ولی امر مسلمین گفت:

«روحانیان اهل‌سنت کردستان به انقلاب اسلامی و رهبری آن علاقه‌مند هستند و ما در کردستان حدود هشتاد روحانی شهید داده‌ایم. این نشانه بارزی از علاقه روحانیان کردستان به انقلاب اسلامی است.»

ایشان اظهار امیدواری کرد که توجه مسئولان نظام جمهوری اسلامی به روحانیت و اهل‌سنت، روز به روز بیشتر شود و برای حاجمیت این جوّ معنوی، مسئولان نظام بیش از پیش از وضعیت اهل‌سنت و روحانیت آن با خبر باشند.

سپس آقای مولوی اسحاق مدنی مشاور محترم ریاست جمهوری در امور اهل‌سنت ضمن تشکر از فرصت پیش آمده و اعلام رضایت از وضعیت کاروان‌های اهل‌سنت گفت:

«در حج امسال شخصیت‌های برجسته‌ای از اهل‌سنت شرکت داشتند که این مسئله برای حجاج دیگر کشورها تعجب‌آور بود. حضور این شخصیت‌ها در بسیاری از موارد توانست سوءتفاهم‌هایی را که دشمنان در اذهان به وجود می‌آورند برطرف سازد.»

ایشان ضمن مؤثر خواندن حضور روحانیت اهل‌سنت در دفتر استفتاء بعثه مقام معظم رهبری و اظهار امیدواری درباره اینکه مراسم برائت سال‌های آینده نیز مانند امسال پرطنین باشد، گفت:

«ان‌شاء اللَّه ما هر ساله بتوانیم از حق برائت حج خودمان بخوبی استفاده کنیم.»

پس از آقای مدنی، حجهٔالاسلام ابوالقاسمی مسئول واحد اهل‌سنت

ص: ۳۴۳

بعثه توضیحات مختصری درباره کاروان‌های اهل‌سنت ارائه کرد و گفت:

امسال بیست و پنج کاروان اهل‌سنت داشتیم که توسط آقایان که حضور دارند به وضعیت مادی و غیرمادی کاروان‌ها رسیدگی شد و از همه جهات همکاری، خوب و مثمر ثمر بود. حضور بعضی از آقایان در شورای استفتاء بعثه مقام معظم رهبری جهت رسیدگی به مسائل شرعی زائران اهل‌سنت بسیار مفید بود.»

سپس آقای ری‌شهری ضمن تشکر از حضور آقایان و ذکر این نکته که وحدت و یکپارچگیِ مسلمانان جهان از اهداف اصلیِ انقلاب، امام راحل و نیز رهبر معظم انقلاب اسلامی بوده است، گفت:

«ما برای یکپارچه کردن مسلمانان جهان به طور طبیعی باید از کشور خودمان شروع کنیم. ما اگر نتوانیم مسلمانان کشور خودمان را یکپارچه کرده و به سمت اهداف مشترکمان که همان اعتلای کلمه توحید است حرکت کنیم نمی‌توانیم در این یکپارچگیِ جهانی موفق باشیم.»

ایشان ضمن یادآوری این نکته که مسئله وحدت پس ازامام راحل توسط مقام معظم رهبری دنبال می‌شود و این تلاش همچنان ادامه دارد، گفت:

«ما در این زمینه به طور کامل موفق نبوده‌ایم ول درصد بالا-یی از موفقیت را به دست آورده‌ایم و اگر غرض ورزی‌ها و جهالت عده‌ای نبود بیشتر موفق می‌شدیم. این جهالت و غرض ورزی، هم در شیعه هست و هم در اهل‌سنت. اینها به دلیل جهل یا بیماری که دارند مانع از یکپارچگی مسلمانان می‌شوند و با سنگ‌اندازی‌های خود در مقابل این هدف مقدس می‌ایستند. همان‌هایی که با حکومت جائر می‌سازند و مدح و ثنای آنان را می‌گویند، هم در شیعه هستند و هم در اهل‌سنت. حالا آنها آمده‌اند و علیه نظام مقدس کشورمان که می‌خواهد احکام قرآن را پیاده کند می‌ایستند. نیت ما پیاده کردن احکام قرآن است، حالا چقدر موفق بودیم همین است که می‌بینیم. من امیدوارم روزی برسد که ما بتوانیم به طور کامل به اهداف قرآن تحقق ببخشیم و افراد دلسوز باید خودشان برای رسیدن به این اهداف تلاش کنند و برای مردم

ص: ۳۴۴

راهنما باشند. امروز نظام کشور ما تنها نظامی است که می‌خواهد احکام اسلام و قرآن را پیاده کند. علمای طریقین باید بکوشند و مشکلات را حل کنند و هرچه بیشتر به هم نزدیک شوند و نباید وسوسه خنّاسان آنان را در رسیدن به وحدت مأیوس کند. ما می‌توانیم به هدف برسیم به شرط آنکه حدیت داشته باشیم. ما برای حق تلاش کنیم، حالا هرچه می‌خواهند بگویند.»

این جلسه که در جوّیصمیمی و برادرانه ادامه یافت در ساعت شش و سی دقیقه به پایان رسید.

فعالیت‌ها

اقدامات برای برگزاری آخرین دعای کمیل

مدینه هر ورز شاهد حضور عده بیشتری از زائران ایرانی است. به موازات افزایش تعداد حاجیان، فعالیت‌ها و اقدامات بعثه و دست اندرکاران ایرانیِ حج نیز افزایش می‌یابد. فعالیت‌های جمعی، علاوه بر رتق و فتق امور جاری، معطوف به برگزاری مراسم دعای کمیل در کنار قبرستان بقیع است. به عنوان مثال، معاونت بازرسیِ بعثه ولیّ‌فقیه دویست نفر را جهت سقایت، دویست نفر را جهت برقراری نظم و انتظامات مراسم دعای کمیل و هشتاد و یک نفر را جهت امور به پوششصوتی این مراسم مشخص نموده و آنها را به معاونت‌های دیگر بعثه، که هر یک به نوبه خود مشغول فراهم آوردن امکانات لازم جهت برگزاری مناسب این مراسم عبادی- سیاسی هستند، معرفی کرده است.

فعالیت بازرسان

همچنین از سوی این معاونت مواردی چون چهل و پنج مورد سرکشی برادران بازرس به کاروان‌ها، ارسال بیش ازصدو پنجاه گزارش (در قالب

ص: ۳۴۵

بیست و شش نامه به ستاد حج) که متضمن مشکلات و مسائل کاروان‌ها بوده، برگزاری جلسات عمومی و منطقه‌ای و ... در چند روز گذشته گزارش شده است.

در این ایام- از تاریخ ۸/ ۴/ ۷۰ تا ۱۲/ ۴/ ۷۰- مجموعاً هفتاد و شش مورد ملاقات سربازرسان و نیز پاسخگویی به چهارصد و هشتار مورد مراجعه به این معاونت، گزارش شده است.

گزارش‌ها

بازدید از مرکز چاپ و نشر قرآن کریم در مدینه منوره

در این روز، هیئتی مرکب از جمعی از مسئولان بعثه مقام معظم رهبری و عده‌ای از روحانیان و مسئولان جمهوری اسلامی ایران از مرکز چاپ و نشر قرآن کریم در مدینه منوره دیدار کردند.

در این دیدار، آقای محفوظ محمد امین مدیر روابط عمومی این مرکز ضمن خوشامدگویی و استقبال از هیئت ایرانی، مراحل مختلف چاپ و تکثیر کلام‌اللّٰه مجید در این مرکز و همچنین نحوه ضبط متن قرائت شده قرآن کریم و تکثیر آن در مقیاس گسترده و برنامه‌های آینده جهت ضبط برنامه‌های تلاوت و آموزش قرآن کریم بر روی نوارهای ویدئویی را تشریح کرد. این مرکز که از سال ۱۴۰۵ هجری قمری در زمینی به مساحت تقریبیِ دویست و پنجاه هزار مترمربع و با تکنولوژی و امکاناتی پیشرفته تأسیس گردیده یکی از مراکز نادر چاپ و نشر قرآن کریم در سطح جهان است که با ظرفیت چاپ نُه‌میلیون نسخه از قرآن کریم در سال فعالیت می‌کند.

در پایان این دیدار، حجةالاسلام والمسلمین تسخیری معاونت بین‌الملل بعثه ولیّ‌فقیه که مسئولیت هیئت دیدار کننده را نیز به عهده داشت، ضمن تشکر از توضیحات مدیر روابط عمومی اینمرکز، اظهار امیدواری کرد که احکام الهی قرآن در همه زمینه‌های زندگی حاکمیت یابد و با پرداختن به

ص: ۳۴۶

محتوای قرآن کریم و جلوگیری از پرداختنصوری و منحرف کننده به آن، شاهد ساختن جامعه‌ای قرآنی در سراسر جهان باشیم.

خبرها

یک زائر جوان ایرانی که قصد داشت حرم حضرت رسولصلی الله علیه و آله را لمس کند با مخالفت پلیس سعودی مواجه شد. پلیس سعودی این عمل را کفر دانست. در این حال، یک زائر ترک که شاهد ماجرا بود بر سر پلیس سعودی فریاد کشد و گفت: فهد کافر است، فهد شریک آمریکا و اسرائیل است و ....

زائر ترک، پس از گفتن این مطالب با استفاده از شلوغیِ جمعیت گریخت.

در مسیر حرکت یکی از کاروان‌های ایرانی از مکه به مدینه، پلیس امور اداری مربوطه را به سرعت انجام می‌دهد و راننده ترک علت این تسریع را عزت ایرانیان و ترس پلیس عربستان از شعار مرگ بر آمریکا اعلام می‌کند. وی ضمن تقدیر از حضرت امام خمینی رحمه الله اظهار می‌دارد که اگر ایشان چند سال دیگر زنده بودند کار حکام را یکسره می‌کردند.

به دنبال برقراری رابطه بینصاحبِ خانه‌ای که یک کاروان ایرانی در آن مستقر شده با زائران کاروان، مقادیری کتاب، فیلم و نشریه به نامبرده تقدیم می‌شود.صاحبِ خانه اعلام می‌دادر که فیلم رحلت حضرت امام رحمه الله تأثیر زیادی بر آنان داشته و او تصمیم دارد این فیلم را برای همه نزدیکان و آشنایانش نشان دهد.

بین ساعات پنج و نیم تا شش و نیم بعد از ظهر روز دوازدهم، مأموران سعودی با عنوان مأموران امر به معروف، در محل تربت چهار امام معصوم علیهم السلام حضور نداشتند و کنترل زائران توسط روحانیان و چند پلیس سعودی انجام گرفت. حاجیان در این روز آزادی بیشتری در زیارت قبور متبرکه برخوردار بودند.

متأسفانه چند مورد برداشتن خاک از بقیع مشاهده شده است.

ص: ۳۴۷

امروز یک زائر مصری ضمن اظهار دوستی و طرفداری از انقلاب نزد یکی از زائران ایرانی، پیام مقام معظم رهبری را به زبان عربی تقاضا کرد.

امروز یکی از مجروحان جنگ تحمیلی که در اثر حادثه رانندگی در عربستان، مجروح شده بود، هنگام انتقال به بیمارستان مورد سئوال پلیس قرار گرفت. این پلیس هنگام انتقال وی به آمبولانس، از جراحات قدیمی موجود در بدنش سئوال می کند. وی اظهار می‌دارد که این زخم‌ها یادگار جنگ باصدام است. پلیس مذکور با بوسیدن پیشانی برادر مجروح اظهار می‌دارد که من هم سرباز (امام) خمینی هستم.

یکی از مغازه‌داران مکه درصحبتی با یکی از حاجیان ایرانی از وفور فساد و فحشاء در کشورش اظهار ناراحتی می کند.

هنگامی که یک زائر ایرانی مشغول خواندن دعای کمیل در بقیع بوده یک زائر مغربی با شنیدن دعا به شدت متأثر شده و به گریه می‌افتد. نامبرده پس از اتمام دعا خواستار خرید مفاتیح شده است که زائر ایرانی مفاتیح خود را به وی هدیه می کند.

بنابر گزارش رسیده، مأموران امنیتیِ سعودی عکسحضرت امام خمینی رحمه الله را که در سالن کاروان ۱۳۲۹۳ نصب شده بود پاره کرده‌اند.

امروز یکی از شیعیان قطیف از طریق روحانی کاروان، مبلغ هزار وصد ریال به یک پیرمرد زائر ایرانی که پول خود را گم کرده بود هدیه کرد.

از ابتدای افتتاح بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مدینه منوره، ده‌ها تن از کودکان اهل مدینه و دیگر شهرهای عربستان، به طور رایگان ختنه شده‌اند. چند تن از والدین این کودکان که بدین منظور به بیمارستان جمهوری اسلامی ایران مراجعه کرده بودند اظهار داشتند: ما برای اینکه این سنت اسلامی درباره فرزندانمان در بیمارستان جمهوری اسلامی ایران انجام شود سه سالصبر کرده‌ایم؛ چون معتقدیم انجام این عمل، که در واقع یکی از شرایط تشرف افراد به دین اسلام است، به دست ایرانیان برای ما و فرزندانمان

ص: ۳۴۸

خیر و برکت خواهد آورد.»

در این روز ۵۳۷۱ تن از زائران ایرانی بیت‌اللّه الحرام وارد مدینه شدند. با احتساب زائرانی که طی روزهای گذشته وارد مدینه شده‌اند، شمار زائران در مدینه به ۴۹۴۲۶ نفر رسیده است.

ص: ۳۴۹

پنجشنبه ۱۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

مراتب زیارت، قدر لحظه‌های گذرا، آخرین تضرع، در جمع مجاهدان

ص: ۳۵۰

دیدارها

ارتباط روحی بهترین نوع زیارت است

امروزصبح آخرین دیدار عمومی زائران کاروان‌ها با حجهٔالاسلام ری‌شهری در محل بعثه انجام گرفت.

این ملاقات‌ها که در مکه مکرمه و مدینه منوره به شکل روزمره ادامه داشت، با اتمام فعالیت‌های جاری بعثه و انتقال تدریجی کادر آن به ایران، پایان پذیرفت.

این جلسه که با حضور حاجیان زن و مرد، روحانیان کاروان‌ها و سرپرست حجاج ایرانی تشکیل شد با قرائت قرآن و ذکر مصیبت اهل‌بیت علیهم السلام آغاز شد. آنگاه آیهٔاللَّه ابراهیمی امینی اندیشمند معاصر حوزه علمیه قم وجانشین حجهٔالاسلام ری‌شهری در بعثه مقام معظم رهبری به سخنرانی پرداخت.

آیهٔاللَّه امینی ابتدا از احیا کننده حج ابراهیمی، حضرت امام

ص: ۳۵۱

خمینی رحمه الله که به واسطه او ایرانیان سربلند شده و در بین مسلمانان جهان عزت یافتند، یاد کرد و از روح والای آن بزرگمرد تجلیل نمود. سپس پیرامون زیارت و مراتب آن و بهره‌گیری زائران ایرانی از فرصت باقیمانده حضورشان در مدینه منوره چنین گفت:

«اسلام زیارت را عبادت می‌داند: زیارت برادر مؤمن، زیارت خویشان، زیارت کعبه، زیارت قبر پیامبر و قبور ائمه و .... ثواب‌هایی نیز برای ذکر آن کرده است. روایتی از قول امام حسین علیه السلام وجود دارد که ایشان از حضرت رسولصلی الله علیه و آله پرسیدند: پدر جان! ثواب کسی که تو را زیارت کند چیست؟ پیامبر پاسخ دادند: پسرم! هرکسی مرا در زمان زندگی یا مرگ زیارت کند و یا پدرت یا برادرت و یا خودت را زیارت نماید بر من واجب است که روز قیامت از او زیارت کنم. و این زیارت همان شفاعت و پاک کردن گناهان زائر است که اکنون این توفیق نصیب شما شده که قبر پیامبر و مقبره چهار امام بقیع علیهم السلام، قبر حضرت زهرا علیها السلام- البته اگر یافتید- قبر شهدای احُد و اصحاب خاص پیامبر را زیارت کنید.»

ایشان در مراتب زیارت گفت:

«زیارت مثل سایر عبادات دارای مراتبی است و برای همه نتیجه یکسان ندارد. مثل نماز است. هرکس اخلاص بیشتر و معنویت بالاتری داشته باشد نتیجه بهتری می‌گیرد. زیارتی که آدمی روبروی قبر پیامبر با مفاتیح می‌ایستد و زیارتنامه می‌خواند، نماز می‌خواند یا پشت نرده‌های قبرستان بقیع یا داخل آن زیارتنامه آن چهار معصوم را بر زبان می‌راند و یا مدح و روضه آنان را می‌خواند، یک نوع زیارت معمولی است که البته ثواب هم دارد و از انجام آن باید شکرگزاری کرد. زیارتی هم هست که دارای مراحل عالی‌تری است.

در این نوع زیارت، زائر احترامی خاص برایصاحب آن قبر مقدس قائل می‌شود، افکار او را قبول می‌کند، اهدافش را می‌پذیرد، دوستش می‌دارد، با دوست او دوست می‌شود و با دشمنانش دشمن، و اینها را از زبان دل می‌گذراند و قول می‌دهد که از گناهان دور باشد و به دستورهای وارد شده عمل کند. مرحله دیگری از زیارت وجود دارد که برقراری نوعی ارتباط است؛

ص: ۳۵۲

ارتباط روحی، نفسانی و معنوی. زائر با مقبره‌ای که زیارت می‌کند نوعی ارتباط برقرار می‌کند که به اصطلاح آن را ارتباط برزخی می‌گویند. بدانید که این ارتباط در این شهر بهتر فراهم است. اینجا شهر وحی است. در اینجا جبرائیل هزاران بار برای نزول قرآن خدمت پیامبر رسیده است. معنویت مدینه را هیچ جای دیگر ندارد. حیف است که انسان از این حقیقت بهره کمی ببرد. قدر ساعاتی را که در اینجا هستید بدانید.

هر لحظه از این رابطه‌ها می‌تواند زندگی ما را دگرگون سازد و حال تازه‌ای نصیب ما کند.»

آخرین دیدار زائران با سرپرست حجاج ایرانی ساعت یازدهصبح پایان پذیرفت.

جصبح امروز آقای ری‌شهری در بعثه مجاهدین افغانی حضور یافت و با گروهی از علما، روحانیان و مجاهدان افغانی دیدار کرد. در این دیدار، آقای مجددی پس از خیر مقدم به نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی و میهمانان همراه، یادآور شد که فریضه جهاد نباید در میان مسلمانان جهان فراموش شود. مسلمانان باید با اعتصام به حبل‌اللّه، اتحاد و یکپارچگی خود را حفظ کنند. شخصیت‌های بزرگی مانند امام راحل پیدا می‌شوند که اساس اتحاد مسلمین را پی‌ریزی می‌کنند و امروز حضور شما آقایان علمای ایرانی در بعثه افغانستان تفرقه را نابود می‌کند. ما اهل یک قبله هستیم و یک پیامبر داریم. چرا باید بین مسلمانان تفرقه باشد؟ حج ما از برکات همین اتحاد است. مسلمانان افغانستان با اتحاد توانستند استکبار شرق را شکست بدهند و آنان را از خاکشان بیرون کنند.

در پایان این دیدار، چند تن از شعرای افغانستان با قرائت اشعار خود به مجلس گرمی خاصی بخشیدند. در اینجا به ابیاتی چند از یک شعر قرائت شده در این محفل اشاره می‌کنیم:

گر مسلمانی بیا باهم شویم فی سبیل حق علیه ملحدین

غفلت و تفرقه در عصر جهاد دور می‌سازد تو را ازصالحین

حج ابراهیم را دنبال کن تا شود منظور رب‌العالمین

حج دیگر حج واشنگتن بود نیست آن حج، حج ختم المرسلین

ص: ۳۵۳

آمریکا غول است و شیطان بزرگ زان که فرموده امام العارفین

رجم شیطان کن اگر داریصفا با برائت از رئیس المشرکین

از حضور فعال ایران در چاد خبری نیست

امروز یک تاجر تبعه چاد در دیداری با مسئولان بخش مراجعات اظهار داشت:

«تحولات اخیر چاد زمینه فعالیت را برای انقلاب اسلامیفراهم کرده است در حالی که از حضور فعال ایران در چاد هیچ خبری نیست.»

درخواست دعای کمیل

یک نفر سودانی که مدرس تفسیر قرآن بود امروز به بعثه مراجعه کرد و با آقایان ابراهیمی و دکتر طالقانی آشنا شد و ضمنصحبت با آقای تسخیری، تقاضای کتاب و نوار دعای کمیل را کرد. وی به شت ابراز علاقه نمود که در دعای کمیل امشب شرکت جوید.

تقاضای مفاتیح

یک دانشجوی سنگالِی مقیم مصر (دانشجوی الازهر) با آقای ابراهیمی در بعثه دیدار کرد. ضمناً یک مسلمان از اهالی حجاز تقاضای مفاتیح و نوار نمود، که به همراه مقداری سکه که منقّش به تصویر کعبه و قدس بود به وی هدیه شد. همچنین یکی از طلبه‌های وهابی به بعثه مراجعه کرد که چند جلد کتاب پیرامون نظرات امام خمینی رحمه الله، نهضت امام حسین علیه السلام و نیز کتاب‌هایی از شهید مطهری و شهیدصدر در اختیار او قرار داده شد.

ص: ۳۵۴

مصاحبه‌ها

خبرنامه «زائر» موفق عمل کرد

امروز آقای ری‌شـهری سـرپرست حجاج ایرانی در یک گفتگو با نشـریه «زائر» شرکت کرد و به سئوالات این نشریه پاسخ داد. آنچه ذیلًا می‌خوانید متن کامل این مصابحه کوتاه است:

با تشکر از اینکه علی‌رغم کمی وقت، فرصت این مصاحبه را در اختیارمان قرار دادی، لطفاً به عنوان اولین سئوال بفرمایید آیا مراسم عبادی- سیاسی حج امسال، همان گونه که انتظار داشتید و مورد نظر امام راحل و رهبر معظم انقلاب بود، برگزار گردید؟

- همه تلاش ما این بود که حج امسال همان گونه که امام عزیز راحل فرموده بودند و رهبر معظم انقلاب تأکید داشتند انجام پذیرد. خدا را شـکر که با تلاش‌های خالصانه همه دست‌اندرکاران حج، امسال موفق شدیم این هدف مقدس را همان‌طور که از سوی احیا کننـده حـج ابراهیمی ترسـیم شـده بود به بهترین وجه تـأمین کنیم، و این فقط ادعای ما نیست بلکه همه کسانی که از نزدیک شاهد برگزاری مراسم مختلف حج امسال خصوصاً مراسم باشـکوه برائت از مشـرکان بوده‌اند، عظمت و شـکوه آن را ستوده و شگفت‌زده شده‌انـد. مـا زا اینکه بعثه مقام معظم رهبری و سایر مسـئولان و دست انـدرکاران حـج امسال شایسـتگی این فضل الهی را داشـته‌اند، خداوند متعال را سپاسگذاریم.

ارزیابی شما از کار واحدها و ارگان‌های دست اندرکار برگزاری حج امسال چیست و آیا رضایت حضرتعالی جلب شده است؟

- به نظر بنده همه واحدها بحمداللّه خوب کار کرده‌اند. البته برخی از واحدها به تناسب نوع مسـئولیتی که داشته‌اند زحمات بیشتری را متحمل شده‌اند، ولی، در مجموع، با توجه به فرصت کوتاهی که برای برنامه‌ریزی وجود

ص: ۳۵۵

داشت، به نظرم کاری که امسال انجام شد یک کار فوق‌العاده است و باید مورد تقدیر واقع شود. البته این بدان معنا نیست که مشکلی وجود نداشته و یا وجود ندارد. بدیهی است کاری به این عظمت در برخی از موارد نیز ممکن است با مشکلاتی مواجه شود و مواجه هم شده است. منظور بنده این است که با در نظر گرفتن شرایط و امکانات و فرصتی که برای برنامه‌ریزی در اختیار بود کاری که انجام شده یک کار بسیار قوی و فوق‌العاده بوده است.

تن جنابعالی مستحضرید از اولین روزهای تشرف زائران به مدینه و مکه، خبرنامه «زائر» نیز منتشر شد، آیا به نظر حضرتعالی ما در انجام این مأموریتی که بر عهده‌مان گذارده شده بود موفق بوده‌ایم؟

- به نظرم خبرنامه «زائر» رسالت خودش را بخوبی انجام داده و من شخصاً شاهد تلاش وصف ناپذیر دست‌اندرکاران خبرنامه بودم.

با تشکر از لفط حضرت‌عالی و با اعتراف به اینکه اگر موفقیتی وجود داشته در سایه عنایت خداوند بزرگ و رهنمودهای حکیمانه حضرتعالی بوده است، اگر پیامی برای حجاج بیت‌اللَّه الحرام و وزیران اماکن متبرکه و مقدسه دارید بفرمایید.

- توصیه بنده این است که از فرصت باقیمانده کمال استفاده را بکنید. این لحظات همیشه به دست نمی‌آید بلکه برای بسیاری از مردم یک‌بار برای همیشه فراهم می‌شود که در کنار مرقد مطهر رسول اللَّه‌صلی الله علیه و آله و در مهبط وحی و در کنار ائمه بقیع باشند. و اما فرصتی که از دست رفت نمی‌دانیم آیا چیزی جایش آمده است یا خیر؟ که ان‌شاء اللَّه آمده باشد. به هر حال، اکنون لحظات بسیار گرانقیمتی را در کنار رسول اللَّه‌صلی الله علیه و آله می‌گذرانیم. زائران بایستی بکوشند تا از این فرصت و از این لحظات بهترین استفاده را بکنند و چه بسا با یک دعای برخاسته از عمق جان بتوانند بهترین استفاده را بکنند و چه بسا با یک دعای برخاسته از عمق جان بتوانند سعادت دنیا و آخرت را برای خود و فرزندانشان تأمین نمایند. امیدوارم که ان‌شاء اللَّه همه ما بتوانیم از لحظات باقیمانده کمال استفاده را ببریم.

ص: ۳۵۶

گزارش‌ها

دومین دعای باشکوه کمیل

امشب دومین مراسم دعـای کمیـل که از سوی بعثه مقام معظم رهبری ترتیب یافته بود با شـکوه هرچه تمامتر برگزار گردیـد. در این مراسم حدود چهل و سه‌هزار نفر از حاجیان ایرانی و دیگر زائران کشورهای اسلامی شرکت جسته بودند. این مراسم نسبت به دعای کمیـل مـدینه قبـل بـا اسـتقبال بیشتری از زائران مواجه گردیـد به طوری که تلاش‌هـای انجـام شـده برای پوشش‌صـوتی و آبرسانی به شرکت‌کنندگان کافی نبود. افرادی از ملیت‌های مختلف همچون هندی، پاکستانی، ترک، افغانی، عرب و چند زن و مرد اروپایی در میان حاضران به چشم می‌خوردند که عده آنها به هزار نفر می‌رسید.

حجةالاسـلام خوانساری قرائت متن دعای کمیل امشب را به عهده داشت و حضور سرپرست حجاج ایرانی و تنی چند از علمای بعثه بر حضور زنده حاجیان ایرانی در مراسم حج امسال تأکید می‌کرد.

مـأموران سـعودی همچون دعای کمیل مـدینه قبل با بکارگیری وسایل ضـد شورشماننـد ماشـین‌های آبپاش فضای روحانی بقیع را مخدوش کرده بودند.

در خـاتمه مراسم، پلیس سـعودی همکـاری لازم را جهت عبور سف به هم پیوسـته زائران از خیابان‌ها به عمل آورد. مجموعاً روحیه کلیه زائران پس از برگزاری مراسم در حین بازگشت به منازل بسیار خوب بود.

خبرها

در پی شایعـاتی مبنی بر اینکه برخی از زائران ایرانی موفق به درک وقوف اضـطراری مشـعرالعرام نشده‌انـد، از سوی نماینـده محـترم ولیّ‌فقیه و

ص: ۳۵۷

سرپرست حجاج ایرانی دستور تحقیق و بررسی همه جانبه‌ای در این زمینهصادر گردید. بر اسسا گزارش تحقیقاتیِ واحد بازرسی و به دنبال پی‌جویی و بررسی‌های گسترده، معلوم گردید که خوشبختانه تمامی زائران ایرانی وقوف اصلی یا اضطراریِ اول یا دوم را درک کرده‌اند و تنها یک زائر موفق به درک وقوف زائر اضطراری نشده است.

امروز واحد حمل و نقل هواییِ ستاد حج برنامه عزیمت حجاج ایرانی از مدینه منوره به شهرهای کشورمان را به شرح ذیل اعلام کرد:

روز یکشنبه ۱۶ تیر ۶۵۰۰ نفر

روز دوشنبه ۱۷ تیر ۶۳۰۰ نفر

روز سه‌شنبه ۱۸ تیر ۵۳۶۴ نفر

روز چهارشنبه ۱۹ تیر ۵۸۱۲ نفر

روز پنجشنبه ۲۰ تیر ۵۳۶۴ نفر

روز جمعه ۲۱ تیر ۵۷۰۰ نفر

روز شنبه ۲۲ تیر ۵۷۰۰ نفر

روز یکشنبه ۲۳ تیر ۶۰۳۶ نفر

ادامه این خبر حاکی است که شماره پرواز کلیه زائران حداقل یک روز قبل از عزیمت به جده از طریق مدیران کاروان‌ها در اختیار زائران قرار خواهد گرفت.

امروز از سوی ستاد حج مدینه منوره اعلام شد که طی بیست و چهار ساعت گذشته چهل و یک کاروان دیگر که شامل ۵۳۷۱ نفر از حجاج ایرانی بیت‌اللّٰه الحرام می‌باشند از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند و با این حساب، جمع کل کاروان‌های تشرف یافته به مدینه به ۳۷۲ کاروان شامل ۶۹۴۲۶ نفر بالغ گردید.

همین گزارش حاجی است که آخرین کاروان‌های حجاج کشورمان حداکثر طی امروز و فردا به مدینه منوره تشرف خواهند یافت و در نهایت، جمع زائران کشورمان در مدینه بعد به ۵۶۷۳۸ نفر خواهد رسید که این میزان، ۱۵۲۴ نفر کمتر از زائرانی است که قبل از تشرفِ به مکه به مدینه مشرف شده‌اند.

ص:۳۵۸

ص: ۳۵۹

جمعه ۱۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ختم اربعین، تا مگر سعادتی دیگر

ص: ۳۶۰

گزارش‌ها

حج ۱۳۷۰ در یک نگاه

تلاش چهل روزه دست اندرکاران و مسئولان در بعثه و ستادهای مکه و مدینه، حج سال ۱۳۷۰ را- پس از سال رکود- در همه ابعاد سیاسی و عبادی آن قرین موفقت کرد. در کنار برخی از کاستی‌ها و ناهماهنگی‌ها- که طبیعت همه کارهای اجرایی است- برنامه‌ریزی، تدارکات و مراسم مناسک امسال در حد مطلوب به اجرا درآمد و بار دیگر پیام انقلاب اسلامی از مهبط وحی به گوش مسلمانان جهان رسید.

در این مدتصد و دو هیئت از گروه‌ها، احزاب و نهضت‌های اسلامی وصد و هفتاد و هشت تن از علما، نویسندگان و اندیشمندان و زائران چهل و هشت کشور اسلامی با روحانیان و مسئولان بعثه ملاقات کرده و پیرامون آخرین تحولات جهان اسلام و موقعیت مسلمانان کشورهای مختلف به بحث و گفتگو

ص: ۳۶۱

پرداختنـد. گروه‌ها و افرادی که امسال به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کردنـد خواسـتار آگاهی در مورد سـیاست‌های جدید ایران پس از ارتحال حضرت امام رحمه الله و رهبری آیهٔاللّه خامنه‌ای بودند. این موضوع بیشتری سئوالات مراجعان را در بر می‌گرفت. اما جنـگ نفت، بقایصـدام، حضور نیروهای آمریکایی و غربی در منطقه و مسائل داخلی ایران نظیر بازسازی و پناهنـدگان، از مهمترین مسائل سیاسـی مطرح شـده از سوی گروه‌ها و افرادی بود که به بعثه مراجعه می‌کردنـد. این عده درخواست‌های متعددی نیز داشـتند که در یک برآورد درخواست کتاب‌های مختلف سیاسـی و مذهبی، کمک مالی، تحصـیل در حوزه‌های علمیه ایران، عکسحضـرت امام و مقام رهبری و اعزام مبلغ به خارج از کشور، به ترتیب تقاضاهای آنان را شامل می‌شد.

بعثه مقام معظم رهبری موفق شد در مکه مکرمه مراسمی را به نام‌های شب عراق و شب افغانستان برگزار کند. شب عراق در ۲۶/ ۳/ ۷۰ در کاروان مجلس اعلا و با شرکت مسلمانان عراقی برپا شد و شب افغانستان در ۲۹/ ۳/ ۷۰ در محل بعثه این کشور- که به یاری جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده بود- برگزار گردید.

در این مدت، نزدیک به چهل و پنج‌هزار جلد کتاب و جزوه در مدینه، مکه و منی بین حجاج دیگر کشورهای اسلامی که علاقه‌مند به آگاهی‌های بیشتری پیرامون جهان اسـلام بودنـد، تقسـیم شـد. این کتاب و جزوه‌ها که در یکصـد عنوان تهیه شـده بود، پنج زبان عربی، انگلیسـی، اردو، ترکی و فارسـی را شامـل می‌گردیـد. در کنـار این آثـار مکتـوب، یکصـد و پنجـاه حلقه نـوار ویـدئو نیز بین متقاضیان آن توزیع شد.

تماس‌هـایی که حاجیـان ایرانی بـا زائران کشورهای مسـلمان داشـتند، در سال جاری به حـدود ۸۹۰۰ دیـدار بالغ شـد که طرف‌ها به ترتیب از آفریقا، آسیا و خاورمیانه بودند.

امسال حجهٔالاسـلام والمسـلمین محمـدی ری‌شـهری در طول مـدت نظارت خود بر امور جاری حـج، شانزده جلسه دیـدار عمومی با زائران کاروان‌هـای ایرانی و بیش از هفتـاد ملاقـات خصوصـی بـا شخصـیت‌های اسـلامی دیگر داشت. در دیـدارهای عمومی، آقای ری‌شهری و یا سخنرانانی که به نمایندگی ایشان

ص: ۳۶۲

سخن گفتنـد، زائران ایرانی را به رعـایت منش اجتمـاعی و اسـلامی در مهبـط وحی و حـداکثر بهره‌گیری از این مـوقعیت، ترغیب و تشویق می‌کردند. در ملاقات‌های خصوصـی نیز، سرپرست زائران ایرانی، توجه شخصیت‌ها و علمای کشورهای اسلامی را به مواضع جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های تغییر ناپذیر نظام اسلامی ایران، جلب می‌نمود.

در این مـدت، بعثه بیش از هجـده‌هزار مراجعه کننـده ایرانی داشت که به تنـاسب درخواست‌ها، بعثه پاسـخگوی نیازمنـدی‌های آنان بود.

شورای معاونان بعثه برای هدایت مسائل جاری حج و هماهنگی برگزاری مناسـبت‌ها و مراسم، پانزده جلسه مشترک تشکیل داد و بر اسـاس تصـمیمات گرفته شـده، سـکان حـج را به حرکت درآورد که مهمترین آن برگزاری مراسم ارتحـال حضـرت امام رحمه الله، دعای کمیل، برائت از مشرکان و دو کنگره حج و تقریب مذاهب اسلامی بود.

در طول مراسم حـج امسـال، امور خبرنگـاران بعثه موفق به ارسـال ۳۸۸ خـبر از مکه و مـدینه به ایران شـد که خـبرگزاری جمهوری اسلامی با ۱۱۰ خبر، بیشترین و روزنامه «ابرار» با ۱۵ خبر کمترین اخبار را به سازمان‌ها و مؤسسات تابعه خود فرستاده‌اند.

امسال روزنامه‌های اطلاعات، کیهان، جمهوری اسـلامی، رسالت و ابرار به همراه واحد مرکزی خبر و خبرگزاری جمهوری اسـلامی نمایندگان خود را برای تهیه گزارش رویدادهای حج راهیِ مهبط وحی کرده بودند.

گفتنی است که امروز آخرین روز اقامت نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی در مدینه است.

دیدارها

دعوت از رهبر انقلاب

امروز یکی از علمای شیعه منطقه قطیف عربستان در محل بثعه با

ص: ۳۶۳

آیهٔاللّه امینی و حجهٔالاسلام تسخیری دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار، عالِم شیعیِ قطیف از مسئولان بعثه و حتی حضرت آیهٔاللّه خامنه‌ای برای میهمانی و حضور در این منطقه دعوت به عمل آورد و گزارش مفصلی از اوضاع شیعیان آنجا ارائه کرد.

همچنین امروز آقای شیخ محمود خطیب از شهر «سلقیبِ» سوریه با آقای تسخیری دیدار و گفتگو نمود.

خبرها

دفتر نماینده مقام معظم رهبری امروز اعلام کرد که حجهٔالاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی، روز شنبه، فردا- ۱۵/ ۴/ ۷۰- به ایران مراجعت خواهد کرد و از آن تاریخ تا آخرین روز حضور زائران ایرانی در مدینه، حجهٔالاسلام غیوری جانشین ایشان، همراه زائران محترم خواهد بود.

هیئت پزشکی جمهوری اسلامی ایران طی گزارشی اعلام کرد که مجموعاً شصت ونُه تناز زائران ایرانی خانه خدا در طول اقامت در مدینه و مکه و در حین مراسم حج جان خود را از دست دادند. بنابراین گزارش، چهل و هشت تن از این زائران در مکه مکرمه و بیست و یک تن دیگر در مدینه فوت کرده‌اند.

همچنین آخرین آمار رسیده از هیئت پزشکی حاکی از آن است که ۵۴۱۹۴ مراجعه در طول حضور درمانگاه‌ها در مدینه منوره به این مراکزصورت گرفته که ازاین تعداد، ۵۳۹۸ مورد آن مربوط به زائران سایر کشورها بوده است. به طول کلی ۳۴۸ نفر در بخش‌های مختلف تخصصیِ مدینه بستریشدند و ۵۸۹ تن در اورژانس‌های کشور ایران تحت درمان قرار گرفتند.

در این مدت ۲۲۵ عمل جراحی در مدینهصورت گرفت که بیشر آن، یعنی ۱۸۰ عمل جراحی، مربوط به بیماران غیر ایرانی بوده است.

ص:۳۶۴

ص: ۳۶۵

ضمائم

ص:۳۶۶

ص: ۳۶۷

خبرها

امروز- ۱۵ / ۴/ ۷۰- حجهٔالاسـلام والمسـلمین محمدی ری‌شـهری وارد فرودگاه تهران شد و مورد اسـتقبال آقایان گلپایگانی رئیس دفـتر مقـام معظـم رهـبری، خـاتمی وزیر فرهنـگ و ارشـاد اسـلامی و گروهی از روحانیـان و مسـئولان کشـوری قرار گرفت. در این اسـتقبال، مسـتقبلان به جهت برگزاری موفق مراسم حـج امسـال و نیز مراسم باشـکوه برائت از مشـرکان به آقـای ری‌شـهری تـبریک گفتند.

گفتنی است که سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولیّ‌فقیه امروز با یک هواپیمای اختصاصی به همراه جمعی از مسئولان بعثه، مدینه را به قصد تهران ترک کرده بود.

حجهٔالاسلام محمدی ری‌شهری امروز- ۱۹/ ۴/ ۷۰- به همراهی جمعی از دیگر مسـئولان بعثه پس از بازگشت از سفر حج با آیهٔاللَّه خـامنه‌ای رهبر انقلاـب اسـلامی دیـدار کرد و گزارش جامعی از برگزاری مراسم حـج ابراهیمی و راهپیمایی برائت از مشـرکان را به استحضار رهبر انقلاب رساند.

بنابراین گزارش، حضـرت آیهٔاللَّه خامنه‌ای، در این دیدار ضـمن تشـکر از حجاج، از آقای ری‌شـهری و تمام دست‌اندرکاران مراسم حج ابراهیمی که با احساس مسئولیت انقلابی مراسم عبادی- سیاسی حج را هرچه با شکوه‌تر به انجام رساندند، قدردانی کردند.

ص:۳۶۸

ص: ۳۶۹

ولی امر مسلمانان جهان به مناسبت برپایی نخستین تظاهرات برائت از مشرکان در مکه معظمه پیامی منتشر ساختند که همزمان با اجرای مراسم برائت این پیام در مکه قرائت شد.

ص: ۳۷۰

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

و اذن فی الناس بالحج یاتوک رجالاً وعلی کل ضامر یاتین من

کل فج عمیق. لیشهدوا منافع لهم و یذکروا اسم اللَّه فی ایام

معلومات علی ما رزقهم من بهیمهٔ الانعام فکلو منها واطعموا

البائس الفقیر.

خداوند حکیم عزیز را حمد و سپاس که بر بندگان منت نهاد و آنان را به گرد آمدندر خانه خود فراخواند و پیامبر بزرگ خود را به سر دادن بانگ اذان حج بر گلدسته تاریخ مأمور ساخت. ساحت خانه را امن و امانکرد و از بت‌های جاهلیت پیراست و مطاف مؤمنان و میعاد دورافتادگان و مظهر جماعت و جلوه‌گاه شوکت و مجمع امت قرار داد. بیت‌اللَّه را، که سدنه کعبه و خدمه مطاف و مسعی در عهد جاهلیت اولی بازار تجارت و دکان ریاست و سیاست خود کرده بودند، از آن مردم و منبع بهره و سود آنان دانست و به زعم انحصارطلبان، از راه رسیدگان را با ساکنان، دارای حقی برابر ساخت. حج را رمز وحدت و عظمت مسلمین و هماهنگی و پیوند میان آنان قرار داد و باطل السحر بسیاری از ابتلائاتی که افراد و جوامع مسلمین بر اثر جداماندگی از اصل و ریشه خود به آن دچار می‌شوند، مانند: بیگانه گرایی، و خود فراموشی، و ترفندپذیری، و غفلت از خدا و اسارت در دست اهل دنیا و بدبینی به برادران و شنودن شخن شمن درباره انان، و عدم حساسیت به سرنوشت امت اسلامی بلکه نشناختن کلیتی

ص: ۳۷۱

به نام امت اسلامی، و بی‌خبری از حوادث دیگر بلاد اسلامی، و ناهشیاری در برابر نقشه‌های دشمنان دوباره اسلام و مسلمین ... و بسی بیماری‌های مهلک دیگر که در طول تاریخ اسلام بر اثر تسلط نا اهلان و از خدا بی‌خبران بر زندگی سیاسی و سرنوشت مسلمین، همواره مسلمانان را تهدید کرده و در قرن‌های اخیر با حضور قدرت‌های استعمالی بیگانه در منطقه یا دست‌نشاندگان فاسد و دنیاپرستشان، شکلی بحرانی و ویرانگر به خود گرفته است.

خدا را سپاس که حج را همچون ذخیره‌ای تمام نشدنی و چشمه‌ای همیشه جوشان و چون جویباری زلال و مستمر برای امت خالده قرار داد که در هر حال آن که بشناسد و قدر داند، توان استفاده ازآن را خواهد داشت و آن را داروی این بیماری‌های مهلک خواهد ساخت. و خدا را سپاس که بر ملت شایسته ایران رحمت آورد و شوق کعبه مقصود را پس از سرزنش خارهای مغیلان بیابان‌طلب، به جام وصلی که شیرینی عزت و کامیابی هر دو را داشت، برآورده ساخت. حقی را که سالی چند به ناروا از آن بازداشته شده بود، کریمانه به آنان برگرداند، و جای خالی ملتی را که حج ابراهیمی و محمدیصلی الله علیه و آله را جایگزین حج بوجهلی کرده بود، به نیکو وجهی پرکرد، دل تفتیده مشتاقان مهجور و مصدود و محصور را با جرعه وصال، آرامش بخشید و جان مبتهج از انوار معرفت و لبریز از شوق زیارت را لبیک اجابت گفت، بندگان مخلص را به لطفی ویژه نواخت و وعده نصرت مؤمنان را انجاز کرد و خانه خود را جایگاه طائفین و عاکفین قرار داد.

پروردگارا! به این حاجیان مشتاق و سر از پا نشناخته و پس از انتظاری جانگزا به خلوت دوست باریافته و به همه برادران وخواهرانی که از اقطار عالم به بارگاه عام رحمت و غفران شتافته‌اند، نظری به لط و رأفت بیفکن و دلهاشان را از انوار معرفت و بصیرت روشن فرما، و هدایت و کمک خود را شامل حال آنان کن و آنان را به عزمی راسخ بر اصلاح حال امت مسلح‌ساز و بر دشمنانشان پیروز فرما، آمین رب العالمین.

پروردگارا! بر ارواح شهدایی که در چهال سال پیش از این، در حریم امن الهی هدف خصومت و کین قرار گرفته و زن و مرد و پیر و

ص: ۳۷۲

جوان، مظلومانه در عتبه خانه دوست به خون غلتیدند و کسان و عزیزان چشم انتظار خود را با جنازه‌های خونین خود از انتظار به در آوردند، رحمت و فضل خود را نازل فرما و ثواب حج تمام را به آنان که در حسرت آن به ملکوت پرواز کردند عطا کن.

پروردگارا! به امام و قائد راحل ما آن عبدصالح ممتحن و آن خلفصدق اولیاء، آن انسان پرهیزگار و پارسا و هوشیار که رضای تو را می‌جست و دوستی و دشمنی‌اش به خاطر تو بود و در راه تو از هیچ مشکل هراس نداشت رحمت و فضل خود را نازل و شامل فرما و از حج حاجیان و عبادت عبادتگران و کوشش تلاشگرانی که مشمول هدایت و راهبری او گشته‌اند نصیب وافر به روح پاک او عاید فرما و آرزوی بزرگ او را که همانا قیام حج ابراهیمی و بهره‌برداری امت اسلامی از این مراسم عظیم الهی است جامه عمل بپوشان.

پروردگارا! برترینصلوات و سلام و تحیت خود را بر منجی بشریت در همه اعصار و قرون و برترین پیامبر و برگزیده‌ات حضرت محخمد بن عبداللّهصلی الله علیه و آله نازل فرما که راه راست را به بشر نشان داد و وحی تو را بر آنان فروخواند و کلیدهای سعادت دنیا و آخرت را در دسترس آنان نهاد و در حیات با برکتش سرمشق قرن‌های طولانی انسانیت را گنجانید. درود و سلام و تحیت تو بر او و اهل‌بیت طیب و معصومش بویژه تحضرت بقیهٔاللّه الاعظم مهدی منتظر و حجت خدا بر زمین (عج).

اینک شما برادران و خواهران که از نقاط مختلف جهان در محشر عظیم حج گرد آمده و در هجرت از «من» قومی و نژادی و فرقه‌ای، به «ما» ی اسلامی و قرآنی پیوسته‌اید مناسب است مسائلی را در مدّنظر داشته، درباره آن با دیگر مسلمین تبادل اندیشه کنید و پس از سفر حج، آن را سررشته تأمل و فکر و عمل سازید.

۱. اولین مطلب، قدرشناسی واجب بزرگ و پر رمز و راز حج بیت‌اللّه است. حج، مظهرتوحید و کعبه، خانه توحید است. اینکه در آیات کریمه مربوط به حج بارها از ذکراللّه سخن رفته نشانه آن است که در این خانه و به برکت آن باید هر عامل غیرخدا ازصحنه ذهن و

ص: ۳۷۳

عمل مسلمین زدوده شود و بساط انواع شرک از زندگی آنان برچیده شود. در این محیط، محور و مرکز هر حرکتی خدا است و طواف و سعی و رمی و وقوف و دیگر شعائراللّه حج، هر یک به نحوی نمایش انجذاب به «اللّه «و طرد و نفی و برائت از «اندداداللّه» است. این است آن «ملت حنیف ابراهیم علیه السلام»، بت‌شکن بزرگ و منادی توحید برفراز قله تاریخ. شرک همواره به یک گونه نیست و بت همیشه به شکل هیاکل چوب و سنگ و فلز ظاهر نمی‌شود. خانه خدا و حج باید در همه زمان‌ها شرک را در لباس خاص آن زمان، و بت شریک خدا را با جلوه مخصوص آن بشناساند و نفی و طرد کند. امروز البته از لات و منات و عزّی خبری نیست اما به جای آن و خطرناکتر از آن بت‌های زر و زور استکبار و نظام‌های جاهلی و استکباری است که همه فاضی زندگی مسلمین را در کشورهای اسلامی فرا گرفته است. بتی که بسیاری از مردم جهان و از جمله بسیاری از مسلمین امروز به جبر و تحمیل، به عبادت و اطاعت از آن وادار می‌شوند، بت قدرت آمریکا است که همه شئون فرهنگی و سیاسی و اقتصادی مسلمین را در قبضه گرفته و ملت‌ها را خواه و ناخواه در جهت منافع و اغراض خود که نقطه مقابل مصالح مسلمین است، حرکت می‌دهد.

عبادت، همین اطاعت بیچون و چرا است که امروز در برابر خواست استکبار و در رأس آن آمریکا بر ملت‌ها تحمیل می‌شود و آنان با شیوه‌های گوناگون به سمت آن سوق داده می‌شوند.

فرهنگ فساد و فحشاء به وسیله دست‌های استعمالی در میان ملت‌ها ترویج می‌شود، فرهنگ مصرف زدگی که روز به روز زندگی ملت‌های ما را بیشتر در لجنزار خود فرو می‌برد تا کمپانی‌های غربی که مغز و قلب اردوگاه استکبارند بیشتر سود ببرند، سلطه ساسی غرب استکباری که پایه‌های آن بوسیله حکومت‌های دست‌نشانده و ضد مردمی کار گذاشته شده است، حضور نظامی که با هر بهانه‌ای شکل آشکارتری به خود می‌گیرد، اینها و امثال آن همه مظاهر همان شرک و بت‌پرستی است که در ضدیت کامل با نظام توحیدی و حیات توحیدی است که اسلام برای مسلمانان مقرر داشته است. حج و اجتماع عظیم بر گرد خانه توحید باید آن مظاهر شرک را نفی کند و

ص: ۳۷۴

مسلمانان را از آن برحذر دارد. حج با این مفهوم روشن و جلی است که برترین جایگاه برائت از مشرکین شناخته شده و خدای متعال از زبان خود و نبی مکرمشصلی الله علیه و آله اعلام برائت از مشرکین را به روز حج اکبر موکول ساخته است:

واذان من اللّه ورسوله الی النـاس یوم الحـج الاـکبر ان اللّه بری من المشـرکین ورسوله فان تبتم فهو خیر لکم وان تولیتم فاعلموا انکم غیر معجزی اللّه وبشر الذین کفروا بعذاب الیم.»

فریاد برائت که امروز مسلمان در حج سر می‌دهد، فریاد برائت از استکبار و ایادی آن است که مع الاسف در کشورهای اسلامی قدرتمندانه اعمال نفوذ می‌کنند و با تحمیل فرهنگ و سیاست و نظام زندگی شرک آلود بر جوامع اسلامی، پایه‌های توحید عملی را در زندگی مسلمانان منهدم ساخته و آنان را دچار عبادت غیرخدا کرده‌اند و توحید آنان فقط لقلقه زبان و نام توحید است و از معنای توحید در زندگی آنان اثری باقی نمانده است.

حج همچنین مظهر وحدت و اتحاد مسلمانان است. اینکه خداوند متعال همه مسلمانان و هرکه از ایشان را که بتواند، به نقطه‌ای خاص و در زمانی خاص فرا می‌خواند و در اعمال و حرکاتی که مظهر همزیستی و نظم و هماهنگی است آنان را روزها و شب‌هایی در کنار یکدیگر مجتمع می‌سازد، نخستین اثر نمایانش تزریق احساس وحدت و جماعت در یکایک آنان و نشان دادن شکوه و شوکت اجتماع مسلمین به آنان و سیراب کردن ذهن هر یک تن آنان از احساس عظمت است. با احساس این عظمت است که مسلمان اگر تنها در شکاف کوهی هم زندگی کند خود را تنها حس نمی‌کند. با احساس این حقیقت است که مسلمین در هر یک از کشورهای اسلامی شجاعت برخورد با اردوگاه ضدیت با اسلام یعنی همین سلطه سیاسی- اقتصادی- دنیای سرمایه‌سالاری و عوامل و ایادی آن و نیرنگ و فتنه‌گری آن را می‌یابد و افسون تحقیر که اولین سلاح استعمارگران غربی در برابر ملل مورد تهاجمشان بوده و هست، در او نمی‌گیرد. با احساس این عظمت است که دولت‌های مسلمان با تکیه به مردم خود، از تکیه به قدرت‌های بیگانه خود را بی‌نیاز حس می‌کنند و این فاصله مصیبت‌بار میان ملت‌های

ص: ۳۷۵

مسلمان با دستگاه‌های حاکم بر آنان پدید نمی‌آید. با احساس این وحدت و جماعت است که نیرنگ استعمالی دیروز و امروز یعنی احیای احساسات افراط‌آمیز ملی گرایی، این فاصله وسیع و عمیق میان ملت‌های مسلمان را پدید نمی‌آورد و قومیت عربی و فارسی و ترکی و آفریقایی و آسیایی، به جای آنکه رقیب و معارض هویت واحده اسلامی آنها باشد، بخشی از آن و حاکی از سعه وجودی آن می‌گردد و به جای آنکه هر قومیتی وسیله و بهانه نفی و تحقیر قومیت‌های دیگر شود، وسیله‌ای برای نقل و انتقال خصوصیات مثبت تاریخی و نژادی و جغرافیایی هر قوم به سایر اقوام اسلامی می‌گردد.

حج با مشاهد و مناسک و شعائرخود باید این روح وحدت و ملائمت و جماعت و عظمت را در مسلمانان همه اقطار عالم زنده کند و از شعوب و قبایل مختلفه امت واحده پدید آورد و آن امت واحده را به وادی امن عبودیت مطلق خداوند هدایت نماید و مقدمات تحقق گفته خدای بزر را که: «ان هذه امتکم امهٔ واحدهٔ وانا ربکم فاعبدون» فراهم آورد.

تشکیل امت واحده‌ای که ناصیه عبودیت بر درگاه ربوبیت و وحدانیت می‌ساید همان آروزی بزرگ اسلام است و همان است که در سایه آن نیل به همه کمالات فردی و جمعی مسلمین میسر می‌گردد و همان هدفی است که جهاد اسلامی برای تحقق آن تشریع شده و هر یک از عبادات و فرایض اسلامی، بخشی از آن را زمینه سازی و تأمین می‌کند. حج ابراهیمی و محمدیصلی الله علیه و آله بی‌گمان یکی از بزرگترین مقدمات و ارکان این هدف بزرگ است. بدین جهت در این عرصه عظیم، در همان حال، که ذکر خدا: «فاذکروا اللّه کذکرکم آبائکم او اشد ذکرا» و اعلام برائت از مشرکان «واذان من اللّه ورسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان الله بری من المشرکین ورسوله» رکن حج محسوب می‌شود، حساسیت در برابر هر حرکتی که میان برادران- یعنی اجزاء این امت واحده- جدایی و دشمنی بیافریند نیز در حد اعلا است تا آنجا که حتی بگومگوی دو برادر مسلمان نیز که در زندگی عادی چندان مهم نمی‌نماید، در حج ممنوع و حرام است: «فلا رفث ولا فسوق ولا جدال فی الحج». آری، همانصحنه که در آن

ص: ۳۷۶

برائت از مشرکن یعنی دشمنان بنیانی «امت واحده توحیدی» لازم می‌شود، جدال با برادران مسلمان یعنی اجزاء بنیانی «امت واحده توحیدی» ممنوع و حرام می‌گردد. و بدین گونه پایم «وحدت و جماعت» در حج،صراحت بیشتری می‌یابد. رازها و رمزهای حج بسی بیش از آن است که در اینجا بدان اشاره شد و تدبّر در این رازها که همه در جهت احیای شخصیت فرد و جامعه مسلمان و مبارزه با عوامل نابودی آن است افقی جدید در برابر حاجی می‌گشاید و او را به عالمی پرتلاش و پر حرکت و تمام نشدنی می‌کشد. اولین وظیفه هر یک از حجاج تأمل در این راز و رمزها و تبادل‌نظر و جستجوی سررشته کار از این همه است و نیز تأمل در اینکه چرا دست‌ها و دستگاه‌هایی سعی می‌کنند حج را برون از همه مفاهیم سیاسی و جمعی‌اش و تنها به عنوان عبادتی یک‌بُعدی که فقط دارای خواص فردی است مطرح نمایند و چرا روحانی نمایان دین به دنیا فروش که نام و شأن دینی آن حکم می‌کند که مردم را به این اسرار آشنا و جسم و جان آنان را به سمت هدف‌های آن به حرکت درآورند، به عکس، با هرگونه روشنگری در این‌باره مخالفت و عناد ورزیده، اصرار بر کتمان حقایق دارند، و چرا بارها و بارها در بلندگوهایی اعلام می‌شود که سیاست در حج نباید دخالت کند. مگر اسلام و احکام نورانی آن برای اداره و هدایت زندگی مادی و معنوی انسان‌ها نیست؟ و مگر دیانت در اسلام با سیاست آمیخته نیست؟ این از جمله دردهای بزرگ عالم اسلام است که تحجر و کوته‌بینی و دنیاطلبی جمعی همواره در خدمت غرض‌ورزی و حسابگری‌های خباثت‌آورد جمعی دیگر قرار گیرد و قلم‌ها و زبان‌هایی که باید در خدمت اسلام و در جهت تبیین حقایق آن به کار می‌افتاد، ابزاری در دست دشمنان هوشیار و توطئه‌گر اسلام گردد. این همان مصیبتی است که امام راحل رضی الله عنه بارها به تلخی از آن سخن گفته و نالیده‌اند و جای آن است، که هوشمندان امت، عامه مردم را با آن آشنا ساخته، مرز میان علمایصادق و دین به دنیافروشان مزدور را برای آنان مشخص سازند.

۲. دومین مسئله‌ای که شایسته است بخصوص در این زمان و

ص: ۳۷۷

مکان به آن اندیشیده شود، مسئله «پیوند امت اسلامی است با تاریخ خود و نیز با سرنوشتی که باید برای خود رقم زند». گذشته امت اسلامی چیزی است که استعمار از هنگام ورود به آسیا و آفریقا همت بر مخدوش ساختن و به فراموشی سپردن آن داشته است: تسلط بر ذخایر مادی و انسانی در کشورهای اسلامی و به دست گرفتن سرنوشت ملت‌های مسلمان که هدف استعمارگران، مستقیم و غیر مستقیم از اواخر قرن هجدهم میلادی به این طرف بوده، به طور طبیعی ایجاب می‌کرد که احساس غرور و شخصیت ملل مسلمان شکسته شود و آنها از گذشته پرشکوه خود کاملًا منقطع شوند و بدین گونه فرهنگ و اخلاق خود را رها کرده، آماده پذیرش فرهنگ غرب و تعالیم استعماری شوند. و این حیله در زمینه کاملًا مساعدی که تسلط حکومت‌های فاسد و مستبد در کشورهای اسلامی فراهم آورده بود کارگر افتاد و سیل فرهنگ مهاجم فربی و همه مفاهیمی که استعمار رواج آن را در میان ملل مسلمان برای تأمین سلطه سیاسی و اقتصادی خود بر آن ملت‌ها ضروری می‌شمرد، به راه افتاد و نتیجه آن شد که در طول دویست سال، کشورهای اسلامی یکسره به سفره گسترده و بی‌مانع و رادعی برای غارتگران غربی تبدیل شد و آنان از حاکمیت مستقیم گرفته تا مالکیت ثروت‌های زیرزمینی و تغییر خط یا زبان و حتی تصرف کامل یک کشور اسلامی مانند فلسطین و تحقیر مقدسات اسلامی و غیره، در این کشورها پیش رفتند و مسلمین را از همه برکات استقلال سیاسی و اقتصادی و فرهنگی که از جمله آن رشد علمی و فرهنگی است بازداشتند.

یک نگاه به وضعیت فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی و نظامی کشورهای مسلمان امروز، و مشاهده ضعف روحی و مادی آن و مذاقه در نظام‌های سیاسی و وضع دولت‌های اغلب این کشورها که در آن همه چیز حاکی از احساس حقالت و ناتوانی است روشن می‌سازد که از مهمترین علت‌های این وضع، بیگانگی و بریدگی این کشورها و ملت‌ها از گذشته‌های تاریخی خود و مجد و عظمتی است که از ورای قرن‌ها می‌تواند هر انسان ضعیف و نومید را به حرکت و تلاش امیدوارانه سوق دهد. آن مجد و شکوه تاریخی در آغاز با قیام للّهو جهاد مخلصانه

ص: ۳۷۸

برای خدا و عمل به احکام آزادی بخش و زندگی‌ساز اسلام و به برکت حرکت مسلمین درصدر اسلام و در غربت روزهای مکه و جهاد دوران مدینه، پایه‌گذاری شد. مولود مبارکی که «جامعه اسلامی» نامیده می‌شود، به برکت جهاد و مبارزه حجاز توانست به جوانی نیرمند و هوشمند بدل شود و سپس در طول قرنها توانست مشعل علم و معرفت و درفش قدرت و سیاست را بر سر چهانیان بگستراند. آن عظمت، از عظمت مبارزه مکه و مدینه سرچشمه گرفت.

اکنون اینجا، مکه و مدینه، پایگاه وحی و محل نزول برکات الهی است بر جماعتی مؤمن و مقاوم که به برکت ایمان و عمل به آیات الهی، توانستند از خاک مذلتی که بر آن آرامیده بودند، برخاسته و قد علم کرده و آزادی شایسته انسان را برای خود تدارک دیده و پرچم آزادی بشریت و نجات انسان از سلطه امپراتوری‌های زر و زور آن دوران را برافرازند و با نوع معرفتی که از قرآن سرچشـمه می‌گرفته پایگاه عظیم دانش بشری را پدید آورند و خود قرنها بر منبر بلند علم و معرفت بشری قرار گیرند و سخاوتمندانه به همه بشریت بیاموزند و گرانبهاترین آثار علمی را طی قرنهای متمادی پدید آورند و سرنوشت جهان بشریت را با علم و سیاست و فرهنگ خود رقم بزنند. اینها همه از برکات تعالیم خالص اسلام و حکومت الهی در عهد پیامبرصلی الله علیه و آله و برهه‌ای ازصدر اسلام بود که علی‌رغ تسلط و رشد شجره خبیثه حکومت‌های سلطنتی و رجعت از دوران توحیدی، باز تا قرنها ثمرات خهود را به مسلمین می‌چشانید و آنان و همه بشریت را کامیاب می‌کرد. هر وجب از این خاک و این سرزمین یادآور خاطره‌ای از دوران پیامبر خداصلی الله علیه و آله و یاران فداکار و نورانی اوست. در این سرزمین بود که اسلام طلوع کرد و پرچم جهاد برافراشته شد و آزادی بشریت از همه غل و زنجیرهای جاهلیت رقم خودر.

امروز که ملت‌های مسلمان پس از چندین قرن انحطاط و رکود و ذلت، در چهارگوشه جهان اسلام به بیداری و قیام للّه‌گراییده‌اند و عطر آزادی و استقلال و بازگشت به اسلام و قرآن در فضای بسیاری از کشورهای اسلامی منتشر گشته است، بیش از همیشه مسلمانان نیاز دارند که پیوند خود را با آن گذشته نورانی و معجز نشان، با دوران قیام للّه‌و

ص: ۳۷۹

مبارزه اسلامی دوران نخستین اسلام مستحکم کنند. خاطرات اسلامی در این سرزمین برای هر مسلمان متدبر در حکم داروی شفابخشی است که او را از ضعف و زبونی و یأس و بدبینی نجات می‌دهد و راه دستیابی به هدف‌های اسلام را که همیشه برای هر انسان برخوردار از عمق و حکمت، هدف زندگی و تلاش است نشان می‌دهد.

در اینجا بود که پیامبر عظیم الشأن با یاران مخلص خود سیزده سال همه سختی‌ها را به جان خریدند و مرارت‌ها را تحمل کردند تا نهال اسلام ریشه دوانید، و در اینجا بود که پس از سال‌های مصیبت‌بار زندگی در شعب ابیطالب، پس از شکنجه یارانی چون بلال و عمار و یاسر و سمیه و عبدالّله بن مسعود و دیگران، پس از راه‌پیمایی طولانی و پرمشقت و بی‌حاصل رسول خداصلی الله علیه و آله در میان قبایل مکه و طائف، بیعت عقبه با اهل یثرب واقع شد و هجرت پربرکت به مدینهٔالرسولصلی الله علیه و آله پیش آمد و دولت اسلامی تشکیل شد. در اینجا بود که پیروزی بدر و شکست احد و محنت خندق و آزمایش خدیبیه اتفاق افتاد، اینجا بود که اخلاص وجهاد پیروزی آفرید و مال دوستی و غنیمت طلبی، ناکامی آورد .... اینجا آیه آیه قرآن نازل شد و خشت خشت بنای فرهنگ و تمدن و حیات طیبه اسلامی، کار گذاشته شد .... مسلمان با تدبر در این گذشته و زیستن در لحظه لحظه آن، با آینده نیز پیوندی سازنده می‌یابد، راه زندگی و هدف آن را می‌شناسد، به خطرات راه پی می‌برد، فردای این حرکت را بالمعاینه می‌بیند و خود را برای پیمودن آن آماده می‌سازد و بر تردید ناشی از احساس ضعف و حقارت و ترس از دشمن فائق می‌آید. و این همه، از برکات حج است.

از آنچه گفتیم می‌شود فهمید که چرا استعمارگران دیروز و سردمداران سلطه استکبار جهانی امروز، این همه از پیوند فکری و عاطفی مسلمین با گذشته خود بیمناک و با آن در ستیزند. آری، این پیوند با گذشته است که حال و آینده را رقم می‌زند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران و اعلام اینکه ملت ایران درصدد است جامعه‌ای براساس ارزش‌های اسلامی بسازد و در آن مقررات اسلامی را تحقق بخشد، موج تبلیغات بوق‌های تبلیغاتی

ص: ۳۸۰

شرق و غرب و وابستگانشان، جمهوری اسلامی را به نام بنیادگرا و کهنه‌پرست و رو به گذشته و عناوینی از این قبیل به شدت مورد حمله قرار داد و به نام نوگرایی، از اینکه ایران اسلامی می‌خواهد پای‌بند به سنت‌های گذشته باشد، انتقاد کرد. و این درحالی بود و هست که نظام‌های مرتجع و مستبد و پای‌بند سنت‌های پوسیده که هرگز بویی از مفاهیم نوین عالم مانند آزادی و دمکراسی و حقوق بشر استشمام نکرده و در شرق و غرب جهان کم نیستند، هیچگاه به آن نام‌ها مورد تعرض تبلیغاتی قرار نگرفتند. و عبرت‌انگیز آنکه رادیوهای رژیم‌هایی که در آن از ابتدایی‌ترین رسوم نوگرایی سیاسی خبری نیست و چیزی به نام مجلس ملی و انتخابات آزاد و نشریه غیردولتی در آن در حکم افسانه است، نیز به کشوری که در آن به حکم اسلام، حکومتی مردمی بر سر کار است و قانون اسلامی در مجلسی مرکب از نمایندگان مردم تصویب و به دست دولتی منتخب مردم اجرا می‌شود و مردم در حساس‌ترین مسائل آن دارای حضور فعال‌اند، نام مرتجع دادند و هوشمندان عالم را از تقلید مسخره‌آمید خود به خنده انداختند.

آری، استکبار و دارو دسته خبری و تبلیغاتی و قلم‌ها و بوق‌های مزدورش از اینکه کشورش در اعماق کهنه‌پرستی و ملتی در حال و هوای سنت‌های جاهلی خود سرکند ولی درهای خزائن مادی خود را به روی آن بگشاید و تسلیم فزون‌خواهی و سلطه‌طلبی آنان شود و فرهنگ فساد و فحشاء و مصرف‌زدگی و میخوارگی و شهوت‌رانی را از آنان بپذیرد، نه‌تنها نگران نیستند بلکه بسی خشنودند. آنان از بازگشت ملت‌ها به گذشته‌ای که به آنان عزت و عظمت را یادآوری کند، راه جهاد و شهادت را به روی آنان باز کند، کرامت انسانی را به آنان برگرداند، دست سلطه‌گران را از غارت و چپاول به مال و ناموس آنان قطع کند، آیه «ولن یجعل اللّٰه للکافرین علی المؤمنین سبیلًا» را به آنان بیاموزد، کریمه «وللّٰه العزة ولرسوله وللمومنین» را بر آنا فروخوانند، خطاب «وما لکم لا تقاتلون فی سبیل اللّٰه والمتستضعفین» را به گوش و دل آنان برساند، فرمان «ان الحکم الا للّٰه» را در زندگی آنان اجرا کند و خلاصه، خدا و دین و قرآن را محور زندگی آنان سازد و دست طواغیت مستکبر و مستبد و سلطه‌طلب را از زندگی آنان قطع

ص: ۳۸۱

کند، از بازگشت به چنین گذشته‌ای و پیوند با چنین تاریخی ناخشنود و سراسیمه و بیمناک‌اند ولذا با هر بهایی می‌خواند از آن مانع شوند.

مسلمین، بخصوص جوامعی که نسیم آزادی و قیام للّه‌بر آن وزیده و بالاخص علما و روشنفکران و پیشگامان آنان، باید مراقب باشند که در این دام نیفتند؛ از عنوان بنیادگرایی نترسند؛ از تهمت ارتجاع و سنت‌گرایی آشفته نشوند؛ برای راضی کردن دشمنان خبیث و حسابگر، از اصل اسلامی خود، از احکام نورانی اسلام، از تصریح به هدف‌های جامعه دینی و نظام توحیدی، تبرا نجویند و به سخن خدا گوش فرا دهند که: «ولن ترضی عنک الیهود لا النصاری حتی تتبع ملتهم» و «قل یا اهل الکتاب هل تنقمون منا الا ان آمنا باللّه وما انزل الینا و ما انزل من قبل وان اکثرکم فاسقون» و «فلعلک تارک بعض ما یوحی الیک وضائق بهصدرک ان یقولوا لولاـ انزل علیه کنز اوجاء معه ملک» و «ما نقموا منهم الا ان یؤمنوا باللّه العزیز الحمید». در حج، در مدینه و مکه، در احد و منا و حراء، در این سرزمین که قدم مبارک رسول اکرمصلی الله علیه و آله و اصحاب کرامش بر آن نهاده شده و شاهد آن رنج ۹ ها و دربدری‌ها و مبارزات و خون‌دلها بوده و در قدم به قدم سرزمین وحی و جهاد و قرآن و سنت، در آن «گذشته‌ها» به تدبر بپردازید، خود را آن پیوند دهید، در پرتو آن راه و جهت را بیابید، با تجربه آن، نتیجه و سرانجام راه را ببینید و به حول و قوه خدا و با توکل به او و امید به نصرت او و اعتماد به توانایی خود، در آن راه و به سمت آن هدف قدم گذارید: «واللّه معکم ولن یترکم اعمالکم».

۳. موضوع مهم دیگری که حجاج بیت‌اللّه به عنوان بخشی از هدف حج باید به آن بپردازند مسائل مهم و جاری جهان اسلام است. اگر حج، کنگره عظیم سالیانه مسلمانان سراسر جهان اسلام است بی‌گمان فوری‌ترین دستور این کنگره، مسائل روز مسلمانان در هر نقطه از جهان است. این مسائل، در تبلیغات استکباری به گونه‌ای مطرح می‌شود که از آن نه درس و تجربه و امیدی به مسلمین سراسر عالم منتقل می‌شود و نه اگر در آن حادث سوءنیت و سوءعمل استکبار مؤثر بوده مجرمی رسوا و حقیقتی افشا گردد، و یا به طول کلی مطرح نمی‌شود. حج جایی است

ص: ۳۸۲

که باید این خیانت تبلیغاتی، افشا و حقیقت، آشکار شود و زمینه آگاهی عمومی مسلمانان فراهم آید. اینک فهرستی از حوادث مهم جهان اسلام را به عرض برادران و خواهران مسلمان می‌رسانم.

الف. مهمترین مسئله امروز، مسئله‌فلسطین است که در نیم‌قرن اخیر همواره مهمترین مسئله جهان اسلام و شاید مهمترین مسئله بشریت بوده است. اینجا سخن از محنت و آوارگی و مظلومیت یک ملت است، سخن از غصب یک کشور است سخن از ایجاد غده‌ای سرطانی در قلب کشورهای اسلامی و در نقطه التقای شرق و غرب و جهان اسلام به یکدیگر است. اینجا سخن از ظلم مستمری است که اکنون نو نسل پی‌درپی از ملت مسلمان فلسطین را فرا گرفته است. امروزه که قیام خونین اسلامیِ متکی به توده‌های مردم در سرزمین فلسطین، خطر واقعی و جدی را به اشغالگران بی‌وجدان و بیگانه از انسانیت و بی‌محابا از جنایت گوشزد می‌کند، شیوه‌های دشمن از همیشه پیچیده‌تر و هشدار دهنده‌تر است و مسلمین در سراسر جهان باید مسئله را از همیشه جدی‌تر بگیرند و برای آن فکری و کاری بکنند. و این است خبر تازه امروز.

ااکنون اوضاع آشفته جهان اسلام و وابستگی روزافزون کشورهای منطقه به قدرت بی‌مهار آمریکا زمینه مساعدی برای تهاجم کینه‌ورزانه دولت غاصب فراهم ساخته که با پشتگرمی به حمایت شیطان بزرگ- که حقاً خطرناک‌ترین دشمن اسلام و مسلمین است- آشکارا مقاصدی را که هرگز هم تلاش زیادی برای پنهان ساختن آن نمی‌کرده است دنبال کند. انتقال یهودیان شوروی که بخشی از بهای کمک‌های غرب به آن ابرقدرت سابق است، انتقال فلاشه‌های اتیوپی که قرار است خدمت بهصهیونیست‌های آمریکایی و اروپایی غاصب فلسطین را بکنند و ایخراً یهودیان هند، شهرک‌سازی در بخش‌های غصب‌شده اخیر فلسطین و حتی احتمالًا در بخش اشغال شده لبنان، افزایش تجهیزات نظامی و سلاح‌های کشتار جمعی در همان حال که آمریکا جنجال تحریمصدور چنین سلاح‌هایی را به خاورمیانه بلند کرده است، حملات هوایی روزمره و متناوب به جنوب لبنان و بمباران غیرنظامیان فلسطینی و لبنانی، سخت گیری

ص: ۳۸۳

روزافزون نسبت به شهروندان عرب فلسطینی یعنیصاحبان آن سرزمین و انجام جنایت‌بارزترین و وحشیانه‌ترین برخوردهای پلیسی با مردم ... و در همان حال درصحنه سیاسی، در برابر عقب نشینی روز به روز دولت‌های عربی و ساف و ضعف نشان دادن زبونانه برخی از سیاستمداران عرب، چهره مهاجم به خود گرفتن و حتی فکر تشکیل کنفرانس بین‌امللی و یا منطقه‌ای، هر یک را به نوعی رد کردن و بالاخره پیشنهاد تشکیل دولت فلسطین در گوشه‌ای از سرزمین فلسطین را که محصول عقب‌نشینی و ذلت‌پذیری طف‌های فلسطینی بود، بهصراحت و قاطعیت رد کردن ... اینها مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اعمال آشکار آدمی ستیزان سهیونیست است و یقیناً در کنار اینها چندین برابر، فعالیت پنهان در جهت توطئه و ترور و آدم‌ربایی و جنگ‌روانی و تبلیغات مسموم و جنایت‌های شناخته و ناشناخته‌ای است که فقط ازصهیونیست‌ها و همکاران آنها ساخته و متصور است. استکبار جهانی و دولت‌های استعمارگر، از آغاز تا امروز، رژیم غاصب اسرائیل را به عنوان اهرم فشاری بر روی دولت‌های عربی و سپس اسلامی منطقه پدید آورده و ذخیره کرده‌اند و برآنند که این خنجر مسموم را همواره در پهلوی جهان اسلام نگاه دارند و امروز شیطان بزرگ، سررشته این سگ دست‌آموز را در سدت دارد. پس تعجبی نیست که نقض مکرر قوانین بین‌المللی، نقض مداوم حقوق بشر آن هم به فجیع‌ترین شکل، تجاوز مکرر به کشورهای همسایه، عملیات تروریستی و آدم‌ربایی به گونه آشکار، تهیه روزافزون سلاح‌های اتمی و امثال آنها که هریک در هر یک از کشورهای جهان که با آمریکا و دیگر دولت‌های بزرگ رابطه ارباب رعیتی نداشته باشد، حادثه‌ای عظیم تلقی می‌شود، ازصهیونیست‌ها قابل قبول باشد و هیچ اعتراض جدی از سوی شبکه استکباری جهان مخصوصاً شیطان بزرگ برنینگیزد.

بدین ترتیب، امروز دولت غاصبصهیونیست، بزرگترین خطر برای حال و آینده جهان است و بر مسلمین است که برای علاج این خطر و رفع ظلمی به این عظمت، درصدد علاج و چاره باشند. متأسفانه رفتار و گفتار اغلب سران کشروهای اسلامی هیچ اشاره‌ای را به عزم آنان برعلاج این خطر بزرگ- که چیزی جز محو رژیم صهیونیست

ص: ۳۸۴

نژاد پرست نیست- نشـان نمی‌دهـد بلکه، به عکس، نشانه‌هـایی از گسترش کمپ‌دیویـد و تکمیـل خیـانت «سـادات» نیز در برخی از دولت‌هـای عربی به چشم می‌خـودر و من نمی‌دانم آیـا این دولت‌هـا بـا این رفتـار ذلت‌بـار و تسـلیم ننـگ‌آور در برابر دشـمن عنـود مسلمین و اعراب، چه پاسخی برای ملت‌های خود و نیز در پیشگاه خداوند آماده کرده‌اند؟

علاج واقعی این خطر به دست مسـلمین است. آنان می‌توانند با کمک‌های حقیقی به مبارزین مسـلمان، قیام داخل کشور فلسـطین را قوی‌تر و کوبنده‌تر سازند، و نیز می‌توانند به طرف گوناگون نگذارند که دولت‌های منطقه به پیروی از خواست و تحمیل آمریکا تن به سازش با اسرائیل دهند.

اقدام‌های فداکارانه و جوانمردانه مسـلمانان سربلند لبنان که بارهاصهیونیست‌های قلدر و حامیانشان را در موضع ضعف و انفعال قرار داده، گواهصادقی است بر اینکه ملت‌ها و جوانان مؤمن قادرند بسیاری از کارهای بزرگ را انجام دهند.

ب. مسـئله دیگر، حرکت‌هـای اسـلامی در برخی از کشورهـای عربی و آفریقـایی است. این یکی از مژده‌بخش‌ترین حـوادث جهـان اسـلام است که ملتی، با جوان‌هایش، با روشن‌فکرهایش، با مردم کوچه و بازارش، داعیه اجرای احکام اسـلامی و تشـکیل حکومت اسـلامی داشـته و در آن حرکت کنـد. از طلوع انقلاب عظیم اسـلامی در ایران و تشـکیل جمهوری اسـلامی، این انتظار و امیـد برای دوسـتان و این هراس و نگرانی شدیـد برای اردوگـاه اسـتکبار و در رأس آن آمریکـا وجـود داشت که انقلاـب اسـلامی ایران طلیعه پیروزی‌های مسلمانان در سایر نقاط جهان اسلام خواهد بود.

برادران و خواهران مسـلمان ما در همه جای جهان بدانند که بخش عمده‌ای از فشار مشترک شـرق و غرب بر ایران اسـلامی، چه در دوران جنگ تحمیلی و چه قبل و بعد از آن، بدین خیال باطل بود که با شـکست جمهوری اسلامی در ایران، تجربه حرکت اسلامی در چشم مسـلمانان سـایر کشورهـا ناکام جلوه کنـد و برق امیـدی که از پیروزی انقلاب در ایران، دل‌های آنان را روشن ساخته بود، نیروی آنان را در

ص: ۳۸۵

این راه مبارک به کار نیفکند. امروز هم تبلیغات وسیع بوق‌های استکباری که می‌خواهد انقلاب اسلامی را در ایران، راکد و متوقف و رسیده به بن‌بست، و نظام جمهوری اسلامی را رویگردان از خط انقلاب و امام عظیم‌الشأن آن رضی الله عنه و آشتی جوی با آمریکای غدّار جلوه دهد، هدفی جز این ندارد. این همان بوق‌هایی است که در دوران حیات امام راحل قدس سره بارها تهمت رابطه با اسرائیل و خرید تسلیحات از آن و فروش نفت به آن را وقیحانه به ایران اسلامی که جدی‌ترین دشمن رژیمصهیونیستی است، وارد می‌کردند.

خدا را شکر که هیچیک از تلاش‌های استکباری، چه عملی و چه تبلیغاتی، کارگر نیفتاد و شعله امیدی که با پیروزی انقلاب اسلامی و چهره مصمم و تسلیم ناپذیر آن، بر دنیای اسلام و جان‌های مسلمین پرتو افکنده بود کار خود را کرد و نتیجه آن است که امروز در تعدادی از کشورهای اسلامی بهصورت حرکت‌های عظیم مردمی در طلب حکومت اسلامی مشاهده می‌شود.

لیکن اینجانب به عنوان برادری دلسوز و مجرب وظیفه خود می‌دانم به این ملت‌ها ومخصوصاً به رهبران و هوشمندان و روشن‌فکران و علمای دینی آنان یادآوری کنم: اولًا در این راه خطرات زیادی از ناحیه بی‌صبری یا بی‌بصیرتی، حرکت را تهدید می‌کند؛ بر دو عنصر سبر و بصیرت بیش از همه چیز تأکید بورزید. ثانیاً حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی عبارت است از طغیان بر ارزش‌های جاهلی و نظام‌های طاغوتی که بر را به زنجیر کشیده و موجب ظلم، و فساد و تبعیض طبقاتی و نژادی، و فحشای عمومی، و ستم‌پذیری توده‌ها، و دیگر بدبختی‌های ملت‌ها شده و همه چیز را فدای سود بیشتر و حاکمیت ظالمانه بیشترصاحبان زر و زور نموده است. پس حرکتصحیح اسلامی،صف‌بندی میان دو نظام ارزشی و مبارزه میان دو فرهنگ است: فرهنگ به زنجیر کشیدن بشر و فرهنگ نجات بشر. لذا هر حرکت اسلامی باید خود را برای مقاومت همه زورمندان عالم آماده کند و غافلگیر نشود. ثالثاً دشمن می‌کوشد با جوّسازی و حیله‌های تبلیغاتی، شما را از نام حکومت اسلامی و نظام اسلامی برحذر دارد و شاید برخی از ساده‌دلان به این فکر بیفتد که برای حساس نشدن آمریکا و

ص: ۳۸۶

دولت‌های غربی، بهتر است که در اظهارات علنی از نام حکومت اسلامی اجتناب شود. توصیه اینجانب، اجتناب جدی از این مصلحت‌اندیشی خلاف مصلحت است. هدف تشکیل نظام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام را بی‌هیچ انفعال بهصراحت و به تکرار و در همه شرایط بیان کنید و با عدول از نام مقدس اسلام، دشمن را به طمع نیندازید و هدف را مبهم و غبارآلوده نسازید. رابعاً اسلام و حرکت‌های اسلامی همواره از نفاق بیش از کفرصریح، لطمه دیده است. امروز خطر اسلام آمریکایی یعنی آنجا که نام و عنوان اسلام در خدمت طواغیت و در جهت هدف‌های آمریکا و دیگر مستکبرین است، از خطر ابرازهای نظامی و سیاسی آمریکا کمتر نیست و بیشتر است. از علمداران نظامی و سیاسی آمریکا کمتر نیست و بیشتر است. از علمداران اسلام آمریکایی، چه در لباس عالم دین و چه در موضع سیاستمدار، بر حذر باشید و آنان را در سخن و اشاره و جهت‌گیری‌شان متهم کنید و هرگز درصدد جلب کمک آنان نباشید. خامساً از تجارب حرکت‌های دیگر اسلامی در سایر کشورها و وضع کنونی آنان بی‌خبر نمانید و علی‌رغم میل استکبار با آنان ارتباط بیابید. و بالاخره سادساً آیه شریفه «واعتصموا بحبل اللّه جمعاً و لا تفرقوا» را که توصیه تمسک به دین و رعایت وحدت کلمه در آن است، همواره به یاد داشته، هر دو توصیه آن را نصب‌العین خود قرار دهید و از کید دشمن در این باب بر کذر باشید.

ج. یکی دیگر از مسائل کنونی جهان اسلام مسئله عراق و وضع مصیبت‌بار و گریه‌آور ملتی است که بر اثر سوءِنیت و سوءِتدبیر زمامدارانش، علاوه بر اختناق و حکومت پلیسی شدید و پس از اینکه از ده سال پیش به این طرف به جنگ غیر عادلانه با همسایگان خود مجبور گشته و به خاطر تدابیر ابلهانه و جاه‌طلبانه سرانش هزاران هزار زن و مرد و کودک و پیر و جوانش در بمباران و تخریب‌ها به قتل رسیده یا داغدیده و یا مجروح و معلول و بی‌خانمان شده و بخش عظیمی از ثروت ملی و تاریخی‌اش نابود شده، اکنون از سوی همان زمامدارانی که مسبب همه این مصائب بوده‌اند بهصورت مستقیم تهدید می‌شود و با بمباران‌ها و سلاح‌های دسته‌جمعی و شیمیایی، قتل عام و آواره و نومید از زندگی

ص: ۳۸۷

می گردد.

هنگـامی که ارتش عراق برای ارضای جاه‌طلبی و افزونخواهی سـران رژیم آن کشور به کشـرو کویت حمله و آن را تصـرف کرد و بهـانه‌ای نقـد به دست آمریکا برای حضور بی‌سابقه نظامی و بالطبع نفوذ شوم سیاسـی و اقتصادی در منطقه خلیـج‌فارس داد و منطقه خلیـج‌فارس از هر دو طرف- رژیـم عراق و متحـدین غربی- به آتش کشـیده شـد، کسـانی از مسـلمین- غالبـاً از روی ساده‌اندیشـی خیرخواهانه و شدید معدودی از سر بدخواهی و حسابگرانه- به جمهوری اسلامی مصرّانه پیشنهاد می‌کردند که به کمک رژیم بعثی عراق شـتافته، به سـهم خود ابعـاد جنـگ را گسترده‌تر سـازد. این نظر، البته بر خلاـف اصول مسـلم اسـلام بود که جهـاد فقط در راه گسترش دین یـا دفـاع از ملت‌های مستضـعف و یا دفاع از دولت اسـلامی واجب می‌شود ونه در دفاع از رژیمی مهاجم و اشـغالگر و قـدرت‌طلب، آن هم با ایـدئولوژی حزب بعث که رسـماً و علنا منکر و معارض دین و معنویت است، آن هم با سوابق ظلم و فاسـد و اختناق و نسل کشـی که رژیم عراق، در آن دارای وضعی استقنایی است و بالخصوص رژیمی که سابقه تسلیم و فرمان‌پذیری‌اش در برابر قـدرت‌های ظلطه‌گر را ایرانیـان در طول هشت سال جنگی که به خواست اسـتکبار و با سـلاح و کمک همه جانبه آنان بر نظام اسـلامی تحمیل کرد، بخوبی دریافته‌انـد. آری، اسـلام، دفاع از چنین رژیمی را جهاد نمی‌شـمرد و آن را جایز نمی‌داند ... لیکن این پیشـنهاد مسـئولان ویرانی عراق که در برهه‌ای کوتـاه برای جلب نظر ساده‌لوحان، به دولغ دم از اسـلام و مقـدسات دینی می‌زدنـد و بعضـاً بـا اعتراف به خبـاثت و فسـاد و ظلم سـران آن رژیم، دفـاع از ملت عراق را انگیزه خود از این پیشـنهاد می‌دانسـتند. ما به آنان یـادآوری می‌کردیم که کمـک به مردم مظلوم عراق واجب است امـام ورود در جنـگ به نفع رژیم عراق و تحکیم سـلطه آن رژیم، کمـک بـه مردم عراق نیست بلکه کمـک به رژیم ضـد مردمی عراق و ظلم به مردم عراق است که ده‌سـال است آن رژیم منحـوس، جنگی ناخواسته را برآنان تحمیل کرده است.

ص: ۳۸۸

اکنون بـا تسـلیم و فرار مفتضـحانه رژیـم و ارتش عراق در برابر آمریکـا و متحـدین غربی و قبـول همه شـرایط مسـتکبران، آن رژیم توانسته خود را برای مدت نامعلوم دیگری بر سریر حکومتی بی‌افتخار و قدرتی ذلت آمیز تأمین کند ... و در این حال با مردم عراق، این ملت مظلوم که سال‌ها است گروگان رژیمی خشن و ظالم و فاسـد و شـکنجه‌گرند، باید علاوه بر تاوان جنگی که فقط به هدف افزون‌خواهی سـران رژیم بر آنان تحمیل شـده، غرامت شـکست و ذلت و عقـده‌های حقارت آن رژیم را نیز بپردازنـد. همان رژیم و ارتشی که بیش ازصد ساعت نتوانست با دشمنان خارجی که به داخل خانه انان آمده بودند، بجنگند و از مرگ نترسند، اکنون بیش ازصـد روز است که به جـان ملت عراق افتـاده، خانه‌هـا را ویران، شـهرها را بمباران، عتبات عالیات را هتک، مردم را از وطن آواره، علما و بزرگان را دسـتگیر و بسـیاری را شـکنجه و ملت را قتل‌عام می‌کنند. در شـمال کردها و در جنوب اعراب را طوری کشـتند و زدند و دربدر کردند و به عزای عزیزان نشاندند که واقعاً در مودر هیچ یک از جنایتکاران شناخته شده در روزگاران اخیر ما نشنیده و گمـان نبرده‌ایم. بـا مردم عراق رفتـاری کردنـد که انسان‌هـای بـا وجـدان با حیوانات نمی‌کننـد. کردهای شـمال عراق بر اثر اخم و تهدید آمریکا و دولت‌های غربی، فعلًا وضع بهتری دارند تا بعدها چه پیش آید، اما شـیعیان جنوب که به دلایل متعدد مورد بغض و کینه آمریکا و متحدینش می‌باشـند- و دلیل عمده آن است که داعیه اسـلام و تشکیل حکومت اسلامی در آنان هست- همچنان در تهدیـد دائم و مورد بلاـ و مصـیبت دائم از سوی رژیم ضـد دینی و ظغیـانگر و نسل‌کش عراق‌انـد. این تصویر ساده‌ای از وضع عراق است که گفته‌شد: ملتی سـتمدیده و مظلوم و بی‌پناه با دست خالی در برابر حکومتی بس خشن و بی‌اعتنا به همه معیارهای اسلامی و انسـانی و بی‌المللی و بیبـاک در ریختن خون مردم و ظلم به مردم ... وصـدای یاللمسـلمین آن مردم بلنـد است. و در همین چنـد روز علائم آشـکار و محاصره و حمله‌ای خونین بهصدهاهزار نفر فراریانی مشاهده شد که از بیم ارتش به مرداب‌های میان بصره و عماره و ناصریه پناهنده شده‌اند و زن و مرد و کودک، بیما و بنابر خبر، بعضاً «وبا» زده و دجار بیماری‌های واگیر می‌باشند. غرب و

ص: ۳۸۹

بخصوص آمریکا جز نقل بعضی خبرها آن هم کوتاه و بی‌کشش، هیچ کمکی نکرده‌اند و آنان تنها امیدشان به خدا است و به توده‌های مسلمان که البته می‌توانند حداقل به شکل اعتراض به این اعمال، آنان را یاری دهند.

د. مسئله بعدی، وضع مسلمانان کشمیر است. دولت هند با استفاده از اشتغال دنیای اسلام به مسائل حاد ماه‌های اخیر که موجب غفلت عمومی از وضع آن برادران جدا افتاده و مظلوم شده، حداکثر فشاری را که توانسته بر آن مردم وارد آورده و جان و مال و حتی بنابر نقل، ناموس آنان را مورد تعرض و تاراج قرار داده است.

اینجانب اکنون درصدد آن نیستم که در ماهیت مسئله کشمیر قضاوتی بکنم- و مطلعین می‌دانند که این یکی از زخم‌های کهنه‌ای است که انگلیسی‌های استعمارگر در هنگام خروج اجباری خود از هند بر پیکر شبه قاره وارد کرده و به وسیله آن از مسلمانان هند بزرگ، انتقام گرفتند-؛ سخن ما آن است که دولت هند در برخورد با این مسئله از ابزارهای خشن و نامناسب استفاده کرده و با اطمینان به اینکه دولت‌های بزرگ و سازمان‌های مدعی حوقق بشر هیچ دفاع واقعی از مسلمانان نخواهند کرد، به روش‌های غیر انسانی متوسل شده است. ملت‌های مسلمان باید بدانند که مسلمان کشمیری از آنان متوقع است که از او دفاع کنند، و این وظیفه اسلامی و برادرانه مسلمین است. و دولت هند اگر تصور کند که می‌توان آن جمع کثیر از مسلمانان را بدون هیچ عکس‌العمل از سوی مسلمین جهان برای همیشه تحت فشار نگه داشت، بی‌شک در اشتباه است. در همین‌جا لازم است درباره اقلیت‌های مسلمان در برخی از کشورها و ار جمله کشورهای اروپایی اشاره شود که فشار وارد بر مسلمانانی که مایلند هویت اسلامی خود را حفظ کنند، افشاگر ماهیت دمکراسی و آزادی‌ای است که غرب پیوسته از آن دم می‌زند! حساسیت‌هایی که بعضی دولت‌های اروپایی در برابر ساختنمسجد یا تشکیل اجتماعات اسلامی یا رعایت لباس اسلامی و امثال آن، نشان می‌دهند یا در مردم بر می‌انگیزند، باید مسلمانان را به مواضع واقعی آن دولت‌ها نسبت به اسلام آشنا سازد. اینها

ص: ۳۹۰

ازجمله مسائل مهمی است که مسلمانان جهان بایـد درباه آن بیندیشند و از آن برای معرفت به وظیفه خود در این روزگار بهره گیرند.

ه. یکی از مسائل مهم این روزگار، مسئله اختلافات فرقه‌ای میان مسلمین است. این البته مسئله تازه‌ای نیست و اختلافات و نزاع و بعضاً زد و خرود بر سر مسائل کلامی و فقهی و فرقه‌ای از قرن اول اسلام همواره وجود داشته است، لیکن در این باب سخن تازه آن است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و گسترش فرک آن در سراسر آفاق اسلامی، یکی از ترفندهای استکبار در مقابله با این موج همه‌گیر اسلامی، این بوده است که از سویی انقلاب اسلامی ایران را یک حرکت شیعی به معنای فرقه‌ای آن- و نه اسلامی به معنای عام- معرفی کرده و از سوی دیگر در ایجاد نفاق و نقار میان شیعه و سنی سعی بلیغ کنند.

ما از آغاز، با توجه به این مکر شیطانی، همواره اصرار بر وحدت فِرَق مسلمین داشته و کوشیده‌ایم این فتنه‌گری را خنثی کنیم و بحمداللّه با تفضل الهی توفیقات فراوان نیز داشته‌ایم که یکی از آخرین آنها تشکیل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی است و هم‌اکنون در سراسر جهان اسلام علما و روشنفکران و شعرا و نویسندگان و عامه مردم، از همه مذاهب اسلامی دوشادوش و با یک زبان و یک نفس از انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران دفاع می‌کنند، لیکن دشمن با پول و طرح و تبلیغ و خباثت فراوان مجهز است و متأسفانه در نقاطی از جهان کسانی را می‌یابد که بتواند با تطمیع و اغفال، بر ذهن و زبان آنان تسلط یابد. لذا گاه به گاه در کشوری از یک سیاستمدار و در کشور دیگری از یک عالم‌نما یا انقلابی‌نما شنیده می‌شود که به تشنیع و ناسزا به شیعیان یا به ملت ایران که بزرگترین انقلاب معاصر را بوجود آورده و به گونه‌ای بهت‌انگیز از آن دفاع کرده‌اند، زبان می‌گشاید و قلم می‌رانند. یا در کشور مسلمان پاکستان که ملت آن در شمار عزیزترین ملت‌ها برای ما و همیشه در خط دفاع از اسلام و جمهوری اسلامی ایران بوده و هست، کسانی با دلارهای دشمنان اسلام و وحدت مسلمین، جلسات دایر می‌کنند و کتاب و مقاله می‌نویسند تا شیعه و تشیع اهل‌بیت پیامبرصلی الله علیه و آله را به باد حمله بگیرند و به مقدسات اهانت کنند.

ص: ۳۹۱

ما همه اینها را به حساب آمریکا و دستیاران و مزدورانش می‌گذاریم و دامن ملت‌ها و علمای راستین اسلام را از آن پاک می‌دانیم؛ لیکن این از جمله مسائلی است که باید با هوشیاری مسلمین حل شود و مجال تاخت و تاز به دشمنان اسلام داده نشود.

و. آخرین سخن مسئله بسیار مهم سلطه روزافزون شیطان بزرگ بر ذخایر کشورهای اسلامی و حضور بیش از پیش سیاسی و اقتصادی و حتی نظامی آن در این کشورها است. این ابرقدرت ظالم و سلطه‌طلب پس از تحولات اخیر جهان که منتهی به فروریختن نظام‌های الحادی کمونیستی شد و شوروی از موضع رقابت را آمریکا فرو افتاد، درصدد است که سراسر جهان و بخصوص مناطق زرخیز اسلامی را به منطقه نفوذ بی‌رقیب خود مبدل سازد، و پس از فراغت از- به اصطلاح- جنگ سرد، به جنگ همه جانبه‌ای با بیداری اسلامی که مانع مستحکمی در راه این نفوذ است، کمر بسته است. این حکومت شیطانی بنابر مقتضای طبیعت ضدفطری و ضدانسانی خود، از دورن دچار معضلات لاینحلی است، لیکن به اقتضای همان طبیعت استکباری و جهانخواری، می‌کوشد که مشکلات خود را به کل جهان منتقل کند و با تسلط بر همه مراکز حساس و ثروت خیز عالم از جمله خاورمیانه و مخصوصاً خلیج فارس به حیات خود قدرتمندانه‌تر از پیش ادامه دهد. اگر این رؤیای شوم به تحقق بپیوندد روزگار سیاهی بر ملت‌های این منطقه خواهد گذشت که در گذشته نظیر نداشته است. رژیم آمریکا اینک از هر وسیله‌ای برای رسیدن به آن هدف شیطانی استفاده می‌کند و متأسفانه جهالت و غرور و قدرت‌طلبی حکام عراق که زمینه آن را هم کمک‌های قبلی آمریکا و غرب به عراق فراهم کرده بود، اوضاعی را در این منطقه بوجود آورد که عواقب تلخ و دردناک آن را همه کمابیش می‌دانند. و از جمله تبعات آن یکی این است که آمریکا به تصمیم گیرنده اصلی در بخش مهمی از این منطقه مبدل شده و دولت‌های منطقه را مرعوب خود ساخته است و این تهدید بزرگ برای موجودیت اسلامی بلکه کیان انسانی در این منطقه و در هر نقطه از جهان که چنین اتفاقی بیفتد، به شمار می‌آید.

امروز بجز اسلام و انسان‌ها مؤمن و مصمم، هیچ نقطه امید دیگری

ص: ۳۹۲

برای مقابله با این تهدید بزرگ نیست. و خدا را سپاس که امروز خورشید منور اسلام حیاتبخش، دوباره بر دل و جان انسان‌ها تابیدن گرفته و بسیاری ملت‌های مسلمان در راه تحقق بخشیدن اسلام در زندگی خود با عوامل دوری مردم از دین خدا، مبارزه را آغاز کرده‌اند. این حرکتی فرخنده و امیدبخش است و به توفیق الهی همین است که زنجیر سلطه شیطانی آمریکا و هر قدرت طغیانگر دیگر را خواهد گشود و همه را نجات خواهد داد: «کتب اللَّه لاغلبنّ انا ورسلی». ملت‌ها و دولت‌ها در قبال روحیه گرایش به اسلام ناب محمدیصلی الله علیه و آله، اسلامی که سرلوحه‌اش قطع نفوذ شیطان بزرگ و بقیه شیاطین از زندگی ملت‌ها است، به یک اندازه مسئول‌اند. دولت‌های اسلامی اگر به کشور و ملت خود علاقه‌مندند باید بدانند این آن چیزی است که زندگی و شرف و استقلال ملت‌ها و کشورها و قدرت دولت‌ها را تأمین می‌کند.

از خداوند متعال بیداری همه مسلمانان عالم و شرف و عزت و رهایی آنان از چنگال استکبار و پیروزی آنان در مصاف دشمنان خدا را مسئلت می‌کنم.

پروردگارا! پرتو قرآن و اسلام را بر دل‌های مسلمین مستدام بدار و رحمت و فضل خود را بر آنان نازل کن، آنها را تأیید بفرما و دلهاشان را با آمید و ایمان مستحکم بدار، قلب ولی اللَّه العظم (عج) را از ما شاد و دعایش را در حق ما مستجاب کن، حج حاجیان و تلاش تلاشگران راه خودت را به نیکی مقبول فرما، دل‌های مسلمین را روز به روز به هم نزدیک‌تر و عوامل تفرقه را نابود فرما، ارواح مطهر شهدای راه حق و جسم و جان آسیب‌دیدگان این راه را مشمول رحمتت بفرماو

پروردگارا! از هر حرکتی که در سراسر جهان برای حاکمیت دین تو انجام می‌شود حضرت امام خمینی آن بنده صالح و برگزیده‌ات را جزای خیر عنایت کن. آمین رب العالمین.

والسلام علی جمیع اخواننا المسلمین ورحمهٔ اللَّه.

علی الحسینی الخامنه‌ای

سوم ذی‌الحجهٔ الحرام سال ۱۴۱۱ هجری قمری

مصادف با بیست و ششم خرداد سال ۱۳۷۰ هجری شمسی

ص: ۳۹۳

بیانیه روحانیان بعثه مقام معظم رهبری در تجلیل از برگزاری مراسم برائت از مشرکان

باسمه تعالی

پیشگاه مقام معظم رهبری حضرت آیةاللّٰه خامنه‌ای

مدظله العالی

حمد و سپاس خدای را که بار دیگر بر امت اسلامی منت نهاد و توفیق برگزاری حج ابراهیمی را با مراسم باشکوه برائت که مورد عنایت و تأکید امام راحل قدس سره بود به حجاج ایرانی مرحمت فرمود تا با حضور چشمگیر خود رد همه مواقف، موضع حق و ثابت و تزلزل ناپذیر ایران اسلامی را به جهانیان بنمایانند. ما بر خود لازم می‌دانیم که ملاتب تقدیر و تشکر خود را از حضرت مستطاب عالی که با تدابیر حکیمانه خویش فراهم کردن وسایل این حج را مقرر فرمودید و از دولت محبوب آقای هاشمی رفسنجانی و وزیر محترم امور خارجه که با تلاش پیگیر نقش مثبتی را ایفا کردند، ابراز داشته، دعایی که همگی حجاج ایرانی در همه مواقف به درگاه الهی داشتند یادآور شده، طول عمر عزتمند حضرتعالی را توأم با تأییدات مداوم در ظلّ عنایت خاص حضرت ولی عصر (عج) مسئلت کنیم. و نیز از تلاش‌های خستگی ناپذیر و تدبیرهای خردمندانه

ص: ۳۹۴

نماینده شایسته حضرت مستطاب عالی حضرت حجهٔالاسلام والمسلمین آقای محمدی ری‌شهری که این مأموریت خطیر را در چنین موقعیت حساسی بخوبی و شایستگی انجام دادند و حیثیت و شئونات جمهوری اسلامی ایران را حفظ کردند تشکر و تقدیر می‌نمایم. امیدوارم که احیای مجدد حج ابراهیمی مقدمه‌ای برای احیای اسلام ناب محمدی درتمام کشورهای اسلامی و بهره‌مندی جهانیان، بویژه مستضعفان و محرومان، از این عطیه الهی باشد و زمینه ظهور مصلح کلْ حضرت بقیهٔ اللَّه الاعظم- ارواحنا لتراب مقدمه الفداء- فراهم گردد.

ابراهیم امینی، سید جعفر کریمی، هادی روحانی، سید حسن دیباجی،صادق احسانبخش، سید کاظم نورمفیدی، ابوالقاسم خزعلی، سید مهدی روحانی، فخرالدین حجازی، مجتبی حاج آخوند، محمد واعظ عبائی، حسین واعظی اراکی، سید علی قاضی عسکر، محمد تقی مصباح یزدی، محمد علی شرعی، سید حمید روحانی،صدرالدین حائری، حسنصانعی، محی الدین حائری شیرائزی، سید کاظم اکرامی، سید علی اکبر ابوترابی، حسین محمدی، واعظ زاده خراسانی، علی اکبر موسوی، محمد رضا توسلی، احمد جنتی، محمد مؤمن، حسین محمدی یزدی، عبادی، شیخ حسن ابراهیمی.

بیانیه روحانیان اهل‌سنت

بسم اللَّه الرّحمن الرّحیم

والحمد للّهوالصلوهٔ والصلام علی رسول رب العالمین وعلی آله الطیبین الطاهرین واصحابه المنتجبین.

بیت عتیق الهی تجلیگاه خاص توحید و خانه ناس و عموم مسلمین است که «إنَّ أوَّلَ بَیْتٍ وُضِعَ للنّاسِ» می‌باشد و «فیلِ ایاتٌ بَیِّناتٌ مَقامُ ابراهیمَ» (آل عمران/ ۹۶ و ۹۷) و حرم امن است برای قیام و قوام اجتماعات و جوامع مختلف اسلام از هر نقطه عالم و از هر بلد دور و نزدیکی که «جَعَلَ اللَّه الکَعْبَهَ البَیْتَ الحَرامَ قِیاماً لِلنّاسِ» (مائده/ ۹۷) و مرکزی است برای گردهمایی سالانه حزب خدا و لشکر توحید تا در پناه امنیت حرم ضمن

ص: ۳۹۵

اظهار توحید، به نفی و نابودی حرامیان شرک همت گمارده و نوا و ندای خلیل خدا را همه ساله فریاد برآورند که فرمود: «انّنی بَریءٌ مِمّا تُشرِکونَ» (انعام/ ۱۹) و هم صدا با رهروان ابراهیم آواز سردهند که «إنا بُرَءاوا مِنْکُم ومِمّا تَعْبُدوُنَ مِنْ دُونِ اللَّه کَفَرنا بِکُمْ وَدَا بَیْنَنا و بَینَکُمُ العَداوَةُ وَالبَغْضاءُ أبَداً» (ممتحنه/ ۴) و حج موسمی است که اعلام وفاداری و حمایت کنیم از خاتم رسولان و اعظم و اشرف فرستادگان الهی در آیه «واذانٌ مِنَ اللَّه وَ رَسُولِه إلَی النّاسِ یَوْمَ الحَجِّ الأکبرِ أنَّ اللَّه بریءٌ مِنَ المُشْرِکینَ وَرَسولُهُ» (توبه/ ۳).

در اینجا به میهمانی خداوند مشرف شده‌ایم تا با خضوع و اخلاص به پیشگاه عظمت و کبریایی‌اش اعلام بداریم که قرآن جاوید تو برای همیشه بشریت دستورالعمل زندگی و عبادت و سیاست و دیانت ما است و اعلام برائت تو و رسول گرامی‌ات از مشرکین را فرمان همگانی و همیشگی دانسته و هرگز آن را به غفلت و فراموشی نخواهیم آرود. لذا ما روحانیت و حجاج اهل‌سنت به پیروی از ابراهیم خلیل و رسول خاتم در مرکز وحی و توحید ضمن اتحاد با تمامی مسلمین عالم بانگ لا اله الا اللَّه و برائت اللَّه و رسول خدا از مشرکین برآورده و با حضور خود در این اجتماع عظیم الهی پیام زیر را به تمام مسلمانان عالم اعلام می‌داریم:

۱. به پیروی از قرآن جاوید، شرک را گناه نابخشودنی می‌دانیم که «إنَّ اللَّه لا یَغْفِرُ أنْ یُشرَکَ بِهِ وَیَغْفِرُ مادُونَ ذلِکَ لِمَن یَشاءُ» (نساء/ ۴۸) و برائت از آنان را که به معنای اثبات و اصرار به توحید است لازم می‌شماریم.

۲. همان گونه که شیوه مرضیه رسول اکرمصلی الله علیه و آله و نظر و رأی مبارک امام فقید راحل و خلفصالح کامل ایشان می‌باشد، برائت از مشرکین از ارکان حج واقعی ابراهیمی محمدیصلی الله علیه و آله است و در مرکز توحید بدون نفیِ شرک قصد الی اللَّه تحقق کامل نمی‌یابد.

۳. حضور غاصبانه نیروهای بیگانه غربی- در رأس آن آمریکا، دشمن شماره یک مسلمین- را در منطقه خلیج فارس محکوم نموده و خواستار خروج سریع و بدون قید آنان از منطقه می‌باشیم.

۴. سرنوشت منطقه حساس خاورمیانه و فلسطین اشغالی و افغانستان و سایر بلاد اسلامی سرنوشت جهان اسلام است و به کشورها و ملت‌های اسلامی مربوط، و تکلیف است برای حل آن تصمیم بگیرند.

ص: ۳۹۶

۵. حج کنگره عظیم اسلام و تمثّل وحدت و اتحاد مسلمین جهان از همه فِرَق و مذاهب است، که اسلام در همه جغرافیای عالم یک پیکره واحد است و اصل وحدت از اصول حاکم شریعت مقدس است که التزام به آن بر همه مسلمین واجب شرعی است و تخلف از آن جایز نیست.

۶. انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت آیهٔاللّه خامنه‌ای، با شتاب و دقت و قاطعیت، راه پیشوا و مصلح بزرگ اسلامی حضرت امام خمینی را دنبال نموده و با حمایت قاطع ملت شریف ایران و ملت‌های مسلمان جهان در دستگیری از مسلمانان و مبارزه با ظلم و کفر و شرک، بدون تزلزل و تردید به راه خود ادامه می‌دهد.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سـایت: www.ghaemiyeh.com ایمیـل: Info@ghaemiyeh.com فروشـگاه اینترنـتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگـانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».